

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

[Pars Prima]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

3

PROLOGVS
IN SERMONES
AD NOVITIOS
REGVLARES.

Dilectis in Christo fratribus, Innocentio, Simpliciano,
ac cæteris Crucifixi discipulis, sacrae Religionis dis-
ciplinam diligentibus: Frater peregrinus, in valle la-
chrymarum degens, orationum vestrarum iuuami-
na humiliter petens:

Pax Christi in cordibus vestris abundet, & patientiæ
multiplex vobis & mihi in cruce Christi cõdonetur.

SERMONES, quos per modum dulcis collationis, pro Nouitijs
nostris, diuersis quidem temporibus, in unum collegi, vobis
in charitate communicare piuum censi, iustumque existimauit.
Quamuis igitur incultus sit sermo, & materia non ardua: tamen
simplicibus placere cupiens, quod Dominus inspirauit & dedit,
libenter pijs & deuotis offero ad legendum. Quod si forte indis-
cretus sermo quempiam offenderit, peto, ut venia concedatur
exiguo, atque in melius reformetur, quod absurdum foris sonare
videtur. Et quia exempla saepe plus mouent audientes quam so-
la verba, idcirco more B. Gregorij instructus, in plerisque locis
post finem sermonis, pro maiori assertionem exempla quadam (sicut
memoriae occurrerant) breuiter annotaui. Gratanter Fratres ac-
cipite, quæ vobis sicut dilectis amicis offero. Oretis, ut sint omnia
ad honorem Dei & multorum profectum.

Sciendum est quod iste liber continet triginta sermo-
nes, & habet tres partes.

*Pars prima continet IX. sermones, ad designandam IX. ordines
Angelorum.*

*Secunda pars autem continet X. sermones, ad designandum Decalo-
gum legis, secundum numerum X. preceptorum.*

*Tertia pars verò continet XI. sermones, ad designandum statum Re-
ligiosorum, in renunciatione seculi, & baiulatione crucis, secundum
consilium nostri Saluatoris dicentis: Qui vult venire post me, abne-
get semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.*

SERMONES PARTIS PRIMÆ.

D E concordia Fratrum, & melodia diuina laudis.	Sermo 1.
De laude bona congregationis.	2
De verbis & consilijs seniorum humiliter audiendis.	3
De bonis colloquijs inuicem habendis.	4
De patientia conseruanda inter desides & peruersos.	5
De uigilijs nocturnis, contra impugnationem soporis.	6
De custodia oris, & diligentia operis, cum obedientia superioris.	7
De uana gloria cauenda: & quid soli Deo laus est exhibenda.	8
De periculo multorum malorum, ex multiloquio uerborum.	9

SERMONES PARTIS SECUNDÆ.

D E multis tribulationibus iustorum, pro regno cælorum.	Sermo 1.
De quotidiano martyrio & bello in statu Religionis.	2
De sapientia Confessorum, & continentia Religiosorum.	3
De cauta custodia cordis, & gratia interna deuotionis.	4
De constantia & perseverantia in statu Religionis.	5
De cauta custodia iuuenum contra multas tentationes.	6
De stricto Dei iudicio, ubi accusabunt nos omnes creatura.	7
De uana gloria uitanda, & humili obedientia sectanda.	8
De spiritali militia contra uitia.	9
De varijs bellis & periculis huius uite.	10

SERMONES PARTIS TERTIÆ.

D E Cruce quotidie tollenda, in Religione assumpta.	Sermo 1.
De ueneratione & commemoratione beatae Mariae Virginis.	2
De laude dulcissimi nominis IESV, & dulcissima matris eius Mariae.	3
De deuoto seruitio beatae Virginis, & recordatione nominis eius.	4
De dolore & consolatione beatae Mariae Virginis.	5
De excellentia meritorum, & privilegijs B. Mariae Virginis.	6
De tribus speciosis uestibus beatissimae Agnetis uirginis.	7
De aurea corona in capite sanctissimae Agnetis uirginis.	8
De dedicatione Ecclesiae. De quinque luminaribus templi.	9
De ornamentis & moribus ministrorum in templo Dei.	10
De quatuor conditionibus, ad adificationem & decorem domus Dei pertinentibus.	11

PRIMA

PRIMA PARS
SERMONVM
AD NOVITIOS.

SERMO PRIMVS.

De concordia Fratrum, & melodia diuina laudis.

I. CCE quàm bonum & quàm iucundum, habitare *Pfal. 132.*
fratres in unum. Dauid sanctus, & verè Propheta

magnus coram Domino, repletus Spiritu sancto, multos edidit Psalmos; quosdam pro auxiliij postulatione, in tribulatione; quosdam pro gratiarum actione, de hostium liberatione: sed raro vel nusquam tam bonam & iucundam edidit symphoniam,

sicut in hoc breui canticò graduum declarauit, dicens: *Ecce quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in unum.* *ibidem.*

Omnes enim bonum naturaliter appetunt, & iucunditatem; malum verò & tristitiam refugiunt, tanquam hominis infelicitatem. Igitur de fraterna charitate & vnanimitate loqui gestiens, tacitis aliis bonis presentibus, specialiter deuotioni fratrum congaudebat, sumptoque psalterio iucundo cum cithara, in domo Domini præcinebat, dicens: *Ecce quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in unum.* *ibidem.*

Verè fratres, nulla maior exstat iucunditas in monasterio religiosorum, & congregatione fratrum ac sororum, quàm vnanimitas animorum, & concordia morum, cum obseruantia regulæ & statutorum, secundum decreta prælatorum, & monita seniorum. Sed hanc sanctam ac Deo placitam fratrum concordiam diabolus omnium bonorum inimicus, oppugnare & infringere non desistit: variis modis die ac nocte insidias parans, ad decipiendum animas desides & vagas: Et nunc quidè apertè, per locutiones vanas conturbat; nunc occultè per suggestiones turpes tentat & inquietat; quatenus nouum Christi militem à sancto proposito reuocet, aut antiquum discipulum in desidiam trahat, aut debilem in murmurationem trudet, aut passionatum in pertinacia stringat. Sed contra hos dolos & terrores Satanae, certat ac triumphat vnanimis conuentus fratrum multorum; qui nocturnis vigiliis incubant, diurnis laboribus insudant, sacris lectionibus intendunt; deuotis precibus & psalmorum melodiis

Diabolū
viri pij
quomodo
exerceant
& fugent.

6 SERMONES AD NOVITIOS.

insistendo, Deo iubilant; & quasi cælestibus tubis pariter infonando, diabolum persequuntur. Vehementer enim eum affligunt, cum ieiunant; verberant, cum disciplinam recipiunt; calcant, cum veniam petunt; premunt, cum se humiliant; terrent, cum Iesum inuocant; torquent, cum Mariam nominant; fugant, cum cruce se signant; vrunt, cum crucifixum adorant; vincunt, cum obediunt; arctant, cum in solitudine manent; ligant, cum strictè silentium seruant.

2. Verè, hæc est sancta congregatio fratrum, quærentium Dominum, quærentium faciem Dei Iacob: spernentium mundum, diligentium Christum, abnegantium se & omnia propter Deum, certantium cõtra diabolum & exercitum eius, donec recedat, nec tam cito in castra Dei redire præsumat. Perpendite ergo charissimi, quàm bonum & iucundum est, habitare fratres in vnum: qui in vna domo congregati, vnius regulæ professione colligati, sub vno prælato bene ordinati, pariter surgunt ad vigilias, pariter conueniunt ad horas Canonicas, pariter incipiunt cantare & legere, pariter nituntur diuinum officium honorificè consummare. O quam gratum & commendabile collegium, ad laudandum Deum præcipuè dedicatum: vbi sunt tot tubæ resonantes, quot voces in choro alacriter cõtantes. Sed hæc audientes, quid dicunt demones, religiosos persequentes? *Fugiamus* (inquiunt) *Israelem*, hanc sanctam & deuotam congregationem, *Dominus enim pugnat pro eis contra nos*. Isti enim sunt veri Israelitæ, qui de Ægypto & secularis vitæ tenebris egressi, propter Christum parentes & amicos reliquerunt: & nunc habitu sanctæ religionis induti, Deo perpetuò se vouerunt, & contra nos militare fortiter cœperunt, ad confusionem vtique nostram, & suam gloriam augmentandam. Constanter ergo (fratres) state armati precibus, contra aduersarios salutis vestræ: nullius impetum formidâtes, sed in Domino confidentes, gratias agite de beneficiis vobis collatis, præ multis in seculo errantibus. Non pigeat omni nocte surgere, ad vigilias nocturnales: sed facto signo, abijcite torporem ab oculis, euagationem à cordibus, dissolutionem à moribus.

3. Eia charissimi, attendite præsentiam Christi, angelorū custodiam, reuerentiam Sacramenti, & reliquias Sanctorum: in quorum conspectu statis & psallitis, licèt oculis corporalibus eos nò videatis. Cauete diligenter à vanis phantasiis & immundis spiritibus, ne inueniant locum intrandi & latendi in vobis. Citò auertite faciem vestram à mercatu diaboli: signate corda vestra signo sanctæ crucis: recurrите ad passionem Christi: erubescite alia cogitare, quàm verba Dei, quæ legitis & cantatis. Incipite modò cælibem vitam ducere cum angelis: pacem & concordiam tenete

cum

Exod. 14.

cum omnibus : nulli scandali occasionem detis , verbis vel actibus offensivis. In Christi charitate supportate imperfectiones infirmorum , non tamen consentiatis vitiis aut querelis eorum. Orate frequenter pro tribulatis & tentatis : timete ne vobis similia cōtingant , aut peiora incurratis. Omnibus autem exemplum veræ humilitatis , mansuetudinis , patientiæ , taciturnitatis , & obedientiæ exhibete ; vt perennem à Deo mercedem , cum sanctis eius & electis , in cælo recipiatis. Si enim minimum gaudium cognosceretis , ad omnia , quæ Deo placent , conuolaretis : & ad eorum , vbi diuina & cælestia die ac nocte tractantur , festinaretis. Cum ergo tædium cordis sentitis ex onere laboris , recolite æterna præmia promissa vobis in cælis. Vnde beatus Paulus , qui plus omnibus laborauit , pigros excitando , debiles confortando , inter labores ad mentem cælestia reuocabat , dicens : *Non sunt condigna passiones huius temporis , ad futuram gloriam , que reuelabitur in nobis.* Nunquam poterit Dei seruus vinci certamine , nec grauari temporali labore , qui æterna bona vel mala semper gerit in mente. Qui ergo desiderat habere cor purum & quietum , excludat à se omne terrenum commodum & humanum solatium. Citò namque perditur celeste desiderium in silentio acquisitum , nisi fuerit cum omni diligentia ab extraneis rumoribus custoditum.

1. Cor. 15.

Rom. 8.

4. Cœnobium monachorum est sicut salsum mare , quod corpora mortua non potest in se retinere , sed statim ad littus putrida projicit : sana verò & viuida nutrit , atque ad incrementum producens , nitida intuentibus reddit. Scitote ergo , quòd homo carnalis , sub vili panno latens , diu se fingere non potest : sed aut in se per teporem deficit , & à feruore arefcit : aut citò recedit , aut recedere cogitat ; aut cum murmure manens , fœtorem de se peruersæ actionis ostendit. Et , quia leuis est corde & dissolutus ore , alios sæpe deridet : quia superbus & iracundus , contentiones inter pacificos mouet , & simplices accusat. Et quoniam radicem humilitatis non habet , & spinas carnalitatit enellere negligit : idcirco dulces flores castitatis , cum fructibus obedientiæ & charitatis , gignere non valet. In congregatione deuotorum , probantur corda multorum tanquam aurum in fornace ardenti : vtrum desideria eorum ex Deo sint , an ex carne cōcepta. Qui enim proprium commodum quarunt , & communes labores & obseruantias ordinis , negligenter prætereunt , hi parum in spiritu proficiunt : sed ad exteriora declinâtes , sæpe ad pristina vitia labuntur. Quomodo poterit aliquis diu in disciplina & deuotione perseuerare ; qui contra tentationes & passiones viriliter non pugnat ? Quapropter , dum parua latent vitia , tempestiuè adhibenda sunt

Cœnobiu
mari simili
le.

Prov. 1.
Sap. 3.

8 SERMONES AD NOVITIOS.

Luce 8.

Matth. 15.

Matth. 7.

remedia: ne vrticæ crescentes, bona femina præmant. Dicit namque Saluator, de quibusdam fictis & tepidis fratribus, in quibus non est feruor spiritualis, sed tantum exterior apparet habitus humilis, cum affectu honoris; *Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus celestis, eradicabitur.* Et verè, qui non aedificat domum suam supra firmam petram, id est, vitam suam super Christum & veram humilitatem: *stanto vento elationis, cadet à statu deuotionis ad exteriores occupationes, & in varias tentationes diaboli.* A quibus malis nos benignè custodiat Iesus Christus filius Dei: qui verbo & exemplo suo docuit nos humiliter conuersari: & pacem cum fratribus, sine fictione & dissolutione, semper retinere. Amē.

SERMO II.

De laude bonæ congregationis.

Prov. 18.

Psal. 60.

I. **F** Rater, qui adiunatur à fratre, quasi ciuias firma. Dilecti fratres, notate verba ista, à Salomone sapièter & proficuè dicta: & tenete perseveràter loca vestra, in societate bona. Sustinete inuicem, cum omni humilitate & mansuetudine portando onera vestra, propter multa pericula euadenda, & maxima præmia animæ vestræ à Deo promerenda. Congregatio quippe bonorum est *quasi turris fortitudinis à facie inimici.* Ibi namque homo securius viuit, vbi à pluribus iuuatur: & si interdum ab aliquo tribulatur, ab alio rursus cõsolatur. Qui bonæ voluntatis est, & Deum quærit: inter Deum quærentes amplius proficiet, & firmius stabit. Ibi homo magis in virtute probatur & exercetur. Ibi, frequenter de negligentia arguitur. Ibi, ad perfectiora verbo & exemplo trahitur. Ibi, suam imperfectionem considerare & lugere compellitur. Ibi, alterius feruore excitatur, alterius humilitate docetur: istius obedientia mouetur, illius patientia ædificatur. Ibi, verecundatur esse vilior; ibi, confunditur inueniri tardior. Ibi inuenit, quos timet: ibi habet, quos diligit: & sic ex omnibus proficit. Ibi alterius correptio, eius fit admonitio. Ibi alienum periculum, proprium efficitur speculum. Ibi vnus, alterius est custodia; & alius alium probat in patientia. Ibi homo portat, & portatur; ibi multa audit, & videt, vnde doceatur. Ibi regulæ & sacra institutio, in bono conseruant; ibi confessio & disciplina, excessus emendant. Ibi boni commendantur, vt meliores fiant: ibi negligentes arguuntur, vt referuescant. Ibi homo non permittitur torpescere, nec secundum suum libitum agere. Ibi cogitur spiritui feruire, & carnis desideriis resistere. Ibi diuersa sunt officia, & multa exhibentur charitatis obsequia. Ibi omnia tempus habet, & ad opus suum quisque ex obedientia vadit.

2. Ibi

2. Ibi nulli otiosi conceditur, sed unicuique mensura operis iniungitur. Ibi infirmus à fortiore sustentatur: ibi sanus infirmum visitans, Christo seruire lætatur. Ibi vno deficiente, alius locum eius supplet, ibi sana membra, pro debilibus sollicitatur. Ibi actiuus, pro vacante laborat: ibi Deo vacans, pro laborante exorat. Ibi vno legente, multi edificantur. Ibi singuli hebdomadas suas explentes, se inuicem liberant, ne fatigentur. Ibi homo habet multos pro se orantes, & in extremis se contra diabolum protegentes. Ibi tot auxilios inuenit, quot socios habet, qui sibi in necessitatibus assistunt. Ibi feliciter obdormit in Domino. Ibi multorum intercessionibus citius liberatur de purgatorio. Ibi post mortem hæredes Dei seruos, sui vtique interdum memores relinquit, quorum pia studia, sua erit in cælo lætitia. Ibi labor faus, & bona conuersatio, obliuionem non accipiet, sed multis posteris ad exemplum proficiet. Ibi sequentes pro prædecessoribus suis orare tenentur, & Dominum pro benefactorum beneficiis laudare. Ibi quicquid boni agitur, ad omnium ibidem quiescentium participationem provenire creditur. Ibi, qui adhuc viuunt, pro defunctis fratribus solliciti sunt, vt à pœnis soluantur: & qui iam cum Christo regnant, pro peregrinantibus supplicat, vt in bono perseverent: & qui adhuc supersunt, ad fratres suos venire desiderant. Ibi singulare bonum fit commune, ibi temporale transit in æternum. Ibi temporaliter conuenientes, æternaliter erunt congaudentes.

2. Mach. 12.

3. Magnum igitur & iucundum bonum, habitatio multorum deuotorum in vnum. Qui in sancta cõgregatione vsque in finem perseverauerit, etiam si imperfectus fuerit, propter multorum orationes & merita perfectorum, ad beatum finem Deo propitio perueniet. Qui autem bonam congregationem deserit, quasi extra portum stabilitatis & salutis diuertens, marinis procellis se exponit. Qui enim de medio congregationis se separat, incertum est, vbi adhuc perseverabit. Finis citò declarabit, vtrum ex Deo an ex passione recessit. Maneat ergo in medio sanctæ congregationis, & manebit tecum Dominus. Ipse enim ait: *Ego in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.* Et ad discipulos inquit: *Vos estis, qui permansistis mecum in temptationibus meis.* Si bonus es, mane, & ædifica alios. Si peccator es, & infirmus, mane, vt ædificeris ab aliis. Quocumque autem perrexeris, scito, quoniam diabolus tibi aduersabitur, & sequetur te tua passio, etiam si solus fueris & inclusus. Sæpe namque ex verbis leuibus, & habitu curioso exterius, cognoscitur status mentis, quid vanitatis geritur intus.

Luca 22.

Ibidem.

Exemplum duorum fratrum.

Venerunt aliquando duo fratres ad domum cuiusdam nobilis viri & terreni principis, pro aliqua causa monasticæ utilitatis. Intuens ergo eos diligenter princeps honestus, consideravit habitum & mores utrorumque extrinsecus. Illis autem recedentibus, dixit vir sagax domicellæ suæ in secreto, nulli tamen palam derogando: Videbatur mihi, quod vnus istorum, aut nouiter illic venit, aut citò inde recedere velit. Ad quem domina admirans ait: Vnde hoc scitis? Respondit: Ex dissimili veste & gestu, in verbis & moribus, coniecturo differentiam conuersationis. Post breue igitur tempus, res latens apparuit foris.

Vestis, gestus, & sermo arguunt hominem.

Aliud Exemplum notabile.

Quidam deuotus grauius à diabolo tentatus, exiuit de congregatione fratrum, ad captanda solatia mundi in ludicris vanis. relicto igitur humili cœtu clericorum, sociauit se frequenter contuberniis laicorum. Quadam verò die exiens portam ciuitatis, cœpit cum sodalibus suis pro pecuniis ludere, diuque ludens, perdidit pecuniæ taxam: & quod peius est bonæ conscientie famam. Finito tandem pyramidis ludulo, coactus est soluere debita sine dilationis termino. Recusat itaque trufatoribus trufam reddere, repugnat fortiter, nititur effugere, sponte nihil soluere contendit. Commoti ergo lusores, & conglobati pariter aduersus debitorem perfidum, tanquam canes rabidi contra lupum clamant, trahunt, verberant manibus, maledicunt verbis; Redde trufator, quod debes. Sed, cum non acquiesceret exactoribus suis, irati nimis reddiderunt ei multa dura verbera, pro denariis paucis. Demum resumpto spiritu, à quibusdam in oppidum est reductus. Mandauit ergo deuotis fratribus patriotis suis obsecrans precibus multis, vt cum visitarent grauatam languoribus, recitans coram eis historiam suæ miseræ passionis. Versa enim erat cithara mundanæ ludificationis in luctum acerrimæ afflictionis. Quibus auditis, visitant ægrotum beneuoli fratres, compatiendo animæ afflictæ. Increpant tamen seriosè erroneum pro admissio scelere, dicentes; digna eum recepisse verbera, iuxta illa euangelica Domini verba: *Exi cūd in vias & sepes, & compelle intrare.* Si enim, inquiunt, in congregatione mansisses, tot plagas non recepisses. Tunc multum ingemiscens, fatebatur stultè se egisse, & peccasse. Idcirco (inquit) si conualuero, fauente Domino, me emendare propono. Multi autem ex fratribus hæc infortunia audientes, timore correpti sunt; & constantiores effecti, in melius profecerunt, iuxta illud Salomonis: *Pestilente flagellato, stultus sapientior erit.* Bonum est ergo in domo cum fratribus

Exitus ex cœnobio quàm plenus periculis.

Luce 14.

Prou. 19.

tribus manere, & à societate seculari abstinere; & sine consilio Prælati nil attentare: nec exitum per licentiam extorquere fraude vel prece. Nam sæpe pœnitet in fine, quod malè acquiritur propria voluntate. Qui vult proficere, & in congregatione perseverare: debet apertus esse Prælato suo in confessione, fidelis in opere, verax in sermone. Debet inter fratres esse verecundus, humilis, tacitus, quietus, pius, morigeratus, patiens, gratus, & obsequiosus. Ista faciunt Deo charum, hominibus amabilem, & nulli onerosum.

Aliud Exemplum de quodam clerico sæpe evagante.

Clericus quidam in congregatione fratrum studiÿ causa habitabat, qui pro recreatione querenda, sæpe ad amicos diuertit, sæpe etiam loca & domos religiosorum visitavit. Dixerunt ergo ei fratres, & constudentes socij eius, timentes ipsi periculum ex frequenti discursu imminere: Si vis in bono statu perseverare, noli extra domum tam sæpe vagari: caue amicos visitare, & familiaritates feminarum. Cum ergo sæpius & feriosè à multis admonitus esset, & pravam consuetudinem non refecaret: tandem tentatione crescente, sanctam societatem reliquit, & ad amicos rediens vxore accepta totus secularis & vagus effectus est.

SERMO III.

De verbis & consilijs seniorum humiliter audiendis.

Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; maiores tuos, & dicent tibi. Dilecti fratres audite libenter salutaria monita seniorum vestrorum: & nolite esse prudentes apud vosmetipsos, ne incidatis in laqueum diaboli, & scandalum animæ vestræ acquiratis. Nolite altiora quærere, nec curiosè aliorum facta perferutari, sed quid velit Deus, & quid promisistis servare, omni tempore cogitatis. Dixit quidam deuotus religiosus: Qui de omnibus alienis tacet, de omnibus pacem habet. O pretiosum verbum, vtile, semper animo retinendum! Quanto enim quis latius foris extenditur, tanto intus minoratur. Nemo ergo alios inspiciendo, se negligat, sed ante omnia curam sui gerens, de reliquis taceat, quæ ad eius commissionem non spectant. Idcirco, quilibet internus esse cupiens, cum Psalmista dicat: *Anima mea in manibus meis semper, & legem tuam non sum oblitus.* Quicumque voluerit in spiritu proficere, det se sapius ad orationem, & silentij secretum: caueat multas quæstiones & fabulationes longas texere, sed potius cum sancto David deuotè oret: *Dominè ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam.* Si quæritis, quæ sit voluntas Dei,

Deut. 32.

Isaïa 5.

Psal. 118.

Psal. 142.

Dei,

12 SERMONES AD NOVITIOS.

1. Thes. 4.

Dei, respondet beatus Paulus planè & lucidè omnibus nobis : *Hac est voluntas Dei, sanctificatio vestra. Quæ est sanctificatio ista, nisi abstinere à malo, & exercere se quotidie in bono? Si ignoratis, quid Deo magis placeat, & quid vtilius agere debeatis : ite incunctanter, & interrogate diligenter à Prælato vestro, aut à senioribus magis expertis : ne contingat vos in proprio sensu abundare, & errare. Quæ est causa, quòd tam multi à prima devotione tepescunt, & tam parum in veris virtutibus proficiunt? Quia, proh dolor! à sancto proposito paupertatis & simplicitatis, quòd à senioribus acceperunt & didicerunt, paulatim recedunt : & potius proprias inclinationes sequuntur, & nouas conuenientias fingunt : simplicia & humilia abhorrent, familiaritates hominum quærunt, scientiam suam ostendere appetunt, & super seniores etiam doctos se arbitrantur. Et vtinam nouitiorum humilia exercitia iterum apprehenderent, & paruum admonitionem gratanter acciperent.*

Prou. 1.

2. Fratres, nemo erubescat à senioribus erudiri: nemo spernat à minoribus ædificationis verbum audire: quia hoc est humilitatis commendabile signum, hoc spiritualis profectus est valde bonum prælagium, iuxta illud Salomonis prouerbium : *Audiens sapiens sapientior erit, & intelligens gubernacula possidebit.* Qui vult sapiens esse, & doctus reputari, antequam audiat & discat, diu stultus inter sapientes remanebit. Prouerbium veridicum est : *Qui non vult audire magistrum, vt bonus discipulus : hic cum dyscolis verberabitur, vt asinus rudis.* Cõsiderate iam consequenter, ex scripturis vtriusque Testamenti, sanctos Patres & doctores, Prophetas & Apostolicos viros, scientia & virtutibus præclaros: quàm solliciti fuerunt, tam in vita quàm in morte, instruere filios & subditos suos : *Quàm multa secreta Dei prædixerunt eis, de futuris & cælestibus bonis, sub diuersis figuris & parabolis: quatenus omnes adiutores suos beneuolos redderent ad obseruantiam legis, & cupidos facerent ad omnia diuina promissa, tam præsentia quàm futura percipienda.* Moyses enim doctor & legislator præcipuus, sic ait : *Audi Israël præcepta & iudicia, quæ ego doceo te, vt faciens ea, viuas. Non addetis ad verbum, quòd loquor vobis, neque auferetis ex eo : & docebis ea filios tuos ac nepotes tuos.* Et rursum in alio loco : *Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua. Eruntq; verba hæc, quæ ego præcipio tibi hodie, in corde tuo, & narrabis ea filiis tuis, & meditaberis sedens in domo tua, & ambulans in itinere, dormiens atque consurgens. Et ligabis ea quasi signum in manu tua, & mouebuntur inter oculos tuos : scribesq; ea in limine & in ostijs domus tuæ.* Ecce quàm sancta mandata, ac religiosa exercitia diuinæ doctri-

Moyse.
Deut. 6.

Ibidem.

doctrinæ, propofita funt nobis per Moyfem, etiam cunctis fidelibus dignè imitanda.

3. Post Moyfem fanctum furrexit Iofue in loco eius, fidelis minister, electus ex millibus. cui dixit Dominus: *Sicut fui cum Moyfe, ita ero & tecum. Confortare, & esto robustus valde; & custodias & facias omnem legem, quam præcepit tibi Moyfes feruus meus: nec declines ab ea ad dexteram, vel ad finiftrâ.* Et quia Moyfes pofuit super eum manum fuam, meruit benedictionem diuinam; & repletus est fpiritu fapientiæ, quæ maximè neceffaria est, pro bono regimine in ciuitate & multitudine: & obedierunt ei filij Ifraël ficut Moyfi, iuxta præceptum Domini. Hæc audiens quilibet frater nouitius vel profeffus, debet trahere vtile exemplum ad feipfum, obediendo humiliter Præfato fuo, aut feniori fratri propter Deû: vt mereatur habere benedictionem cælestem, propter humilitatem fuam & obedientiam promptam. Nam humilis obedientia fpeciale meretur à Deo gratiam, & defenditur à multis diaboli laqueis, & excufabitur in iudicio de malis fibi obiectis & offenfis. Idcirco rogo vos iuniores, audite humiliter feniores, qui habent longam experientiam in multis: qui diu portauerunt in ordine pondus dici & ætus, fæpè corpore fatigati, fæpè mente afflicti. Quos Deus fortiter probauit in camino paupertatis, tanquam aurum in fornace ignis: & post longâ inedia & anguftiâ cordis, confolatus est eos fæpius gaudio Spiritus fancti, & dulcedine Sacramenti; ficut olim in deferto filios Ifraël paut manna cæleſti. Legitur in primo libro Regum, quod Samuel charus Deo & hominibus, cum adhuc eſſet puerulus, à fancta matre ſua Anna Deo oblatus eſt, & Heli ſacerdoti ad erudiendum, commendatus: quatenus eius in magiſterio, à pueritia aſſueſceret Deo in tabernaculo altaris humiliter ſeruire: & ſecundum legem Dei, bonis moribus ad altiora & ſacratiora capienda paulatim proficeret. Quod & factû eſt, Deo feliciter annuente. Qui in omnibus agendis & conſulendis, ſacerdoti ſuo tanquam vicario Dei, ſtudit incunſtanter obedire; vt nec ad dormiendum quidem, ſine eius licentia, ire præſumeret. Nam trina vice à Domino in nocte vocatus, ſtatim de lectulo ſurrexit. Et quia diuinam reuelationem adhuc ignorabat, ad notam ſibi ſacerdotis præſentiam promptulus eucurrit, & vocem quâ audiuit, iudicio Prælati ſui expoſuit: plus credens indiſtriæ ſenioris ac conſilio ſacerdotis, quam ſuæ innocentia: qui de facili poterat in ſecretis Dei decipi, aut inaniter eleuari. O qualis erit hic puer in futuro, qui tam obſequioſus & obediens fuit ſeniori in vitæ primordio? Certè creſcènte ætate, concreuit & altioris reuelationis gratia: vt poſt mortē ſacerdotis ſui, iudex fieret totius populi, & ex iuſſione Domini reges vnge-

Iofue.
Iofue 1.

1. Reg. 1.
Samuel
obediētia
typus.

ret, &

1. Reg. 3.

ret, & virtute orationis potentiam inimicorum debellaret. *Cognouerunt enim omnes à Dan vsque Bersabee, quòd fidelis Samuel propheta esset Domini.* Qui sepius conuocans populum, & Dei beneficia quamplurima memorans, redarguit eos de stulta idolorum cultura: & de magna ingratitude eorum, post tanta beneficia data. Et quia Deum sapius offenderant, ideo grauissimè ab hostibus castigari meruerunt. Deinde, ad sacræ legis obseruantiam sollicitè reuocat omnes errantes, & ait: *Auferte deos alienos, & parate corda vestra Domino, & seruite illi soli, & liberabit vos de manibus inimicorum vestrorum.*

2. Reg. 7.

David.

4. Dauid quoque rex potens & sanctus, à Samuele oleo sancto in principem populi vnctus, cum pluribus annis Israëliticum regnum strenuè gubernasset, ante mortem suam, vocauit ad se Salomonem filium, præcepitque ei, dicens: *Ego ingrediâr viam vniuersa terra, confortare & esto vir fortis: & observa ut custodias mandata Domini Dei tui: ut ambules in vijs eius, & custodias caeremonias eius, & præcepta eius, & iudicia, & testimonia, sicut scriptum est in lege Moysi.* Rursus in Psalmo, quodam Spiritu sancto afflatus, populum sibi commissum erudiens, & ad diuinum cultum exhortans, orat, & dicit: *Attendite popule meus legem meam, inclinate aurem vestram in verba oris mei. Quanta mandauit patribus nostris, notâ facere ea filijs suis, ut cognoscat generatio altera? Filij qui nascentur & exurgent, narrabunt filiis suis; vt ponant in Deo spem suam, & non obliuiscantur operum Domini, & mandata eius exquisant.* Ecce, quàm deuota admonitio gloriosi regis, ad custodiam sacratissimæ legis.

3. Reg. 2.

Psal. 77.

Salomon.

Prou. 4.

5. Salomon quoque sapientissimus regum, paterna vestigia sequens, inter multas prouerbiorum sententias, iuuenes instruens sic ait: *Audite filij disciplinam patris, & attendite vt sciatis prudentiam. Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne dereliquatis. Nam & ego filius sui patris mei tenellus, & unigenitus coram matre mea, & docebat me atque dicebat: suscipiat verba mea cor tuum, custodi præcepta mea, & viues. Posside sapientiam; posside prudentiam: ne dimittas eam, & seruabit te.* Ecce quàm vtilem doctrinam tradit Sapiens iuuenibus, & præcipuè vobis nouitijs scholam Dei ingressis; quatenus Deo fauente, in virtutibus vsque in senectam proficiatis.

Matathias

1. Mach. 2.

6. Legitur etiam in libro primo Machabæorum de Matathia viro clarissimo, & æmulatore legis constantissimo; quia zelo Dei inflâmatus, & diuino auxilio atque humano potenter accinctus, impios ac desertores paternæ legis de finibus suis expulit: & neglecta patrum priorum statuta, ad sanctam Deo placentem obseruantiam, decenter pro viribus reformauit. Qui nihil aliud, in cunctis

in cunctis bellicosis actibus suis prætendit, nisi ut honor Dei & cultus in sacris legibus firmissimè starent; & populus desolatus, Deo seruiendo, felici pace gauderet: atque summa exultatione, Deum omnipotentem cordibus sinceris coleret, ac vocibus iucundis iugiter collaudaret. Hic tandem, post multa inclyta bonorum operum gesta moriturus, & paterna charitate de futuris sollicitus: ne bonum pio conamine incæptum per desidiam deperiret, conuocatis ad se filiis & amicis, zelum Dei habentibus, confortauit corda eorum sermonibus optimis, cum multis sanctorum præcedentium exemplis; & ad perseverantiam boni status iam incepti singulos strenuè exhortans & deprecans, ait: *Nunc ergo, o filij, emulatores estote legis: & date animas vestras pro testamento patrum Mementote operum patrum, qua fecerunt in generationibus suis: & accipietis gloriam magnam, & nomen æternum.*

7. Saluator quoque noster Dominus Iesus Christus, peracto Saluator. per passionem & crucem suam redemptionis nostræ mysterio, post beatam resurrectionem suam apparens frequenter discipulis suis, inter multa sacrata verba, quibus eos sapienter & expressè instruxit, hæc finaliter & salubriter intulit: *Euntes (ait) in mundum Marc. 16. vniuersum, prædicate Euangelium omni creatura: & docete omnes gentes seruare omnia, quaecunque mandauimus vobis.* O felix & meritoria obedientia, quæ nil aliud cogitat, quàm beneplacitum & voluntatem Patris cælestis desideranter implere! O quàm sancta anima, quæ nititur se resignare, & totam vitam suam moribus Christi conformare! Verè optimum exemplum bene viuendæ reliquit omnibus nobis Iesus Christus: Ipse magister omnium, ipse liber & regula religiosorum, ipse commentum monachorum, ipse textus & glossa decretorum. Ipse forma vitæ clericorum, doctrina laicorum, lucerna fidelium, lætitia iustorum, gloria Angelorum, finis & consummatio omnium desideriorum sanctorum.

8. Legitur etiam in Actibus Apostolorum, de beatissimo Paulo Paulus. lo Apostolo: quòd in initio conuersionis suæ, vox cælestis dixit ad eum: *Surge, & ingredere ciuitatem: & ibi tibi dicetur, quid te Act. 9. oporteat facere.* Qui statim surrexit, & voci Dei obediuit: factusque est sanctus & magnus prædicator in orbe terrarum, qui prius fuerat persecutor Ecclesiarum. Hic perfectæ abrenunciationis exemplum ostendit omnibus religiosis: præcipuè tamen obedientiæ formam reliquit nouiter conuersis, ut omni hora cum Paulo dicant: *Domine, quid me vis facere?* Et sicut tunc de subita conuersione eius stupebant omnes, qui eum nouerant: ita & nunc mirantur & gaudent de eius doctrina cuncti mundi sapientes, vbicunque Christus fuerit nominatus. Idcirco diuina charitate accensus, omnes ad amorem Christi hortabatur, dicens; *imitatores mei* Phil. 3.

Act. 15.
Ibidem.
res mei estote charissimi, sicut & ego Christi. De quo in Actibus Apostolorum scribitur, quod cum Barnaba ad prædicandū gentibus verbum Dei missus fuit, & plures ad fidem Christi conuertit. Post aliquot autem dies dixit iterum ad Barnabam Paulus: *Resuertentes, visitemus fratres per uniuersas ciuitates, in quibus prædicauimus uerbum Domini, quomodo se habeant: utrum proficiant an deficient in bonis inceptis. Et iterum: Paulus uero, electo Sylā pro socio ad prædicandum idoneo, perambulabat Syriam & Ciliiciam confirmans Ecclesias, præcipiens seruare & custodire præcepta Apostolorum & seniorum.*

9. Ecce fratres, iam multa bona audistis: quā solliciti fuerunt sancti uiri temporibus suis, docere filios suos & subditos, ut ambularet in sacris Dei præceptis; quā sanctæ conuersationis exemplā etiam reliquerunt posteris suis, quæ ipsi prius à patribus & senioribus frequenter audierunt & didicerunt. Sic ergo & vos charissimi, tanquam nouellæ oliuarum plantati in domo Domini, stete in obedientia & disciplina claustrali: tenete traditiones seniorum, & statuta generalis Capituli, per definitores ordinatā diuinā inspiratione pro salute uestra. Gratanter accipite monita Prælatorum uestrorum, & patienter sustinete correptiones eorum: quia melius est, quod ipsi uos modò corrigant, quā diabolus grauius in futuro uos puniat & deludat. Si enim nunc propter Christum humiliter consiliis seniorum acquiescitis, & propriam sapientiā relinquitis: tunc magnam pacem habebitis, & per gratiam Christi, æternam beatitudinem recipietis: Amen.

SERMO IV.

De bonis colloquijs inuicem habendis.

Matth. 18. 1. **V**bi enim sunt duo uel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum, dicit Dominus: Attendite (dilecti fratres) præsentiam Christi in omni loco, ubicunque conuenitis, siue ad orandum, siue ad laborandum: ne alius alium impediatur, aut uerbo uel signo leuitatis offendant. Si ergo data licentia loqui interdum uobis licet, sit sermo de Deo & deuotis materiis ex scripturis sanctis: quæ uos ædificent in uirtutibus & consolentur in aduersis. Sic fecerunt olim sancti Patres in Ægypto, quando cōueniant pariter pro consiliis & remediis in tentationibus superādīs. De seculi uero rumoribus, & variis hominum statibus, loqui caueatis, nec aliquem secularem temere iudicetis, quoniam Deus iudicabit omnes iniqua agentes. Nulla igitur cura uobis sit de temporalibus rebus cogitare, nec inde fabulari: sed tantum de spiritali profectu in uirtutibus, & de remediis uitiorum uestrorum. Committatis omnia exteriora & negotia domus, Deo regen-

regenda, & Prælatis vestris disponenda, qui rationem reddent in iudicio de sibi commissis. Vos estote pacati & grati, de ministerio quotidiano vobis exhibito, contenti stipendiis vestris in victu & vestitu moderato: non curiosa, non superflua, non recentia, non molliora quæretes: sed sicut boni simplices filij Dei, sine querela & disceptatione inter fratres conuersantes, indignos vos omnibus his beneficiis ex humilitate reputetis. Ferueat mens vestra in cælestis regni desideriis: & in deuotis exercitiis, alius alium præire conetur; & præter Christum, & hunc crucifixum, nil scire nec cogitare libeat. Quatenus omnia secularia & carnalia, ex amore & condolore crucifixi, in nauseam vertantur; & poenitentiae labor breuis & facilis vobis appareat: & disciplina regularis vitæ in dulcedinem, & bonæ conscientiae iucunditatem, per singulos dies conuertatur. Tunc enim Christus, vobis orantibus & colloquentibus, inter vos commorabitur: docens vos terrena despiciere, & amare cælestia, & contra diabolicas tentationes fortiter certare, ac passionem carnis refrenare.

2. Quare enim venistis de seculo, nisi vt tota spes vestra esset in Deo, & cor sursum in caelo? Quia ergo elegistis renunciare seculo, & seruire Christo in monasterio, fugite homines seculares, relinquitte amicos carnales: quia possunt vos in deuotione vestra impedire, & ad nociua desideria fabulando trahere, nec aliquem fructum animæ vestræ conferre. Quanto rariùs & breuiùs loquimini hominibus, tanto securius est pro custodia cordis & oris. Est multum pro honore vestro & fama ordinis, si pro reuerentia hospitem, in præsentia eorum verecundi & taciturni appareatis: plus enim ædificabitis bonis moribus, quàm curialitate sermonis. Ex vno indisciplinato verbo arguunt vos leuitatis & imprudentiæ; & sub habitu religionis coniecturant vulpem latere, & ouem se fingi.

3. Pauci igitur sint sermones vestri, vtilis & circumspècti: quia verbum otiosum non erit impunitum apud Deum. Pro hoc cauendo, silentium est amandum & seruandum: & à sanctis Patribus, antiquis & modernis prælatis nostris, in religione salubriter institutum. In nullo denique statu & ordine stabit pax & disciplina, si non adsit censura silentij, quietis amica: quæ est deuotionis nutrimentum, contentionis obturatio, vanitatis fuga. In silentio discatis, qualiter & cui loqui debeatis. Ex vanis verbis fit animus vagus & lubricus; vix valens ad interiora sua redire, post longos gemitus & fletus. Ex diuinis verò colloquiis nascitur amor Dei, ædificatio proximi, odium mundi, desiderium regni cælestis, dolor de peccatis, feruor charitatis, refrenatio cupiditatis, & renouatio totius interioris hominis, in speculo sanctissimæ

Psal. 144.

vitzæ nostri Salvatoris. Ipse enim adesse dignatur de se loquentibus, *prope est omnibus se invocantibus*. Excitat verbo sancto torpentes, confortat debiles, adiuuat fortiter dimicantes, coronat vincentes. Terret per supplicia, hortatur per exempla bona, consolatur per dona promissa, lætificat temporali gratia gratis data, beatificat æterna cæli gloria manifestata, attestante Psalmista:

Psal. 16.

Satiabor (inquit) *cum apparuerit gloria tua*. Tam pius & misericors est Iesus, tam dulcis & mitis est Christus: vt si quis ei locum in corde præparauerit, absque dubio lumen gratiæ suæ libenter illi ostendet, & cum eo cœnabit. Si solus est, & legit aut orat, Iesus vult esse secundus. Si duo simul legunt aut cantant, Iesus vult esse tertius. Nec vacua erit petitio istorum, in nomine Iesu congregatorum, qui bona fide humiliter & deuotè supplicant: si tamen in omni re, quam petunt & desiderant, eius beneplacitum quærunt, & suæ propriæ voluntati renuntiant, illud gratissimum Christi verbum dicentes: *Pater, non mea voluntas, sed tua semper fiat*. Amen.

Luce 22.

SERMO V.

*De patientia conseruanda inter desides & peruersos.**Esaiâ 25.*

I. *D*ilecte pusillanimes, confortamini, & nolite timere. Dilecti fratres non turbemini, si interdum contingunt aliqua in religiosis defectuosa, quæ vobis displicent: aut si aliqui recedunt à congregatione bonorum: vel si tepidi conuersantur cum eis propter tentationes diaboli, quas quotidie in Dei seruitio patiuntur. Nam hæc tristitia humanæ fragilitatis tentamenta, etiam contigerunt ante tempora nostra: sicut de multis sanctis & religiosis viris legitur, qui iam in toto orbe à multis honorantur. Nos quidem fragiles sumus & ad malum procliuēs: ideo necessarium est, nostros prauos mores per statuta arctari: & quasi indomitos pullos ad stipitem sanctæ crucis, pro nomine Iesu ligari: ne secundum propria desideria viuendo, declinemus à via recta sanctorum, qui per angustam portam intrauerunt regnum cælorum. Oremus ergo pro inuicem, vt Deus adiuuet nos & confortet in omni tribulatione & tentatione nostra, & custodiat ab infestatione & deceptione inimici: qui vbique circuit, quærens quem deuoret; & quali arte aliquem de medio congregationis trahat ad seculum, & de seculo ad infernum. Ibi nulla est redemptio, sed sempiternus horror inhabitat: Ibi animæ quærunt mortem, & non inueniunt: Ibi cruciantur die ac nocte, in igne & sulphure: quia hic modicam agere poenitentiam

Velut indomiti
pulli, necesse habemus al-
ligari stipiti crucis.

Matth. 7.

tiam noluerunt, & tempus suum tam vanè & infructuosè expenderunt.

2. Fratres, non quæramus quietem & commodum carnis, sicut seculares, sed laborem & dolorem pro peccatis. Resistamus vitis sæpe ieiunando, orando, legendo, meditando. Certè non habebimus pacem & quietem super terram, vbiunque fuerimus, vel etiam quocunq; perrexerimus pro solatio habendo, vel pro tædio releuando, aut pro laboris onere diminuendo: nisi conuertamus nos ad Christum per orationem & contritionem peccatorum, cum firmo proposito agendi semper pœnitentiam: vt possimus per hunc leuem laborem & breuem dolorem, æterni ignis euadere pœnam. Pax nostra & quies bonæ vitæ est in multa patientia, secundum vitam Christi & exempla Sanctorum: non in longa fuga, per loca arida; nec in nauicula, per flumina transmarina, Ionas Propheta fugere voluit à facie Domini, nauim ascendit, sed nihil ei profuit. Tradidit se sopori, quietem quæsiuit, sed non inuenit. Latère se credit, sed Deus absconditum prodidit, tempestatem mouit, & mare turbauit. Tunc dormientem nauæ excitant, increpant, & in aquam proiiciunt; qui mox à pisce deglutitus, quasi fugitiuus & inobediens, in ventre cæti pro culpa incarceratur. Clamauit ergo in arcto carcere clausus, orauitq; Dominum, vt liberaretur de tantis periculis maris & angustia piscis. Tandem verò omni humano auxilio destitutus, cognouit in afflictione sua, quia manus Dei effugere impossibile est: & diuinis obedire præceptis, tutissima animæ salus. Non ergo fugiamus labores & angustias pro salute nostra in religione subortas, de quibus antea nesciebamus: sed stemus firmiter, certemus viriliter, obediamus festinanter, oremus frequenter, laboremus diligenter, taceamus libenter. Sustineamus nos propter Christum patienter, sicut omnes Sancti fecerunt; qui grauiora perpessi, nunc gaudent in cælis, & dicunt: *Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium sempiternum.* Inter multa pericula versamur: & qui tentant nos & vexant, non dormiunt nec quiescunt: sed quærunt nos decipere, & à bono incepto impedire.

Pax & quies non in fuga, sed in patientia.
Iona 1.

Psal. 65.

3. Non tamen desperemus, nec orare & clamare ad Christum cessemus: etiamsi tepidi & aridi sæpius fuerimus, & præ angustia cordis ignoremus, quid agere debeamus: quia fortè probat nos Deus in paucis, si verè eum diligimus, non verbis tantum, sed factis & plagis. Igitur surgentibus ventis duris, non retrocedamus: sed manus ad remos ponamus, arma spiritualia arripiamus, animum tristem erigamus, de nouo incipiamus: &

multo fortius quàm fecimus, contra carnem, contra mundum, & contra diabolum certare studeamus. Quanto enim durior pugna, tanto gloriosior corona: & quanto frequentior vexatio tribulantis, tanto laudabilior virtus patientis. Multum impedit pusillanimitas cordis, citò amittere confidentiam in aduersis, negligere sanctum propositum, reuoluere seculi statum, imaginari amicorum præsentiam, sociorum pensare iucunditatem: quæ omnia sunt vanitatis & fatuitatis, sicut finis repentinus, omnis delectationis & honoris ostendit.

4. Vita nostra, fratres, & religio pro Deo assumpta, in quotidiano certamine consistit; scilicet contra vitia certare, quæ omni loco & tempore, in choro, in dormitorio, in silentio, in labore nos persequuntur & tentant, utinam non vincant. Ideo non mirum, si interdum labimur, & vulneramur; si leuiter offendimus, & offendimur, in verbis, in factis propriis vel alienis. Homines sumus, non angeli; mortales sumus & fragiles peccatores, exules sumus & peregrini, non ciues cæli: instabiles & proni ad vitia, nondum perfecti in gratia, nec beati in gloria. Ista consideratio humiliare nos debet, non eleuare in superbiam mentis: sed per propriam fragilitatem, inducere ad spem diuinæ misericordiæ & pietatis, sine qua nihil boni incipere valemus nec perficere, Domino attestante, qui ait: *Quia sine me nihil potestis facere.* Propria namque fragilitas, nos maximè premit: sed diuina inspiratio ac cælestis visitatio, deficientes iterum erigit, & ad bene operandum confortat, atque ad sustinendum quæcunque improuisa super nos veniunt, benignè pro vtilitate salutis nostræ ordinat, & iusto occultoque iudicio omnia dispensat. Ipsi enim cura est de omnibus nobis, ab initio vitæ vsque ad finem mortis. Qui enim fecit nos, non derelinquet nos, si cum non relinquamus: *sed faciet cum tentatione prouentum*, ut possimus resistere, & molestias eius sustinere. Dicamus ergo cum sancto in Psalmo, quando impugnamur ab inimico maligno: *Adiuua me Domine Deus, ne derelinquas me.* Et iterum, cum tota mentis fiducia, clamemus ad Christum in cælis: *Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse euulset de laqueo pedes meos.*

5. Pax vera & perfecta requies est in cælo, non in terra: quia hic omnia sunt in motu, & timore, & frequenti pressura. Igitur fortis patientia nobis summè necessaria est in hac fragili vita, quæ non est nisi quotidiana luctatio contra vitia. Siue enim homo fuerit in domo propria siue aliena, siue inter notos aut familiares amicos; citò sibi obuiabit, quod displicet, aut perturbat animæ quietem, nullibi tutam. Ponat ergo quilibet se ad patientiam, sicut melius potest; & patienter portet, quæcunque Deus permise-

Ioan. 15.

1. Cor. 19.

Psal. 26.

Psal. 26.

permiserit, & sic ampliorem pacem habebit. Si ab aliquo læsus & vituperatus fuerit, vincat superbiam suam, & discat pati contumeliam, & inueniet apud Deum gratiam magnam, & gloriam æternam. Doleat se peccasse, & minus patienter contemptum sui tolerasse, & de omnibus offensis humiliter veniam petat, & Deus libenter omnia ipsi dimittet.

6. Dilecti fratres non desperetis, nec mala malis adijciatis: sed statim quando cōscientia vos accusat, ad confessionis remedium festinetis. Solus Deus est, in quem peccatum non cadit. Nam *in angelis suis reperit prauitatem*, & magna pars eorum de cælo cecidit per superbiam: quia de donis sibi collatis non dederunt Deo gloriam. Primus homo in paradiso tentatus est & deceptus, & propter inobedientiæ culpam, de loco voluptatis eiectus fuit in huius mundi miseriam. Quid ergo mirum, si frater aliquis fragilis, à diabolo & carne grauiter tentatus, vel à multis pro culpa sua increpatus, quandoque erret & peccet, aut impatiens fiat: quando homo bene conditus in paradiso cecidit, vbi tot commoda & nulla incommoda habuit? Multi boni & iusti viri fuerunt in veteri lege sapius tentati & vexati à malis hominibus: sed patienter malos sustinuerunt, vt meliores per aduersa fierent. Quandoque verò per voluntatem Dei malis restiterunt, & iustam vindictam impiis reddiderunt, ne boni oppressi in tribulatione nimia deficerent.

7. Quidam etiam, subita tentatione fracti, ceciderunt: alij longa ægrotudine quassati, humiliati sunt in iniquitatibus suis; & quos diuitiæ & honores extulerunt, dolores & confusiones ad fragilitatis suæ cognitionem reduxerunt. Multi quoq; post grauem lapsum, citò pœnitendo fortiores surrexerunt: & in sancta conuersatione vitam laudabiliter consummarunt. Temporibus Christi & Apostolorum eius, fuerunt boni malis permixti, in ciuitate, in itinere, in domo, in deserto. Aliqui Christo crediderunt, & opera eius laudauerunt: quidam ipsi contradixerunt, & de eo murmurauerunt. Quidam etiam mystica verba eius malè intelligentes, ipsum deriserunt, & quia vitia eorum iustè reprehendebat, vera & sancta miracula eius inuidiosè denigrauerunt. Etiam Christo prædicante & præsentem, contigit inter discipulos aliqua indignatio & disceptatio, quis eorum esset maior & primus, in prælatione & regimine nascentis Ecclesiæ: quam ex diuersis locis & populis, & præcipuè de pauperibus & simplicibus congregauit. Quos pius & humilis magister, verbo suo & exemplo, ad pacis concordiam per humilitatis viam benigna correptione reuocauit, dicens: *Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum calorum.* Et iterum: *Qui*

Mali nunquam non bonis admixti.

Matth. 18.
Qui Matth. 20.

vult primus esse, erit omnium vestrum servus.

8. Ecce charissimi, per ista humilitatis & patientiæ exempla, quæ sunt omnium virtutum fundamenta, potest simplex & obediens frater, sine multis argumentis & astutis verbis, ad regnum cælorum secunda conscientia peruenire, & æternos euadere cruciatus inferni; patienter sustinendo quælibet contraria à peruersis iniuste sibi illata. Apparet itaque ex prædictis quòd in omnibus locis & temporibus sanctorum, fuerunt boni & mali, fideles & increduli, deuoti & dissoluti, beneuoli & peruersi, spirituales & carnales: & boni, per suam patientiam, profecerunt quotidie in melius; & mali, tanquam fumus, euauerunt in malitiis & desideriiis suis. Deus autem omnium rerum conditor & inspector seculorum, à principio vsque ad finem, sic nouit moderari causas singulorum; vt bonis omnia cooperentur in bonum, & malis omnia proueniant ad pœnam æternam. A quibus malis, nunc & in æuum, custodiat nos pius & misericors Dominus, iudex iustus & patiens redditor, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula, Amen.

Rom. 8.

SERMO VI.

De vigilijs nocturnis, contra impugnationem soporis.

Matth. 14.

Simon dormis? Non potuisti una hora vigilare mecum? *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Vox ista, dilecti fratres, vox est cælestis Regis, & Saluatoris nostri Iesu Christi, qui hortatur milites suos ad vigilandum in castris, contra tentationes diaboli, aduersarij generis humani. Quod ergo Dominus vigilanter ad beatum Petrum & ad reliquos discipulos loquitur, hoc etiam indubitanter omnibus nobis dicit. Igitur custode media nocte veniente & excitante, mox ad sonum cymbali euigilemus, & ad ingressum chori, deuotis precibus nos preparemus, ac cælesti Sponso ardentibus faculis occurramus. Studeamus charissimi viriliter abiicere pigritiam corporis & somnolentiam ab oculis nostris. Extollamus manus in cælum, ad laudandum creatorem nostrum, vocibus lætis & mentibus puris: ne fortè præualeat contra nos callidissimus hostis, & derideat quosdam oscitantes, quosdam parum cantantes, quosdam vocibus discrepantes. Pessimus aliquorum usus est, (& vtinam non multorum, quod dicere pudet) qui in dormitorio seu in lecto diu phantasiando vigilant; & in Ecclesia, & in choro, præ tædio deuotionis dormitant. Hi sibi & aliis frequenter nocent, nec Christo strenuè militant, neque pro benefactoribus & tribulatis fideliter orant.

*In vigilijs
in lecto, & o-
scitantes
in choro.*

orant.

orant. Valde enim graviter Deum offendunt, pigrè surgendo, tardè sepius veniendo, tepidè psallendo, verba corrumpendo, crebrius oscitando, vagè circumspiciendo, malè aduertendo, negligenter inclinando, de longitudine psalmodum attadiando, & ad finem festinando. Gaudent ad sonum refectorij, horrent signum Capituli: properant ad fabulas, tarde intrant ad cellam, languent ad opera, feruent ad fercula bene parata. Omnia ista sunt signa parvæ deuotionis, magnæ ingratitude, & vehementis confusionis.

2. Heu, non est timor Dei ante oculos istorum, non amor Dei in corde, non laus eius in ore: sed fraus in voce, & tepor in actione. Vbi est Deus, vbi Angeli, vbi Sancti Dei omnes? Vbi Prælatus, vbi custos, vbi cætor, vbi lector, vbi suscitator? Omnia euanescent ante oculos dormitantis. *Euigilate iusti, & nolite peccare*, ait Apostolus. *Vigilate & orate*, ait Dominus, *ne tentet vos Satanas*, præ inopia spiritus pigritantes. Ipse etenim circuit die ac nocte, *querens quem deuoret*; qualiter decipiat simplicem, deuotum distrahat, & quietum perturbet. Latatur valde, si aliquis non cantat aut malè legit: si clausis oculis dormitat, si vagis oculis circumspicit, & seipsum negligit. Adest citò, vt versum ex ore torpētis rapiat, & in sacculum suum verborum fragmina iactet. O frater aselle, de genere dormitantium, & numero fatuarum virginum, quarum lampades in nocte extinctæ leguntur; si Deum non times, nec Angelos reuereris, nec fratres tuos scandalizare erubescis: quare diabolus tibi insidiantem non metuis, qui omnia verba neglecta & imperfecta in charta sua cautè describit? Sicut enim Angeli sancti deuotas Deo preces offerunt, & feruenter cantantes diligunt & commendant; sic Satanas cum suis æmulis insidiatur orantibus, vt distrahat & impediat concorditer psallentes, & habeat non pauca contra eos, de quibus eos accuset & torqueat. Sed quia tam immanem raptorem, tam astutum circuitorem, tam strictum exactorem, tam durum accusatorem, & seuerum tortorem non attendis nec formidas, nec futura mala & infernalicia tormenta rarò aut parum perpendis, ideo torpescis & dormitas, & tanquam mortuus in sepulchro iaces & taces. Non est labor tam grauis, nec dolor tam acerbus, quin leuior fiet, comparatione ignis infernalis. Heu, quid facies in mortis articulo, diabolo occurrente, cum vultu teterrimo & hiatu furioso? Vbi tunc amici fideles? Vbi epulæ splendidae, & omnes mundi honores? Vis hæc terribilia euadere, & dæmones non timere? Surge, vigila, ora, canta, lege, labora. Ad iniurias tace, laciones sustine, despectiones dilige, honores sperne, peccantibus indulge.

1. Cor. 15.
Matth. 26.
1. Pet. 5.

3. Non recedant ab oculis tuis luctus damnatorum, ingens clamor demoniorum, gravissimus discessus à presentia Dei, & iucunda societas sanctorum. Times plerumque, videns incendium fornacis ardentis, expauescis fulgura & tonitrua, horrescis tempestates & frigora valida, & vix audes dormire & manere in cella. Ex quo audisti & legisti, multos extinctos subito casu & languore, cur non metuis similia tibi posse accidere? Scito, graviora post mortem cruciamina imminere. Pone in mente tua, quæ naturaliter horribilia videntur: scilicet, ollam succensam pice plenam, sulphure foetentem. Attende leones fremetes, canes mordentes, serpentes saevientes, bufones corro dentes, dracones glutientes; & vinces citius turpissima vitia, ad cor tuum maculandum per diabolum tibi immissa: fugabisque longius à te torporem mentis, somnolentiam corporis, & desiderium vanissimæ laudis. Dico tibi, quod longæ vigiliæ, longæ lectiones, horæ diurnæ, silentium, labor & ieiunium, breue faciunt purgatorium, & magnum inducunt gaudium, post trium vel quatuor horarum spatium. Mirum est, quod tam faciliter tædium sentis in choro cantando, legendo; & non attædiaris diutius fabulando, aut rumores seculi audiendo. Intellige istud esse diabolicum factum, qui nititur omni modo diuinum impedire seruitium, & retrahere te ab Ecclesia & à conventu psallentium, vt habeat socium in inferno perpetuò comburendum. Tunc clamabunt & ululabunt, præ nimio calore & dolore, qui modò Deum non laudant corde & ore, cum ingenti seruire. Si te delectat cum amico colloqui, pro qualicunque solatio capessendo, quanto magis festinare debes & anhelare ad diuina audienda; vt loquaris cum Deo, in hymnis & canticis, omnibus aliis curis & imaginationibus prætermisissis? Sed quia sepe plus mouent facta quam verba, adiicienda sunt in fine sermonis exempla aliqua, instructionis gratia. Imitare bona, quæ placent: caue mala, quæ offendunt.

Exemplum.

4. **F** Rater quidam infra matutinas parum coepit dormire, Quod attendens frater proximè illi assistens, silenter auribus eius, hoc verbum tantum ingressit, Infernus. Quo audito, ille subito perterritus & expergefactus, omnem torporem à se abiecit. Cogita ergo piger de Inferno, & non dormitabis in choro lassus præ tædio.

Exemplum aliud.

5. **A** Lius quoque frater parùm cantans, cum vocè eius astans non audiret, obiecit ei, quod tunc tæporis in matutinis cantabatur: *Simon dormis?* At ille comotus ex verbis istis, deprehendit se notatū in sopore; & expauit admonentem, præ stupore & pudore.

*Exem-**Marci 14.*

Exemplum aliud.

6. **F**uit quidam frater in ordine Regularium, Deo deuotus & bene literatus, artificialis cantor, & diuinæ laudationis amator studiosus. Hic quadam vice loquebatur cum alio fratre socialiter de dulcedine diuini cantus, & de solemnibus officio, quod fit in Ecclesia in præcipuis festis. Dixit ergo ei pro ædificatione, pusillanimitatem eius confortando, vt alacriter cantaret in choro. Frater, Deo laus, ego nunquam habui tedium in diuino officio, quantumcunque longum esset. Nam in festo palmarum, quamuis diuinum officium satis prolixum videtur, præ cæteris diebus: tamen non sum attædiatus de longitudine cantus: sed ita paratum me sensi ad cantandum, quod si aliquis iterum ab initio totum incipere voluisset, libenter cum eo incepissem & cantassem. Hoc audito, ædificatus est frater prædictus, & ad cantandum alacrior effectus. Bene huic seniori credendum fuit, quia semper cum primis ad chorum venit: rarò exiit, exiens pro necessitate, citò rediit, præsens fideliter pro posse iuuat, & oculos in diuersa non defixit.

Exemplum aliud.

7. **A**lius eiusdem ordinis frater, zelo Dei accensus, contra somnolentiam fortiter certabat, & hanc sibi violentiam inferebat. Grauius namque somno in choro, capillos capitis sui manu traxit, barbam duriter fricuit, nasum stilo pupugit, oculos saliuæ detriuit, & sub mento acutum lignum quandoque posuit, vt somni torporem fugaret. Cumque motus carnis sentiret, flammam incendij infernalis cogitabat, & digitorum unguibus cutem corporis sui acriter sulcauit: & rubras cicatrices tam diu carni prurienti infixit, donec motus illicitus ex diabolo incitatus penitus cessaret.

SERMO VII.

De custodia oris & diligentia operis, cum obedientia superioris.

1. **B**onus homo, de bono thesauro, profert bonum. Dilecti fratres, *Matth. 12.* semper aliquid boni de Deo & sacra Scriptura habeatis in cordibus vestris reconditum; atque in opere exteriori replicate dulcia verba Christi, quæ confortent vos in grauamine laboris vestri. Ruminetis sedulo deuotos psalmos & hymnos sub silentio oris vestri: ne diabolus inueniat vos intus vagos & otiosos, circa aliorum facta inutiliter occupatos; quia cor instabile, & a bonis cogitationibus vacuum, nidus est diaboli. Ponderate verba vestra, antequam loquamini: ne quid insipidum proferatis, quod audientem offendat, & dixisse poeniteat, quia discretionis

Prou. 17.

Matth. 12.

Luc. 2.

Prou. 21.

limitem non seruastis. Si non scitis sapienter loqui, studeatis tamen humiliter & verecundè tacere, iuxta illud Salomonis: *Stultus, si tacuerit, sapiens reputabitur.* Tempus ad bene operandum datum est, non ad otia, neque ad fabulandum, neque ad iocandum. Nullum ergo tempus absque fructu boni operis transire permittatis; quòd si habetis licentiam loquendi, non aliquid inutile proferendi. Sicut enim de omni verbo ocioso redditori estis rationem coram Deo in iudicio; ita etiam de omni tempore & momento, malè & negligenter expenso. Secundum diuersa autem tempora vel festa, per diem & noctem assumenda sunt exercitia temporibus apta, & feruentius accendenda proposita bona. Attamen propter bonum obedientie, & fraternæ charitatis obsequium, omnia priuata sunt abneganda, nec aliquod deuotionale singulare factum, sanctæ obedientie & communi vtilitati præferendum. Sic Christus reliquit templum & doctores legis, & obediuit matri & Ioseph, sicut bonus filius subditus parentibus suis, ad exemplum omnibus religiosis. Qui in hoc bene se exercet, & quotidie certat, & seipsum vincere laborat, altissimè coronabitur, quia legitimè certauit. Omnia enim opera bona, ex simplici obedientia propter Deum facta, Deo sunt gratissima, & maxima remuneratione digna, in celo perpetuò coronanda. Abnegatio namque propriæ voluntatis, cum vera humilitate cordis, subdita Prælato & consilio sui superioris, omnia temporalia lucra & vtilitatis augmenta superat, & præfulget laude æterna. Sicut enim nil ditius bona voluntate, nec quietius spontanea subiectione, sic nihil deterius propria voluntate, cum inflatione superbiæ. Hinc de laude obedientie Salomon ait: *Vir obediens loquitur victorias.*

2. Magnum certamen est, seipsum vincere; gloriosus triumphus, ceruicem superbiæ flectere, propriam videre relinquere, propriam sapientiam deponere, & in nullo se velle ostentare. Omnis, qui propter Deum sponte obedit, opus fortissimi militis facit: quia còtra seipsum certat, & diuini timoris gladio propriæ voluntatis motus enecat. Ideoque cum martyribus coronam perennis gloriæ accipiet, quia viriliter certauit & vicit. Quicunque ergo superiori, aut etiam inferiori humiliter obedit, & sensum suum alterius sensui libenter subiicit, iste nil perdit, sed cedens alteri amplius lucratur. Omnis, qui se sic vincit & humiliat, caput superbi Luciferi conculcat, qui contraria humilitati suadet, ne homo alteri cedat, sed ad argumenta callida se vertat. Cur hoc? Ne tacendo foris vilescat, & quasi fatuus aut inscius appareat; quia se defendere nescit, aut superari permittit. Heu superbia, quàm cæca & fatua semper, quàm longè decuias à regno Dei,

&c

& præcipitanter curris ad portas inferni? O quanta bona & laudabilia dicta sunt de te humilitas sancta, semper obedire parata! Tibi enim apertæ sunt ianuae cæli, ad videndam gloriosam faciem Iesu Christi. Non ergo graue alicui sit, nec indignum videatur propter Deum obedire homini, in licitis & honestis: quando Christus factus est obediens, vsque ad ignominiam crucis.

3. Reuera fratres, si quis obedierit, aut serurierit fratri propter Deum, hic exhibet Deo maximum in sua subiectione honorem; & habebit in fine Christum sui laboris præmium, ac sanctæ seruitutis remuneratorẽ ita dicentem: *Quod uni de his fratribus meis minimis fecistis, mihi fecistis.* Sine obedientia namque & fraterna charitate, aut parua aut nulla sunt opera nostra. Cum humili vero obedientia, placent Deo etiam vilia & parua obsequia, fratribus impensa. Verus & perfectus obediens, non tardat vocatus, non se excusat occupatus, aut fatigatus. Timet enim Dei incur-rere offensam, si non sequitur iubentis vocem, secundum suam possibilitatem. Siue ergo obediens orat vel laborat, siue legit aut scribit, siue tacet aut loquitur, siue vigilat aut quiescit, siue comedit aut ieiunat; omnia ipsi in bonum, ex merito sanctæ obedientiæ computantur. Nam in omnibus actibus suis, faciendis vel dimittendis, æquè bene meretur, si seipsum plenè intus resignat; si in his beneplacitum & honorem Dei, veraciter quærit & intendit. Et tanto amplius proficit, & Deo gratius placet: quanto citius & alacrius implet, quod voluntas superioris facere dicitur. Et si melius sciret, & clariùs sibi mandatum innotesceret, omni nutatione remota, promptissimum se ad obediendum Deo & vicario eius exhiberet. Idcirco verus obediens semper in gaudio est, & magnam fiduciam in Deo habet, cuius voluntatem perficere omni tempore cupit: (à quo præmium sine fine recipere, cum electis, non dubitat) corde & ore decantans: *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Et iterum: *Paratus sum, & non sum turbatus, ut custodiam mandata tua.*

Matth. 25.

Psal. 56.
Psal. 118.

SERMO VIII.

De vanagloria cauenda, & quòd soli Deo laus est exhibenda.

¶ *S*ic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est. Dilecti fratres, quando aliquid boni facitis, nolite extolli, nolite vanè gloriari: sed humilietis cor vestrum coram Deo, ne propter vanam gloriam & propriam complacentiam perdatis cælestem gloriam, & mercedem æternam. Omnis actio bona Deo ascribenda est, non vestræ industriæ nec potentæ. Studeatis soli

Matth. 5.

soli Deo velle placere, & proximo bonum exemplum dare, in obseruantia regularis disciplinæ: ne diabolus inueniat, vnde vos grauitè accuset, & impropere, quia similes estis sepulchris foris dealbatis. Quid prodest vana laus hominum, quando intus arguit mala conscientia peccatorum? Superbus & ambitiosus, gloriæ temporalis, laborem sine fructu habet: & nisi citò poenituerit, & se profundè humiliauerit, maioris poenæ cumulum aggregabit.

1. Cor. 13.

Matth. 23.

Extra charitatem Dei & proximi, nulla profunt opera ab hominibus laudata: sed sunt sicut vasa vacua, oleum non habentia: & sicut lucernæ in tenebris non lucentes. Profectò namque fatuæ sunt virgines, qui pro aliquo bono opere vel sermone quærunt hominum laudes. Prudentes verò sunt, qui in timore stant, & paruum bonum quod agunt, in vera humilitate custodiunt: totum etiam quod sciunt & intelligunt, & ad effectum producunt, aut facere in melius proponunt, hoc summo Deo omnium bonorum largitori veraciter attribuunt. Alioquin fures sunt & latrones: fures, quia gloriam & honorem Dei illicite vsurpant: latrones, quia vanè gloriando animam suam inficiunt, & superbiendo gratiam Dei perdunt.

2. Quis est iustus & prudens? Qui Deum præ oculis semper habet, semper bona cogitat, semper bona loquitur, semper bona operatur, dum viuunt & potest. Nolite, fratres, ideo superbire, quia multa scitis & legistis: aut quia diu in via Dei & in religione fuistis. Dolendum magis, quia tam parum in virtutibus profecistis: & utinam primitias nouellæ dulcedinis adhuc haberetis, & ita sentiretis. Verumtamen non debetis desperare, nec ab inceptis bonis desistere: sed cum omni humilitate diuinum auxilium flagitare, vt Deus dignetur nouum feruorem vobis inspirare. Nam quamdiu homo in statu præsentis versatur, instabilis est, & de bono ad malum labilis: & è conuerso, de malo ad bonum reparabilis. Vnde sapiens rex Salomon ait: *Non est homo iustus super terram, qui facit bonum, & non peccet.* Et beatus Ioannes, amantissimus Iesu discipulus, dicit in epistola sua, ne aliquis gloriatur inaniter de iustitia & puritate sua: *Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.* Nemo ergo se excuset, quasi innocens sit, & à culpa purus: quia *in multis offendimus omnes*, ait beatus Iacobus Apostolus. Aut enim scienter quis peccat, aut ignoranter, aut sponte, aut inuitè, aut ex infirmitate, aut peruersa voluntate, aut ex timore vel ex amore; aut ex desperatione vel præsumptione, aut ex animi leuitate, aut ex consuetudine, aut ex tepiditate, aut ex societate tractus, aut singularitate elatus, aut iracundia commotus, aut concupiscentia allectus.

Eccles. 7.

1. Ioan. 1.

Iacobi 3.

Quot modis quis peccet.

3. Iſtis paſſionibus variisſque deſideriis, tanquam contrariis ventis, mouetur & turbatur ſæpe cor hominis: & propter has mundi procellas, rariſſimè venit homo ad portum quietis. Vix enim eſt dies aut nox, hora vel mora tam breuis & bona, quin in aliquo homo errèt, aut tepeſcat, aut negligentias committat. Pro quibus omnibus ſine intermiſſione orare oportet; vt pius Deus miſericorditer ignoſcat omnibus malis noſtris, quæ vel facte, aut cogitatione deliquimus. Et quia nemo purus à ſorde, ideo cum *Job. 15.* humilitate & cordis contritione, ad confeſſionis remedium celeriter recurrendum eſt: & cum maiori cuſtodia de cætero ab omni occasione malarum cogitationum præcauendum. Oportet hominem in initio niti præcauere malum, ne ſerpens lubricus foramen paruum inueniat, & tandem totum caput cum cauda violenter inſigat. Cor hominis quieteſcere neſcit: ſed vel in bono aut in malo occupatur, ſicut experientia frequens docet. Et quantum bonum quis diligit & virtutes ſectatur; tantum malum odit & vitia execratur: quia contraria in vna domo morari non poſſunt. Nemo tamen requiem cordis inueniet, quicquid habet vel deſiderat, niſi Deum verum & ſummum bonum quærat, & habeat ad fruendum; & temporalibus moderatè vtatur, ad æternum Dei regnum promerendum.

4. Quærite ergo nunc fratres Chriſtum in humilitate, vt poſtea videatis eum in ſua maiestate. Quærite nunc gratiam eius per orationes cum lachrymis ſinceris: vt purificati à ſordibus cunctis, digni ſitis videre faciem eius in calis. Quærite nunc Chriſtum in lege & Prophetis, velatum ſub figuris: vt poſtea omnia ſecreta ſcripturarum perfectè ſine libris & magiſtris cognoſcatis, ſicut per Apoſtolum Paulum dicitur: *Videmus nunc per ſpectu- 1. Cor. 13.* lum in enigmate, tunc autem facie ad faciem. Sed ad habendum ſummum bonum cum electis Dei, quis aptus & dignus eſſe poterit? Nempe verus humilis, perfectè obediens, mitis & patiens, multum dolens de peccatis, fortiter reſiſtens vitiis, mundi gloriam ſpernens, ſeipſum nihil reputans: Ad exteriora rarus, ad interiora aſſiduus: Ad terrena frigidus, ad cæleſtia feruidus: Ad portandum alios benignus, ad caſtigandum ſe ſtrenuus: Ad indulgendum facilis, ad irascendum difficilis: Ad cuſtodiendum cor ſuum omni hora ſolicitus: Ad exeundum foras tardus, ad remanendum domi animo lætus. Beatus, qui hæc mente reuoluit, & ad intima ſua citiſſimè redit. Beatus, qui nil temporale, nil carnale, nil turbidum, nil tumidum, in ſecretarium cordis ſui ſinit intrare, nec patitur immorari. Beatus, qui multa bona ſcit, & facit quæ didicit: quia nunc magnam pacem habet, & in futuro beatiorè cum Chriſto gloriam iugiter obtinebit. Tunc enim euaneſcet omnis

vana

vana gloria & temporalis lætitia, cum apparuerit Christus, vera & cælestis gloria. *Quam nobis conferre dignetur cum omnibus sanctis suis, qui est super omnia Deus benedictus in secula, Amē.*

SERMO IX.

De periculo multorum malorum ex multiloquio.

1. Reg. 7.

I. *N*olite multiplicare loqui sublimia gloriantes. Dilecti fratres, teneatis versiculum istum firmiter in mente vestra, & caveatis loqui de alta materia; ne diabolus vos tentet de vana gloria, & perdatis tempora vestra, pro deuotione & compunctione vobis data. Magis expediret multis, quod cogitarent de pœnis inferni, & igne purgatorij, quam de latitudine mundi & altitudine cæli. Nam cogitare & loqui de tremendo futuro iudicio & de suppliciis reprobatorum, sæpe timorem incutit, qui est valde utilis tepidis & dissolutis. Loqui autem de cælo empyreo, & nothem choris angelorum, non deseruit iuuenibus & immortificatis monachis; qui leuiter extolluntur, cum subtilia aliqua legunt vel audiunt: de quibus melius tacerent, & defectus suos inspicerent, & lugerent.

2. Fratres tunc verè sapienter agitis, si cognoscitis vitia vestra: & acriter de omnibus malis doletis, quæ fecistis. Heu, quanta bona omni hora, otiano & fabulando perditis; quæ laborando, tacendo, & orando, lucrari potestis! Proponatis ergo firmiter vos emendare, & feruenter prospicere, & in ordine constanter perseverare. Sapissimè oculos vestros cum humili prece leuate ad Dominum in cælis gemendo, & in secreto cordis vestri pro delictis orando. Tales Deus diligit, qui corda sua ad cælestia sapius leuant & orant. Libenter ignoscit culpis vestris præteritis, si veniam petitis, & gratiam quaritis & custoditis. Nunquam fatuè cogitetis magna & alta de vobis, ne cadatis antequam sciatis.

*Gratiæ per
omnia
Deo agen-
da.*

3. Quando ergo aliqua bona cogitatis, vel dicitis, vel facitis, non hæc vobis vel in modico attribuere debetis: sed statim omnia ad Deum integrè referre cum gratiarum actione studeatis, à quo omnia bona descendunt, quæ in vobis cognoscitis, & in aliis videtis. Omnia Dei dona sunt, quæ corpus & animam ornant: Deus enim dedit esse, vivere, sentire, agere, discernere, & intelligere. Magna cæcitas cordis est, non considerare dona diuina, & quantum creatori tenemur regratiari. Tanta sunt beneficia Dei, vt numerari nequeant, nec sufficiant explicari. Grauius ergo peccant, & per ingratitude Deum offendunt; qui vanis implicati, deuotas Deo laudes, pro beneficiis eius, non persoluunt. Vnde Apostolus Paulus ait: *Gratias agite semper pro omnibus, in*

Ephes. 5.

nomi-

nomine Domini nostri Iesu Christi. Et David in psalterio & cithara canens, post multa beneficia collata, Deo gratias referens, dicit: *Adiutor meus tibi psallam, quia Deus susceptor meus es, Deus meus, misericordia mea.* Et per Esaiam Prophetam ipse Dominus loquitur, dicens: *Gloriam meam alteri non dabo.* Quid ergo dicemus ad hæc, qui nihil aut parum boni facimus: & tamen gloriai & laudari cupimus? Foeda res omnino, reputari velle de virtutibus, quas non habemus. Relinquamus hanc vanitatem, sequamur sanctos Apostolos & Prophetas, qui verè sancti fuerunt: & tamen nihil sibi de sanctitate, sed totum Deo attribuerunt. Quando igitur gloriam Dei & honorem quærimus; & de omnibus bonis nobis collatis, gratias ei purè & integrè reddimus: tunc sursum cum Angelis in cælum ascendimus, qui in natiuitate Christi, *Gloria in excelsis Deo*, cantauerunt.

Psal. 58.

Esaias 42.

Luca 5.

4. Quando verò inanem gloriai de aliquo bono foris appetimus, aut nobisipsis intus placemus, & plus ponderamus opera nostra quàm debemus: tunc veraces non sumus, nec in veritate humiles, sed superbi & inanes, Deo despecti, angelis reprobati, & ab omnibus Sanctis alienati. Vnde ex vitio elationis infra nos cadimus, & paulatim inferno appropinquamus: quia dæmonibus & damnatis assimilamur, qui Deum non amant, nec laudant, nec gloriam Dei contèplari valent. Et quia honorem Deo debitum non exhibent, nec sponte cum Sanctis se humiliant, sed creatori suo peruersè & superbè resistunt, iusto Dei iudicio, pœnam infernalem quocunque secum ferunt, & in malitiis tabescunt. Ignibus vruntur, & non purgantur: acerrimè torquentur, & nunquam meliorantur. Ex quo in seipsis gloriam quæserunt, cælum perdiderunt; & ab æterna gloria Dei in opprobrium sempiternum ceciderunt. sic heu miseri superbi homines, in se gloriantes & alios despicientes, citius peribunt quàm putant, qui de se præsumentes dicunt aut cogitant: *Manus nostra excelsa, & non Dominus fecit hæc omnia.* Estote ergo fratres, humiles corde, casti, benigni, modesti, compatibles, circumspecti in verbis, diligentes in opere, feruentes in oratione, patientes in tribulatione: obediētes sine tardatione, simplices sine quæstione, verecundi sine fictione, taciturni sine suspitione, obsequiosi sine murmuratione.

Deut. 32.

5. Quando etiam Deus, ex sua magna pietate, aliqua bona alicui oranti vel studentī inspirat vel reuelat, non statim de hoc se extollat, nec aliis se præferat, aut sanctiorem æstimet: sed cogitare debet & credere, quia non propter suas virtutes & labores, nec propter sua merita & ingeniosa opera, hæc fecit ipsi Deus, sed propter immensam bonitatem suam, qua pluit super bonos & malos, effundens misericordiam suam super omnem creaturam. Sic enim loquitur

loquitur

Ezech. 20.
26.

loquitur per Ezechielem Prophetam ad Iudæos, superbientes de bonis sibi datis: *Non propter vos, sed propter memetipsum hæc feci, domus Israel notum sit vobis.* Nemo ergo abutatur bonitate & miseratione diuina super se, sibi aliquid attribuendo per superbiam: ne in indignationem Dei mox incurrat propter ingratitude suam, & audiat duram contra se iudicis sententiam, terribiliter intonantem: *Auferte ab eo mram*, id est, deuotionis gratiam, qua indignus est propter vanam gloriam: *& date ei, qui decem mnas habet*, propter suam humilitatem & gratitudinem. Nam dignus est maiora recipere dona, qui pro minoribus studet semper Deo gratias agere, & indignum omnibus se fatetur. Dat sæpe benignissimus Dominus consolationem suam, non solum propter vnum hominem, vel duos se inuicem consolando: sed etiam propter aliorum ædificationem & multorum instructionem, ad amandum & laudandum tam pium, dulcem, ac largifluum Dominum in donis suis, qui tam bonus & beneficus est, dando gratiam suam humilibus, mansuetis & corde compunctis. Subtrahit verò citò dulcedinem suam ab elatis & ingratis, à vaniloquis, à curiosis, à dolosis & murmurosis.

Matth. 23.

6. Oportet enim cor mundum esse à vitiis, si intrare debet dulcedo sancti Spiritus, quæ pretiosior est cunctis opibus terrenis. Dabitur autem bonis æternis in cælis, qui respuit delectari in laudibus humanis. Quærat ergo potius consolari in deuotis precibus & lachrymis, quam in altis quæstionibus & longis fabulis. Studete in libro conscientiæ, fugite umbras vanæ gloriæ, recondite oleum in vasis vestris cum prudentibus virginibus, abscondite thesaurum cordis in valle humilitatis. Si enim culmen veri honoris quæritis, ad illam cælestem patriam toto desiderio festinetis. Ad quam feliciter obtinendam, perducatur nos pariter Iesus Christus, Amen.

PARS SECVNDA
SERMONVM
AD NOVITIOS.

SERMO X.

De multis tribulationibus iustorum, pro regno caelorum.

I. *ULTAE tribulationes iustorum, & de omnibus Psalm. 33*
his liberabit eos Dominus. Dilecti fratres, sancto-

rum vitam aspiciate, doctrinam sanctorum libe-
ter audite & legite, exempla eorum imitari desi-
derate, ac gloriosa eorum suffragia instanter pe-
tite; vt in aduersis fortes sitis, & omnes labores diurnos ac no-
cturnos pro Christo constanter ferre valeatis. Non dubitetis de
futura Christi promissione, quam reddet diligentibus se opere
completo, & agone viriliter consummato. Non fuistis in infer-
no, nec in puteo Luciferi, ideo onerosa videntur statuta claustri.
Non estis experti ignem purgatorij, ideo horretis sustinere ver-
bum improprii, rigorem silentii, duritiam lectuli, grauitatem
ieiunii, vilitatem cibi, laborem cantandi, & frequentiam oran-
di. Si vultis omnia habere pro libitu vestro, quid inde meremi-
ni coram Deo? Ista non concordant sanctis, qui passi sunt gra-
uissimas penas temporibus multis. Consideretis igitur in par-
uis laboribus & angustiis vestris, acerbissimas sanctorum mar-
tyrum passiones: & quorum solemnia per annum celebratis, ho-
rum agones sectamini per veras virtutes. Cumque tribulatione
aliquam sentitis, scutum patientiae assumite; ne ante tempus fi-
niti certaminis in religione deficiatis.

2. Non scandalizet vos, si mali florent in mundo, & boni ge-
munt sub onere; si peruersi gaudent in honoribus, & boni priuan-
tur rebus necessariis & amicis. Deus clemens & iustus, meliora
& aeterna bona prouidit electis suis, in posterum reddenda: quos
nunc diuersis modis percutit per malos & castigat, vt digniores
fiant ad maiora praemia recipienda in caelestibus regnis. *Multa*
itaque sunt *tribulationes iustorum*, propter regnum caelorum: sed
& *multa flagella peccatorum*, quae sunt initia dolorum futurorum.
Et quis poterit plene cogitare & perpendere abyssum iudicioru
Dei, super filios hominum? Etenim iustus Dominus, & iustitias
dilexit.

Ibidem.
Psalm. 111
Flagella
peccatoru
initia do-
lorum.
Psalm. 119.

C

dilexit

dilexit: qui bonis & rectis corde omnia in bonum ordinat, & in salutem eorum conuertit: & malis, duris, ac peruersis, omnia in eorum perniciem & luctum retorquet.

Psal. 50.
Isal. 33.

Luc. 24.
1. Pet. 2.

Electos
suos quare
permittat
Deus cade-
re in tribu-
lationes.

3. Sustinete ergo fratres, sicut boni & fideles serui Christi, patienti corde & animo beniuolenti, pauca grauamina; quæ vos interdum molestant, & probant, quàm fortes estis: quia non diu durabunt, nec confundent humiles, sed piè tolerata valde lætificabunt animas vestras, iuxta illud Psalmistæ: *Exultabunt ossa humiliata: Et, humiles spiritu saluabit.* Si essemus verè humiles, & onera peccatorum nostrorum strictè ponderare vellemus, nihil importabile sentiremus: vix vnum pro mille, nos recipere diceremus. Oportebat namque Christum pati, qui tamen peccatum non fecit: quanto magis nos miseri peccatores, qui quotidie offendimus multos, in multis: scilicet Deum, angelos, sanctos, & homines. Permittit autem Deus multas tribulationes cadere super electos suos, non ad eorum reprobationem, sed ad peccatorum purgationem, ad meritorum augmentum, ad maiorem cautelam: & ad eorum imbecillitatem, per patientiæ virtutem, roborandam. Ponat ergo vnusquisque se ad patientiam, si vult habere cordis tranquillitatem; si cupit coronam gloriæ recipere in celo, post certaminis sui laborem. Vita ista temporalis, plena est tribulis & spinis, in qua exercentur & probantur electi per aspera, vt eo ardentius desiderent honora aeterna.

4. Reg. 2.

4. Ecce nemini parcit Deus, sed dat vnicique onus propriū ad portandum, vt habeat causam ad multum promerendum. Alia namque adueniunt, & tentāt nos à dextris per blandimenta: alia à sinistris per vituperia: alia ab anteriori parte occurrunt, per austerum vultum: alia à posteriori pungunt, per detractionis morsum: alia à superioribus nos arctant ad laborandum, alia ab inferioribus ebulliunt ad deridendum, sicut pueri paruuli sanctum Heliseum. His sex ventis commouetur status vitæ presentis, & impugnatur omnis Christianus, siue religiosus siue secularis. Nec diues, nec pauper, nec sanus, nec æger, sine onere est. Quilibet habet satis ad portandum, & qui dorsum suum ad hoc præparat & incuruat, sapienter agit, & leuius portabit. Qui autem otiosi querit, & delectati fabulis, ac vagari per officinas & nemora capi, incidet in latrones, & canes mordentes: hoc est, in varias tentationes carnales, gratiam deuotionis extinguentes, & conscientiam multis vulneribus sauciantes.

5. Sic est religiosus in claustro professus, sicut nobilis miles ab hostibus in castro vndique obsessus. Non potest fugere, non potest otio torpescere, sed vigilare oportet. & in armis semper stare, contra inimicorū insidias & sagittas. Nisi enim pugil Christi cingulo

cingulo castitatis sit accinctus, & scuto patientia vndique præ-
 munitus; aut citò turbatur, aut deiicitur, aut vulneratur. State er-
 go in timore Dei, & preparate vos ad certandum contra passio-
 nes vestras, & hominum vexationes, & linguas iniquas: quia ha-
 betis semper aliquem aduersarium, nunc istum, nunc illum: prout
 Deus permiserit ad humiliandum vos, ne in bonis superbiatis, &
 per vanam gloriam rotum perdatis. Quòd si humiliter & pa-
 tienter aduersarios vestros sustinueritis, critis Deo accepti, &
 sanctis martyribus in patiendo cõformes, atque in regno cęlesti
 valde gloriosi & sublimes. Oportet omnino, quòd humilitas glo-
 riam præcedat, & patientia victoribus coronam cum multis icti-
 bus præparet. Nam sine patientia, & certamine, & labore, vana est
 spes præmij cęlestis. Induite ergo vos dilecti fratres (sicut beatus *Theff. 3.*
 Paulus ait) loricam fidei, non hæsitantes de adiutorio Dei: pro
 summo solatio diuina promissa inter angustias recolentes, ac ro-
 tam spem vestram in Deo & non in hominibus ponatis: quia ho-
 mines saepe fallunt & falluntur in opinionibus & astutijs suis, me-
 ditantur inania, & stulta loquuntur: iudicia futura non prospici-
 unt, nec Deum (vt oportet) metuunt. Cauete præcipuè ab homi-
 nibus iracundis & dolosis, à socijs vagis & iocosis, ne discatis fa-
 bulari & ridere cum leuibus, qui ambulat per amœna loca ad ho-
 spitia praua. Sed cum simplicibus & humilibus, cum mitibus &
 deuotis, sit conuersatio vestra, vt ab istis capiatís consolationem
 spiritus, & in virtutibus magis ac magis proficiatis.

6. Patientia & fortitudo est vobis maximè necessaria, qui in
 religione estis, & statis sub obedientia. Et ideo libenti animo &
 pleno corde obedire, & bonis consilijs maiorum acquiescere stu-
 deatis: licet interdum aspera & vilia videntur, quæ iubentur. Igi-
 tur sicut ab omni parte instant pugnae, impugnantés fragilitatē
 vestram: ita sunt præmia maxima in dextera Dei posita, pro
 multa patientia omnium tribulationū vobis restituenda. Anime-
 tis ergo vos ad omnia ferenda, & non abiciatis onera, ad prome-
 lenda gaudia sempiterna.

7. A Superioribus namque oportet vos frequenter sustinere
 correptiones, pro excessibus vestris, quia melius est hic, quàm in
 futuro purgari. Sed & eorum obedire præceptis propter Deum
 tutissimum est, si vultis cum electis felicissimè coronari. Subij-
 ciatís ergo vos spontaneè eorum ditioni, vt ducant vos tutiori via
 & breuiori spatio, inter tot hostes & pericula, ad portum salutis
 sine murmure, & sinistra aliqua suspicione.

8. Ab inferioribus oportet vos sustinere, eorū imperfectiones
 tam morum quàm corporum, quod est opus pietatis, & quando-
 que etiam irrisiones sufferre, quod est mansuetudinis insigne.

9. A dextris oportet vos cautè attèdere, ne per adulationes & vanas commendationes seducamini; ne sanctos & iustos vos aestimetis, aut super id quod dicitur cor eleuetis. Nocent sæpè vanæ laudes: fallunt dulcia verba animos leues: sicut auceps fistula dulciter canens, decipit & arripit aues. Ergo laudem vel honorem ab hominibus non quærat, sed fugiatis, ne apud Deum mercedem plenam pro fabulis stolidis perdatis. Multi in facie laudant, post tergum vitia narrant. Qui conscientiam suam inspiciat, humanas laudes non ponderat, nec affectat.

10. A sinistris verò, oportet etiam cautelam magnam habere; ut nō turbemini ab ijs, qui vituperant facta vestra, deridendo, proclamando, & ad eius bona interpretando. Ne impatientes sitis in corde, aut durè respondeatis in voce: quia fortè volūt vos opprobrijs probare, si verè humiles estis, & patientes in aduersis.

11. Ab anteriori parte oportet vos considerare, cum quibus loquimini, cū quibus statis & ambulatis: quales sint vicini vestri & confratres, in moribus, in verbis, & actibus suis: ne fortè seducamini & inquinemini malis exēplis, per dissolutiones & libertates iuuenibus valde nociuas. Nam sæpè post iocos leues, peruenitur ad tristes conscientie dolores, iuxta illud prouerbum Salomonis: *Extrema gaudij luctus occupat, & risus dolore miscbitur.* Non debetis omni verbo credere, nec vltèritus citò audita proferre. Non omnia ædificant, nec aliorū secreta scire expedit. Sæpè mendacia narrantur pro veris, quæ à caelestibus desiderijs retrahunt audientes. Abstinet ergo à nugis & iocis, quæ bona studia impediunt, intellectum obscurant, memoriam distrahunt: & pacem habentes, friuolis suspicionibus inquietant.

12. A posteriori parte oportet vos etiam oculum habere apertum, & de futuris periculis non exiguè præcogitare: scilicet, qualia possent vobis per eos, quos iam amicos tenetis, contraria aduenire. Præparetis igitur dorsum vestrum ad sustinendum omnem euentum malorum, ad abluendum peccata præterita, ad vitandum iucunda præsentia, & ad minuendum futura purgatorij tormenta. Nam hominum oblocutiones, detractioes, accusationes, & derisiones patienter acceptæ, medicina sunt optimæ pro salute animæ, à iustissimo Deo peccatoribus iustè inflictæ. Non itaque nocebit dura correctio verborum, si beneuoli & innocentes estis: quia sermo durus, utilis est ad correctionem dissolutorū. Audistis iam ex supradictis, in quam multis periculosis bellis consistitis: & quæta bona potestis promereri, si viriliter repugnatis. Non ergo sitis remissi, nec præ multitudine hostium desperantes: sed cum religiosa sollicitudine, satagite semper in melius & feruentius exercitium proficere; ut per longanimitatem

Prok. 14.

rem & patientiam, in virtutibus & laboribus multis, perueniatis ad requiem perpetuam, ab omnibus malis securam (largiēte Domino nostro Iesu Christo, intercedentibus sanctis martyribus suis) diuque desideratam à vobis aeternae vitæ coronam. Amen.

S E R M O X I.

De quotidiano martyrio & bello, in statu religionis.

I. QUONIAM *propter te mortificamur tota die, aestimati sumus* *Psalm. 43.*
sicut oves occisionis. Dilecti Fratres, bene norate verba ista,

in auribus vestris iam lecta: quæ valde salubriter pro instructione vestra, diu ante nativitatem vestram, per Prophetam in Psalmo sunt prænunciata. Benedictus Deus, qui vocavit vos de presenti seculo nequam: in quo periclitantur multi in corpore & anima, sequentes carnis desideria & fugitiuos honores. Videte ergo vocationem vestram ad congregationem istam, à Deo paratam: in qua promereri potestis breui tempore cum modico labore vitam aeternam. Ecce religionem intraſtis, sponte proprijs renunciaſtis; & quodammodo mundo mortui estis, aut quasi mortuos in sepulchris vos reputare debetis. Hoc etenim habitus vester foris ostendit: & fama de vobis transit, quòd de mundo non estis, sed filij Dei excelsi omnes. Dicunt enim frequenter homines seculares, de religioſis personis: Qui Deo seruit, totum mundum deludit; & valde sapienter facit. Cælum sibi comparat, & ab inferno non timebit. Mortificate ergo membra vestra super terram; ne diabolicus furor vos iterum afficiat, & ad aeterna supplicia per molliem carnis secū trahat. Magnus profectò labor est, certare quotidie contra passiones & vitia: sed præmia maxima vincentibus sunt promissa. Percogitetis verba, quæ cantantur tam sedulò de sanctis martyribus in ecclesia nostra, pro eorum laude & memoria, ad impetranda suffragia; quorum dulcedo tangere debet cordis nostri intima, & excitare tepiditatem nostram, ad toleranda pro Christo vel pauca contraria. Sic enim ad vespertas sapissimè suffragatur: Certamen magnum habuerūt Sancti Dei, transierunt per ignem & aquam, & salui facti sunt.

Coloss. 2.

2. O dilecti fratres, qui in religione sub obedientia statis; si fideliter impletis, quod vouistis, martyres estis, aut adhuc quotidie patiēdo fieri potestis. Nā toties novas coronas & margaritas pretiosas pro certamine vestro accipietis: quoties singula mēbra vestri corporis, quotidianis laboribus pro Christo exponitis. Et si proprias voluntates relinquitis, & sensualitati vestræ fortiter resistitis, magnam à Deo consolationē intus percipietis. Omnis religiosus in obedientia viuens, paratus suam voluntatem frangere, atque Præſato suo humiliter nitens obedire: iste veraciter in

Gen. 22.

spiritu martyr efficitur, quamvis materiali gladio in collo non feriat. Et quicumque perfectę mortificationi, tota die, id est per totum tempus vitę suę, se tradit, simplici ex corde obediendo, exemplum Abrahę imitatur: qui vnicum dilectum filium suum Isaac in holocaustum offerre, ligare, & occidere, non recusavit. Legimus etiam de sanctis martyribus, quod per diuersa tormentorum genera transferunt ad regna cęlorum: Qui non elegerunt pro sua voluntate, qualem pœnam aut mortem paterentur: sed totaliter diuinę ordinationi se commiserunt, corpus & animam creatori suo ad omnia sustinenda constanter obtulerunt. Quando igitur aliquis vestrum audit, pręceptum sibi contrarium a Pręlato imponi, & tamen paratus est obedire: si tunc etiam vim sibi ipsi inferre conatur, atque murmuratiõem insurgentem compescit & necat, tunc gratissimum Deo sacrificium in ara cordis immolat, & cum martyribus de hoste victor sui ipsius factus, strenuè triumphat. Multi namque martyres violenter tracti sunt ad carceres, & durissimis inibi vinculis ferreis stringebantur: quin etiam sine cibo & potu, sine lumine & aliquo humano solatio, dimittebantur iacere in fœtore & mortis horrore. Et tamen in fide Christi constantes permãserunt, & gratias Deo in doloribus suis agere studuerunt, quia pro nomine eius, contumelias & tormenta pati meruerunt. Horum exempla intuentes, nolite in aduersis deficere, & de nimia paupertate conqueri: nec propter rigorem disciplinę, de pręlio ante finem victorię fugere. Illi dignę coronari merentur, qui legitimę certant & perseverant. Leuissimus est omnis labor pœnitentię nostrę, comparatione pœnarum & abstinentiarum sanctorum martyrum, & consideratione dolorum infernorum.

Heb. 12.

3. Audistis frequenter in passionibus martyrum, quod in diuersis membris suis fuerunt cruciati, & post graues dolores eisdem membris priuati: deinde ferocissimis bestijs ad deuorandum dati, aut etiam flammis ardentibus iniecti. Nondum fratres ista estis experti, nondum sic tentati, nec probati, nondum sic vexati, nec verberati, nondum sic derisi, nec contumelijs repleti, nondum de domibus vestris nudę & ignominiosę expulsi, & per plateas publicę tracti. Nondum vsque ad sanguinis effusionem tentationibus restitistis, nec manum, nec pedem amputari pro fide & castitate permisistis. Verum, si sæpę deficitis in minimis passionibus, pro Christo in religione subortis, quomodo maiora pati in persecutione possētis? Sunt namque multa, in quibus probare potestis fortitudinem vestram, quamvis sanguinem non fundatis, nec vsque ad mutilationem membrorum repugnatis. Sancti martyres membra sua pœnis exposuerunt grauissimis, vos in multis

ieiun-

ieiunijs & vigilijs, in silentio & laboribus, corpus vestrum, ne in-
folescat, castigare debetis. Qui enim omne amarū pro dulci, om-
ne vile pro pulchro, omne triste pro gaudio accipit & sustinet;
hic veraciter calicem Domini cū martyribus bibit, & in futuris
pœnis vri nō timebit, sed sanctorum choris sociari summè gau-
debit. Vnum ex his eligatis, aut æternaliter comburi cum demo-
nibus, pro modicis voluptatibus: aut pro breui abstinentia, peren-
ni gloria perfrui cū Angelis sanctis. Et quia martyres mala per-
petua attenderunt, ideo mala transitoria leuius pertulerunt; &
potius per angustam viam, ad latitudinem cæli intrare optave-
runt. Potest quilibet in ordine & in statu suo, religiosè & de-
uotè viuendo, palmam martyrij obtinere; si contra vitia sua for-
titer certat; si pro aduersantibus & detrahentibus orat; si ca-
stitatem illibatam strenuè seruat; si obedientiam vsque ad mor-
tem exemplo Christi custodit: si de omnibus terrenis & necessa-
rijs huius vitæ semper minus, quàm plus habere desiderat,
& beneplacitum Dei in omnibus quærit, & suum velle re-
linquit.

4. Sancta quippe voluntaria paupertas, pro martyrio compu-
tatur: & ideo sicut martyribus, ita & pauperibus, regnum cælo-
rum à Domino promissum est, & donatur. Cùm ergo verboso &
dissoluto silentium imponitur, ne extraneis vel fratri loquatur;
tunc lingua ad fabulandum prona, quasi recte ligatur; & ne noceat
alteri, silentio cohibetur. Et verè multis verbosis expedit pro
pace conscientia verecundè tacere, quàm hinc inde historias de
statu seculi retexere. Et cùm vago homini præcipitur in claustro
manere, aut in cella quietè residere, tunc pedes eius pia violen-
tia, quasi in cippo locantur; & sic ad viam salutis, cor instabile
redire compellitur, iuxta illud Domini verbum: *Exiit in pla-*
teas & vicus ciuitatis, & compelle intrare. Heu, quanti foris va-
gando perierunt: quanti suæ curiositati seruiendo, nil sanctita-
tis retulerunt? O quam multi per rectoris virgam reducti sunt
ad conscientia & bonæ vitæ custodiam, & de necessitate fece-
runt virtutem!

5. Cum curiosus oculos suos elaudit, ne seculi vanitates aspi-
ciat, tunc mercedem cum sanctis recipiet, quorum oculi fuerunt
à tyrānis excecati. Cùm piger aliquis laborare cogitur, tunc ma-
nibus & pedibus ad locū martyrij trahitur. Et si obedierit ad om-
nia sibi iniuncta, præmiabitur cum martyribus, quorum ma-
nus vinculis fuere ligata, & pedes in equuleo suspensi. Cogitare
ergo debet bonus obediēs frater, quia proprii corporis non habet
potestatem, sed Prælati; cui propter Deū se resignauit liberè, vt
eat & faciat, quod ille iusserit pro anima suæ salute. Sic .n. obti-

C 4 nebit

Martyr si-
ne sangui-
ne, quis
esse possit.

Pauperum
& martyriū
idem præ-
mium.
Matth. 5.

Lucæ 14.

nebit cum martyribus patientiæ palmam, & æternæ vitæ coronam. Præstante Domino nostro Iesu Christo, regnante in secula seculorum. Amen.

S E R M O XII.

De sapientia Confessorum, & continentia Religiosorum.

Psalms. 36.

I. **O** *S iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium.* Dilecti fratres, ista solent cantari & legi de confessoribus & doctoribus, quos præcipua deuotione honorare debemus, atque suffragia eorum desideranter implorare, quatenus eorum virtutes strenuè imitâdo, mereamur finito præsentis vitæ stadio, ad eorum societatem peruenire. Igitur, si non possumus grauissima & diuersa tormentorum genera, cum sanctis martyribus sustinere: studeamus pro viribus nostris, cum confessoribus & eremitis, in sancta religione humiliter, patienter, & continenter viuere; quemadmodum & illi Deo placuerunt, multis longis vigilijs & ieiunijs carnem macerando.

Note ad deprehendendum virum iustum ac bonum.

2. Describit nâque Propheta in dicto Psalmi versiculo, qualis sit vita iusti viri, placentis Deo; & quàm beatus exitus eius, qui permanferit constans in proposito sancto. Solet autem vita iusti viri ac boni religiosi, ex quibusdâ signis notari, & maximè commendari: videlicet, vt habeat os custoditû à malo, linguam eruditam in bono, cor quietum à turbatione, deuotum in oratione, suspensum in contemplatione: vt faciat opus bonum cum recta intentione ad Deum, careatque sinistra suspitione ad proximum. Et qui ista habere desiderat, legem Dei in corde suo ponat, sacra verba frequenter cogitet, libenter audiat & legat, de mundanis verò fileat: tantum de his, quæ ad salutem animæ pertinet, curam ampliorem gerat, alienas sollicitudines abiciat, nullum tempus otio indulgeat: sed vel oret, aut studeat, aut laboret, quatenus boni operis talentum, sicut fidelis seruus, quotidie augere valeat. Discat, antequam doceat: & magis eligat tacere quàm loqui, si sapiens fieri desiderat. Pauca verba & vtilia habeat, cum modestia singula proferat: coram magnatibus apparere, caueat: cum timore Dei omnes actus suos & sermones disponat, tâquam ab ipso iudicandus, si in aliquo offendat. Tutius ergo est & melius, vt homo taceat, qui debite loqui nescit.

3. Si quis imperitus diuinam sapientiam habere concupiscit, delicias carnis spernat, sensus exteriores strictè custodiat, ne vanitates mundi hauriant: Ad interiora se conuertat, defectus suos inspiciat, consciëntiam per singulos dies examinet, commissa defleat, nil impunitum relinquat. Ad cælestia suspiret, futurum iudicium metuat, præsentem vitam carcerem reputet. A Christo
elongari,

elongari, pœnale sentiat: sanctorum choris non interesse, maximum tedium ponderet. Nihil in hoc mûdo possidere cupiat, ut cor liberum semper habeat. Omne gaudium temporale, luctum æstimet: ac præ desiderio æternorum, omnẽ copiam rerum, egestatem computet. Hæc intima sentimenta vagabundus & fabulosus ignorat; & qui honores ambit, veram sapientiam nunquam inueniet. Beatus igitur ille religiosus, in cuius corde lex Dei requiescit; cuius os meditatur sapientiam sanctorum, non seculi vanitatem: cuius lingua erudita, rectum iudicium in omni causa tractat, ne quid frustra quasi in ventum producat. Cuius bona opera, ad Dei beneplacitum semper tendunt: Cuius gressus intus & foris, secundum eloquium diuinum diriguntur in bonum. Sapiētis ergo, & spiritualis viri studium est, discernere verum à falso, vitium à virtute, necessarium à superfluo, honestum à scandalo, clarum ab obscuro, expediens ab illicito, priuatum à publico, distortum à recto, iustum à peruerso, simplicem que ab astuto, innocentem à ficto & dolofo. Vnde Dominus per Hieremiam Prophetam ait, in laudem viri iusti: *Si separaueris preciosum à vili, quasi os meum eris. Verax & iustus est Deus, & iustitias dilexit, æquitatem vidit vultus eius.* Et ideo tales querit & diligit, qui ambulent coram eo in veritate. Horum gressus, non supplantantur ab aduersario diabolo, nec à mundi blandimentis, nec à proprijs concupiscentijs, neque ab aliorum laudibus aut vituperijs seducentur. Nam dextera Dei protegit gradientes in simplicitate cordis, sub alis suis, & omnia quæ dixerint & fecerint, ad maximum eis proficiunt meritum & præmium sempiternum: quo feliciter adepto, non erit quod cupient amplius. Beati enim omnes, qui digni erunt regno Dei interesse, & cum Christo epulari & gaudere: pro eo, quod in vita sua Christum amauerunt, & omnia terrena vilipenderunt.

Sapientia
& spiri-
tualis viri
studium.

Hier. 15.
Psal. 10.

4. Dilecti fratres imitamini humilẽ vitam Iesu Christi, sicut & sancti confessores fecerunt: inter quos fuerunt multi nobiles ac diuites viri, qui longo tempore in abstinentia carnum, in carentia frumenti, vini, & olei, & aliorum delectabilium ciborum, duxerunt vitam valde religiosam & duram; crucifigentes cum vitijs & concupiscentijs suis carnem fragilem, non propter laudem humanam, sed ut Deo satisfacerent pro peccatis per feruentem pœnitentiam. Hi contra tentationes diaboli & mundi honores, certantes vsque ad mortem, felici tandem fine cursum vitæ suæ compleuerunt. Quamuis igitur isti tyrannorum gladium, aut ignem vrentem, aut morsum bestiarum, seu alia sæuissima tormenta non pertulerunt in corpore: maximum tamen bellum & quotidianum martyrium perfecerunt in mente, vitam castam,

Virũ Dei
quotidie
martyres
sunt.

humi-

humilem, abiectam, internam, deuotam, benignam, patientem, sobriam, modestam, pauperem, & absconditam, præ cunctis mundi opibus amplexantes, ideoque, dignè coronas meruerunt habere perpetuas.

5. Si ergo queritis veram sapientiam, & cupitis habere pacificam vitam, Deo placentem & hominibus gratam; detis vos ad veram cordis humilitatem, sicut scriptum est: *Vbi humilitas, ibi sapientia.* Hanc sapientiam mundus odit, diabolus impugnat, caro abhorret, stultus deridet, superbus despicit, iracundus persequitur. Magis etenim placet Deo humilis & casta vita, quam alta scientia: & plus est optanda bona & pura conscientia, quam subtilis & verbosa eloquentia. Longè etiam melior est simplex obedientia, quam cauta excusatio. Vtilior silentij custodia, quam extorta loquendi licentia. Protegit enim Deus obedientes simpliciter, & callidos in stultum finem cadere saepe permittit: Non est parua prudentia, seipsum attendere, & sub omni creatura se humiliare; quia Deus propter hominem se humiliavit vsque ad extrema terræ, vt peccatores conuerteret, & pœnitentes ad alta cælorum per veram humilitatem traheret, & æternaliter beatificaret.

Philosophi admodum pauci, si qui tamen, seculum contempserunt.

Humilitatem & castitatem prædicant etiã superbi & incesti.

Monachus bonus confessor Domini est. *Mat. 25.*

6. Multi docti philosophi, & magni in oculis suis, viam salutaris prudentiæ neglexerunt aut nescierunt, & ab humilitate Christi recedentes, à veritate errauerunt, & difficulter ad contemptum seculi venire potuerunt. Multi etiam magistri, scientiam Dei & notitiam virtutum ex longo studio haurientes, de humilitate, & castitate, de contemptu mundi & sancta religione & obedientia, optimè prædicant: qui tamen amore seculi detenti, vix à longè Christum sequuntur, & (vt dicitur) onus quod laudant, digito tangere vitant. Tam nobilis est virtus humilitas, vt eam frequenter superbi & seculares commendent. Et tam laudabilis est virtus castitatis, vt eam magnificè extollant etiam incontinentes, & ad confusionem sui, dignis laudibus honorent. Et hoc vtique ex Deo est, qui suos fidelissimos amatores, & humiles, ac castos clientes glorificat in præsentí, vbi aduenæ sunt & peregrini, quos in futuræ beatitudinis mansione, ampliori gloria latificare prætendit, pro omni confusione quam pertulerunt. Quicumque ergo continenter viuit, & sensus suos sub disciplina regulari intus & foris custodit, iste iure confessor Domini vocabitur; quia super pauca bona, prudens & fidelis fuit. Nam quinque talenta sibi tradita, id est, quinque corporis sensus bene rexit innocenter viuendo, & alijs bonum exemplum exhibendo. Hæc enim duo, maxime in Religiosis & abdicatis personis, Deo placent: & coram hominibus lucent, bona vita & sancta doctrina: Talis autem seruus, post

post completos labores, in gaudium Domini sui letus introibit: quia fidelis inuentus est, in omni opere & sermone bono, ad laudem Dei & ædificationem proximi in secula seculorum. Amen.

S E R M O XIII.

De cauta custodia cordis, & gratia interna deuotionis.

I. OMNI custodia serua cor tuum, quia ex ipso vita procedit. *Di-* *Prou. 4.*
 lecti fratres, diligenter pensate admonitione prudētissimi Regis Salomonis, & sollicitè vigilate circa custodia cordis vestri, ne diabolus inueniat foramen intrandi. Ille non querit aliud nisi vos decipere, & à Deo fraudulenter abstrahere. Quando cor hominis à summo bono abstrahitur, tunc in infimis querit delectari, & varijs desiderijs hinc inde mouetur. Et qui tempestiuè non resistit, captiuatur & superatur. Nihil laboriosius, quàm cor custodire ab euagatione & vitiosis imaginibus, ex sensibilibus rebus acquisitis. *Prauum & inscrutabile est cor hominis, & ad malum* *Hier. 17.*
procliuum ab adolescentia sua. Et quis cognoscet illud, & omnes motus eius per singulos dies enumerabit? Vtique solus Deus, qui vniuersa conspicit, antequam fiant; de quo dicitur in Psalmo: *Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vana sunt.* *Psal. 93.*
 Cor nunquam quiescit, quin in aliquo sit occupatum, siue bonum fuerit siue malum. In bono cor confortatur, in malo perturbatur. Si quis cor suum gestit custodire, & ab euagatione restringere, bonam meditationem studeat assumere; & de verbis sacrae scripturae, fauum mellis colligat, vnde animam suam pascat. Leuia verba dimittat, curiosa non querat; in prosperis non se eleuet, in aduersis patientiam seruet, & omnia super se ventura, Deo libere committat.

2. Hoc quoque praecipuè penset, qualiter vnionem cum Deo habere possit, qui in pacifico corde locum ad habitadum querit. Idcirco totis viribus ab infimis curis se elonget: & cor asuetum vagari, per orationes ignitas & crebra suspiria sursum leuet, & dicat: *Oculi mei semper ad Dominum.* Quoties autem à summo bono ex fragilitate aut aliqua necessitate impeditur, rursus incipiat, & citò per orationem resurgat; gemens & dolens poeniteat, quòd ad momentum creatorem pro creatura neglexit, cui pro posse, totis affectibus intendere, & iugiter adherere deberet. Ex sacra namque lectione trahitur bona meditatio de Deo: ex bona meditatione, procedit deuota affectio, & prompta *Psal. 23.*
 eleuatio mètis in Deum. Exinde surgit feruens & interna oratio penetrans caelos; omnem creaturam relinquens, & soli Deo adherere cupiens: in quo omnia bona sunt, quæ concupisci possunt. *Sacra lectio quos fructus gignat. Deus solus animam implet.*
 Solus enim Deus est, qui totum animæ desiderium implet, quietat,

&

& beatificat: ad quem suspirare & cōuolare debet omnis religiosus, secretum amans, occasiones fabulandi vitans. Qui enim loca spatiandi foris quærit, & cor suum custodire negligit, hanc visionis gratiam aut non sapit, aut parum gustans citò perdit. Et heu! vix cum magno labore & dolore, deuotionis dulcedinem recuperabit, quia minùs sollicitè eã custodiuit. Restat ergo, omnibus friuolis omisissis, ad Christum sedulò confugere, & cum eo amicitiam specialiter iungere, & cuncta ab eius amore retrahentia abiicere & refutare. Quæcunque bonam conscientiam non possunt facere, nec charitatis Christi feruorem dare vel augere, omnino vitanda sunt & respuenda ab omni claustrali viro & monacho religioso: cuius cor debet esse in celo, non vagari in seculo.

3. O frater monache, qui sanctitatis speciem geris habitu & nomine, claude ostium oris tui, & secretum cordis non omnibus reueles. Aperi cameram cordis tui Iesu Christo, cōsolatori amatissimo, ac tutori vitæ tuæ fidelissimo: vt benedictus Iesus, ante omnia & præ omnibus in celo & in terra tibi dilectus, diu desideratus & expectatus, ad te venire dignetur, & mansionem facere. Obsecra obnixè, vt sapius te visitet & illuminet, doceat ignorantiam tuam, cōfortet pusillanimitatem, erigat spem, repellat diffidentiam, confirmet fidem, infundat amorem, augeatque feruorem. O quàm bene est custoditus & armatus, contra diaboli insidias, & malas cogitationes, ac turpes imaginationes: qui imaginem crucifixi habet in corde fixam, omnia interiora sua penetrantem; & ad omne bonum cogitandum & agendum, semper & vbique instigantem. Tunc rectè poterit mira cum dulcedine cordis, ex præsentia Christi intimè consolatus dicere, quod David sanctus cū magna lætitia Deo psallebat: *Viam mandatorū tuorum cucurri, cū dilatasti cor meum.* Nihil ergo inter te & Iesum, amatorem innocentiam & puritatis, veniat: nec intus lateat, nec duret, immo nec parum tangat, nec vanis laudibus mulceat, ne inficiat: quia cor purum & tenerum, Deo in religione oblatum, non paritur secum aliquem extra Iesum, sibi coniungi & confabulari. Nam omnia in creaturis temporaliter solatiofa & pulchra, non sufficiunt ad plenum animæ gaudium: sed solus Iesus sufficit, ad omne desiderium perficiendum. Cuncta extra Iesum crucifixum generant fastidium, & habent defectum; & quasi absynthium & fel amarissimum torquent animum variis desideriis occupatum. Fons igitur omnis boni, & totius cōsolationis mellifluus riuus, IESVS CHRISTVS, verus consolator animarum. Qui vult à Deo consolari, Iesum in focium eligat, cum quo loquatur & ambulet, donec ad cælum perueniat.

Psalm. 118.

4. Stude in amore IESV vivere, toti mundo mori; & in cruce Christi, non in teipso, nec in hominibus gloriari. Illa hora tibi sæpè pensanda est, quando non poteris amplius vnum verbū loqui, nec membrum mouere. Et quamuis religiosus sit terrenis bonis & amicis priuatus, habet tamen cælestem thesaurum in arca cordis sui clausum, Iesum Christum, & hunc crucifixum. Habet & fidelissimum animæ suæ amicum, ac sapientissimum vitæ suæ doctorem, ipsum regem angelorum, omniumque rerum conditorem. Vis ergo habere pacem & trāquillitatem cordis, & gratiam Christi, & amicitiam angelorum promereri? Cōtemne te ipsum propter Christum, & quantum possibile est, stude habere cor purum, à seculo segregatum, ad diuina feruidum, & ad cælestia suspensum. Qui enim nihil terreni solatii foris quarit, nihil in creaturis inordinatè diligit, citò internam quietem & Christi amorem sentiet; & cunctas grauitates vadecunq̄ue venientes, Christo intus cōfortante & iuuante, facillimè tolerabit. Multas namque turbationum materias amputat, multos laqueos temptationum euadit & superat, qui propter Christum, ab omnibus terrenis desideriis perfectè se denudat & elongat. Hic ad cælestia, nullo terrenorum pondere grauatus, liberè euolare potest, quoties dilecti amatoris sui, qui in cælis est, recordatus fuerit, aut eius verba audierit vel legerit. Dolor nempe de absentia Iesu, vehementer compungit; amor verò ex presentia gratiæ eius, languentem vngit, tristem consolatur, & torpentem accendit.

5. Qui ad hanc deuotionis gratiam, & contemplationis celsitudinem, nō valet tam repentè pertingere, non desperet, nec laborare desinat; gemat, oret, solus sedeat, taceat, & se recolligat, expectet longanimiter, speret confidenter: & vltra quàm credi potest, consolabitur affluentè. Benignus est enim Iesus, super omnes sanctos suos, non deserit sperantes in se. Probat frequèter, corripit amanter, instruit sapièter, vocat incessanter, pulsat fortiter, aperit libenter, suscipit letanter, indulget clementer, donat sufficienter, coronat excellenter. Non ergo te frangant amorosa Iesu verbera: nec fastidias audire sacra eius verba, à quocunq̄ue vel vbiq̄cunq̄ue fuerint lecta. Non te deiciat cordis incōstantia, nec corporis ægritudo, nec dolor capitis in Christi seruitio acquisitus. Qui te creauit, & ad seruitiū suū vocauit, non deerit tibi pro nomine suo patienti. Omnia enim mala, quæ pateris, & quæcunq̄ue bona ad honorè Dei in hac domo feceris in disciplina perseuerando, scribentur in libro vitæ æternæ, & computabuntur tibi ad maximū pramium in regno cælorum. Auerte igitur te à vanis, redi ad interiora mētis, recogita beneficia dilecti amatoris tui sapius tibi cōcessa, & adhuc ampliora in futuro reuelāda.

Pax cordis,
& amor
Christi,
quomodo
acquiratur.

Benignitas
Iesu mira-
culum om-
ne superat.

6. Trahat

6. Trahat te ad seruiendum gratanter pijsimo saluatore, pietas eius immensa: ad amandū ipsum, bonitas infinita: ad sperandum in misericordia eius, charitas eius vsque in seculum extēsa, verē poenitentibus promissa, perseuerantibus in fine reddenda. Transeūt omnia, præter amare Deum, pereunt cuncta, sine Christo: amarescunt omnia, sine Iesu pro salute mundi incarnato, passo, crucifixo, resuscitato, & glorificato. Hæc sit sapientia vestra, fratres: hoc studium præ cunctis literarum studijs eligatis, meditari die ac nocte Iesum crucifixum, pro omnibus nobis in cruce immolatum, & in cælis eleuatum, vt tota spes vestra sursum tendat in ipsum, super omnia amandum & laudandū. Ideoque pro ipso pati & fatigari in eius seruitio, reputetis pro thesauro maximo, in agro sancte crucis inuento. Meditatio operum diuinorum & sermonum Christi, dulcedinem parit & latitiam, fidem roborat, spem erigit, charitatemque in corde accendit, quam se daturum fidelibus suis ipse promisit. Sed inuidus diabolus, qui Christum tentare audebat, & persecutiones in Ecclesia sapius suscitauit, ac multos sanctos vexauit: adhuc nō cessat molestare deuotos, radium boni ingerens, & claustrum rigorem dissuadens. Heu, callida instigatione multos decipit per blanda & mollia, terret per dura & aspera. Veruntamen Christo auxiliante, non nocebunt tela eius nequissima: sed erunt fortiter dimicantibus & viriliter resistentibus in laudem & gloriam, & diabolo ad perpetuam confusionem & poenam. A cuius laqueis & fraudibus nos semper custodiat IESVS CHRISTVS, qui est ad dexteram Patris, super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

Nota Religiose.

Beatitudo
Religiosi
in quo
consistat.

7. **D**IXIT quidam deuotus, solitudinis amator: Beatus monachus desolatus, cui mundus exilium, cælum patria, cella paradisi est. Beatus Religiosus, Deo deuotus, seculo ignotus: cui oppidum carcer, claustrum refrigerium, labor requies, solitudo solatium, luctus gaudium, silentium pacis hospitium. Beatus, cui sacra lectio, cibus, oratio potus, psalmus iubilus, meditatio Christi, speculatio Deus. Beatus Religiosus, qui omnia studia & exercitia sua ad virtutes & beneplacitum Dei ordinat: & nihil singularitatis & ostentationis, verbo vel facto præterdit: cauens vrbique, ne Deum vel proximum offendat. Beatus, qui pro bono accipit, quando aliquis eum corripit & rectè instruit, ne in errore permaneat, & malè pereat. Beatus, qui os suum strictè custodit, ne otiosum aut nocuum verbum proferat. Talis magnam pacem habebit, bonam conscientiam & famam, deuotionisque gratiam obtinebit specialem.

Silentij
fructus.

8. Multa iurgia cessare facit, qui patiens est, & tacet. Religio-
sus in abscondito manens, quasi lucerna in nocte securè ardens.
Flabunt venti, & nõ nocebunt Deo vacanti & oranti. Verè magnus
thesaurus in ore sapientis, sed non minor in corde tacentis & o-
rantis. Dixit quidam expertus: Quicquid boni tacendo colligo,
hoc ferè totum loquendo cum hominibus dispergo. Quia Sam^{uel} *Judit. 25.*
son secretum suum mulieri retulit, & parabolam mellis non abs-
condit, postea ab hostibus captus & delusus fuit. Bonum est ergo
Religioso silentium servare, & verba sua cautè ponderare. Qui
enim silentium bene servat, quasi sacculum pecunia plenum se-
cum ad domum mentis portat.

Exemplum de silentio.

9. **F**VIT in partibus superioribus Monachus quidam ordinis *Religiosus*
Cisterciensis, sollicitus custos oris sui, & claustralis disci- *quidam lo-*
plinæ diligens observator. Hic zelo devotionis accensus, vix v- *quedi gra-*
nicum verbum in hebdomada loquebatur. Cui Abbas causa so- *tiam fieri*
latij ait: Frater, do tibi licentiam quandoque loquendi cum fra- *sibi noluit.*
tribus. Qui respondit: Pater reuerende, non desidero talem licen-
tiam habere. Quod audiens Abbas, ædificatus est in responso
fratris libenter tacentis.

Exemplum de solitudine.

10. **Q**UIDAM Frater regularis ordinis foras emissus, expleto
negotio ad domum suam celeriter ac desideranter redire
studuit, vt Deo liberius in silentio vacaret. In via autem cõstitu-
tus, inuenit quemdam viatorem sibi amicum & notum, qui di-
uersa loca sanctorum & monasteria se visitasse asserbat. Inter-
rogatus ergo de religiosis locis, dicebat etiã se in sacro Carthusie
claustro fuisse. Cumque multa bona de situ loci illius in alto mō-
te, & arcta solitudine, ac fratrum ibidem habitantium rigore lo-
queretur, hoc tandem intulit, Inueni ibi Fratrem, cum quo li-
center loquens, curiosè interrogauit dicens: Quanto tempore
hic habitasti? Qui ait: Quadraginta anni lapsi sunt, & inte-
rim non vidi primam portam, per quam primò ingressus sum.
Audiens hæc Frater prædictus, miratus est: & alijs fratribus
suis ista, pro bono exemplo amandæ solitudinis, recitauit. O
quàm rarum & alienum est istud in multis religiosis, tempori-
bus istis: qui pro pœna carceris reputarent, si infra annum ex-
tra septa monasterij, vel extra portam, spatiandi causa exire
non deberent.

SER

SERMO XIV.

De constantia & perseverantia in statu religionis.

2. Par. 20.
Heb. 10.

1. **C**ONSTANTES estote, & videbitis, auxiliū Domini super vos. Dilecti fratres, gratāter accipite verbū pię exhortationis, ad perseverantiam vos admonens in statu religionis, quę maximam remunerationē habet in cęlis. Proponatis firmiter in cordibus vestris, quōd velitis in loco & ordine isto, quem sponte elegistis, permanere constantes: & cum omnibus, in hac domo propter Christum diu ante tempora vestra congregatis, bona & mala sustinere. Qui dedit bene incipere, dabit per gratiam suam melius consummare. Non enim vestris meritis ad hunc conventum vocati estis, sed coronis eorum participes vos fieri credatis. Horum orationibus adiuuari & beneficiis sustentari gaudeatis, & gratias Deo semper agatis. Non enim ad otia & epulandum venistis, sed ut Deo fideliter & deuotē seruiatis. Et tāto sollicitiores & promptiores esse debetis, ad omnem obseruantiam ordinis, & communes labores; quanto plura convenientia in adibus & libris, in cibariis & vestibus iam habetis, quę multi seniores ante vos non habuerunt. Vos in labores eorum introiistis, ideo grati fitis de bonis acceptis.

Ioan. 4.

2. Hęc temporalia à Deo parata, quasi encēnia quędam, ad sustentaculū corporis vobis conferuntur. Si vtimini istis sobriē cū gratiarum actione & benevolentia, tunc adicientur vobis adhuc ampliora bona in cęlis, quę certissimē reddentur omnibus perseverantibus in ordinis disciplina. Et si necdū intelligere nec capere potestis futura gaudia, preparata in nuptiis cęlestibus; firmiter tamen credatis, quia fidelis & potens est Deus dare, quę promisit diligentibus se: qui non coactē, sed libera mente seruiūt ei die ac nocte sine querela. Idcirco cū ingenti sollicitudine, abiicit citō de corde vestro nociuā tristitiam & omnē indignationē, tanquam venenum diaboli; & studeatis inter fratres vestros, tāquam Angeli paci inter conciuēs suos, conuersari Tollite super humeros vestros iugum Domini, amantibus leue & suauē, donec perueniatis ad patriam felicitatis æternæ.

3. Interim verō probari habetis mōre sanctorū per varias tē-tationes, quę in religione sapē contingunt, & nouitios hinc inde grauiter affligere solent; quatenus tanquam aurum in fornace probati, & à rubigine vitiorum præteritorum purgati, fulgeatis in conspectu Dei, sicut agni nouelli in fontibus loti. Enimvero post lachrymas & dolores, recipietis cōsolationes diuinas &

illumi-

illuminaciones mentales, omnes labores & angustias alleuiantes. Quid vultis amplius? Ecce nunc dantur vobis terrena bona, pro sustentaculo corporis in via laboris: postea verò dabuntur caelestia & sempiterna bona, in regno Dei cum Angelis sanctis: quia cognatos & amicos reliquistis, & Deo potius quam seculo seruire elegistis. Si igitur constantes permanseritis in eo, quod coepistis, latanter & fiducialiter à Christo in iudicio audietis: Vos estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis; & ego dispono vobis sicut disposui mihi Pater meus, regnum; ut edatis & bibatis super mensam meam, in regno meo. O dulce & cōsolatiofum verbum, confortans ad perseverandum in ordine assumpto, & in quacunque tentatione, & tribulatione, aut infirmitate, quis fuerit circumuentus! Dei profectò est adiuuare, & de omni angustia mentis & corporis afflictum liberare. Et qui confidit in Deo orando, & patienter se sustinendo, consolabitur tempore opportuno, gratias agendo de auxilio caelitus sibi collato. Non est personarum acceptor Deus, sed in omni statu & loco, in quo fuerit memoria nominis eius sub calo, aderit tentatis & tribulatis corde. Exaudiet eos pro sua clementia, & ostendet eis secreta iudicia sua, & mirabilia magna in omni re, quam operatur in terra.

Luce 22.

Deut. 10.

4. Non potest quis dicere Deo, cur me ita affligis, & aridum relinquis, & alium sic promotes, & plures voluptates habere permittis? Stulta & vana est huiusmodi cogitatio, vel in minima re dubitare aut conqueri de Dei prouidentia & bonitate. Infirmorum & insipientium mos est, reprehendere & malè interpretari facta prudentium, quæ non intelligunt: qui mirantur & scandalizantur plerumque in seipsis, quare Deus ista vel illa tam aperta mala fieri permittit. Quibus Psalmista ita respondet: *Iustus Dominus in omnibus vijs suis, & sanctus in omnibus operibus suis.* Et iterum: *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Hoc igitur firmiter teneatis, quòd in omni loco oculi Domini contemplantur bonos & malos, & nemo potest se abscondere à iudicijs eius, nec multis pulchris verbis mala sua excusare, neque ad superiorem iudicem contentiosè appellare. Quicumque ergo in statu humili & ordine suo manens, contra tentationes & vitia sua strictibus certauerit: maiorem nunc gratiam deuotionis à Deo meretur, & in futuro amplioris gloriæ beatitudine perfruetur. Potest quilibet religiosus in ordine suo & loco, à Deo sibi prouiso, animam suam saluare & virtuosè proficere; si sollicitè seruat quæ ordo instituit, & Prælatus facere iubet ac consulit.

Psal. 146.

Psal. 118.

Eccli. 25.

5. Nemo igitur instabilis se seducat, neque stulta & vana imaginatione de alio loco cogitet; & de incertis futuris iucundiora sibi prophetando dicat: O Deus, si in tali loco & ordine essem,

Instabilitatis pruriginem vitet religiosus.

D

quam

vor.
onis,
axi-
cor-
e e-
omo
a &
uam
uent-
atis.
atis,
lan-
o so-
iam
n a-
i fe-
ideo
ad
briè
ad-
bus
nec
bus:
quæ
niut
bii-
onè,
ta-
per
nec
tè-
nde
ace
ea-
im-
s &
ni-

quàm bene & deuotè me habere vellem, nec de aliquo ampliùs conqueri vel turbari. Heu miser & insipiens homo, qui extranea ob defectum feruoris cogitas, & sapius ex angustia præsentis passionis, leuiores confingis; cur non facis hæc bona in loco isto, vbi cum multorum fratrum gratia & bonæ conscientie pace viuere potes, Deo teste & fauente? Quare negligis modica tibi dicta, & præsumis ampliora futura? Præscito, quòd sæpe aliter & multo deterius contingere solet tepidis & dyscolis discipulis, quàm ipsi in animo priùs finxerunt, absque fructu alicuius valoris. Multos fefellit ista imaginatio; multos eruditos errare fecit, facilis loci mutatio: plures contristauit ad alium ordinem inconsulta migratio. Sæpissimè namq; in aliis probatum est, quòd rarò emendatior rediit, qui plura loca quæsiuit. Vbicunq; enim homo fuerit, homines inueniet, etiam claudos & debiles, quos vtique tolerare oportet. Et fortè imperfectiores aliquos videbis, qui tibi in multis non placebunt, nec tu eis similiter complacebis. Dicent fortè quidam, aut cogitabunt de te sinistrè: Si valuisses aliquid, mansisses potiùs in loco in ordine tuo cum pace. Manifesta tamè citò erit causa cuiuslibet discursantis de loco ad locum, quid eum amplius agitauit. Non enim diu latere potest ficta sanctitas, nec animi leuitas; nec alios ædificat euagandi libertas. Nam verè deuotionis nutricius est solitarius, & religiosus inclusus.

6. Audite cuiusdam deuoti senis parabolam: Cum aliquis vno pede claudus aut monoculus egreditur, rarò vtroq; sanus reuertitur. Vulpes exiens foueam, nescit diu per rectam incedere viam: Sic homo vagæ mentis & dolosus nequit diu se fingere: sed seipsum prodit etiam inuitus coram multis ignotis, aut verbis aut factis apertis. Sepe etiam iracundia motus, ostendit impatientie suæ aculeos, cum fuerit pro culpa sua correptus, aut silentium seruare coactus. Superbus homo passionatus intrinsecus, ad breue coram aliis quandoque se comprimit, ne reprobetur & vilescat extrinsecus: processu verò temporis liberior factus, ad solita reuertitur inuerecundus. Sicque patebit pluribus, quia non verè fuit humilis, sed voluit videri bonus & iustus. Tentatio diaboli nõ permittit fugitiuum diu abscondi, nec quietè agere; sed per noua & inopinata obstacula pungere inchoat, multoq; deterius vexare & confundere timidum laborat, quia nidulum suum insipienter reliquit. Onus quippe ordinis diurnum & nocturnum, collo monachi impositum, ostendit citò, quantum portare potest pro amore Dei, & sustinere. Idcirco in omni loco & statu, in omni officio & dignitate spiritali, aut occupatione tēporali, permaximè necessaria est longanimis patientia, ac diuinæ gratiæ larga affluentia, cum frequenti precum instantia; ne infirma mens crebris ictibus

tacta

raeta moueatur subita ira ad impatientiam; aut suggestione satanae
quaerat reddere vindictam, indignè ferendo opprobria sibi obiecta.

7. Noli miles Christi fugere, noli teipsum deicere, noli à
primo feruore tepescere, nec de diuinæ dulcedinis consolatione
haesitare. Noli quaerere exteriora corporis commoda, animam tuam
valde nociua; sed propter Deum sustine tentationes & hominum
vexationes, tam bene in hoc loco sicut in alia domo. Nec aesti-
mes te à Deo derelictum, si multa tibi occurrunt ad patiendum:
quia non es melior Christo passo, nec Martyribus sanctior atro-
citer interfectis. Homines agunt, & saepe obloquuntur sicut ho-
mines; nec semper verum est, quod dicunt: nec multum curan-
dum, si laudant vel vituperant. Caue omni tempore & loco, à
malefacto & scandalo, & Deus liberabit te à verbo iniquo, de te
mendaciter dicto. Scriptum est in quadam collecta quadragesi-
mae super populum: Tuere Domine populum tuum, & ab omni-
bus peccatis clementer emunda: quia nulla ei nocebit aduersitas,
si nulla dominetur iniquitas. Poena enim non facit aliquem
reum, sed culpa iustam exigit poenam. Deum ergo praeculis
habeas: orare in tribulatione non omittas: temporibus debitis
scripturas sanctas lege vel scribe, vt tedium cordis melius vin-
cas. Dat Deus saepe in vna hora, quod in tota denegat septima-
na. Nunquam de tua virtute & iustitia praesume, sed de miseri-
cordia & bonitate Dei optimè confide: & inter spem & despe-
rationem cautè & discretè procede. Nunquam ita hilaris sis &
securus, vt timorem & verecundiam à te excludas. Qui Deo vult
placere, & proximum edificare, debet omnia verba sua & mores
foris & intus taliter ordinare, quasi statim coram Deo & Ange-
lis eius deberet presentari.

8. Noli ergo religiose frater, si leuis fueris, & vagus, aut ver-
bosus, de exteriori habitu coram hominibus quasi sanctus ho-
mo gloriari, nec de aliquo opere privato vel communi superbire:
sed potiùs inutilem te reputabis, si rectè sapis, vtpote qui de
mille talentis vix vnum reddere sufficis. Non es ideo sanctus &
magnus dominus dicendus, quia cappam geris extrinsecus, quod
asinus facere posset, si esset taliter vestitus. Attende conscien-
tia tuae fœditatem magis, quàm aestimationem humanam: quia
non sunt omnia ita sana coram Deo & clara, sicut apparent
hominibus esse pulchra. *Homo videt in facie, Deus autem in* 1. Reg. 16.
corde, qui etiam minutissima considerat, quae tu non cognoscis,
aut modicum ponderas. Idcirco deprime cor tuum sub distri-
cto Dei examine: & noli de dignitate religionis vanè ex-
tollere, neque de virtutibus aliorum & miraculis Sanctorum
iactanter loqui. Seipsum denigrat & confundit, qui patram
suorum

suorum sanctitatem commendat, & humilem eorum conuersationem sequi negligit: Qui regularis & religiosus vocatur, & viuendi normam, quam sancti posteris reliquerunt, seruenter non sectatur: Quidē bonis monasterij quotidie uiuit, & statuta monastica tepidē seruat aut leuiter frangit. At tamen propter S. Patres precedentes, qui religionis ordinem instituerunt, & regulas viuendi composuerunt, desides & vagātes à secularibus personis & magnatibus, quos Dei seruos credunt, etiam honorantur. Ideo vnusquisque seipsum rectē inspiciat, & aliis bonum exemplum tribuat: ne sancto ordini iniuriam faciat, & cōfusionem sibi malis moribus generet. *Va illi*, inquit Dominus, *per quem scandalum venit*. Si vis aliquem religiosum verē cognoscere & commendare, non corporis habitum album vel nigrum inspicere, nec ad subtilitatem verborum attende: sed humiles mores eius, interioris hominis imaginē praeferentes, considera. Gratiam quoque Christi, quam accepit, tacitus venerare: & Deum pro donis suis amare & laudare qui talem famulum sibi elegit in terra deserta, tentationibus & periculis plena. Cautē tamen & moderatē lauda, quem diligis: ne te & ipsum decipias, si vltra quā oportet aliquid dicas, de quo postea erubescas.

Matth. 18.

Monachi
perfectio
vnde di-
gnoscatur.

9. Fratres omnes in Christo vnum sumus, vnum Patrem caelestem habemus: omnes vnus sanctae matris Ecclesiae filij vocamur, quicumque in Christum credimus, & in Christo baptizati sumus. Ideo de habitu exteriori, & diuerso modo viuendi, contendere non debemus: sed vnusquisque in ordine & statu suo bene studeat viuere, & Deo soli ad votum cum gratiarum actione dignē placere. Non enim loci amoenitas, nec magnitudo; non vestis pulchra, nec gradus excellētia, perfectum facit religiosum: sed perfecta seculi abrenuntiatio, & vitiorum quotidiana mortificatio, & praecipuē puritas cordis, & amor virtutum, tendens directē in Deum. Religionis nomen magnam habet laudem inter seculares; sed sine contemptu seculi, parui ponderis est apud Deum. Sed quid valet altum nomen, sine opere virtutis? Quid prodest altus status, sine humilitate & charitate?

10. Ille verē religiosus est, qui seculo sponte renuntiat, & corde ad seculum non regyrat. Qui perpetuē se Deo obligat, & omnes voluntates suas propter Deum frangere studet. Qui enim cum sancto habitu & bono nomine opera virtutum sic agit exteriùs, vt tamen soli Deo, in omni cogitatu & actu placere intēdat interiùs, hic dignē laudandus est, & amicus Dei appellandus. Si cupis vanam gloriam vincere, attende singulos defectus tuos quasi omnibus notos, & cessabit vanae gloriae motus. Caue singularitatem verbis & moribus ostendere: noli nimium de te

prafu-

præsumere, cum prosperè tibi successerit: ne deiiciaris aduersitate ingruente. Maneas in loco tuo, & pone te ad patientiam; & inuenies pacem & gratiam coram Deo & hominibus, & eris dilectus fratribus cunctis. Sed ne aliquis de facili cogitet mutare habitum vel locum, referam vobis cuiusdam fratris factum, ad maiorem cautelam habendam.

Exemplum.

11 **F**uit quidam frater in ordine regularium, probabiliter diu conuersatus: & procurator factus, apud multos religiosos & seculares erat bene visus & reputatus. Hic longo tempore tentationem habuit & desiderium transeundi ad alium ordinem & locum remotum; quod & fecit, licet minus prouidè & inconsultè. Nam ex debili fine, patuit postmodum leuitas inconstantia. Prouiderat autem secretè sibi locum apud quosdam religiosos mendicantes satis bonæ cōuersationis, sub regula beati Augustini degentes, à quibus etiam benignè & libenter est receptus. Nec longa mora extitit ad probandum, sed festinanter est inuestitus, propter vehemens suum desiderium adimplendum. Tam instanter petiit & anhelauit ad illum ordinem, vt eodem die libenter professionè fecisset, si fratribus hoc placuisset. Sed fratres cautiore quam ipse, quia conuersationis eius statum nesciebant, repentino desiderio eius non consenserunt, sed tempus probationis (vt moris est) liberè ipsi indulserunt. Estimabant enim, sicut exteriùs apparebat, hunc aduenam vtilem sibi fore, quia personis indigebant ad ordinis reformationè. Sed cum iam inuestitus esset, mutatum est cor eius in aliud quàm credidit. Cœpitque vehementer contristari & pœnitere, quòd locum pristinum, vbi diu moratus fuerat, reliquerat; & fratres suos sine debita causa secretè dimiserat, quos non parum de suo recessu contristauerat & confuderat. Vix octo dies intercesserant, & in tantum (præ confusione mentis) doluit & ingemuit, quòd nec comedere nec dormire potuit. Interrogatus ergo, quid sibi obesset, dixit: Nullatenus possum in conscientia contentari, nec pacem habere, nisi iterum ad pristinos fratres meos fuero reuersus.

12. Quibus auditis, satis contristati & permoti sunt fratres: & acriter eius inconstantiã arguebant, eo quòd in tam breui tempore remutatus esset, & puerilem rem præsumpsisset. Ad quos ipse humiliter & verecundè respondens, ita se excusabat: Credatis mihi fratres, quia per multos iam annos hanc tentationè habui, vt ad alium ordinem transirem, & tam fortiter hoc in animo concepi, quòd putabam nunquam me posse mutari. Sed iam hoc ipsum experientia propria aliter esse probaui, quòd priùs perpendere nequii. His igitur ab eo dictis, nè scandalum adhuc latens

crumperet & cresceret, inito consilio faniori, miserunt ad Priorem quendam ordinis regularium, in vicino morantem, rogantes vt ad eos properanter venire dignaretur, causa necessaria urgente. Quo adueniente, rem gestam per ordinem pandunt: & quid iam faciendum sit, diligenter efflagitant. Nec longa mora trahitur, sed paci ab vtraque parte prouidetur. Igitur frater prædictus dolore magno compunctus, habitu præsumpto exiit: & rursus à Priore habitu regularium canonicorum in ordine consueto reinduitur; sicque turbationis occasio de medio subblata repente cassatur. Deinde dato ipsi socio, ad monasterium suum pristinum rediit; & petens humiliter veniam de offensis patratæ, à fratribus suis misericorditer est receptus. Moxque iniuncta ipsi salutari pœnitentia, de præsumptionis errore castigatus est. Et de cætero cautior factus, didicit nil temerè debere agere; nec per alienas domos insipienter discursare.

SERMO XV.

De cauta custodia iuuenum, contra multas tentationes.

Ephe. 5.

I. *V*idete, quomodo cautè ambuletis: quoniam dies mali sunt. Dilecti fratres, his verbis admonet nos omnes doctor egregius, B. Paulus Apostolus: vt cauti simus, & fortiter certemus contra vitia in hac domo Domini: vbi est habitatio peregrinorū mundi, in qua erectum est vexillum sanctæ Crucis, in signum spiritualis militiæ, pro lucrands aureis coronis, in caelestibus regnis. Quapropter à proficiendi desiderio nemo torpescat: Dominus virtutum nobiscum, qui est fortis supplantator vitiorum & hostium fugator. Nemo turbetur, neque formidet ab impetu tentationum diuersarum, nec à multitudine contrariorum ventorum, neque à fatigatione laborum quotidianorum: quoniam per multas tribulationes oportet nos omnes intrare in regnum cælorum: sicut prædicat Euangelium Christi, & docent Actus Apostolorum. Nempe & ipse Apostolus Paulus vas electionis ad cæli secreta frequenter raptus, tentationes habuit, vexationes hominum passus est: atque in multis laboribus fatigatus, detractiones & murmurationes contra se iniustas sæpius audivit & sustinuit. Nec tamen propter aduersa affligentia à Christi seruitio & amore discessit, nec refrixit; sed magis viriliter ad tolerandum omnia se exposuit, & alios secum ad certamen propter coronam gloriæ confortauit; quam Christus seruis suis, multa contraria pro se sustentibus, promisit. Et factus est beatus Paulus tanto lætior & securior, ad percipienda præmia futura in cælo, quanto duriora pertulit à notis & ignotis, tanquam homo despiciabilis

Psal. 45.

*Luce 24. &
Act. 14.
2. Cor. 12.*

*Paulus in
aduersis
probat
amicus
Dei.
Rom. 8.*

in

in mundo. Fratres, nolite nimium timere pro Christo pati & vilipendi: omnia hæc nihil sunt, & citò finientur: immo comparatione futurorum bonorum & malorum, vix vnus puncti sunt aut momenti reputanda. Scitote ergo, quia hæc vita & regularis disciplina, quam Deo inspirante acceptastis, bona est, & animæ vestræ valdè salutaris, sed non ab hostium insidiis secura, nec à vexationibus hominum & increpationibus peruerforum semper quieta: quia modò iste, modò ille dicit aliquid aut facit, quod oculis vestris non placebit.

2. Quid ergo facietis? Patientes estote, & tacete: Dominus pugnet pro vobis, & veritas liberabit vos. Non perdati meritum vestrum, sed tacendo sustinete modicum, dignos vos omni confusione iudicantes. Adhuc non estis in cælo cum Angelis sanctis: sed in mundo cum hominibus bonis & malis; qui non deficient in hac regione vmbrae mortis. Idcirco potestis bene sapius gemere, & non leuiter ridere: magis autem timere, & non facillè de vobis præsumere. Itaque sollicitè, in omni loco & tempore, coram Deo ambulate: quia incerti estis de bono sine: & qualiter Deus velit facta vestra iudicare, nescitis. *Exod. 14.* *Timete Dominum omnes sancti eius, (ait Dapud sanctus) quoniam nihil deest timentibus eum.* *Psal. 35.* Quare hortatur omnes timere, & sub magna custodia disciplinæ stare? *Quia terribilia sunt iudicia Dei super filios hominum;* & nemo certus est, an dignus sit odio vel amore. Idcirco valdè vtile est homini adhuc carnali, dissoluto, & immortificato, habere timorem Dei: & omnia opera sua vereri, & vilia de se sentire. Nam timor Dei facit à peccato recedere, pericula tentationum præcauere; de præteritis malis dolere, à præsentibus delectationibus abstinere; de necessariis vitæ sobriè sumere, ac discretè actus suos regere; semper ad perfectiora tendere, & cuncta, quæ Deo magis placent, inquirere ac studiosè agere, & ad eius honorem omnia bona laudabiliter trahere & promouere. *Psal. 65.* *Timor Dei homini infirmo necessarius.* *Eccles. 9.* *Timor Dei quid efficiat.*

3. Heu, heu fratres, multa pericula circundant nos vndique: scilicet caro, diabolus, & mundus totus in maligno positus. Ex his generantur pericula & tentationes, & pauci sunt, qui sine læsione & iniquatione euadunt. Quid ergo mirum, si quis de sua fragilitate timeat, cum vbique laqueos diaboli contra se extendi percipiat? Si enim bona agit, bene legit, cantat, vel scribit: si orat, studet, prædicat, aut celebrat: ecce statim adest diabolus cum vana gloria; probum impugnans per prospera, volens eum deiicere & priuare gratia à Deo ipsi collata: Si verò in aliquod vitium per fragilitatem cadit, mox aduersarius lætus accurrit, suggeritque non esse magnum malum, nec grauiter puniendum: sed & breuiter confitendū, & cautè accusandū, cum multi talia & grauiora

graviora faciant, & fecerint. Sic lapsum tepidum hostis callidus decipit; quatenus parum poeniteat, tardè ad confessionem eat, communicare differat, ministrare timeat, ad exteriora se conuertat, cellam exhorreat, fabulari & ociari quærat, debilem se fingat, necessaria omittat, aliena inuestiget, diuina negligat, terrena mente reuoluat. Hæc omnia si quis tempestiuè non expellit, grauiore diabolus laqueos incurrit. Rursum, quosdam debiles, per iracundiam & impatientiam, lædere & prosternere quærit; & modica re perdita vel ablata contristat & perturbat, indignationem suscitât, suspiciones immittit; bene gesta peruertit, falsa pro veris seminat, & mala pro bonis reddere suadet. O peruersitas hostis dolosi, quanta sunt insidie & decipulae tuae in omni loco & tempore, occultè lædentes & improuisè? Et quis cognoscat eas, & enumeret omnes? Solus Deus, omnium secretorum cognitor, nouit astutias diabolicas; qui docet eas præcauendas per scripturas sacras, ex Spiritu S. reuelatas.

4. Quid ergo faciet homo grauius tentatus, & multipliciter vexatus à facie inimici, qui etiam coram alienis accusatur & deridetur? Quò fugiet, vt laqueos euadat, & mala non audiat, nec videat? Quando veniet tempus, vt pacem & quietè habeat? Dixi vobis, & iterum dico omnibus, paruis & magnis: Pax nostra est in multa patientia, in vera humilitate, in contemptu omnium consolationum terrenarum, in forti tolerantia contrariorum, in longanimitate expectatione celestium gaudiorum. Recordamini igitur charissimi in tribulatione vestra, beneficiorum diuinorum & mirabilium operum suorum, ab initio creaturæ vsque ad consummationem seculi; & inuenietis, quòd pietas Dei excedit malitiam hominum, parcendo eorum malis, vt vitam emendent in melius. Et cum pios flagellat aduersis, etiã amorem suum in dilectis ostendit. Qui ergo verbera beneficia reputant, ipsi nunc pacem habent, & hos incundissima retributio sequetur in cælis. Ibi enim plena pax & securitas ab hostibus, libertas à vitiis, sanitas à morbis, requies à laboribus. Ibi diuitiæ sine sollicitudine, deliciae sine amaritudine, cognitio sine errore, dilectio sine fictione, gaudium sine mœrore, honor sine confusione, laus & gloria sine cessatione. Sed heu, hæc bona desunt in mundo, vbi omnia permixta sunt malis: nam rara virtus perfecta, raro conscientia ab omni macula pura. Et nisi assit gratia diuina & diligens cordis custodia citò negligens cadit in vitia & solita mala. Et vnde hoc accidit? Quia cum peccato nati sumus, & à iuuentute ad delicias carnis inclinamur: tepidè ad virtutes nos damus, inuitè à propriis conceptibus retrahimur, vanis implicamur, aliena scrutamur. Ideo proniores sunt sensus nostri (etiam post conuersionem

Pax nostra
vbi sita.

In cœlis
felicitas
qua.

&

& confessionem peccatorū) ad terrena & visibilia bona sibi nota redire quā ad celestia & invisibilia desideranda assurgere. Grauis dolor est vago homini, abstrahere mentem ab infimis bonis, naturā suā assuetis; grandis labor attollere animum ad superna & æterna bona, abscondita ab oculis humanis. Heu, heu, quanta angustia animæ, laborare & certare quotidie contra se, pro æterna vite retributione.

5. Sed latent adhuc tanta bona, & magna merita, & infinita præmia: quæ Deus laborantibus, certantibus, dolentibus, & piè sustinentibus, copiosissimè reddet in futuro, secundum sua promissa in Evangelio sancto: *Ecce (inquit) merces vestra multa est in celo*, quæ dabitur vobis pro breui certamine atque pressura in mundo. Sed quis potest omnia pericula huius vite cognoscere & prædicere quæ possunt homini sub sole in loco tentationis contingere? Nam iusto & impio multa aequè similia eveniunt. Sepe etiam adversa plus contristant, quā bona adepta lætificant. Si aliquis pauper est, sollicitudo vrget eum de bonis acquirendis. Si dives fuerit, timorem habet de perdendis. Væ ergo habenti, & væ non habenti, quia utrobique instant pericula peccadi. Orat ergo Sapiens, mediam viam eligens, & dicit: *Divitias & paupertatem* Prou. 30.
ne dederis mihi, sed tantum victui meo necessaria prabe His, fili mi, amplius ne requiras. Paupertatē Christi amicam propter Christum non verearis; quia sponte pati defectum virtutis est, & acquisitio regni celestis. Dulcior est sepe siccus panis pauperis esurientis, quā crapulosa mensa satiari divitis. Salubrior est mendicanti aqua potus, sub vili tecto asseris; quā fortis vini copia in palatio regis. Plus enim diuitem fatietas ciborum grauat, plus vini potus caput eius lædit, quā tenuis victus stomachum mendici languentis.

6. Periclitatur autem citissimè sancta paupertas in diuitiis magnis, sobrietas in conuiuio lautis, humilitas in honoribus altis, castitas in amicitia cum feminis, deuotio in tumultibus, cōpunctio in risibus, silentium in turbis, puritas cordis in rumoribus, quies in laboribus, mansuetudo in aduersis, prudentia in officiis, trāquillitas in occupationibus, discretio in correptionibus, sapor diuinorum in fabulis vanis. Ecce quomodo virtutes obscurantur & subauntur, per nimiam familiaritatē quorundam actuum cum secularibus. Citò namque spiritualis dulcedo per externa negotia perditur; & feruor charitatis à Deo quæsitus, per longas fabulas frigescit & extinguitur. Et nisi per compunctionem leuitas mentis frenetur, per orationem tepiditas expellatur, per lectionem serenitas recuperetur, per puram & humilem confessionem conscientia crebrius mundetur; vitia assueta redeunt, Virtutes vbinā periclitentur.
D 5 crescunt,

crescunt, indurant, opprimunt, & affligunt.

7. Quapropter necesse est religiosum fratrem seipsum præcipue admonere, & aliorum admonitiones benignè accipere; magnam curam contra passiones suas adhibere, ac fortiter contra vitia irruentia rebellare: quia per fortia certamina itur sine dubio ad gaudia sempiterna, vincētibus in extremis reddenda. Hinc Christus per beatum Ioannem in Apocalypsi loquens adhortatur strenuè fidelem militem suum certare, & contra diaboli nequitias per orationes & sacra studia vigilare. *Esto (inquit) fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* Et iterum in eodem: *Vincenti dabo manna absconditum, & nomen novum, quod nemo scit, nisi qui accipit.* De quo beatus Paulus ait: *Nemo coronabitur nisi qui legitime certauerit.* Duo preciosa dona Christus promittit bellatori suo, ne deficiat in certamine contra vitia; scilicet, manna diuinæ consolationis in præsentia, & coronam perennis lætitiæ in regno caelesti. Nolite ergo fratres seduci inanibus verbis per amicos seculares, nec attendatis ad honores temporales: sed tenete bonam & rectam viam per regularem vitam, perducentem ad vitam æternam. Quam nobis omnibus Dominus Iesus Christus post labores & dolores huius mortalis vitæ concedat, qui pro nostra salute fortiter in mundo laborauit, & certauit, doluit, fleuit, orauit, passus & crucifixus triumphauit, Amen.

SERMO XVI.

De districto Dei iudicio, ubi accusabunt nos omnes creatura.

1. Pet. 5.

1. **H**umiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis. Dilecti fratres, seriosè attendite sacra beati Petri Apostoli verba, quæ iam in epistola eius sunt lecta. Hortatur enim omnes ad veram cordis humilitatem: ut homo consideret altissimam super se Dei potentiam, & propriæ fragilitatis multiplicem miseriam. Hæc duo simul iuncta faciunt humiliter de seipso sentire, & de nullo bono opere superbire. Hinc rursus ait: *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Inspiciatis ergo corda vestra, Deo in omnibus aperta. Recogitate mala præterita, præsentia pericula, futura Dei iudicia, & quàm districtè sint omnia opera nostra examinanda. Nescimus fratres, qualiter Deus iudicabit nos.

Iacobi 4.

2. Timeo autem, quod accusatores nostri multa gratia obiciant nobis, de quibus nunc parum recogitamus. Sed qui sunt isti accusatores nostri? Verè valdè multi, de quibus nunc aliqui sunt recitandi. Accusabunt nos Angeli sancti, quia instinctibus diuinis non obediimus: sed potius carni & sanguini ultra necessitatem sæpe indulsimus. Accusabunt nos demones horridi & maligni: loca, tempora & personas allegantes, in quibus &

Accusabunt nos multi in extremo examine, Angeli, demones,

cum

cum quibus peccauimus, nec dignam poenitentiam fecimus.

3. Accusabunt nos sancti Patriarchæ & Prophetae, quia bona eorum exēpla & fidem nō sumus imitati per opera; qui prædixerunt nobis multa bona, per sacra eloquia, de Christo & vita æterna.

Patriarchæ
& Prophetae.

4. Accusabunt nos sancti Apostoli & Euangelistæ; quia illam perfectionis viam, quam à Christo didicerunt, & tenuerunt, & docuerunt, tam negligenter & tepidè secuti sumus; etiam postquam monasterium intrauimus, & Deo seruire promissimus.

Apostoli
& Euangelistæ.

5. Accusabunt nos sancti Martyres pro Christo occisi, quia eorum patientiam, saltē in paucis vexati, debiliter sectati sumus, & ad mollia carnis prolapsi, vix scintillā primi feruoris retinemus.

Martyres.

6. Accusabunt nos sancti Confessores, & omnes religiosi ordines, quia eorum abstinentiam & laborem, in vigiliis & ieiuniis multis, in orationibus, lectionibus, & sacris meditationibus, sicut de eis legimus, pro posse secuti non sumus.

Confessores.

7. Accusabunt nos boni Pastores, Sacerdotes & Doctores, qui multum laborauerunt pro salute animarum, pro cōuersione peccatorum, pro disciplina religiosorum, pro consolatione tribulatorum. Quia eorum prudentiam & prædicationem non sumus in claustris per contemptum seculi perfectè imitati: nec cum tanta reuerentia & amore eorum libros, super mel & fauum dulcissimos, gratanter accepimus, nec studiosè perlegimus: nec diligenter ad sacros eorum sermones aduertimus.

Pastores
boni.

8. Accusabunt nos lectores, cantores, scriptores, & omnes libri: quos in choro, in dormitorio, in refectorio, & in cellis pro studio habemus: quia fructum paruum in istis fecimus, sed ad aliena & vaniloquia sapius auscultauimus. Ideo dicent, si loqui possent: Cantauimus vobis, & non saltastis præ magnitudine gaudiorum & præmiorum futurorum, quæ in libris nostris scripta continentur, quæ Deus vobis pro consolatione & eruditione vestra transmisit. Rursumque dolentes cum lugentibus pueris dicent: Planximus vobis, & non plorastis præ nimis miseris & pœnis futuris, quas vobis frequenter denunciauimus.

Scriptores
& libri.

Matth. II.

Ibidem.

9. Accusabunt nos sancti Eremitæ, solitariae vitæ amatores, à secularibus mente & corpore segregati: quia eorum angelicam conuersationem & celestem contemplationem, in continuis orationibus & deuotis meditationibus, in silentio & laboribus, in abrenuntiatione terrenorum & mortificatione vitiorum, negleximus perfectè imitari. Ideoque ipsi exultabunt in magna gloria, coram Deo & Angelis: & nos confusi stabimus propter delicias, quas libenter acceptauimus.

Eremitæ.

10. Accusabunt nos sanctæ virgines, sanctæ viduæ, & omnes pueri & puellæ, pudicitiam Deo amabilem constanter obseruantes,

Feminæ
sanctæ.

uantes,

uantes, quæ licet sexu & ætate fragiles essent, tamen per dura tormenta, ab amore & fide cælestis Sponsi, separari non potuerunt. Nos vero difficulter à periculis & occasionibus carnalium vitiorum cauemus, plerumque inuitè ieiunamus, & rigorem silentij laxè seruamus: clausuram & secretum cellæ, pro pace cordis & conuersatione deuotionis, insipienter abhorremus. Et heu frequenter susurrando, leuibus verbis (diabolo instigante) offendimus: qui auctor est turbationis, susurrij, & leuitatis. Multæ namque sacræ virgines & nobiles matronæ, inter amicos & parentes seculares, inter diuitias & honores, à deliciis abstinerunt; inter persecutores & derisores, castitatis propositum fortiter tenuerunt, clausuras & carceres, vincula, verbera, & exilia, patientissimè tolerarunt. Quid ergo ad ista dicemus, qui viri sumus? Nam sapius foris spatiari querimus, vnde paruum fructum reportamus. Erubescamus dilecti fratres, quòd tam multos religiosos sanctos ac sanctas virgines, senes & iuuenes, passos legimus, & adhuc parum pati valemus. Sequamur eos pœnitendo de malis, quos sequi non possumus moriendo pro virtutibus. Dicamus omnes gemendo & flendo: Misere nostri Domine, parce peccatis nostris, da veniam de omnibus offensis; placare sanctorum tuorum meritis & precibus, tibi gratissimè acceptis. Sunt præterea & alij multi accusatores nostri; scilicet locus aptus, ordo sanctus, & habitus religiosus. Quia etsi seculum reliquimus ad oculum foris, & religiosum habitum portamus cum aliis; tamen statuta ordinis tam strictè non custodimus, sicut promisimus.

Rectores. 11. Accusabunt nos prælati & rectores nostri, cum fuerint coram Christo, de bona conuersatione nostra, diligenter per singula interrogati. Oportet enim quòd dicant purè rei veritatè, ante iudicem Christum omnia secreta scientem. Inter multa præcipuè quæretur ab ipsis, & exigetur à nobis, si in omnibus cum debita reuerentia obedientes fuimus. Si pacem & concordiam cum fratribus, salua ordinis disciplina, seruauimus. Si diuinum officium diu noctuque, deuotè & attentè, alacriter & vigilanter, persoluimus. Si pro benefactoribus viuis & defunctis, feruenter ac frequenter orauimus. Si pro quotidianis excessibus & defectibus, dignam pœnitentiam egimus. Si pro tribulatis amicis & aduersariis nostris, preces ex charitate & pia compassione effudimus. Si commune bonum & obedientiam, omni priuato studio & deuotioni præposuimus.

Fratres. 12. Accusabunt etiam nos fratres nostri, videntes conuersationem nostram, à manè vsque ad vesperam; quia bonum exemplum eis non dedimus, vigilando, orando, laborando, & aliis deuotis exercitiis insistendo; sed pretiosum tempus pœnitentiæ
infru-

instructuosè expendimus, proprium commodum quarendo, & vtilia omittendo.

13. Accusabunt nos seculares homines, peregrini & hospites aduentantes, quia viderunt nos foris vagantes, leues moribus, dissolutos verbis, bene vestitos, delicatè comedentes, parum laborantes, diu fabulantes: tardè ad chorum, ad cellam, & quietem properantes. Nam tenemur eis, & omnibus hominibus, dare bonæ conuersationis exemplum, eo quòd facti sumus Deo & Angelis spectaculum: cunctisque intuentibus, doctis & indoctis, æternæ vitæ oportet ostendere viam, & boni nominis gerere famam.

Seculares.

1. Cor. 4.

14. Accusabunt nos insuper elementa, & omnes creaturæ cæli & terræ, propter multa seruitia vsibus nostris exhibita, quia creatori nostro debitum famulatum non exhibuimus; & gratiarum actiones pro collatis beneficiis, totis cordium affectibus (sicut oportuit ac decuit) non persoluimus secundum vires, quas à Deo accepimus. Ex quo enim sani videmur, ac necessaria quotidiana à prouisoribus nostris sine magna sollicitudine percipimus, & donaria gratuita libenter acceptamus, ideo iam magis Deo obligamur, tanquam commensales regis cælestis.

Elementa & creaturæ omnes nos accusabunt in iudicio.

15. Ignis dicet, & contra torporem & ingratitude[m] nostram exclamabit: Ego, iubente Deo creatore meo, vobis in multis locis subuenio. Ego sicut fidelis seruus gratis seruius, sanis & infirmis, in coquina, in pistrino, in braxatorio, in lauatorio, & in oratorio: & quotiescunque necessarium est, pium me præbeo omnibus calefacere se volentibus ad ignem. Ego virtute mihi data comburo straminæ, cespites, lapides, & ligna; exiccio humida, calefacio frigida: mollio dura, induro mollia; in diuersis materiis ago contraria, mira Dei potentia legibus naturæ impressa, vt vos habeatis commoda vestra ad seruiendum Deo cum læticia & gratitudine magna. Nam in hyeme manus vestras & pedes calefacio, candelas accendo, tenebras fugo, claritatem lucis oculis reddo. Quid debui facere, & non feci? Respondete creatori meo, si negati obedire eius imperio. Feci enim sine contradictione, tam bonis quàm malis, quæcunque mandauit fieri Dominus, conditor meus, omnipotens & misericors Deus. Bonis quidem & iustis, ad vtilitatem eorum serueo & luceo; malis verò & ingratis, ad vindictam ardesco. Cumque Deus iratus iusserit, tunc ciuitates, villas, & castra comburo; & tam diuites quàm pauperes sine personarum acceptione deuasto; omnemque mundi lætitiã, pulchritudinem, & abundantiam, in cinerem redigo, & tamen illæsus in propriæ naturæ forma permanco.

Ignis.

16. Aër dicet: Ego auram bonam & serenitatem præbeo, ad commodè ambulandum, ad ingeniosè laborandum, ad fructuosè seminandum.

seminandum.

feminandum, & ad maturos fructus in horrea & vascula hominum colligendos. Sed quia sæpe homines abutuntur bonis datis, ad vanitates & illicita lucra exercenda; iratus Deus malitiis eorum, subito me cogit exercere terribilia in terra, in mari, in arboribus, in pecoribus, in castris, in oppidis, in agris, & in domibus sacris. Nam clara adhuc die nemine aduertente nubes eleuo, ventos produco, fulgura emitto, tonitrua genero, tempestates excito, mare perturbo, grandines proiicio, imbres effundo, terram concutio, arbores euello, domos subuerto, & miram Dei potentiam in istis inferioribus terribiliter ostendo; vt omnes peccatores terræ Deum timore discant: & quàm horrendum futurum iudicium in nouissimo die sequatur, ex præsentibus malis perpendant.

Aqua.

Psal. 106.

Exod. 7.

Exod. 17.

Exod. 15.

Ioan. 2.

17. Aqua dicit: Ego terram imbribus irrigo, fontes & flumina produco, pisces diuersi generis enutrio, naues & galeras multis opibus onustas firmiter porto, & ad longinquas regiones & insulas flante vento transuecto; & multa mirabilia opera Dei, in mari & in aquis multis, nauigantibus demonstro; vt annuncient opera eius in exultatione, cum ad portum peruenerint; & de magnis periculis liberati, magnificè gratias agant: Et quia peccata vindictam exigunt, ideo grauius Deo offenso, sæpe naues tempestate quatit & frango; sæpe homines submergo, pretiosas rerum copias absorbeo, & tanquam lutum platearum aurum & argentum, in quibus homines confidunt, in imum prosterno. Quatenus avari & superbi gigantes, qui deprimunt pauperes, & defraudant innocentes, in diuitiis suis non exultent, nec spem in terrenis ponant, sed in Deo viuo, qui cuncta fecit ex nihilo, & pauperes pascit in modico. Ego sanctorum manus & pedes lauo, & malis & ingratis ad multa deseruio. Sipientibus potum præsto, puteos & fossas impleo, purgo sordes, candido vestes, & ad varios vsus hominum & pecorum, dulcia pocula aquarum de fontibus & torrentibus propino. Ego propter peccata hominum, versa sum in cruorem in terra Ægypti, contra naturam, de petra deserti largissimè fluxi; ad preces sanctorum conuersa sum in dulcedinem, & ad verbum Christi in saporem optimi vini. Multas igitur gratias Deo reddere tenentur, qui copiam aquarum habent, & pisces retibus captant. Qui verò vino & poculis variis se inebriant, & pauperibus parum aut nihil tribuunt, cum diuite in inferno cruciabuntur.

Terra.

18. Terra dicit: Ego homines & iumenta sustento; vias planas & semitas rectas, per campos & nemora euntibus, exhibeo: Montes & colles ne aque præualeant, ad refugium seruo. Ego ligna, gramina, & varias herbarum species nutrio, vineas, & oliueta,
ficus

ficus & mala granata, poma, pyra, nuces, amygdala, fabas, pisa,
 ordeum, triticum, flores, rosas, lilia, violas profero : & per singu-
 los annos cultoribus terræ & messoribus consuetos reditus soluo.
 Et pro omnibus istis beneficiis, largiter hominibus apportatis,
 non aliud requiro & gratum habeo, nisi vt omnes vbique terra-
 rum nationes & in sulæ gentium, Deum cognoscant, colant, præ-
 dicent, laudent, & adorent : & super omnia bona visibilia & in-
 uisibilia diligant, honorent, & exaltent : quamdiu viuunt, odo-
 rant, spirant, terram calcant, fodiunt, plantant, & ædificant.
 Ego quoque post mortem carnis, recipio corpora defunctorum
 in gremium meum, tanquam mater filios luce priuatos. Quia
 de terra facta sunt, & in terram omnia reuertentur, sicut ad ma-
 trem suam, vnde factus est Adam, & tanquam ad commune ho-
 spitale omnium mortalium peregrinorum. Cum enim quis inu-
 tilis fuerit mundo, aut senio fatigatus, aut bello occisus, aut
 morbo infectus, aut vultu deformis, & nemo hunc amplius vo-
 luerit in domo tenere, nec in lecto refouere ; tunc sine longa mo-
 ra, ad me amici vel vicini recurrunt, foueam parant, & abiectum
 suum ad me reducant, & sub lecto meo in terra abscondunt. Et
 quem viuentem dilexerant, & valdè laudabant & honorabant :
 iam mortuum vitant, nares obstruunt, inspicere horrescunt, &
 recedunt. Ego autem terra à Deo creata misericordiæ plena, nul-
 lum defunctum quantumcunque miserum, leprosum, aut fau-
 cium, aut foetidum abhorreo aut contemno ; sed sine personarum
 acceptione, omnes Adæ filios & filias generaliter admitto, qui
 propter primi parædis culpam, coguntur redire in terram, de qua
 omnes traxerunt originem. Ego indifferenter aperio pauperi &
 diuiti locum sepulchri. Et si interdum viuentes pro loco digniore
 litigant, defuncti tamen tacent, nec sepelientibus contradicunt.
 Omnes Reges terræ, omnes Principes, omnes Duces, Comites,
 Barones, Præsides, milites nobiles, ignobiles, antistites, Abbates,
 Doctores, Legistas, Sacerdotes, clericos & laicos, breui tugurio
 claudio, tego, & conseruo ; donec nouissima tuba resonante, Chri-
 stus in maiestate sua cum Angelis sanctis apparuerit in maxima
 gloria. Tunc enim coget iterum reddere corpora in sepulchris
 dormientia, ad præsentandum in iudicio bonos & malos singu-
 los cum corporibus suis sine mora ; vt recipiat vnusquisq; mer-
 eadem vel pœnam secundum opera sua, quæ gessit in vita. Nec
 tunc potero aliquem violenter retinere, nec prece vel pretio à fa-
 cie iudicis & ab ira agni amplius abscondere, nec armis defende-
 re : Quoniam iustus Dominus iustè iudicabit omnes fines terræ,
 iustos misericorditer saluans, & impios pro suis demeritis iustif-
 simè damnans.

2. Cor. 5.

Ibidem.

19. O utinam mortales ista pensarent, & de districto Dei iudicio, cum tremore & gemitu frequenter cogitarent! *Omnes* enim (vt Apostolus ait) *stābimus ante tribunal Christi*, de singulis malis prateritis rationem redditari: accusantibus nos (vt dicitur est) omnibus creaturis, circumstantibus Angelis & demonibus ante paratis ad recipiendum secum in ignem damnatos. Ibi nullus se poterit excusare, nec ad excellentiam Imperatoris appellare nec literis Apostolicis neque privilegiis regalibus se defendere, contra sententiam iudicis cuncta ab æterno cernentis; qui secretissimas cogitationes & opera singulorum, in qualibet ætate & hora patrata, cognoscit notitia clara, nullo ipsi referente. Cuius tremendum iudicium omnes nunc reuereri debemus, & ante iudicium diem & mortis horam, cum vera cordis contritione, de malis omnibus poenitere, & veniam humiliter petere: ne fortè de hoc mundo subito ad iudicium rapti, cum impiis perpetuè damnemur. Præstet nobis misericors Deus, nunc & semper inuenire misericordiam ante thronum gratiæ suæ: vt cum electis mereamur benedici, & in regnum gloriæ feliciter introduci, Amen.

SERMO XVII.

De vana gloria vitanda, & humili obedientia sectanda.

2. Cor. 10.

I. Q *ui gloriatur, in Domino gloriatur.* Dilecti fratres, si vestram sæcularē vitam præteritam cum dolore cordis recogitatis, & quantum Deum offendistis ad quid gloriari potestis? Si etiam negligentias quotidianas & offensiones diuersas tantè considerare velitis: unde gloriari habetis, qui tam defectuosi estis? Qui mala sua præterita, & præsentia pericula, vigilanter attenditis & strictè ponderat, nunquam de operibus suis vanè gloriari potest. Quis nostrum scit, qualiter Deus singula verba, cogitationes & opera, die & nocte pensat & iudicat; vtrum ea acceptat, vel reprobat? Nescit etiam homo, quamuis modò bonus & deuotus sit, quamdiu sic manebit: vtrum melior an deterior adhuc fiet. Fratres, si occulta Dei iudicia, & terribilia opera eius super filios hominum, ab initio mundi cogitare cœperitis, evanescet cuius omne altum & carnale, quod delectat in terrenis. Vnde sanctus David orat: *Consiſte timore tuo carnes meas, à iudicijs enim tuis timui.* Sicut Deus pius & misericors est poenitentibus, & feruenter se emendantibus: ita rigidus est & terribilis, malè & negligenter agentibus. Nolite ergo gloriari in malitia & nequitia elati cordis vestri, sicut multi fatui faciunt; qui luto inquinati non erubescunt, sed etiam ab alijs derisi, latentur & rident.

Psal. 118.

2. Le-

2. Levate oculos vestros ad caelum; & Angelorum dignitatem, puritatem, ac summam beatitudinem respicite; qui non quaerunt laudem propriam, nec alienam gloriam: sed Dei gloriam, & honorem, & decorem, a quo conditos se cognoscunt; in quo & invicem se diligunt, ac totum ei gratissimè ascribunt, quod potissimum ab eo acceperunt. Si ergo Angeli sancti humiles sunt, & grati Deo in tanta sublimitate, quanto magis homo mortalis & peccator humiliare se debet, & omnem vanam gloriam refutare? Disce miser & superbe, non altum sapere, sed humilibus corde & ore consentire; ut inuenias gratiam coram Deo & Angelis, quam elati assequi nequeunt: & ne perdas aeternam gloriam in caelo, quam mali Angeli per superbiam perdiderunt. Stude soli Deo in omni opere bono velle placere, & omni humanae creaturae propter Deum te subicere; maioribus obedire, minoribus subuenire, omnibus reverentiam exhibere, mores infirmorum & perverforum pie tolerare.

Rom. 12.

3. Si queris salvari, si optas beari & exaltari, sequere humilem Christum & despice te ipsum. Non enim aliter poteris ascendere in caelum, nisi te humiliaveris ex toto corde propter Deum. Non desideres esse in ore hominum, qui vanis laudibus decipiunt fatuum temporalis gloriae amatorem. Inspice in veritate cor tuum, quam multis passionibus sit obnoxium, & non gloriaberis in teipso, nec proximum tuum despicias, quantumlibet pauper sit & infirmus. Memoriter retine notabile verbum Christi: & cum te tentaverit vana gloria mundi, responde tibi ipsi, quod Christus Iudaeis dixit: *Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est.* Recedat ergo vana gloria & laus humana, de scientia & arte acquisita: cesset stulta iactantia de opere bono & sermone perito: euellatur secularis astutia de corde religioso: pereat falsa imaginatio de sanctitate foris ostensa: erubescat praesumptio novitatis, absque fructu charitatis contra pacem communitatis. Gaude semper columbina simplicitas, absque felle amaritudinis: corripue fratrem in spiritu lenitatis: doce plus exemplo humili, quam verbo subtili. Porta compatienter tibi contrarium, quem emendare non potes ad purum. Veniet citò tempus, cum iniquitas oppilabit os suum, & nequitia redundabit in caput fallentis; sustinebitque confusionem suam, qui libenter humanam appetit laudem, & honoris quarit dignitatem.

Ioan. 8.

Psal. 106.

4. Quid sanctitatis confert magni nominis dilatatio, quando parum vel nihil virtutis residet in conscientia? Quid devotionis praestat diversarum regionum pervagatio, quae magnae vanitatis causa est & mentis distractio? Quid utilitatis affert religioso dominorum notitia, & aliorum murorum & castrorum curiosa in-

E

spectio?

spectio? Nempe de terra omnia ista facta sunt, & in terrā omnia reuertentur. Sæpe etiam per potentiam armorum ad puluerem deiiciuntur, & igne comburuntur. Melior est ergo pauper, latens in vili domuncula, comedens olera & legumina cum bona conscientia: quàm diues habitans in aula pulchra, bibens vina, & edens pingua cum lætitia & superbia, repletus mala conscientia. Cui potest illud Euangelicum verbum rectè assignari: *Stulte, hac nocte à te animam tuam reperens, quæ autem parasti, cuius erunt?* Nemo itaque de vanis hominum laudibus gaudeat, etiam si aliquid laudabile agat. Nemo de bonitate sua nimis confidat, neque de fortitudine sua inaniter præsumat, nec etiam de nobilitate generis se extollat. Nemo de facultate scientiæ infletur. Nemo de dignitate prælationis super alios gloriatur. Nemo de abundantia pecuniarum & reddituum confidens, diuitem ac felicem se reputet, nec pauperes despiciat; quia nescit quamdiu viuet, & ista tenebit: nescit, quid molestiæ sibi inde prouenire possit, cum Deus hoc permiserit. In omni denique re temporali & opere humano, incertus est processus & bonus exitus. Nam sæpissime res aliter eueniunt, quàm homines putant; & sæpe consilia in contrarium mutantur. Nesciunt cæci montes claro die speculari, quamuis astuti fuerint.

5. Falluntur frequenter sapientes in oculis suis de futuris, qui in sua calliditate confidentes, Deum ante oculos suos non habent. Nam qui terrena ambiunt, honores diligunt, voluptates sequuntur, damna metunt, prospera concupiscunt, altiora petunt, in vanis gaudent: iusto Dei iudicio iterum dolebunt, miserabiliterque de perditis bonis affligentur. Inter spem bonorum & metum malorum, cor seculare & carnalè continuè fluctuat, quia anchoram spei in cœleste desiderium non figit: vbi omnia bona abundant, & perpetuò durant. Quapropter charissimi fratres, ex quo nemo pro certo nouit, quid de futuris sibi vtilius sit, aut magis pro salute animæ suæ expediat, tutius est & honestius vti consilio sapientum & expertorum, & præcipuè prælatorum nostrorū ac seniorum; qui habent scientiam scripturarum & experientiam periculorum de se & de aliis multis. Sæpe enim diabolus instinctu maligno deuotos etiam sub specie boni decipit. Nullus ergo in desiderio suo & imaginatione priuata capitosus sit, nec in proprio videre & naturali ingenio animosè abundet; sed etiam in paruis rebus, non satis clarè sibi notis, timoratè procedat, consilium quærat, cum deliberatione agat. Motuum suum dicat, latens mentis vulnus aperiat, medico credat, sub fictis verbis semetipsum non decipiat; non aliter ore dicat, quàm in corde habet, quia scriptum est: *Perdes omnes, qui loquuntur mendacium.* Est

regula

Luca 12.

81. 40. 7.

207. 11. 9.

Psal. 5.

regula iuris: Qui malè narrat, nihil impetrat, sed omni beneficio indignum se facit, & suspectum quampluribus reddit.

6. Magna & laudabilis prudentia est, industria propria renuntiare, humiliter superiori obedire, doctiori credere, experientiori acquiescere; & in omnibus bonis Deo placitis hilarem se semper exhibere. Nec timendum ibi erroris periculum, vbi pia intentio Prælati excusat obedientem discipulum. Demum omnibus religiosis Christo obligatis securè studendum, vt totum negocium perplexitatis suæ, totum desiderium deuotionis, totum studium lectionis, totum otium contemplationis, omnem fructum prædicationis suæ, & quicquid boni mente concipiunt, primò studeant Deo in secreta oratione presentare. Deinde hoc idem fideliter Prælato suo, sicut vicario Christi, in aperta confessione humiliter exponant; & indubitanter ipsis committant, quid facere debeant vel dimittere. Nam perfectia obedientia de suo proprio quæsitu nihil habere debet, nec paruum nec magnum, cum amore vitioso possidere: quatenus omni cupiditate & commo- ditate euulsa pro posse, liberum volatum anima habeat ad cælum. Huic Christus iam viuere est, & mori quotidie pro Christo, ma- ximum lucrum: Esse verò cum Christo, vnicum desiderium, & felicissimum bonum. Fratres, semper in corde firmiter teneatis verbum sapientis Salomonis, qui simplicem obedientiam cum resignatione propria voluntatis præfert omnibus sacrificiis, di- cens: *Melior est obedientia, quàm victima.* Et item: *Omnia fac eum consilio, & post factum non poenitebis.*

Phil. 1.

Eccles. 4.
Eccli. 32.

Exemplum.

7. ERant duo deuoti fratres in congregatione Dauentriensi studio vacantes, & loquebantur pariter de virtute obedientia. Dixit ergo vnus alteri socio suo: Sæper mihi malè successit, quando neglecto consilio, feci voluntatem meam. Respondit alter: Nec me poenituit, quòd bonis consiliis acquieui. Noui senem fratrem, qui in iuuentute sua, seniorum verba valde libenter audiuit: sed de hoc multum doluit, quia multa obliuioni tradidit.

SERMO XVIII.

De spiritali militia, contra vitia.

1. CVM audieritis praelia & seditiones, nolite terreyi. Dilecti fratres, in hac vita inter hostes versamur, & ex omni parte bellum nobis instat contra vitia gerendum. Quotidie tentamur & impugnamur, nunc quidem molliter, nunc acriter, semper autem periculose & nequiter, diabolo nobis vbique insidiante & infestante. Nullus quippe viuens, à tentationibus & turbationibus totaliter

Luca 10.

E 2.

liber

liber est, quamdiu spiritus in corpore manet: sed quilibet cogitur etiam inuitus portare pondus dei & æstus. Nemo ergo otio torpeat; nemo à castris Dei recedere cogitet; nemo ante finem belli arma sua deponat. Accingatur nouus miles ense nouo in feruore spiritus, contra nequitas diaboli pugnaturus. Pugnet fortiter in gladio bis acuto, timorem pariter & amorem Dei in mente habendo, secretum orationis quærendo, publicum & otium summè vitando. *Nemo enim coronabitur in cælo, nisi qui legitimè certauerit* cōtra passiones suas & vitia in hoc mundo. Ensis nouus est nouus feruor sanctæ deuotionis: qui à principio cōuersionis sæpe datur benigna sancti Spiritus illustratione nouis militibus, ad præliandum fortiter contra tentationes futuras.

2. Tim. 2.

Gen. 14.

2. Caueat ergo diligenter nouitius, ne deuotionis gratiam perdat torpore infectus; sed omni tempore ad spiritualem pugnam se præparet, & oret sapiens: ut sit vnus de electis. Abrahæ uernaculis, qui hostes suos uicit fide & prece armatus. A cuat gladium suum frequenter, innouando primum propositum suum, quod accepit: nunc meditando passionem Dominicam: nunc Martyrum certamina & cruenta uulnera, nunc æterni ignis incendia, nunc dæmonum grandem horrorem, nunc intolerabilem picis ac sulphuris foetorem, nunc inferni profunditatem, nunc damnatorum flebilem clamorem, nunc omnis salutis desperationem. Hæc si ad mentem uenerint, torporem excutiunt, concupiscentiam carnis reprimunt, uitiōrum rubiginem consumunt, negligentiam redarguunt, & ad spiritualem profectum & deuotionis feruorem uehementer accendunt.

3. Timeat ergo nimis tepidus religiosus; restringat se uagus & dissolutus, ne ueniat in illum locum tormentorum; ubi nullus est exitus, nec misericordiæ locus. Nunc uerò in tempore gratiæ, negligentias præteritas corrigere studeat: secretarium cordis sui, per humilem confessionem & deuotam orationem purget: Recolligat se per sacram lectionem, & frequentem cordis compunctionem, refrenet uerborum leuitatem, per silentij custodiam: reformet internæ pacis tranquillitatem, per externorum negotiorum obliuionem. Expellat irruentes sordes malarum cogitationum, per puram cælestium meditationem; & ad placandam citius Dei offensam, ueram teneat humilitatem. Hæc pertinent ad uiriles & bellicosos tirones, qui propter tres hostium cuneos iubentur in armis stare, & contra carnem, mundum, & diabolum, per totam uitam suam strenuè dimicare.

4. Bellare ergo oportet cum adiutorio Dei, instanter orando, à delicatis abstinendo, patienter aduersa tolerando, sicut fecerunt Martyres. omnes sancti, & præcipuè Martyres Christi, qui fortissimè certando, vi-

do, vicerunt aduersarios suos, benignè patiendo, atque post multa impropria & tormenta innocenter moriendo. Non attenderunt ad amicos & parentes carnales, non ad diuitias & honores temporales; sed ad æterna præmia, ad cælestes thesauros, ad coronas triumphales, & ad immarcescibiles glorias promerendas. Etenim per transitoria tormenta meruerunt sine mora migrare ad gaudia sempiterna. Nunc gaudent animæ eorum in cælis, qui vestigia Christi secuti sunt in contumeliis & grauisimis pœnis.

5. Certauerunt etiam sancti Confessores, sobriè, iustè, & piè viuendo: sæpe ieiunando, vigilando orando, meditando, studendo, gemendo, plorando, pro suis & aliorum peccatis supplicando; oblocutiones, detractiones, derisiones, murmurationes, minas, exactiones, damna & iniurias sustinendo: in fide recta, spe firma, & charitate perfecta, vsque ad mortem perseuerando. Certauerunt etiam sancti & solennes sanctæ Ecclesiæ doctores; contra hæreticos & varios errores disputando, verbum Dei sedulò prædicando, libros scribendo, studendo, dictando, quæstiones mouendo, dubia soluendo, obscura lucidando, vitiosa refutando, salubria proponendo, recta & vtilia hominibus persuadendo: à curiosis, intricatis, & infructuosis quæstiunculis simplices prohibendo, pigros excitando, duros corripiendo, tristes consolando, debiles confortando, ac bonum exemplum viuendi aliis quotidie exhibendo: vt quod verbis suadere non poterant, probis actibus affirmarent.

6. Certauerunt etiam sancti eremita & monachi & diuersorum ordinum professores, sæculo renunciantes, vanitates mundi & delicias carnis spernentes, gloriam & honorem temporalem conculcantes, tumultus hominum fugientes, solitudinem diligentes, propria relinquentes, crucem suam tollentes; corpus suum per abstinenciam castigantes, linguam silentio refrenantes; euagationes & discursus deuitantes; violentiam sibi per singulos dies inferentes; iugo sanctæ obedientiæ se sponte subiicientes; in claustris sub regularibus disciplinis strictè viuentes; apostolicam perfectionem imitantes, & propter Christum quotidianæ crucifixioni se tradentes: omnibus inordinatis affectionibus & propriis motibus perfecto corde reluctantes: nil sibi ex omnibus charis, vt sibi libris, vel vestibus, priuato amore retinentes. Nil quippe perfectius, nil salubrius, nil vtilius, nil laudabilius, nil securius & quietius, pro bona conscientia & pace cordis habenda, quàm vt religiosus Deo deuotus & professus monachus, omni hora sine contradictione, sine mora, sine fictione, sine auersione promptè & libenter Prælato suo obediat; seipsum fortiter vincendo, humiliter subiicendo, patienter onerosa & insuaui supportando.

Confessores.

Doctores.

Eremitæ & monachi.

Obedien-
tia quanti
meriti a-
pud Deū.

Lucæ 10.

Hebr. 13.

7. Ad istam perfectionis viam seruandam requiritur magnum certamen contra sensualitatis inclinationem, contra proprii sensus prudentiam, contra malam suam consuetudinem, & carnis libertatem, quæ inuitè vult aliis subdi, regi, & arctari; sed potius querit spatium, iucundari, & deliriari. Hæc enim valde contraria sunt legi Dei, & rationi, & communi paci fratrum, ac bono regimini claustrali. Quapropter multum laudabilis & verè amabilis reputabitur simplex obediens frater: qui hilari vultu & corde beneuolo paratus est omnibus obsequi, exemplo Iesu Christi: seruans legem vitæ & disciplinæ, pro salute animæ suæ in ordine regulari. Rursum multum culpabilis & reprehensibilis est astutus frater, in sensu suo abundans; qui non obedit humiliter suo Prælato, reuerentiam & subiectionem ei exhibendo. Væ illi, qui inuitè aut ficto corde obedit, & leuiter murmurat. Hunc Christus patri suo obediens grauius arguet, & sæpè in præsentia duriter vindicare solet. Nam ipse Prælati Ecclesiæ dicit: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Quod ergo Apostolis dixit, hoc etiam successoribus eorum & cæteris Prælati dicit, hoc & monasteriorum rectoribus loquitur; iubens subditis, vt obediant propter Deum, propter magnum meritum & bonum exemplum. Quia omnibus obedientibus dabit gratiam & æternam gloriam; inobedientibus verò & peruersis confusionem & poenam æternam.

Matth. 25.

8. Verus namque obediens, & potestatibus sublimioribus à Deo constitutis se subdens, comparatur sapienti negotiatori, qui in omni loco & foro venali cogitat lucrum suum augere, & damna præcauere; meliora nititur comparare, & vilioribus non implicari. Sic etiam religiosus, vinculo obedientiæ ligatus, pensare debet, & conari, in omni opere & negotio sibi commissio, vt fideliter agat, nil omittendo, quod Deo placet, & Prælatus sibi committit. Tunc enim maximè in bono proficit, & meritum suum ampliat: si visibilia mundi spernendo, caelestibus intendit; si obedire ad alterius nutum, præ cunctis opibus reputat animæ suæ lucrum. Melior est enim obedientiæ fructus, quàm propriæ prudentiæ cogitatus subtiliter auisatus. Et multo fructuosior est relicta voluntas propter Deum, quàm studium longum & psalterium perlectum. Beatus igitur Religiosus, cuiuscunque ordinis & status, qui Christum sequitur modò per crucem & carnis violentiam semper obedire paratus, quoniam in fine obitus sui recipiet cum sanctis Confessoribus speciale præmium in cælis, Christo promittente & dicente his verbis: *Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui.* Non ergo dedignetur homo vilis & ignarus, puluis & cinis futurus, se subdere & obedire

obedire homini salubria suadenti; quando Angelus obedit Angelo, vno nutu aliquid sibi innuenti: & sanctus Gabriel missus a Deo, statim venit nuntiare Mariæ incarnationem Christi. Sed hoc amplius mirandum est, & omnibus propositum ad imitandum, quod Deus homini obediuit, seruiuit, & ad vilia & infima se humiliter inclinauit: ne alicui, quantumcunq; magno, docto, vel nobili, graue sit obedire maiori, aut etiam æquali, vel minori, cum Christus hæc omnia prius fecerit. Obediuit namque Ioseph & matri, relinquens templum & doctores, vbi poterat habere fauorem & honorem; descenditque cum parentibus in Nazareth, & erat subditus eis: vbi multis amicis, quam magnus esset, mansit diu incognitus. Luce 1.

9. Certauerunt etiam fortiter contra hostes suos sacrae virginæ, & viduæ continentes; quæ seculi vanitates, & carnis voluptates, ac diabolicas tentationes, in ætate puellari & sexu fragili, vicerunt amore Iesu Christi, orationibus, vigiliis, & ieiuniis insistentes: mundana confortia & colloquia inutilia vitantes, corpora sua castigantes, ab omni ornatu superfluo abstinentes; soli Deo sincera mente & casto corpore placere cupientes; ad cælestes nuptias, per sancta desideria & interna suspiria, quotidie se præparantes; deuotis meditationibus, hymnis, psalmis, tanquam floribus albis, thalamum cordis adornantes; contritione & confessione maculas conscientia lauantes, & ad cælestis & inuisibilis Sponsi præsentiam incessanter cum gemitu & ardenti amore anhelantes. O sacra trophæa virginum! o fortia bella puellarum, viduarum, & nobilium dominarum; quæ propter amorem cælestis Sponsi, & angelicæ puritatis pulchritudinem seruandam, contempserunt nuptias terrenas, amicitias virorum, patrimonia parentum, solatia filiorum, conuiuia cognatorum, ornamenta vestium, splendorem gemmarum, copiam vasorum, annulos aureos, scyphos argenteos, varias supellectiles, cortinas fericas, sedes depictas, ministeria seruorum, comitiuas ancillarum, organa musicorum, spectacula ludorum, & omnia delectamenta gaudiorum mundanorum, quæ offert & ostentat vanus & ludicrus hic mundus insidiantium oculis. Hæc enim nihil profuerunt, nec prosunt amatoribus suis: qui lætantur in perituris & ludicris rebus, fallaciis & doloribus plenis. Luce 2.

10. Felix igitur caterua sanctarum virginum, quæ cuncta sæculi huius gaudia & corporis ornamenta tanquam stercora repudiare studuit, pro vita æterna: & magis cum Angelis & Archangelis concupiuit beatificari in cælesti gloria. O verè beata concio virginalis sexus; quæ in suo gradu stabilis permansit: & vsque ad sanguinis effusionem, vitis ac tyrannicis legibus contradixit.

Ideoque speciosissimas in celo coronas, pretiosis gemmis & margaritis ornatas, pro victoria certaminis sui, à Christo percipere gloriosa laude promeruit. Quis etenim dignè & sufficienter poterit explicare, quales sæpè angustias pertulerunt in corde; quales tentationes in carne; quales suggestiones dæmonum sentiebant in oratione, qui eas à castitate Christi, ad delectationes mundi instigabant? Heu quanta consilia machinatus est Satanus per amicos suadentes, per matronas blandientes, per multiplices quoque derisiones & terrores: vt seducerent eas, & traherent secum per breues delicias ad pœnas infernales. Sed Christo auctore miserante & iuuante, nil valuerunt contra virgineas acies diabolica figmenta; nec hominum impiorum clamores, nec tyrannorum verbera, nec arma minantia mortes. Quoniam charitas Christi fortior omni armatura, dignior omni honore, pulchrior omni decore, suauior omni melodia, tam vehementer ardebat in virginis cordibus & femineis turmis, signo crucis armatis, vt nec ignes, nec verbera, nec bestias, nec carceres, nec famem, nec mortem pati timerent; quatenus firmam fidem, & castitatis gemmâ, puro corde & corpore, perpetuo cû honore in cælis coronandam conseruarent. Hæc igitur beatorum Martyrum certamina, sanctorumq; Confessorum longam & duram abstinentiam; & præcipuè sanctarum virginum castimoniam, patientiam, ac perseverantiam, ad imitandum vobis proponere debetis; & ad resistendû vitiis & passionibus, viriliter vos armare. Hortor omnes in charitate, vt pro scuto luctamini, sanctorum suffragia non negligatis, ne in tentationibus vestris deficiatis: largiente Domino nostro Iesu Christo, omnium bonorum remuneratore, Amen.

SERMO XIX.

De varijs bellis & periculis huius vite.

Galat. 5.

1. **C**aro concupiscit aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem, hæc enim sibi inuicem aduersantur. Dilecti fratres, superiori sermone pauca de spiritali sanctorû militia audistis; nunc consequenter de diuersis bellis aliqua dicenda sunt, ad cauendum laqueos & dolos serpentis antiqui; qui nequitia plenus, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret: & specialiter cõtra nouellos milites Christi atrociter fremit. Inuidet enim eis gloriam regni cælestis, vnde ipse subitò per superbiam cecidit cum multis. Cuius persuasione pestifera, plures decipiuntur: & quandoque famosi viri, in scientia & regimine sublimati errauerunt, vana gloria infecti; qui hominum amicitia tracti, lapsi sunt, & grauiter vulnerati. Cauete autem nouiter conuersi fratres, à
duobus

duobus precipue malis; scilicet, à desideris carnalibus repente irruentibus, per quinque corporis sensus: & à superbia mentis, per appetitum vanæ laudis, ne gratiam internæ deuotionis perdatis, cum mercede æternæ retributionis.

2. Militia nostra, fratres charissimi, non est carnalis potentia, sed benigna omnium injuriarum pro Christo sufferentia: non secularis sapientia, sed humilis obedientia: non corporalis commodi exquisitio, sed carnis afflictio: non laboris subtractio, sed prauæ delectationis mortificatio. Si queritis, quamdiu durabunt bella ista, inter carnem & spiritum, inter diabolum & hominem, inter mundum & Christum, dico secundum Euangelium & Apostolum, vsque ad vltimum vitæ nostræ terminum, & sæculi consummationem. Dixit enim Christus ante passionis suæ horam: *Tristis est anima mea vsque ad mortem. Et ad discipulos in vltima cœna: In mundo pressuram habebitis. Si me persecuti sunt, & vos persequentur.* Et ideo eos confortans ad patientiam & perseverantiam, ait amicis de suo recessu grauatis: *Non turbetur cor vestrum, neque formidet, quia vado parare vobis locum; ut ubi sum ego, & vos sissemecum.* Sed interim dum estis in mundo, teneatis patientiam pro forti scuto; & verbum Dei pro gladio acuto: & loriam fidei in omni periculo, confidendo semper in Deo. Oremus ergo fratres, ut gratiam & misericordiã inueniamus in conspectu Domini nostri Iesu Christi; doceatque nos artem certandi contra passiones & vitia nostra, quæ nos impugnant & tentant, quamdiu in carne viuimus & corpus nutrimus. Dicat vnusquisque cum Dauid in Psalmo, quando diabolo insidiante tentatur aliquo vitio, vel molestatur ab homine peruerso: *Domine expugna impugnantes me, ne deficiam sub onere; quia sine te non valeo resistere nec sustinere.*

3. Qui enim saepe tentatur, & in tentatione sua ad Christum citò confugit & orat, per gratiam eius liberabitur, confortabitur, & praualebit, multumque proficiet in virtute patientiæ, & maiorem coronam pro forti certamine recipiet. Qui autem rarò aut nunquam tentatur, nec propriis nec alienis malitiis molestatur, hic angelus potius dicendus est, quàm homo terrenus. Huius habitatio verius in cælo querenda est, quàm in terra. Nam ibi summa pax & concordia: hic autem pax rara, breuis lætitia, quies modica; turbatio frequens, grauis cura, & incerta victoria. Non tamen desperandum est, quia pro minimo labore & dolore dabitur gaudium sine fine. Sed multitudinem bellorum & hostium nostrorum fraudes quis poterit enodare? Nullus, nisi à Deo illuminatus fuerit, & bene eruditus in scripturis sanctis, sicut Paulus qui ait: *Non enim ignoramus astutias eius. Audite tamen pauca de*

Recens
cõuersi si
bi caueant
à duobus.

Matth. 26.

Ioan. 16.

Ioan. 15.

Ioan. 14.

Psal. 37.

2. Cor. 2.

bellis bonorum & malorum ex diuinis libris, ad cautelam & eruditionem vestram: vt cautiores semper sitis, ad resistendum periculis malorum: & fortiores, ad perseuerandum in semitis iustorum.

Isaia 14.
Primum bellū mo-
nit Lucifer.

4. Primum bellum incepit per Angelos in cælo, quando Lucifer per superbiam voluit altius se extollere, & assimilari Altissimo, & quasi in propria virtute gloriari, & in seipso singulariter delectari. Hoc percepto in superni Regis palatio, sanctus Michael & Angeli eius, indignè ferentes arrogantiam superbientis Luciferi, permoti sunt zelo iustitiæ, & eiecerunt omnes superbiam ciues de finibus suis. Non enim debuit aliquis Angelorum, quantumlibet magnus, supra creatoris sui magnificentiam se erigere; nec factus factori suo se æquare: nec in decore sapientiæ suæ temerè gloriari: nec abuti donis altioribus, à Deo sibi gratuito collatis. Quia ergo Satanus per tumorem superbiam, se nimis extulit vanè gloriando, & sedem suam supra cæteros eleuando; iusto Dei iudicio cecidit de felici societate sanctorum Angelorum, in abyssum inferni & carcerem damnatorum. De quo

Luce 10.

Saluator ad discipulos ait: *Videbam Satanam tanquam fulgur de celo cadentem.* De cuius terribili casu & irreuerabili lapsu beatus Ioannes Euangelista loquitur in Apocalypsi, dicens: *Factum est prelium magnum in celo, Michael & angeli eius preliabantur cum dracone; & proiectus est draco in terram, & angeli eius cum illo missi sunt, & non est inuentus locus eorum amplius in celo.* Ecce quanta meruit superbia diaboli, qui proiectus est à facie Dei cæli, ne videat gloriam Dei. Quam sine dubio consequi non poterit, qui in seipso voluerit gloriari. Hinc etiam Esaias manifestè de reprobatorum perditione exclamat: *Tollatur impius, ne videat gloriam Dei.*

Isaia 26.

Certissimo exemplo iam patet, quam maximè extollentia superbiorum Deo displiceat, qui Angelis superbientibus non pepercit: sed æternis eos ignibus tradidit cruciandos, omni spe veniæ ablata. Heu quàm seuera sententia superni iudicis, proiici à iucunda facie diuinæ maiestatis & perpetuæ felicitatis: & semper comburi acerrimis flammis, quæ non possunt extinguí aquis, nec remediis mitigari. Quapropter vnique formidandum est, de tam seверо Dei iudicio, in angelis superbientibus æternaliter damnatis; sed potius cum Psalmista confitendum & orandum: *Non veniat mihi pes superbia, & manus peccatoris non moueat me.* Et iterum: *Nónne Deo subiecta erit anima mea? ab ipso enim saluatus sum.*

Psal. 35.
Psal. 61.

Secundum atq; adeo perpetuū bellū Sa-

5. Secundum bellum incepit in paradiso, primo homine formato: scilicet, inter diabolum & hominē, inter Euam & serpentem. Nam diabolus inuidens homini adhuc innocenti, quod posset obtinere

obtinere adscensum cæli per obedientiam mandati : accessit in specie serpentis cum callida quæstione ad mulierem, quam nouerat infirmiore, & viro molliore; ac blandis verbis & astutis persuasionibus seduxit faciliter sibi credentem, & Dei præceptum in tali articulo non attendentem. Sed pro dolor, homo bene à Deo conditus, & in optimo paradisi loco positus, per transgressionem sacri mandati, perdidit innocentie statum, & maximæ quietis locum, ob vnius vilissimi pomi morsellum. Ideoque grauius Deum offendens, mortis incidit sententiam, & multam corporis & animæ meruit miseriam; sicut iam veraciter nos omnes filij Euzæ experimur, patimur, & dolemus; qui vitio originalis culpæ inquinati, corrupti, & quassati sumus. In hoc bello victus est homo tentatus de pomo, quia diabolica nequitia seductus, & mortalis peccati veneno intoxicatus, multis vulneribus sauciatus est, scilicet fame, siti, frigore, calore, labore, sudore, peste, languore, & mortis horrore. Heu, etiam paradysum perdidit & cælum ob inobedientiæ culpam, per serpentis fallaciam, & mulieris insipientiam: Quæ nimium credula verbis diabolicis, decepta est quinque modis in quinque sensibus corporis, scilicet per auditum falsi sermonis, per visum pulchri coloris, per tactum pomi noxialis, per odoratum boni odoris, & per gustum dulcis saporis. Sed, quod peius est, gustato pestifero cibo, decepit ulterius virum suum blandiendo, & tradendo ei fructum illicitum, sub pœna mortis ambobus interdictum. Hoc autem malo temerè perpetrato, iratus est Deus, expellendo reos de paradiso voluptatis, de amœnissimo loco totius orbis, & ad agendam pœnitentiam detrudit eos in huius mundi exilium tanquam in carcerem, ad manducandum panem laboris & doloris cunctis diebus vitæ eorum, cum vniuersis filiis posteris suis, ex eorum semine nascituris.

6. Istud bellum inter diabolum & hominem tamdiu durabit, quamdiu humanum genus versabitur in terra. Et donec compleatur electorum numerus, non cessat malignus spiritus persequi bonos sibi contrarios. Sed tamen pius & misericors Dominus Deus homini lapsò compatiens, ait ad serpentem tortuosum, inuidiosum, & malitiosum: *Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius*, Christum designans ex femina nasciturum, & genus humanum redempturum. *Ipsa* (inquit) *conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo eius*. Ex his verbis patet nequitia & malitia diaboli contra nos, quia non est ei credendum, nec cum eo fabulandum, nec cum eo disputandum, quia callidior est omnibus animantibus in terra, & subtilior omnibus studentibus in scholis & sæculi negociis. Cauete nouitij caput se rpen-

tanz aduersus hominem.

Mulier prima quintupliciter seducta.

Gen. 3.

ibidem.

serpentis, initium tentationis. Latet sub herba virus serpentis, qui sæpe venit & decipit puerum, sub specie pulchri pomi intus foetentis. Non solum autem simplices & laicos decipit, sed etiam doctos & magistros nominatos atque claustrales, varias eis ingerens vanitates. Tentat quasi quotidie per quinque corporis sensus: nunc per carnem alliciendo, nunc per spiritum eleuando, nunc per iram indignando. Aut enim facit homines rixare, propter honores & diuitias, aut lætari in delictis, aut nimis tristari in aduersis & damnis terrenis.

Exod. 15.

16. 17.

I. Mach. 2.

Matth. 4.

Matth. 13.

Apo. 2.

7. Hæc sunt opera diaboli, qui cecidit per superbiam de altitudine cæli. Ipse fecit filios Israel murmurare, propter laborem & penuriam ciborum in deserto: persuasit Iudæis sacrificare idolis, in templo Deo cõsecrato. Ipse tentauit Christum in tribus vicibus post longum ieiunium, seminauit zizania inter triticum, inter Apostolos traditorem, inter discipulos murmuratorem, inter diaconos seductorem, inter fideles fidei persecutorem. Ipse seduxit Iudam per furtum, de furto traxit ad laqueum, de laqueo miserum duxit ad infernum: vbi nulla est redemptio, nec vllum refrigerium. Heu, omnes sibi consentientes allicit ad peccandum contra Deum & proximum; atque post multa mala suadet perdere seipsum, negligere cælum, & diligere mundum. Quis est, qui monachum trahit ad seculum & ad tumultus hominum? Diabolus, insidiator animarum. Quis clericum de choro trahit ad forum, Diabolus, omnis doli artifex, diuinum cultum impedire cupiens. Quis laicum conuersum, de labore trahit ad otium & fabulandum? Diabolus, circueiens orbem: vt inueniat aliquem foris vagantem, & parum vel nihil pro communi laborantem. Quis pigrum in lectulo retinet, ne suscitatus citò surgat? Diabolus, claudens oculos somnolenti, vt parum adhuc iaceat, & somnolentiæ suæ satisfaciatur. Gaudet enim de pigritante, & sapius tardè veniente. Quis discordias inter fratres seminat, & suspiciones multas in eis generat? Diabolus, pacis turbator, litis amator, nequitia inuentor, mendacij pater, veritatis obscurator, dolositatis auctor, partialitatis suscitator. Quis docet amare delicias, vitare labores, concupiscere honores, bene comedere & bibere, & ornatè incedere? Diabolus, incitator gula, commotor iræ, castitatis prædator, clericorum insidiator, monachorum tentator, virginum molestator, continentium impugnator, innocentium seductor, simplicium derisor, sapientium subuersor, bonorum detractor, prauorum commendator, deuotionis impeditor, dissolutionis procurator. Hæc de bellis, & mille artibus ac fraudibus diaboli, innotuisse vobis non displiceat; vt maiorem cautelam & strictiorem custodiam, contra quamlibet eius tentationem

&

& suggestionem, habeatis. Quia sicut à multis dicitur, & frequenter experitur, nunquam à malitia nocendi diabolus cessat, nec alios quiescere sinit; sed ubi ipse non venit, suos comites ad vexandum oculos Christi mittit. Quòd si rapere nequeat, & occidere prohibetur, ad minus eas lædere per terrores conatur. Et si aliquem vagantem viderit, & à bono opere vel studio, aut oratione torpentem, ad hunc tentandum liberius accedit; quia arma resistèntia hosti incautè deposuit.

8. Tertium bellum, dicitur intestinum litigium, quod ortum est inter carnem & spiritum; carne concupiscente contra spiritum ex pœna peccati, & spiritui repugnantè per rationem contra sensualitatem. Hanc rebellionem primus homo in statu innocentie non senserat, quia spiritus Deo subiectus, corporis vires rationis freno quietè regebat. Istud autem bellum intestinum, durissimum est & molestissimū omnibus nobis, in carne corruptibili & peccatrice generatis & natis. Quid namque durius & molestius vnicuique pacem desideranti, quàm quotidie bellare contra seipsum, nisi contra naturam, restringere fomitem, vincere concupiscentiam intus prurientem? O serue Dei, ô miles Christi, audi consilium bonum & vtile tibi. Custodi visum, claude auditum, non tangas illicitum, fuge nociuum. Et si sentis aculeum, noli adhibere consensum. Nil tam laboriosum, sicut de nouo semper incipere; de manè vsque ad vesperam, contra tres turmas stare, orationum iacula in hostes mittere, tubis sacris canere; corde gemere, vocibus clamitare, & de victoria triumpho frequenter dubitare. Vnde nisi Dominus adierit nobis, nequaquam tantis periculis poterit fragilitas nostra resistere. Graue omnino onus & intricatum bellum, carnem fouere, hostem nutrire, vestire, calefacere, lauare, tergere; blandiri, ne murmuret; castigare, ne recalcitret; consolari, ne desperet; increpare, ne pigrescat; subiugare, ne intumescat; confortare, ne deficiat; percutere, ne resistat; instruere, ne erret; reprimere, ne insolescat; diligere naturam, vt sociam: odire verò lasciniam, vt mortis foueam. Denique carnem occidere non licet, à se repellere nemo valet, huic obedire non oportet, credi ei citò non debet, affabulari non expedit, aridere præcipuè nocet.

9. Quid ergo fiet? Seruiat caro spiritui, sponte obediat, laboret, desudet, ieiunet, surgat, vigilet, oret, cantet, & laudet, donec post breuem laborem æternam requiem accipiat. Hanc itaque carnem fragilem, mortalem, concupiscibilem, indomitam, & sepe spiritui rebellem, ratio regere debet, & timor refrenare, honestas moderari, disciplina cohibere, probitas adornare, verecundia tegere, sobrietas temperare; iustitia castigare, cum peccat; prudentia

Tertium bellum internum.

Bellum intestinum omnium longe molestissimum.

Caro pareat, ut pereat.

instruc-

instruere, cum errat; discretio considerare, ne quid nimium fiat. Spiritus itaque omnia perscrutans, tanquam strenuus gubernator, diligenter ad carnalem mentem & iuuenilem animum respiciat; ne proprio sensui inhæreat, ne otio torpeat, ne mollia querat, & quæ rigoris sunt, fugiat. Sed ad orandum citò surgat, ad chorum tempestiuè veniat, ad laborem promptè transeat, circumire otiosè caueat: silentium strictè teneat, quietem cellæ diligat; frequenter oret, libenter studeat, libenter scribat. Debitis temporibus singula faciat, omnibus priuatis communia præponat: minoribus seruire non erubescat, maioribus obedire festinet: ad quæque imperata lætus accedat, diuinis laudibus interesse summè gaudeat: vacare Deo intus eligat, & nullis externis implicari optimam partem reputet. Quamuis igitur durum & molestum sit, contra carnis incentiua quotidie bellare; tamen valde virtuosum est & meritorium concupiscentiæ resistere, & violentiam naturæ inferre: quæ ad propria commoda & sibi placita multam vitiosè inclinatur. Et nisi celerius ei resistatur abstinendo & compescendo, seducit animam & trahit ad consensum, sicut Eua decepit Adam alliciendo eum, & præbendo ei vitium pomum ad comedendum. In hoc bello nullus vincitur, nisi mala voluntate corruptus, & à Deo sponte auersus. Quicumque enim sequitur carnis suæ desiderium, citò labitur in vitium, nisi tenuerit rationis frenum. Cauete ergo pericula in quotidiano carnis conflictu, quia quamdiu viuimus in hoc mundo, edendo, bibendo, variè tentamur. Vnde & quidam Propheta admonet desides & molles animos, ad custodiam conscientiæ, dicens: *Ab*

Sola voluntate
quis aut
vincitur
aut vincit.

Mich. 7.

sa, qua dormit in sinu tuo, custodi claustra oris tui. Hoc est, omnes sensus corporis tui cohibe firmiter exterius, ne mors intret per corporis fenestras ad interiora cordis, & diabolus te captet retibus suis.

10. Fratres si viriliter agitis & certatis, & Christum in adiutorium vestrum inuocatis; multo plus in isto bello carnis potestis vtique promereri: quam si nihil grauitatis in vobis sentiretis. Habeatis ergo semper bonam fiduciam in Deo, & non desistatis orare, & contra vitia pugnare. Multa quidem & magna bona latent in hoc certamine, quæ Deo placent in fragili carne. Recipietis autem maxima præmia, cum certa spe futuræ gloriæ à iusto iudice, etiam pro minima cordis contritione, & corporis qualicunque breui dolore. Lætificabunt quoque plurimum animas vestras in fine vitæ vestræ, omnia grauamina pro Christi amore tolerata, sicut ait quædam deuota soror in agone constituta: Hic perpeffum est, hic certatum est, modò pergitur ad præmiu. Quid plura dicam bellantibus contra carnem suam? Omnia

nia

nia quæcunque facitis ex virtute obedientiæ, vel quæ sustinetis in ordine pro rigore disciplinæ & amore iustitiæ, scribentur in libro vitæ, licet quandoq; caro remurmuret ex fragilitate. Quod si diabolus vos comouet aliqua indignatione aut praua suspicione, contra Prælatum iubentem, vel fratrem non benè agentem vel malè loquentem, non ideo dimittatis bonum inceptum: sed magis ad honorem Dei & ædificationem proximi perficite, quod incepistis. Tunc enim pessimus infidiator & impeditor omnis boni diabolus citò fugiet à vobis, cum fuerit contemptus & non auditus. Siquidem cuncta eius susurrria de mundo, de carne, de diuitiis, de gloria terrena, plena sunt veneno & fallacia. Multi in senio iam plangunt, quia in iuuentute tam fatuè egerunt, & Deū offenderunt. State ergo, & pugnate pro anima vestra, in religione & congregatione sancta. Quicquid enim mali patimini in laboribus & doloribus, in caloribus & frigoribus, in vigiliis & ieiuniis, in abstinentiis à carnibus & lacticiiniis, in carentia vini & potus melioris, pro vitiis extinguendis & virtutibus acquirendis; hoc totum computabitur vobis pro maximis lucris & præmiis in regno Christi, super millia auri & argenti, & omnia desiderabilia mundi. Quid enim dignius, quàm esse amicum Dei? Quid felicius, quàm computari inter filios Dei? Quid ditius, quàm habere partem in regno Christi? Quid iucundius, quàm interesse gaudiis angelorum? Quid nobilius, quàm perpetuò coronari in præsentia Dei, & aspectu omnium sanctorum? O quàm delectabile & gaudiosum erit animæ agonizanti & Deum amanti, ab angelis ferri in cælum, & cum Lazaro quondam paupere lætificari in æterna requie; pro breui labore, & modico dolore in corpore perpe-
 pro vili indumento, & cibo minus sapido; pro lectulo duro, & somno sæpius subtracto; pro lachrymis effusis, & orationibus deuotis; pro meditationibus sanctis, & aliis multis exercitiis bonis & lectionibus sacris, in obedientia & patientia consummatis! O sancta obedientia & felix patientia pro Christo, quæ cali portam aperit morituro!

Luca 16.

II. Quartum bellum, vocatur domesticum duellum, quod ortum est inter duos fratres germanos, durum nimis & perniciosum, diabolo instigante & inuidia ardescete. Nam sicut legitur in libro Genesis, natis duobus Adæ filiis, inuidiosus Cain surrexit aduersus Abel fratrem suum, iustum & Deo dilectum, cuius munera Deo accepta narratur. Vnde in ira furoris crudeliter permotus, quasi lupus rapax contra agnum pium desauit, & innocentem fratrem suum, meliorem se, occidere studuit: non veritus Deum, nec parètes contristare erubescens; sed proteruo animo accensus, manus suas noxias extendit, & primus inter homines homicidium

Quartum bellum domesticum inter fratres. Gen. 4.

perpe-

perpetrauit. Ex his duobus fratribus litigantibus, inceperunt multæ discordiæ & partialitates inter homines, in diuersis regionibus & locis, in ciuitatibus & villis, pro primatu & diuitiis inuicem altercantes. Ex hac occasione, crescente vbiq; æmulatione, accidit etiam persecutio prauorum contra vitam bonorum; sicut sacræ historiæ indicant sanctorum, & diuersæ chronice continent gentilium & Christianorum; quæ tractant copiosè de bellis Troianorum, Romanorum, regum quæ multorum, & diuersorum populorum. Sicut fuit ab initio mundi inter filios Adami & bellum, zelus & contentio, & præcipuè inter auares & ambitiosos pro terrenis habendis & ampliandis: sic adhuc in diebus istis litigant homines pro perituris rebus, & honoribus vanis. Et timendum, quòd etiam post nos ista durabunt, donec Dominus ad iudicandum omnes fines terræ, in nouissimo die manifestè aduenerit. Tunc enim Christo apparente in maiestate sua & gloria, reddetur unicuique iuxta opera sua. Tunc cessabunt omnia iurgia & impiorum bella, & tollentur de regno Dei omnia scandaia. Tunc tacebunt ora loquentium iniqua, & gaudebunt ossa sanctorum humiliata. Tunc audietur ab ore iusti iudicis, vna finalis & irreuocabilis sententia: *Ite maledicti in ignem æternum. Et: Venite benedicti patris mei, percipite regnum ab origine mundi, vobis præparatum.*

Matth. 16.
& 25.

Matth. 25.

Eccles. 1.
Hic omnia
mixta, id-
que qua
de causa.

12. Interim verò, quamdiu generatio præterit, & generatio aduenit, mixta sunt omnia in terra nostra, spinis & tribulis plena. Nunc adsunt læta, nunc tristia, nunc fames cruciat, nunc sitis exurit; nunc timor dei icit, nunc spes erigit; nunc labor fatigat, nunc quies recreat; nunc sanitas delectat, nunc languor debilitat; & post modicum temporis, mors imminens omnia pulchra & iucunda consumit. In omni igitur loco, statu, & ordine inteniuntur boni cum malis permixti; benigni cum proteruis, humiles cum superbis, pacifici cum iracundis, deuoti cum dissolutis, verecundi cum audacibus, taciturni cum loquacibus, sobrij cum gulosis, feruidi cum tepidis, studiosi cum pigris, interni cum externis, simplices cum astutis, veraces cum dolosis, prouidi cum negligentibus, docti cum ignaris, prudentes cum fatuis, validi cum infirmis, stabiles cum inconstantibus, modesti cum discordantibus, & sic de aliis multis vitiis & moribus hominum bonorum & prauorum, iuxta illud Isaiæ propheta: *Habitabit lupus cum agno, & pardus cum hirculo accubabit; vitulus, & leo, & onus, simul morabuntur, & puer parvulus minabit eos.* Fiunt autem hæc omnia tam prospera quàm aduersa, cum bonis & malis similiter in hac vita, permissione diuina; ad ostendendum occulta iudicia Dei in omnibus viis suis, vt probentur electi, & purgentur deuoti per

Isa. 11.

ri per malos, & non superbiunt de bonis sibi collatis. Vivunt mali cum bonis, vt per exempla bonorum prouocentur ad emendationem morum suorum: & non habeant excusationem, per ignorantiam bonæ vitæ & disciplinæ, quam vident in bonis sibi coniunctis.

13. Quidam valde inconstantes sunt, & citò mouentur in odium vel amorem, ex leui verbo vel facto alterius. Rident pro leui fabula, & pro musca volante irascuntur. Quidam pro recreatione quarunt homines, & amittunt Deum & Sanctos. Non est paruum damnum, perdere deuotionis gratiã per multiloquium. Quidam de aliorum malis loquuntur, & suos defectus emendare negligunt. Quidam de futuris bellis terrarum præloquuntur: sed melius esset, quòd de bellis contra vitia cogitarèt, & qualiter illa vincerent. Si æterna bona & mala ad cor transirent, omnia temporalia citiùs euanescerent. Qui de mundo sunt, de mundo loquuntur: & qui Christum diligunt, de cælestibus cogitant, & alijs caelestia, quæ amant, libenter denunciant. Stulti stulta & vana referunt; & leues corde libenter leuia audiunt. Bonum est ergo de friuolis rebus & incertis euentibus tacere, & Deo omnia occulta iudicia sua committere, sine cuius prouidentia nec foliũ arboris cadit in terram: nec sine causa iustus premitur, nec pauper spoliatur, nec innocens occiditur. Nemo de Deo iustè conqueri habet, quia omnia iustè, sapienter, & prouidè disponit, licet homo vias iustitiæ eius non comprehendat. Qui enim spem suam in Deo firmiter ponit, bene stat & non vacillabit, qualitercunque res in mundo transeunt.

14. *Vnde ergo lites & bella inter homines? Nonne ex concupiscentia carnis & superbia spiritus? Radix enim omnium malorum cupiditas.* Iacob. 4. 1. Tim. 6.
 Quæ si refrenata non fuerit, ad innumera mala perducit. Cum enim desiderata bona negantur, aut habita subtrahuntur, fit animus tristis, exurgit latens passio litis in corde; & indignatio apparet in vultu, & vox dura erupit ab ore. In nobis ergo est materia litis & discordiæ fomes, scilicet cupiditas rei, amor habendi, timor perdendi, dolor boni amissi. Malus verò & impatiens plus nocet sibi, quàm alijs: & magis læditur à seipso intus, quàm ab alijs foris. Omnis passionatus, onus sibi ipsi est & turbatio cordis, vbicunque fuerit, siue solus, siue cum alijs multis. Continua & domesticalis nostra hæc est, quia caro nostra non est subiecta spiritui, secundum rectam rationem bene viuendi: nec spiritus perfectè subditus est Deo, secundum omnem voluntatem suam ipsi soli intimè placendi hinc & in æternum.

15. Sed diabolus malitiosus quiescere nescit: & quò ipse non vadit, nuncium occultè mittit, vt pacem aliorum turbet aut cal-

Diaboli
omne at-
que vnicū
negotium
tentatio.

Humilitas
omnes Sa-
tanæ cona-
tus frāgit.

lidè decipiat. Aut enim à bono retrahit, aut ad malum incitat, aut falsa pro veris suggerit, aut de veris dubium facit. Sed fallitur, qui illi credit. Quid aliud habet agere, quàm per mūdum discurrere, & homines tentare, & bonos vexare? Sed qui in Deo cōfidunt, & ad orationem citò recurrunt, omnia consilia eius tanquam araneorum telas Christo iuuante disrumpere possunt, & in nullo timere debent minas malorum. Nemo securior à laqueis tentationum, quàm verus humilis perfectè obediens, & pauper peregrinus; qui nil commodi temporalis querit, nec bona mūdi concupiscit. Quis est hic, & verè laudabimus eum? O quàm laudabilis virtus humilitas, quæ laqueos diaboli euadit omnes! Quæ pretiosa & decora virtus castitatis, quæ carnis illecebras vincit, cum omnibus mundi pompis! Magna virtus paupertas spontanea, qua emitur calum sine pecunia. Nobilis virtus patientia, per quam vincuntur omnia mundi aduersa. Sublimis virtus obedientia, cui sæpe obediunt elementa, & quæ videntur homini impossibilia.

1. *Exemplum obedientia.*

16. **F**VIT deuota quædam priorissa in ordine regularium, quodam tempore ex febribus valde infirma. Cuius doloribus vna iuuenula soror compatiens, etiam lachrymas fudit. Quæ secretè intrauit chorum, prosternens se ante reliquias sanctorū, orans obnixè, vt mater conualesceret, & ipsa pro ea febricitaret; & statim factum est ita. Nam oratione completa, iuuenula cepit ægrotare, & priorissa eodem die deinceps conualuit. Audiens autem mater pijsissima iuuenulam infirmari, vocauit eam, querens ab ea, quid egisset, aut comedisset? Quæ respōdit: Nihil mali comedi; sed cogitavi & rogavi Dominum, quòd melius esset, vt ego pro vobis infirmarer, & vos sanæ essetis. Tunc deuota mater cum bona fiducia, quam in Deo habuit, ait: Ex parte Dei, præcipio tibi per obedientiam, vt ampliùs non ægrotes. Quarum preces Deus exaudiens, dedit vtrisque salutem, ad sancti nominis sui inuocationem, laudem, & honorem. Amen.

2. *Exemplum patientia.*

17. **Q**UIDAM frater interrogauit quemdā peregrinū de longè venientem, dicens: Dic mihi bone amice, quid boni in via audisti & vidisti? Respondit, Patientiam pauperum audiui à multis satis laudari, sed à paucis vidi imitari. Quid plura? Ait: Inter delicias, cōperi spinas; inter honores, vidi dolores; & inter diuitias, inueni frequentes lites & curas magnas. Estne aliquis liber ab his malis? Ait tristis: Pauci admodum in diebus estis. Et si plures sunt, ignoro. Beati igitur religiosi, qui sciunt paucioribus

con-

contentari, & à nemine honorari cupiūt nec laudari: Deus enim erit merces eorum. Nam rarò mihi talis occurrit, qui de proprio damno non doluit, vel de proximo suo non est conquestus. Veruntamen, si est alicubi pax in hac vita speranda, tunc eam verus humilis habet, qui iniurias patienter sustinet & tacet. Qui vult ergo habere pacem & bonam conscientiam, relinquat pro amore Dei voluntatem suam, & discat patienter ferre iniuriam & hominum despectionem. Sic enim Christus fecit, portando pro nobis ignominiosam crucem, & obediendo Patri vsque ad mortem.

PARS TERTIA
SERMONVM
 AD NOVITIOS.

SERMO XX.

De cruce quotidie tollenda, in religione assumptâ.

I. **I**HI autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Dilecti fratres, beatus Paulus, caelestium secretorum contemplator eximius, ostendit nobis in prædictis verbis sanctæ crucis, rectam viam bene viuendi, optimam doctrinam aduerſa patiendi, firmissimam scalam ascendendi ad calum, per inuictissimum sanctæ crucis signum. Hæc enim ducit amatores suos in regionem æternæ lucis, æternæ pacis, & æternæ beatitudinis; quam mundus dare non potest, nec diabolus auferre. Horret humana fragilitas pati paupertatem, abiectiōnem, vilitatem, esuriem, laborem, dolorem, angustiam, derisionem, quæ sæpè contingunt, & hominem gravant & conturbant. Sed hæc omnia simul iuncta, à Deo nobis dispensatiuè transmissa, salutarem fabricant crucem per multiplicem pœnam; & veris cruciferis, crucem suam tollentibus, aperiunt cælestis regni portam: certantibus preparant vitæ palmam, & vincentibus dant æternæ gloriæ coronam.

Gal. 6.

2. O verè beata crux Christi, quæ regem cælorum portare meruisti, & toti mundo gaudium salutis attulisti. Per te dæmones fugantur, infirmi curantur, pauidi confortantur, vitiosi mudantur.

pigri excitantur, superbi humiliantur, duri compunguntur, & deuoti fletibus irrigantur. Beati, qui passionem Christi quotidie recolunt, & crucem suam post Christum baiulare concupiscunt. Habent nunc boni & religiosi fratres, sub obedientia stantes, in quotidiana afflictione corporis, & in resignatione propria voluntatis, crucem foris asperam & amaram; sed intus dulcedine plenam: propter spem aeternae salutis & diuinæ consolationis affluentiam, tribulatis corde promissam. Quam si continuè nō sentiunt, aut tardius influere percipiunt, longanimiter tamen expectare debent, & diuinæ voluntati se resignare. Nam ipse melius nouit tempus miserendi, & modum tribulatis subueniendi: sicut medicus artem curandi, & magister peritiam regendi, & horam legendi. Habent interni baiulatores crucis, magnā confidentiam & gloriādi causam in cruce Iesu Christi. Quia nō de suis meritis & operibus confidunt, & saluari præsumunt: sed de misericordia Dei, & meritis Iesu Christi pro peccatis nostris crucifixi, in quē fideliter credunt, & corde diligunt: quem ore confitentur: laudant, prædicant, honorant & benedicunt.

Cruce suos
probat
Deus.
Cruce monachorum
quæ.

3. Solet Deus familiares amicos suos per crucē sanctam probare, vtrum verè an fidè eum querant & ament, & si mandata eius perfectè custodiant. Præcipuè tamen probantur per tolerantiam iniuriarum, & subtractionem consolationum internarum, per mortem amicorum, & damna rerum; per dolores capitis, & laciones membrorum; per abstinentiam ciborum, & asperitatem vestium: per duritiam lectuli, & frigora pedum; per longas vigilias noctis, & diurnos labores: per oris silentium, & correptiones præsentium: per vermes mordentes, & linguas detrahentes. Inter hæc tamen consolantur per deuotam meditationem dominicæ passionis, sicut multis deuotis in secreto cōpertum est. Nempe istorum est gustare absconditum mel de petra, oleumque misericordiæ stillans de benedicto ligno sanctæ crucis; cuius sapor optimus, odor suauissimus, tactus, sanissimus, fructus felicissimus. O verè dignissimum & pretiosissimum lignum vitæ, in medio Ecclesiæ plantatum pro medicamine animæ! O Iesu Nazarene crucifixe; tu peccatorum vincula soluis, sanctorum animas liberas, superborum colla humilias, prauorum potentiam cōteris, fideles confortas, incredulos fugas, pios eruis, duos flagellas, aduersarios deprimis, elisos erigis, oppressos eripis, nocentes percutis, innocentes defendis, veraces diligis; mendaces odis, carnales despicias, spirituales respicias, ad te veniētes suscipis, ad te fugientes abscondis. Te inuocantes exaudis, te visitantes lætificas, te quærentes adiuuas, ad te clamantes confortas. Te honorantes honoras, te laudantes laudas, te amantes amas, te adorantes glorificas,

zificas, te benedicentes benedicis, te exaltantes exaltas. Te respicientes respicis, te osculantes oscularis, te amplectentes amplecteris, te sequentes ad cælum perducis.

4. Sed vā amatoribus mundi, qui vestigia Christi non attendunt, nec per viam sanctæ crucis ambulant: sed ad sua desideria complenda, aurum & argentum cōgregant, quæ secum ferre nulloatenus possunt. Vā superbis & magnis in oculis suis, qui humilitatem deuotorum spernunt, simplicitatem derident, paupertatem miseriam vocant, obedientiam paruipendunt, patientiam à se repellunt, castitatem malè custodiunt, & crucifixo contrariè viuunt. Vā delicatis & curiosis, qui carnem suam nimis fouent & foris vestibibus ornant, & animam suam negligunt, & peccatis maculant. Vā auaris & ambitiosis, qui pro terrenis bonis & honoribus multum laborant, & sæpè litigant; & pro cælestibus bonis & æternis gaudijs parum agere & pati possunt. Ideo terrena frequenter subitò perdant, & cælestia non acquirunt. Nemo enim potest hîc gaudere cum sæculo, & ibi regnare cum Christo pro nobis crucifixo. *Non est seruus maior domino suo, nec discipulus melior magistro suo; quem oportebat pati crucem, & ita intrare in gloriam suam.* Et certè post breuissimam vitæ huius gaudia sequuntur æterna lamenta. Et tunc duriter cruciabuntur in igne & sulphure, qui modò edunt lautè & abundè, & bibunt vinum cum risu & dulcedine. *Nisi enim (ait Dominus) pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis.*

Ioan. 15.
Luca 6.
Luca 24.

Luca 15.

5. Sunt homines mortales, qui suam fragilitatem non considerant: nec vilitatem luti, vnde facti sunt, cogitant: sed de nobilitate generis sui gloriantur; de diuitibus parentibus intumescunt; de scientia & arte sua inflantur; de fortitudine & pulchritudine præsumunt; de regimine & prælatura exultant; de ornatis & varijs vestibibus se eleuant; de notitia & fama nominis sui lætantur; de visitatione amicorum consolantur; de priuatione sui honoris tristantur; de aliorum felicitate & promotione sibi contrariorum torquentur. Sed heu, hæc omnia diligenter inspecta & veraciter pensata, vana sunt, nec aliqua reputatione digna: quia subitò casura, & in nihilum reditura. *Omnis quippe caro fœnum, & omnis status mundi tanquam flos agri cadit, arefcit & putrescit, ac si nunquam hic ortus fuisset.*

Isai. 40.

6. Sunt & alij multi vanis ludis intēti, crucis Christi signo cōtrarij, & à sanctorum Societate moribus & actibus valde remoti. Qui quasi insani gaudent in varijs mundi spectaculis, in psalterijs & citharis, in tubis & organis; currunt & saltant pedibus, plaudunt manibus, cantant vocibus, rident dentibus, & præ lætitia cordis, vix se capiunt in gestibus corporis, quia summum

bonum suum constituunt in ludis & gaudijs presentibus. Quod si durabile & Deo acceptabile esset, multum desiderabile & laudabile foret. Sed heu, quàm maximè falluntur homines, tam reges, quàm principes populi, lætantes in vanitatibus istius sæculi. Nam vanitas omnis homo viuens, tanquam umbra fugiens, & ros manè pertransiens. O quàm longè sunt isti à summo bono, à dulcedine Dei, à melodijs Angelorum, à semitis iustorum, à sanctitate religioforum, & à spiritali gaudio deuotorum. Veniet citò mors super eos, antequam sciant: qui modò lætantur, quasi securi essent; & cessabit omnis ludus & cantus, in domibus eorum & plateis. Et gaudebunt pauperes, infirmi, & huic mundo despecti, cum omnibus veris cruciferis amatoribus Christi; qui carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs in hoc mundo, ne cum impijs damnentur in iudicio futuro.

Psalm. 31.

Corrupti monachi descriptio.

Crucis ferre quid.

7. Væ etiam vagis & dissolutis monachis, solo nomine & habitu religiosi, qui crucem suam cum murmure portant, & inuitè obediunt: cellam malè custodiunt, silentium leuiter frangunt, labores fugiunt, otia diligunt, orationes breuiant, fabulas prolongant; ad exteriora proni, ad interiora pigri; ad cogitandum bona torpidi, ad pensandum mala procliui; ad edendum & bibendum alacres, ad ieiunandum tristes, ad increpandum faciles, ad sustinendum debiles; ad honores cupidi, ad humilia verecundi; ad rigorem disciplinæ auersi, & ad laxiora semper inclinati. Sed heu pie Deus, quòd filij huius sæculi prudentiores sunt & feruentiores in terrenis acquirendis, augmentandis, & conseruandis, quàm filij lucis & serui sanctæ crucis, pro virtutibus colligendis, & vitijs extirpandis. O vtinam omnes saperent & intelligerent, quàm delectabile est deuotis exercitijs intendere, scripturarum arcana perscrutari, verba Christi & opera meditari, sæpè legere, sæpè orare, lecta & audita masticare, beneficia Dei quotidie recollere, pro omnibus bonis datis & creatis, etiam pro minimis, Deo regratiari; ad meliora semper tendere, ad cælestia suspirare, & omnia terrena ex corde elongare. O quàm sanctum est, in cauta custodia cordis stare; euagationes per feruidas orationes & puras meditationes excludere, imaginationem mundi per imaginem crucifixi vincere, tentationes diaboli, cum sancta cruce, clauis & lancea repellere, motiones carnis, spinis & flagellis acutis extinguere, iniurias illatas patienti animo ferre, damna & vituperia pro lucro animæ reputare, & omnia grauamina præsentia pro amore Christi leuissima ponderare. Hæc enim & similia attentè cogitare, & niti exercere, est crucem tollere, & in cruce Christi, & non in carne gloriari. Ex dulci namque ligno crucis, dulcis odor cælestis gratiæ effluit, qui cuncta sæculi gaudia repellit,

pellit, carnis delectamenta extinguit, cordis elationem reprimie, internæ consolationis munera tristibus affert, iniuriam patientibus fortitudinem præbet, anxios animos varijs modis verbis Christi & exemplis quietat.

8. O religiose frater, quare contristaris & conquereris de grauitate crucis tuæ, in vigilijs longis, in ieiunijs multis, in labore & silentio, in obedientia & stricta disciplina, quæ pro profectu tuo & animæ salute, à sanctis patribus sunt Deo inspirante vtiliter instituta, quatenus per ista securè & prudenter incedas, qui teipsum bene & virtuosè regere nescis. Putas quòd tu sine cruce & dolore ad regnum cælorum intrabis præ omnibus sanctis: quod Christus non potuit nec voluit, nec aliquis ex charissimis amicis & sanctis eius impetrauit? Nam ipse dixit: *Oportebat pati Christum, & ita intrare in gloriam suam.* Erras planè in existimatione tua: nec attendis vestigia Christi tibi ostensa, qui per crucè ex hoc mundo transiit ad Patrè suum cælestem. Interroga quèlibet de victoribus & cælestis regni ciuibus, quomodo venerit ad hanc gloriã Dei perpetuò possidendam. Nonne per crucem & pœnam? Eia dilecti fratres, tollite iugum Domini super vos, amantibus suaue & leue. Amplectimini desideranter crucè sanctam, omnibus virtutibus floridam, cælesti vnctione plenam: vt perducatur vos sine errore, cum spe gloriæ, in vitam æternam. Quid vultis amplius: Hęc est via, & nõ alia, via recta, via sancta, via perfecta, via Christi, via iustorum, via electorum saluandorum. Ambulate in ea, perseuerate in ea, sustinete in ea, viuite in ea, morimini in ea, expirete in ea.

9. Crux Christi vincit omnia diaboli machinamèta. Crux ad se trahit omnium fidelium corda: Crux delet omnia mala, & confortat nobis omnia bona, per Iesum Christum, qui pependit & mortuus est in ea. Nõ est aliqua armatura tam fortis, nec sagitta tam acuta & terribilis, contra diaboli potentiam & sæuitiam, quam sic timet, sicut signum sanctæ crucis, in qua filium Dei suspendi fecit & occidi, qui innocens fuit, & ab omni macula purus. O verè beata crux Christi, omni honore dignissima, omni amore amplexanda: amantibus leuis ad portandum onera, tristibus solatiofa ad sustinendum opprobria, pœnitentibus benigna ad dimittendum debita pro omni offensa. Hęc est sanctis Angelis valde honorabilis, hominibus multum amabilis, demonibus nimis terribilis, despecta superbis, accepta humilibus, aspera carnalibus, dulcis spiritualibus: insipida stultis, affectuosa deuotis: affabilis pauperibus, consocialis peregrinis: amicabilis afflictis, consolabilis infirmis, confortabilis morituris. Recondite ergo omnia sacra Iesu vulnera in secretario cordis vestri: quæ super omnia

Crucis
Christi
dignitas.

aromata sapiunt animæ deuotæ in mœrore existenti, nec solatium foris ab hominibus quærenti.

10. Pensate etiam dolores beatæ Virginis matris Iesu stantis iuxta crucem, quàm multas tunc lachrymas cum intima compassione effudit, cum multis feminis secum plorâtibus, vt & ipsa memor sit vestri in omnibus angustijs vestris. Sequimini Christum per passionem suam & crucem ducentem ad æternam requiem & lucem: Quia si modò estis socij tribulationis, eritis postmodum cum eo socij mensæ cælestis, & perpetuæ exultationis. Plantate in hortulo memoriæ vestræ arborem sanctæ crucis, contra omnes mortiferas diaboli suggestiones medicinam virtuosam proferentem.

Arboris
crucis
Christi
descriptio
elegantis-
sima.

11. Huius enim nobilissimæ & felicissimæ arboris radix est humilitas & paupertas: cortex, labor & pœnitentia: rami, misericordia & iustitia: folia, veritas & doctrina: flores, honestas & pudicitia: odor, sobrietas & abstinencia: pulchritudo, castitas & obedientia: splendor, fides recta & spes firma: fortitudo, magnanimitas & patientia; longitudo, longanimitas & perseuerantia; latitudo, benignitas & concordia; altitudo, charitas & sapientia; dulcedo, amor & latitia; fructus, salus & vitæ æterna. Bene ergo & dignè in sancta Ecclesia de sancta cruce cantatur: Quia nulla silua talem profert arborem, fronde, flore, germine plenâ. Sed nec in hortis Salomonis inuenitur species talis, nec herba tã valens pro medicamine omnis languoris, sicut arbor sanctæ crucis, proferens aromata diuinæ virtutis, ad reformationem humanæ salutis. Hæc est arbor fœcundissima, super omnes arbores paradisi benedicta: ramis pulcherrimis extensa, folijs virentibus ornata; fructibus vberibus per mundum dilatata; altitudine tangens cælos, profunditate penetrans inferos, latitudine ambiens montes & colles, magnitudine implens orbem terrarum, fortitudine vincens impios reges & fidei persecutores, pietate attrahens debiles, suauitate sanans peccatores. Hæc est vitis deifera, oliua fructifera, dulcis ficulnea; foris aspera, intus melliflua; in domo Dei plântata, in humilitate radicata, in patientia probata, in obedientia consummata, in charitate confirmata.

12. Hæc est palma præclara, dignè Christifera vocata; humero Iesu baiulata, in môte Caluariæ altè leuata, à Iudæis condemnata, à gentilibus deturpata, ab impijs exprobrata, à perfidis abnegata, à fidelibus lamentata, à pijs implorata, à deuotis multum amata, à religiosis summè venerata. Hæc Cōstantino imperatori cælitus est ostensa, à sancta Helena regina diligenter quæsita, & cum magno gaudio inuenta. Hæc ab eodem nobili christicola fuit amorosè amplexata, lachrymosa facie irrigata, & labijs puris affe-

ris affectuosissimè osculata. Hæc iam, Deo mirabiliter disponēte, in multis locis signis emicat & virtutibus. Hæc à regibus & principibus mundi, ab omni clero & populo adoratur, quæritur, & honoratur; & pro omnibus plagis & contumelijs ab impijs sibi factis, à cunctis Christi fidelibus ampliori deuotione colitur & celebratur. Attamen ex occulto Dei consilio & prouidentia, hæc omnia pro salute mundi gesta sunt & ordinata. Hæc animam deuotam piæ confessionis affectu sæpè compūgit, sæpè lachrymare facit, cum crucifixi imaginem aspicit: sæpè cor amantis conuulnerat, cum Christum pro se vulneratum pensat. Beatus homo & fidelis seruus ille, qui sacra Iesu vulnera in corde suo iugiter portat; & quicquid aduersitatis sibi obuiat, de manu Dei hoc accipit, & piè sustinet, vt crucifixo, saltem in modico, conformis fiat. Dignus namque est à Christo visitari & cōsolari, qui se studet passioni eius, in vita & in morte, plenè conformare.

13. Hæc est via sanctæ crucis; hæc doctrina nostri saluatoris, hæc sapientia sanctorum; hæc regula monachorum: hæc vita bonorum: hæc lectio clericorum, hæc meditatio deuotorum, Christum humiliter imitari, pro Christo mala pati, pro dulcibus amara sumere, honores spernere, contemptum æquanimiter ferre. A delectationibus prauis abstinere, occasiones vitiorum fugere, dissolutiones vitare. Pro defectibus proprijs & alienis gemere, pro tribulatis & tentatis orare, pro benefactoribus gratias agere, pro aduersarijs, vt conuertantur, supplicare. Bene agentibus congaudere, iniuriam patientibus condolere, indigentibus subuenire; alta nō appetere, humilia eligere, simplicia diligere, superflua refecare, paucis contentari. Pro virtutibus laborare, contra vitia quotidie certare, carnem ieiunio domare, spiritum oratione & lectione roborare, humanam laudem refutare, solitudinem quærere, silentium amare, Deo vacare. Ad cælestia suspirare, omnia terrena ex corde vilipendere, nil præter Deum sibi solatiofum reputare. Iste potest cum beato Paulo Apostolo dicere: *Quia mihi viuere Christus est, & mori lucrum.* Et iterum: *Gloriari me oportet in cruce Domini mei Iesu Christi: per quem mundus iste mihi crucifixus est, & ego mundo.*

Via crucis
Christi
quæ.

Phil. 1.
Gal. 6.

14. O religiose monache, & sectator arctioris vitæ, noli ab assumpta cruce in ordine recedere: sed sustine & porta crucem vsque ad mortem, & inuenies æternam requiem, cælestem gloriam & honorem. Quando aliqua tribulatio tibi aduenit, tunc Christus cum cruce tibi obuiat, & iter ad cæleste regnum, quò pergere debeas, ostendit. Si quis autem gloriatur, & sperat in diuitijs & honoribus huius mundi, verè decipitur, & nihil ex omnibus secum portabit, quæ in mundo amare consuevit. Qui verò in cru-

Tribulatis
Christus
veit obuiam cum
cruce.

ce Christi gloriantur, & omnia propter Christū contemnit; hic interim à Christo in præsentī consolabitur, & in futuro cælestibus bonis replebitur, ac sine fine cum Christo & omnibus sãctis felicissimè gaudebit. Quæ nobis præstare dignetur Iesus Christus, pro nobis in cruce passus & mortuus: cui æterna laus & gloria, in secula seculorum. Amen.

Exemplum de sancta cruce.

Crucis signum quã sit efficax, probat exemplis.

15. **F**VIT apud nos laicus quidã Nicolaus Petri nominatus, ex partibus Hollãdiæ natus. Hic (Deo inspirante) cum esset carpentarius bonus, statuit in animo seculum relinquere, & monasterium nostrum intrare. Cum ergo solus esset in via, & monasterio appropinquaret; diabolo insidiantē & tentante, cœpit anxari & multum formidare, nesciens quid sibi obesset in bona via, sole adhuc clarè lucente. Stans ergo, & deliberans apud se quid ageret, cum nullum adesse cerneret, cœpit cogitare, quia fortè diabolus eum impedire vellet, ne vltterius ad monasterium procederet. Circumspiciens ergo huc illuc, vidit à longè quasi nigram nubeculam de terra ascendere, & paulatim in altum crescere; & quasi à vento agitãte moueri. Perterritus itaque valde, & coniecturans, quòd Satanas iter suum impedire niteretur, ne propositum suum impleret: statim eleuata manu sanctæ crucis signum fecit, & salutari signo frontem armauit; Sicquẽ abiecto timore & forti fide confortatus, frontem iterū cruce signans viriliter processit. Quo factò, diabolicum illud phantasma, virtutẽ sanctæ crucis ferre non valens, & quasi sagittam acutam cõtra se missam deuittans, à via declinauit, moxquẽ tanquam fumus euanesceus, ex toto disparuit. Tunc multum lætus effectus, monasterium nostrum, in honorem sanctæ Agnetis Virginis dedicatum, constanter intrauit; quod tunc temporis in magna paupertate inceptum, paucis cognitum fuit. Hic postmodum multis annis superuiuens, ad honorem sanctæ crucis omnibus feriis sextis ieiunauit; & etiam tempore mensis magnis laboribus fatigatus, nunquam sanctæ crucis ieiunium soluit; sed propositum suum, quod bene inceptit, constantissimè terminauit.

Aliud exemplum.

16. **F**VIT quãdam soror conuersa, Margarita nomine, Deo deuota, in ordine regularium sororum; quæ officio coquinæ deputata, tanquam fidelis Martha, Christo & sororibus humiliter seruire studuit, quamdiu potuit. Quadam igitur vice, posita erat patella olei super ignem, qui ardebat; ipsa verò operi intẽta, non longè distabat. Cumquẽ cerneret oleum nimis ebullire, & in altum spumas eius ascendere, timens illud effundi & igne cõsumi, citius ad focum cucurrit: Et factò desuper sanctæ crucis signo,

gno, mox tumor spumæ ad ima cecidit, ac si aquam frigidam inieciſſet. Quod focia eius videne, mirata eſt, & alijs poſtea hoc factum reuelauit.

Exemplum aliud.

17. **M**VLIER quædam Campenſis ibat ad forū ciuitatis, vt ſibi & domesticis ſuis modicum lactis emeret. Emptione autem facta ad domum redire feſtinabat, tenēs in manu amphoram lactis, quam ſecum tulerat. In via ergo poſita cupiebat de lacte bibere, & inclinans ſe reſedit ſuper terram. Accepta itaque in manu amphora, fecit deſuper ſignum ſanctæ crucis, antequam biberet; ſtatimque amphora inferiùs crepuit, & lac in terram ruens, ybertim effluxit. Quo viſo, nimis exterrita ſurrexit, & perpendens, quid miri ſibi accidiſſet, præſenti ſigno virtutem ſanctę crucis patenter agnouit. Quidam autem rem geſtam audientes, dixerunt: Fortè niſi hæc mulier, ſigno ſanctę crucis ſe ſignafſet, diabolum cum lacte imbibifſet. Bonum eſt ergo cibum ac potum priùs ſigno ſanctę crucis benedicere; ne aliquid nociuum homini ex vitio gulæ contingat, per quam diabolus multos ſapius tentat & captat.

Aliud exemplum.

18. **D**VO religioſi fratres, habita licentia, ibant pariter nõ longè extra monaſterij portam, poſt horam reuerſuri ad cellam deuotionis amicam. Dum ergo fabularentur ad inuicem, de diuerſis ſibi placitis hiſtorijs, interuenit etiã ex incuſtodia oris, ſermo detractiõnis de factis ſui Prioris, inſtigatiõne maligni ſpiritus. Tunc ecce ſubitò apparuit eis equus niger valde terribilis, cum impetu occurrens ambulantiſus, & quaſi volens inuadere fabulantes. At illi nimium perterriti, mox ſigno ſanctę crucis ſe munientes, concito curſu ad monaſterij portam fugerunt; & ſic periculum ſæuiſſimi hoſtis, per ſanctę crucis ſignum euafcerunt. Et dixerunt: Malè fecimus, otioſa & detractoria de alijs loquendo. Ideo accidit nobis tam enorme monſtrum, ad cauendum de cætero peſſimum detractiõnis vitium, omnibus abominandum.

Exemplum aliud.

19. **Q**VIDAM frater ex labore fatigatus, cum ſero facto ad dormiendum ſe diſponeret, neglexit ſolito more, ſigno ſanctę crucis cõtra terrorē inimici ſe ſignare. Nã celeri oppreſſus ſõno, nõ eſt armatus ſalutiferę crucis ſigno. Poſtea tã grauiter fuit perterritus in ſõno, ab antiquo humani generis inimico; ita quòd præ timore clamaret alta voce, & expergefactus tremeret cū ingēti ſtupore. Tũc demũ recordatus eſt, quod vespere præcedēti non ſatis cautè ſe ſignafſet, ſolito vexillo ſanctę crucis; & id-

circo

circo hostis malignus fuit sibi in illa nocte tam seuerè molestus, Ad se ergo plene reuersus, inuocato salutari nomine Iesu, cruce se signauit, & suffragium sanctæ crucis deuotè legit; sicque iterū obdormiens, in pace Christi securè quieuit. Et ob huius rei factū per sanctæ crucis signum, sine cruce Christi nullum locum mundi ab hostis terrore putauit esse securum.

Aliud exemplum.

20. **V**IR quidam honestus vidit in somnis sibi a stare imaginē sanctæ crucis: quæ primò ante eū stetit & aspexit; postea verò retro post ipsum stans in dorso, detrusit & recessit. Super quo nimis perterritus & perplexus, cuidam deuoto presbytero, quod viderat, reuelauit. Qui visioem perpendens, nec incassam reputans, ait trepidanti: Fortè Dominus noster vult vos probare, & ad sustinendum aliquid oneris vobis imponere. Præparetis ergo dorsum vestrum, ad portandum piè cum eo crucem: quia flagellat omnem filium quem diligit. His dictis consolatus est homo, committens se Deo, qui nihil facit nisi pro bono. Nec diu post extitit, venit super eum tribulatio & despectio hominum, quam crux prius visa in somnis præfigurauit. Ipse verò diligèter præmonitus, ad patientiam se disposuit, & post dignam probationem, bono fine vitam terminauit.

Exemplum aliud.

21. **Q**UIDAM deuotus frater, præ cæteris sacris libris in passione Domini se exercere studuit, & imaginem sanctæ crucis in magna reuerentia habuit. Et vbicunque aliquam crucē vidit, humiliter inclinans libenter se cruce signauit, memor Dei sui pro se crucifixi, quem amare & honorare desiderauit. Quadā igitur nocte vidit in visione quandam imaginem sanctæ crucis, in pariete cuiusdam Ecclesiæ pendentem, multis vulneribus ac plagis acerrimè sauciata. Quam nimis dolenter aspiciens, flexis genibus & iunctis manibus, suppliciter adorauit. Statimque imago dextrum brachium suum de cruce ad eum extendit, & dexteram manum sibi porrexit. De quo cum multum de tãta dignatione miraretur, dictum est ei: Hoc pro honore, quem mihi in cruce exhibuisti. Exinde cœpit maior deuotio in corde eius erga imaginem sanctæ crucis excrefcere, & dulcius ei fiebat, de passione Domini quotidie meditari, legere, & orare.

Oratio de laude sanctæ crucis.

22. **O** Dulcissima & amãtissima crux Domini mei Iesu Christi, foris nimis tristis & amara, sed intus diuina dulcedine plena. O arbor decora & fulgida, mēbris Christi tanquã preciosis margaritis ornata. O vitis fecūda, duris clauis perforata. O oliua speciosa, sāguine Christi colorata, aqua lateris eius sāctificata.

ficata. O lignum vitæ, portās Regem gloriæ, pro mundi salute. O crux scutum inexpugnabile, vexillum Regis incomparabile, signum salutis admirabile, in titulo capitis habens scriptum tale: *Iesus Nazarenus Rex Iudaorum*. Salve Iesu Nazarene, laus Ange- Ioan. 19. lorum, vita beatorum, venia peccatorum, salus omnium populorum. O crux salutifera, ab æterno præuisa & electa; tu omnium virtutum floribus adornaris, dignè adoraris: miraculis coruscas, fructibus æternæ salutis exuberans, super omnia aromata redoles; morbos corporis & animæ sanas, iustis cælum aperis, peccatoribus veniam præbes, diabolum fugas, infernum frangis, captiuos liberas, redemptos beatificas. O crux arbor speciosissima, super omnia ligna siluarum benedicta: Tu cedro altior, palma latior, cypresso odoratior, balsamo nobilior, vitæ fecundior, oliua pinguior, ficu dulcior, buxo viridior, quercu fortior, rosa pulchrior, lilijs cædidior. O crux spléndidissima, sole excelsior, stellis clarior, luna lucidior, gemmis micantior, lapidibus preciosior, auro dignior, argento melior, nardo efficacior, cunctis aromatibus & medicinis salubrior. O crux valde amabilis, summè venerabilis, esto mihi peccatori propitia & placabilis, dux bonæ vitæ, lux rectæ viæ: protectrix ab hoste, liberatrix in tremendo iudicio, & pia susceptrix in regno superno. Assiste mihi in agone, conforta in fide, spem veniæ tribue, charitatem cordi infunde, & cum felici fine ex hoc mundo migrare concede: Vt per te me recipiat, qui in te pependit, & me redemit, Iesus Christus Dominus noster: *Qui cum patre, &c.* Laudat mundus amatores suos, milites fortes & barones, qui pro patria & ciuibus suis bellauerunt, & periculis multis ac morti viriliter se exposuerunt: & commune bonum omnibus priuatis & proprijs prætulerunt. Quanto magis Christus laudandus est & amandus, qui pro omnibus nobis crucifixus est & mortuus: vt in æternum viueremus, & cum eo in cælis regnaremus. Amen.

S E R M O X X I.

De ueneratione & commemoratione beatae Mariæ Virginis.

X. **S**TABAT *iuxta crucem Iesu, mater eius.* Dilecti fratres, dignū Ioan. 19. est & consequens, vt post memoriam sanctæ crucis, habeatur etiã specialis memoria doloris beatissimæ semper Virginis Dei genitricis Mariæ: quæ astitit fideliter dilecto filio suo Iesu pēdēti in cruce, atque pro totius mūdi salute morienti. O flebile spectaculum matris & filij crucifixi: matris lachrymantis, & filij condolentis; matris deficientis, & filij alloquētis; matris sub cruce stantis, & filij in cruce pendentis; matris suspirantis, & filij expirantis. O immensi doloris magnitudo nunquam obliuiscenda, scd

sed in cordibus deuotorum fixè tenenda.

2. Scripsit Pilatus titulum in tabula super crucem: Iesus Nazarenus Rex Iudaorum. Scribe etiam & tu eundem titulum in corde tuo aureis literis, contra derisus hominū & terrores dæmonum: & liberabit te Iesus Christus Rex cælorum, ab omni pressura iniquorum. Si ita feceris, astatibit & tibi mater Iesu Maria precibus suis, ne desperes in extremis & angustijs tuis. Nulla enim mater tā magnum in natiuitate filij sui gaudiū & solatium habuit, sicut hæc beatissima sensit, quæ filium Dei concipere & parere meruit. Nulla etiam mater tantam tristitiam & intolerabilem dolorem in morte carnalis filij sui habuit & pertulit, sicut hæc amantissima mater in passione præ dilecti filij sui ex cõpassione persensit, quando iuxta crucem eius stetit, ac doloris gladio conuulnerata, amarissimè fletit. Certè tantis visis doloribus in filio, quem singulariter super omnia excessiuè diligebat, mirum valde fuit, quòd vltra in corpore viuere potuit, cuius animam toties doloris gladius pertransiuit, quoties filium torqueri & illudi vidit vel audiuit. O verè singulare martyrium, in desolata matre, & tenera virgine; quæ acrius torquebatur in corde compatiendo filio, quàm martyr aliquis suspensus in equuleo.

Adstādum
cruci cum
Maria.

3. Fratres, si Dominam nostram diligitis, & eius patrociniū in omni tribulatione desideratis, tunc stetis cum ea iuxta crucem Iesu compatiendo ipsi & dilecto filio eius ex intimo corde, vt & ipsa iterum sedulo oret pro peccatis & negligentijs vestris in morte. Qui enim nunc sæpè & deuotè passionem Domini, & lachrymas tristissimæ matris eius, pio mentis affectu recogitat & perpendit: sperare debet de misericordia Dei, & beneuolētia amborum matris & filij, quòd sibi etiam aderunt in necessitatibus suis, & subuenient consolando iacentem in extremis. O quàm lata erit anima illa, quæ Iesum & Mariam dilexit in vita sua; & tristem stationem Mariæ iuxta crucē Iesu, omni die reuoluit in mente! Felix religiosus ille contemnens omnia solatia mundi, qui Dominam nostram sanctam Mariam elegit sibi in matrem consolantem; & totius vitæ suæ custodem protegentem. Nulli dubium, quin pia & misericors mater, consolatrix pauperum, & orphanorum adiutrix, loquetur libenter pro fidei seruo suo de mundo migrante verbum bonum & suaue, placando faciem dilecti filij sui redemptoris nostri precibus suis sanctis, dicens: Fili mi amantissime, miserere animæ famuli tui, amatoris & laudatoris mei, sicut tu bene nosti & vidisti: de cuius ore sancti Angeli sapius mihi deuotè salutationis gaudia nunciarunt, qui etiam ad laudandum nomen sanctum tuum & meum, plures secum fra-

tres

eres inuitare consuevit. Hic est notarius noster scribens sacros libros, & amator sanctæ crucis, libenter orans, & Psalmos cātans; qui audito nomine sancto tuo atque meo reuerenter solebat ad nos inclinare, & geniculando salutare. Transiens per viam & videns à longè crucem, memor passionis tuæ, exhibuit tibi reuerentiam, inclinando se ad crucem. Cernens etiam in Ecclesia, vel in aliquo loco piētam imaginem meam, vel te in sinu meo iacentem aut sedentem, vel quasi mortuum inter brachia mea pendentem, statim compassus est & doluit, fleuit & orauit, genua flexit & adorauit. Hic sine osculo amoris à nobis nō recessit, sed tota die ac nocte dolores sanctorum vulnerum tuorum, & fletus oculorum meorum, in corde suo abscondit, & intimè mihi compati studuit. Memor ergo esto horum, fili mi charissime: & da ei nunc inuenire misericordiam coram te, me cum omnibus Angelis & sanctis tuis pro eo instantia magna supplicante.

4. Fratres, ista modò attēdere debetis, dum adhuc sani estis, & tempus emendandi vos habetis. Procuretis iam vobis tales amicos & aduocatos, qui loquantur pro offensis & debitis vestris, verbum bonum Deo valde gratum: & recipiant vos in æterna tabernacula sua, post huius mundi pericula & laboriosa certamina. Non enim inuenietis fideliores amicos & potentiores in celo & in terra, quàm Iesum regem Angelorum, & Mariam Dominam nostram, reginam celorum. Si amatores Christi estis, tollite crucem Christi, sequimini crucem, stete iuxta crucem, amplectimini crucem, non relinquatis crucem, donec veniatis ad Iesum Christum veram lucem, qui dicit: *Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris*. Si consolari in omni tribulatione queritis, accedite ad Mariam matrem Iesu, iuxta crucem stātem, flentem, & dolentem: & omnia grauamina vestra aut citò recedent, aut leuora fient. Eligite hanc benignissimam matrem Iesu præ cunctis parentibus & amicis vestris, in matrē specialem & aduocatam ante mortem; & salutate eam Angelica salutatio-
ne frequenter, quia hanc vocem audit valde libenter. Si malignus hostis vos tentat, & à laude Dei & Mariæ impedit, non curetis, nec laudare & orare cessetis; sed eò ardentius Mariam inuocate, Mariam salutate, Mariam cogitate, Mariam nominate, Mariā honorate, Mariam semper glorificate, Mariæ inclinate, Mariæ vos commendate. Cum Maria in cella manete, cū Maria tacete, cum Maria gaudete, cum Maria dolete, cū Maria laborate, cū Maria vigilate, cum Maria orate, cum Maria ambulate, cum Maria sedete, cum Maria Iesum quærite, cū Maria Iesum in vlnis portate, cum Maria & Iesu in Nazareth habitate, cum Maria in Hierusalem ite, cum Maria iuxta crucē Iesu stete, cum
Maria

Ioan. 8.

In omni
tentatione
iuuocanda
Maria.

Maria Iesum plorate, cum Maria Iesum sepelire. Cum Maria & Iesu resurgite, cum Maria & Iesu caelos ascendite, cum Maria & Iesu viuere & mori desiderate.

5. Fratres, si ista bene cogitatis & exercetis, diabolus fugiet a vobis, & in spiritali vita proficietis. Maria libenter pro vobis orabit, pro sua clementia, & Iesus libenter matrem suam exaudiet, pro sua reuerentia. Parum est omne, quod agimus: sed si per Mariam & Iesum filium eius, humili & contrito corde ad Patrem accedimus, misericordiam consequemur, & gratiam in hoc tempore, & gloriam in futuro cum ipsis sine fine, Amē. Felix anima deuota, quæ habet Iesum & Mariam familiares amicos, in hac vita, sodales in mensa, comites in via, prouisoires in necessitate, consolatores in tribulatione, adiutores in periculis, consultores in dubijs, susceptores in extremis. Beatus religiosus, qui se reputat peregrinum in hoc mundo: & pro summo solatio habet, Iesum & Mariam in cordis hospitio.

Exempla de salutatione Angelica.

6. FRATER quidam libellum in cella perdidit, quem diu sollicitè quærens inuenire nõ potuit. Cumque de eius amissione tristaretur, & de inuentione eius iam desperaret, conuertit se ad orationem, inuocans beatam Virginem per Angelicam salutationem. Cum ergo solito more, Ave maria legere inciperet, & eandem sæpe repeteret, & inter hæc de libello dolens cogitaret, subito ei venit ad mentem tale inspiramētum, vbi sedebat iuxta lectulum orans, ante beatæ Mariæ Virginis imaginem. Quære hinc ante te sub stramine lecti. Statim manum suam ad asserem lectuli extendit, volens explorare, an ibi aliquid absconditum iaceret: Et ecce leuato modico stramine, mox libellum manu tetigit, & extraxit. Quo viso miratus est, & præ gaudio libellum osculans, Deo gratias egit: & beata Virgini Angelicas orationes ipsi promissas protinus persoluit. Et dixit: Fortè Domina nostra voluit aliquot Ave Maria habere, & ideo non potuisti tam citò libellum inuenire. Bonum est ergo, Ave Maria sæpe legere, & matrem Iesu deuotè inuocare.

Aliud exemplum.

7. QUIDAM frater scribens in cella libros, diabolo insidiante, fordida cogitatione molestabatur. Quod sentiens & indignè ferens, statim surrexit, vt cellam exiret, & istam vexationem citius euaderet. Sed antequam exiret, Deo inspirate, respexit ad beatæ Virginis imaginem, quã apud se habebat, & deuotionis causa salutare solebat. Mox igitur flexit genua, & iunctis manibus coepit legere deuotè, Ave Maria. Et ecce continuo affuit gratia diuina, subueniente illi pia domina nostra Maria, cum nobili prole sua

bene-

benedicta. Nam incepta & intentè perlecta salutatione angelica, cum in fine iam dixisset, Iesus Christus amen, mox in semetipso sensit Dei virtutem, & ab omni noxa quietem. Stupens ergò de celeri exauditione, cognouit in præsentì articulo, magnam angelicæ salutationis utilitatè, còtra quamlibet hostis impugnationem. Et gratias agens Deo, ait intra se: Nunc scio verè, quia potens est domina nostra sancta Maria, iuuare & eripere omnes clamantes ad se. Nocte verò sequenti, talis ei visio apparuit dormienti: Videbatur enim sibi, quod per hortum pomarij solus transiret. Cui occurrens Satanas, ipsum terrere & fugare cœpit. At ille perterritus à facie eius, cœpit præcurrere, vt euaderet manus eius. Et cum non auderet extra septa monasterij transire, ex repentino cursu subitò cecidit in fossam aquæ, in limum profundi. Timens ergo submergi, cum nullum adesse videret, qui eum iuuaret & extraheret, cœpit intra se angelicam salutationem legere, & auxilium petere. Mox igitur, cum dixisset, Iesus Christus amen, raptus est de profundo lacu aquæ, & super aridam terram restitutus. Tunc valdè exhilaratus, & quasi de laqueo mortis ereptus, expergefactus est, & ad se plenè reuersus. Erigens ergo se in lectulo, præ gaudio cœpit flere, & pro gratiarum actione, flexis genibus legit attentè sæpissimè, Ave Maria. Addidit etiã hæc verba: Ave Maria, dulcis Domina nostra, gratia plena, Dominus tecum, misericordia porta.

Exemplum aliud.

8. **D**Vo fratres regulares ibant pariter ad partes superiores, pro pia causa visitandi parentes, & amicos in Christo fideles. Contigit ergo paululum eos à recto itinere deuitare. Dixit itaq; senior iuniori: Frater, videtur mihi, quòd erramus, reuertamur iterum ad publicam viam. Reuertentes ergo ad priorem locum, cœpit senior orare & beatam Virginem inuocare, vt mitteret eis recti itineris ducem, & bonæ societatis viatorem. Cumque iam aliqua suffragia cum hymnis & collectis de beata Virgine legisset: Ecce occurrit eis vir quidam in specie peregrini, baculum & faccellum in dorso pro viatico secum ferens. Qui salutatis fratribus, dixit se velle tendere sursum pro indulgentiis ad sanctum Quirinum, & libenter cum eis comitari. Sequebantur ergo velociter recti itineris ducem, per longæ viæ spatium, donec venissent ad optatum hospitij sui locum. Tunc senior cognoscens diuinum eis affuisse auxilium, ampliores gratias Deo & beatæ Virgini studuit referre, pro ducatu bonæ viæ; memor verbi sancti Petri Apostoli dicentis: *Omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.* 1. Pet. 5.

G

Aliud

Aliud Exemplum.

9. **F**rater quidam in tribulatione positus, habuit usum invocandi Iesum, & piissimam matrem eius Mariam. Et quando tentabatur vitiosa aliqua passione vel tristitia, statim confugit ad passionem Domini per orationem angelicam, invocando Iesum & Mariam in adiutorium contra tentationem. Quadam igitur nocte vidit in somnis diabolum sibi occurrere, & velle nocere. Et cum timeret laedi, nec posset effugere, coepit submissè Aue Maria legere. Sed cum ille audisset Iesum nominari, statim auertit se ab eo, & coepit fugere, & citò currere. Quo viso, clamavit frater adhuc altiùs post eum, Iesus, Iesus. Et quanto fortius clamavit, tantò celerius præcurrebat Satanas, perterritus voce dulcis nominis Iesu & Mariæ matris eius. Et subitò cadens, non comparuit. Hoc videns frater, præ lætitia cordis euigilabat, & ait: Si cum vno Aue Maria possum diabolum fugare, quid habeo nunc timere?

Exemplum aliud.

10. **E**rat apud nos laicus quidam, Egbertus nomine, senex & provec̃ta ætatis, deuotus Deo & beatæ Virgini, ac feruenter sanctæ paupertatis amator. Hic secundum vires suas fortiter laborauit, terram fodiendo & transuectando: atque in laboribus defudans, Dominicæ passionis labores recogitabat; & fatigatus ex labore, pro releuamine corporis orationi insistebat. Hunc Satanas diu tentauit, vt de monasterio recederet, & per mundum mendicatum iret: putans, quòd hoc Deo magis placeret, quia hic multa commoda haberet, quibus indignus esset. Sed ab hac opinione, consilio Prioris & fratrum admonitionibus retractus est, ne se periculo daret, & per mundum vagando finaliter erraret. Sæpe enim callidus tentator, sub specie melioris boni simplices decipit, & à bono incepto, per mutationem loci, ad inconstantiam animi trahit. Cumque adhuc minimè contentus esset ad manendum, nec tamen auderet inconsultè sine licentia recedere, inter hæc tentamenta confugit ad beatam Virginem, per deuota orationum suarum suffragia. Quadam igitur die fatigatus ex labore, reclinauit se ad orandum iuxta vehiculum suum, sicut sæpius faciebat, invocando beatam Virginem, & nominando Iesum Christum. Cum ergo solus iaceret prostratus in terra, parum soporatus est dulci sopore in Domino. Viditque valdè venerabilem Dominam sibi assistentem, & pia admonitione hæc verba dicentem: Maneatis in loco isto, & quod Prior vobis consulit & dicit, hoc faciatis. His dictis, honorabilis Domina statim disparuit: & ille ad se reuersus & experrectus, vberimè fletit. Deinde ad Priorem festinanter accessit, & ea quæ viderat & audierat

dierat per ordinem cum gemitu & fletu ei referebat. Ad quem Prior, tanquam Pastor bonus, quem tristem consolando respondit: Bene placet hoc mihi, chare Egberte. Maneatis nobiscum, sicut Domina nostra vobis modò ostendit & dixit: Nec diu postea superuixit, sed pro breui labore æterna præmia accepturus, cum multa patientia in obedientia perseverans, bono fine, in octaua sancti Ioannis Apostoli & Euangelistæ, infra matutinas obdormiuit in Domino, anno Domini millesimo quadringentesimo vicesimo.

SERMO XXII.

De laude dulcissimi nominis Iesu, & dulcissima matris eius Mariæ.

1. **S**piritus meus, super mel dulcis, & hæreditas mea, super mel & fauam. *Eccli. 24.* Dignè quidem fratres & pulchrè satis; verba æternæ sapientiæ ad matrem referuntur misericordiæ, de qua ortus est Sol iustitiæ Christus. Dulcis Iesus, dulcis Mariæ, & non est in eis amaritudo aliqua: sed summa pietas, mansuetudo, charitas, & misericordia sine mensura. Beatus, qui adhæret vestigiis humilis Iesu, & ad matrem eius deuotè se conuertit, vt inueniat gratiam in cõspectu eorum. Recollige ergo fidelissime serue Dei in vnum fasciculum facta Iesu, quæ egit & dixit; & proderunt tibi, plus quàm omnes thesauri mundi. Pertracta etiã apud te sedula mente, sanctissimæ matris Iesu actus & verba, & erunt animæ tuæ solatiofa, atque super omnia aromata dulciora. Dele ætatur corpus odoribus bonis, & reparatur ciborum fõmentis, anima autem virtutibus veris & meditationibus sanctis nutritur, confortatur, & lætatur. Quanto verò perfectioribus quis instat studiis, & nobilioribus se subdit magistris; tanto clariùs edocetur, & ad culmen beatitudinis citiùs perueniet. Summi magistri virtutis, & totius sanctitatis luminaria, sunt Iesus & Mariæ, quos, pro modulo tuæ paruitatis, tibi anteponeere debes, & tanquam præsentem intueri. His iunge te, his familiarem & deuotum te exhibe. Vbi-
cunque audieris aliquid de Iesu & Mariæ recitari, ibi autem diligenter accommoda, ibi moram diutiùs trahere, & quid ædificationis ac latentis insit dulcedinis pensa.

2. Quotiescunque etiam ad opus diuinum accesseris peragendum: vel quando ad laborem communem, siue ad priuatum actum fueris euocatus, primùm ad cælum oculos leua, & Iesum atque Mariam specialiter inuoca, & ipsorum perpetuæ custodiæ suppliciter te commenda. Offer te quoque beneplacito eorum in cunctis agendis: vt fiat actio tua Deo grata, proximo utilis & tibi salutaris. Sit semper intentio tua pura, ferueat voluntas bona, sit labor discretus, sermo circumspectus, executio perseue-

perseuerans, in sancti nominis Iesu laudem, ac benedictæ Matris eius honorem. Hic incipe laudare, venerari, & amare, vt in futuro merearis cum ipsis regnare, atque in perpetuum cum Angelis sanctis eos laudare, benedicere, & prædicare. Laus Iesu, suavis & pulchra: laus Mariæ, amabilis & decora. Lætus igitur lauda, tristis exora: digni enim sunt omni laude, & omni tempore pariter inuocandi. Quantò frequentius in eorum laude te exercueris, tanto in amore plus cresces, atq; in deuotionis gratia cõualesces. Nunquam tui obliuiscuntur, si tu non fueris eorum oblitus. Et si eos neglexeris, (quod absit) aut malè te rexeris, (quod longè Deus auertat) vel à deuotione concepta tepueris, (quod Deus non permittat) necesse erit dignis castigationibus te flagellari, & aduersitatibus ad mentem reuocari: vt discas cum Deo sollicitior conuersari, & gratiam præstitam de cætero vigilantius custodire. Tuncque memento benefactorum illorum, & deplora negligentiam tuam & ingratitude magnam, quam stultè incurristi. Felix, qui meretur admonitiones Iesu in spiritu audire, vt se in melius corrigat: quatenus post fletus amaros, iterum in iucundos rapiatur excessus. Excedit namque pietas Iesu, omnia peccata mundi, & benignitas Mariæ nunquam poterit exhauriri.

Eecl. 15.

3. O si posses in amore & laude Iesu multum proficere, & benedictæ matri eius Mariæ dignè deuoteque seruire! Sed quid facies, quia dignus non es eos aliquatenus nominare, cum sis homo fragilis, tepidus, & negligens, in multis quoque frequenter offendens? Quomodo ergo laudabis, cum non sit speciosa laus in ore peccatoris? Decet enim sanctos à iustis & dignis laudari. Silendum igitur, an aliquid dicendum? Vè tibi, si non laudaueris: & vè tibi, si indigna labia aperueris. Quid facies, vt misericordiam inuenias, & offensam non incurras? Nihil melius ad captandam beneuolentiam benignissimi Iesu, & misericordissimæ Mariæ matris eius: quàm vt humiliter temetipsum in omnibus, & sub omnibus te inclines, atque in nouissimo loco te ponas: indigna & vilia de te veraciter sentiendo, & ad nihilum (si quid boni senseris) redigendo. Ita placabitur Deus, & miserebitur tui Iesus. Maria quoque orabit pro te, & consolaberis in humilitate tua. Non confundèris à facie eorum, sed copiosè recipies soluendo cantica laudis. Quòd si dignè laudare nequeas, age quod vales, redde quod habes. Refrigerabit enim te intètio pia, donec ditior fias ad reddenda obsequia meliora. Qui magni sunt & valdè deuoti, laudent magnificè & deuotè: qui autem parum olei habent, & hoc ipsum libenter filio olei & matri gratiæ sacrificent. Videtur silendum, propter excellètem gloriam & dignitatem magnifici germinis matris Virginis; sed quoniam pusillos & peccatores

Maria

Maria non spernit, misericorditer vociferationem tuam in cœtu laudatium admittet, sicut Propheta sanctus dicit: *Pauper & inops laudabunt nomen tuum.* Idcirco modicum dicendum fuit, propter deuotionis incitamentum, & si non plurimum disertè, humiliori tamen genere, & affectu promptiori, pro virium quantitate.

Psal. 73.

4. Qui sunt sublimiores in cælo, & fuerunt humiliores in terra? Nonne Iesus & Maria? Iesus seruum se fecit, Maria ancillâ se nominauit. Charitatem amborum totus expertus est orbis; dignitatem eorum cæli prædicant ciues, exercitus adorat Angelorum. O si posses illis interesse, & indefessis vocibus dulce nomen Iesu & dulcissimæ virginis Mariæ collaudare! O quàm bonum & iucundum est istis seruire, qui nobis tam fideliter quàm humiliter seruiuerunt! Seruite Domino filij hominum, qui vobis sapius seruire dignatus est. Seruite genitrici Dei, quæ vobis sanctæ seruitutis exempla ostendit. O quantum decet summos honorare patronos, qui plus omnibus iuuare possunt: per quorum manus iudicia superna transeunt & implentur! Omni ergo hora implorandi sunt, qui ab hostibus mentis & corporis defendunt, & suis seruatoribus æterna gaudia conferunt. In qualibet necessitate ad Iesum & Mariam recurre, omnem grauitatem tuam eis expone; confitere delicta, deplora commissa. Pete veniam, arripe pœnitentiam, spem resume, emendationem promitte, & de auxilio gratiæ bene confide. Si faciliter laberis, citius resurgere cura. Libenter annuent votis supplicium, non despicient gemitum pauperum: sed gaudebunt etiam super te Angeli sancti, cum conuersus fueris ex toto corde ab omni deformitate peccati; & meliorem vitam assumpseris, secundum formam Christi & matris Iesu benedicti. Tu tantummodo caue offensam, & illi optata non negabunt præsidia. Tu debitam exhibe reuerentiam, & illi curam tibi adhibebunt firmissimam. Amen.

Iesus & Maria vt omniam humillimi in terra fuerunt, ita in cælo sublimiores sunt omnibus.

Oratio.

5. **T**ibi Domine Iesu, & sanctissimæ matri tuæ virgini Mariæ, cōmendo animam meam & corpus meum custodiendum, in vitam æternam. O vnica spes mea, Iesus & Maria, in omni tribulatione & angustia succurrat mihi pietas vestra. Vos estis patroni potētissimi super omnes sanctos amandi. Non habeo pauper & peregrinus in hoc mundo tam fideles & charos amicos, ex omnibus charis & notis meis, sicut de vobis confido.

SERMO XXIII.

De deuoto seruitio beata Virginis, & recordatione nominis eius.

3. **M**emoria mea in generatione seculorum. Maria paupertatis amica, humilitatis via, patientiæ forma, & in omnibus perfecta;

Ecli. 24.
Maria virgo nobis imitanda.

perfecta; ab exordio natiuitatis Iesu pauperculam vitam duxit, & vsque ad exitum eius in cruce patientiam constanter tenuit. Hanc sequi placeat; hanc honorare humili & deuoto obsequio decet; atque quotidie perpendere oportet, quid gratitudinis & specialis dilectionis ei intentius exhibeatur. Libenter gauderes cum Maria in cælo, fer etiam libenter paupertatem & contemptum cum Maria in terra. Intuere humiles mores eius, & virginalem verecundiam inter suos sodales; & compesce tuas leuitates, ac fuge tumultus. Caue offendere Iesum & Mariam verbis vanis, & factis indignis. Non est enim leue, tam charos offendere patronos. Vident omnia quæ geris, & qualem te in emendatione præstiteris, tales in subuentione tua experieris. Attamen vincit sapientia malitiam tuam, & benignitas eorum ad poenitentiam te adducit. Si errata cognoscis, muta statum tuum in melius. In bonis persevera, & de bonis Dei gratias deuotè retribue. Fecit ita beata Maria, cum esset repleta Spiritu sancto, & Iesum portaret in utero. Disce mansuetudinis eius exemplo, occurrentes grauitates piè tolerare: & submitte te ordinationi diuinæ, sicut ordinatum est ab æterno. Iesus erit adiutor tuus, Maria erit tibi mater fidelis; esto tu filius bonus & seruus deuotus, ad omne bonum paratus.

2. Vis facere, quod placet beatæ Virgini? Sis humilis, patiens, sobrius, castus, verecundus, seruidus, mansuetus, internus, mente deuotus. Rarò sis extra, lege, scribe, sepius ora. Seruitium Mariæ nec longum videri debet, nec onerosum. Delectabile est & letabundum, tali Dominæ corde & voce famulari. Nam absque notabili retributione non erit, quantumcunque modicum in eius honore impensum fuerit. Parua obsequia humilis mater non adspernatur, modica oblata, pia virgo libenter acceptat, cum sponte & deuotè offeruntur. Nouit, quòd magna dare non possumus; neq; impossibilia exigit à seruulis suis misericors Domina, mansueta regina. Nescit nobilis illa natura indigentibus non misereri; quæ misericordiam peperit orbi vniuerso. O quàm gratiosè recipit fideliter sibi seruientes, quæ tam frequenter conuertit monitis suis, & miraculis euentibus, misere in seculo viuentes. Quot fuissent æternaliter condemnati, vel in desperatione peremississent obstinati, nisi benignissima virgo Maria pro eis interpellasset ad filium? Dignè ergo de ea dicitur, quòd sit miseratrix miserorum, & auxiliatrix omnium peccatorum. Non nostra quærit nec nostris indiget, cui caelestia ad nutum famulantur. Amat nostrum bonum, cum à nobis exigit seruitium: cupit nostram salutem, cum postulat sibi exhiberi laudem. Et quando nominis sui memoriam celebrari conspicit, inde quærit occasionem benefaciendi

Maria nulli deest.

nefaciendi nobis: delectatur enim seruatoribus suis rependere vicem. Valdè fidelis est in promissis, & largissima in donis. Plena est deliciis, & semper Angelorum fruitur concentibus, Attamen hominum seruitiis iucundatur, vt honor Dei & salus multorum latius inde propagetur. Flectitur in lacrymis miserorum, compatitur doloribus tribulorum, succurrit periculis tentorum, inclinatur precibus deuorum. Si quis inhaesitanter ac humiliter ad eam confugerit, & dulce atque gloriosum nomen eius inuocauerit, vacua manu ab ea non recedet. Habet adhærentes plurimos, & ipsi obediunt Angelorū chori, quos mittere potest in solatium destitutorum. Demonibus imperat, ne aliquē molestare audeant, qui eius ditioni se subiicit & curæ. Expauescunt cæli reginā spiritus maligni, & diffugiunt, audito nomine sancto eius, velut ab igne. Horrent sanctum & terribile nomen Marię, quod Christianis est summè amabile, & vbique celebre. Non audent apparere, nec possunt sua ludibria exercere, vbi nouerint nomen clarere sanctæ Marię. Tanquā tonitruum de cælo factum, sic prosternuntur ad sanctæ Marię vocabulum; & quo sapius illud profertur, ac desiderabilius inuocatur, eo citius & longius ipsi fugantur.

3. Rursum Angeli sancti & spiritus iustorum lætantur & congaudent deuotioni fidelium; eo quòd tam libenter & sedulò frequentant memoriã sanctæ Marię, cuius honorabile nomen in omnibus patet finibus Ecclesiarum, quæ eius nomini specialiter sunt dedicata. Et congruum ac dignum est, præ cunctis sanctis Dei honorari matrem à terrigenis, quam vniuersitas Angelorum veneratur laudibus excelsis. Marię itaque nomen omnibus fidelibus venerandum, deuotis semper amandum, religiosi amplectendum, secularibus commendandum, peccatoribus prædicandum, tribulatis insinuandum, in periculis omnibus inuocandum. Ipsa est propinquissima Deo, & charissima Dei filio nato suo Iesu benedicto; potens fiducialiter intercedere pro flebilibus Adę filiis, vt ignoscat eorum delictis, & succurrat periculis. Nam cum opportunitas se præbuerit, non tardat in auribus filij sui, verbum bonum proloqui, & misericordiam impetrare indigentibus. Exaudietur autem promptissimè in omni causa sibi commissa, pro singulari sua reuerentia: quoniam benignus filius eius Iesus, auctor salutis generis humani, nihil negans eam honorat. Quapropter quilibet fidelis & deuotus, cupiens mundi naufragia euadere, & æternæ saluationis attingere portum; confugiat ad Dominam nostram sanctam Mariam: cuius ineffabilis pietas miseris sapit dulcius, & fortius inhæret, vt meritò de ea abundantius præsumere liceat. Reuera ab infantia creuit cum ea misericordia: nec eam reliquit in cælo, vt pauperum suorū modò

obliviscatur, sed vberius ipsam ac dulcius implevit. Et licet omnium sit altissima, atque felicissimis circumamicta gaudiis, non est tamen humilitatis suae oblita, per quam meruit dignissime super omnes sublimari. Ideoque novit ad minimos servulos suos dignanter se inclinare, gaudens aduocata miserorum fieri, atque orphanorum mater appellari, Amen.

SERMO XXIV.

De dolore & consolatione beatæ Mariæ Virginis.

Eccli. 24.

I. *Q*uasi myrrha electa, dedi suavitatem odoris. Almæ Virginis Mariæ exēpla, summo tibi desiderio sunt recolenda. Ipsa enim ut myrrha electa, fructum obtulit odoriferum in patientia; & abundantiori diuinæ dulcedinis solatio, iucundissime est refecta. Fortissimum inuenies & tu solatium, si Mariæ nomen gestaueris cordi tuo insertum. Habebis etenim multa bona, si bene fueris cum Maria. Dilectio sanctæ Mariæ expellit omnem æstum carnalis concupiscentiæ, & donat refrigerium castimonie. Dilectio sanctæ Mariæ facit mundum cōtemnere, & Christo in humilitate seruire. Dilectio sanctæ Mariæ ab omni mala societate conseruat, & ad religiosæ conuersationis puritatem informat. Dilige ergo sanctam Mariam, & percipies specialem gratiam. Inuoca Mariam, & obtinebis victoriam. Honora Mariam, & habebis mercedem perpetuam. Duo confert præcipue bona, sancta conuersatio Mariæ ad memoriam sæpe reducta. In bonis & prosperis docet te Deum ex intimo corde laudare, & in aduersis patientem permanere. Ipsa sine intermissione Deum pro acceptis beneficiis altissime laudauit, quæ ab ipso cæteris excellentius accepit. Ipsa in pressuris huius seculi mitem se semper exhibuit, & contempnibilia magis quam prospera elegit.

Memoriã
& dilectio
nē Mariæ
quid con-
sequatur.

Marię nul-
lus dies
absq; do-
lore abiit.

2. Nullum diem sine dolore transiit, nec tamen sine magna consolatione inter angustias fuit. Omnis quippe tribulatio pro Christo suscepta dulcorat & lætificat: & quanto crebrius quis malorum ictibus teritur, tanto potioribus donis augeri meretur. Doluit namque vehementer Virgo beata pro mundi erroribus, & pro multorum malitiis; compassa fuit verè pœnitentibus, & duriter tentatis. Doluit pro magna ingratitude hominum, quibus Deus pater misit filium suum vnigenitum, ex charitate incarnatum; ut redirent ad paradysum, per Adam olim amissum. Doluit de perditione prauorum, qui contemnebant audire Dei verbum; qui potius diligebant mundum, quam cælum; & diuitias magis querebant fallaces, quam virtutes veras. Doluit de innocentiū oppressione, & violentia malignorū; de contemptu
paupē.

pauperum, & elatione superbiorum; de negligentia diuini cultus, & de transgressione caelestium mandatorum. Et quia mundus totus in malignitate positus erat, & pauci ad videndum lumen aeternum, quod mundo illuxerat, se disponebant, summæ pietatis mater compassionum stimulis abundabat. In his patientissimè se habuit, ducens vitam martyrio plenam, fundens lachrymosas preces cum singulibus, pro salute animarum. Quòd si latius attendere velis, quæ & quanta in persecutione atque passione dilecti filij sui sustinuit, inuenies eam nimirum tot amaras positiones ebibisse in vita, quot Iesus habuit ætatum momenta, & membra vulnerata. Quando enim passus est Iesus aliquem defectum & abiectionem hominum, & illa non defecit per compassionem? Si doluit, quando Iesum ad horam perdidit, quantum fleuit, cum crucifigi & mori vidit? Notum est amantibus Iesum, quia maternus affectus excessit in condolendo generalem deuotorum modum. Ideo si experiri gestis vim doloris in matre, cogita vehementiam amoris in Virgine.

3. Rursum gaudium Mariæ nemo effari potest, nemo affluentiam dulcedinis eius, & consolationis magnitudinem valet comprehendere; quia ibi amplior lætitia & consolatio, vbi plenior infusio gratiæ, atque frequentior Dei visitatio consuevit adesse. Hinc & ardentior semper excrefcit diuinæ laudis affectus, & innovatur totius interioris hominis status. Non permittit gratia celestis animam sanctam, Deum super omnia amantem, sine interna consolatione vivere; sed ad superna continuò erigit, & in agendis sapienter illustrat, accendit in meditationibus sanctis, & deuotum reddit in gratiis referendis. Quanto autem maior gratia & purior vita, tanto latior cōscientia, & deuotior oratio laudantis. Hæc namque conuersatio à terrenis separata tumultibus, nec in finis retenta desideriis, quotidie Angelicis inseri appetit choris, præsentibus supereleuatur rebus, & summæ Trinitatis æstuat perenni gloria frui. Quam gloriam nullus Sanctorum siclympidè prælibauit in hac vita, sicut beata & gloriosa Virgo Maria, omnium contemplantium ac Deum benedicientium ardentissima exoratrix effecta.

4. Imitare iam nunc & tu matrem Dei, auditis laudationum eius præconiis, quatenus & ipse in numero deuotorum merearis precibus matris Virginis computari. Studeas sollicitè in prænominate virtutum passibus, sanctissimam subsequi Mariam, ad consequendam celestis gloriæ palmam. Contristare satis de præteritis negligentis tuis, & de defectibus nondum victis, quibus Deum & creaturas omnes offendisti. Nequiter egisti in seculo, tepidè conuersatus es in Christi seruitio, ideoque tibi lu-

1. Ioan. 5.

Mœror atque dolor Mariæ super filio quantus.

Animam sanctam non finit Deus, absque consolatione viuere.

Dolendum nobis ob multa, exemplo Mariæ.

gendum primò super teipso, dehinc ex charitate pro proximo. Compatere itaque periculis malè viuentium, quibus aternus instat cruciatus, nisi respiscant à malis. Multi malè agunt, & nesciunt; plures prauitates suas cognoscunt, nec tamen emendant. Pro his dolendum & orandum, vt det illis Deus compunctionis spiritum ad salutem. Ora etià pro amicis & benefactoribus, pro aduersariis & detrahentibus tibi, vt piis tribuatur gratia digna, odiosis cognitio bona, omnibus autem pax Christi cum misericordia. Ora, vt omnes Deū diligant, & mandata eius custodiant, vt creatorem suum creaturæ rationales glorificent, propter quas Deus cuncta mirabilia fecit, & seipsum exinanivit, Mariæ & Ioseph humiliter subiectus. Iterum, esto gratus diuinis beneficiis, toti humano generi per sacratissimam Dei genitricem dignantissimè collatis, reuerentiam & honorem eidem iugiter exhibendo. Cum enim lex naturæ iubeat, parentibus carnis reuerentiam & amorem omni tempore deferri; multò magis matri gratiæ filij Ecclesiæ debent esse grati & gratiosi, atque Dei genitricem super parentes & cognatos omnes amare.

Luca. 2.

Maria si diligatur, portus peccatoribus est tutissimus.

5. Oportet etiam te addiscere, votiuis laudibus ad Deum cum Maria ascendere, & eius patrociniis fideliter inniti, non tuis viribus confidere; ne mens tua oppressa passionibus retardetur inferrius; sed quotidie nouis desideriis accensa, sursum liberè tendat: vbi cum Iesu Angelorū rege, gloriosa cæli regina, pia virgo Maria, feliciter regnat. Sed heu, denuo descendere cogit in hanc vallem lacrymarum mortalis infirmitas, post breuem gustationem consolationum diuinarum. Et tunc iterum necesse est clamitare ad matrem multarum misericordiarum; vt suggerat misericordiam filio suo, te non habere vinum feruoris: sed indigere sacro deuotionis vnguento, ad se debita cum veneratione laudandum. Etenim ipsi cura est de egenis, & contemptoribus mundi & de contemptis in mundo, propter Iesum & Euangelium regni.

Ioan. 2.

6. Ideoque vtile multum scire locum refugij à facie inimici, vbi protegaris à sagittis acutis, vbi lateas à frigidibus & tribulationum procellis. Non est tutior locus ad latendum, quam sinus Mariæ, nec equus velocior ad euadendum manus persequentis, quam oratio fidei missa in castellum regalis domicellæ nostræ sanctæ Mariæ. Nam & ipse Iesus hoc castellum intrauit, sumens ex ea sacra corporis sui membra, ad expugnandum principem tenebrarum. Intra ergo & tu sub huius castelli vmbra, orans die ac nocte, vt à cunctis malis imminentibus eruaris meritis sanctissimæ Virginis, sub amplissimo & pulcherrimo mantello Domine nostræ latitando securè. Etenim orante sancta Maria, ruet omnis turba maligna. Iuuante Maria, euades pericula cuncta.

Ibi

Ibi pauper habet domicilium, ibi infirmus inuenit remedium, ibi tristis accipit solatium, ibi turbatus meretur consilium, ibi destitutus acquirit iuuamen. Bene tibi & multum bene, si ita te exhibueris dignum & obsequiosum beneplacito sanctæ Mariæ, vt eius gratiam obtineas in præfenti, & gloriam cum electis omnibus in futuro. Tene illam, nec dimitte eam; donec te benedicat, & ad cæli palatium felici gubernatione perducat, Amen.

SERMO XXV.

*De excellentia meritorum, & priuilegijs donorum
beata Maria virginis.*

1. **M**ulta filia congregauerunt diuitias, tu supergressa es uniuersas. Prou. 31.
Dilecti fratres, estote fideles serui Iesu Christi, & deuoti amatores sanctissimæ matris eius virginis Mariæ, si vultis cum eis semper lætari in cælis. Tunc eritis Deo & benedictæ matri eius dilecti, si corde humiles & corpore fueritis casti; si in omni conuersatione uestra, modesti, prouidi, timorati, & circumspecti; nulli occasione dederitis scandali, nec iustæ querelæ. Multum est pro salute uestra, pro honore Dei, & laude beatæ Virginis; vt sitis in oratione deuoti, in lectione studiosi, in opere strenui, in dormitorio quieti, in choro vigilantes, in cantando alacres, in capitulo corrigibiles, in admonitione docibiles, in silentio stricti, in refectione sobrii, in oculis custoditi, & in omnibus moribus uestris disciplinati. Si ergo desideratis beatam Virginem dignè laudare & summè venerari, tunc sitis sicut simplices filij Dei, sine malitia, sine dolo, sine nequitia, sine mendacio, sine ira, sine discrepatione, sine murmure, sine suspitione: omnia contraria uobis supportantes in charitate fraterna, cum humilitate & patientia propter Iesum & Mariam, & Sanctorum vitam imitandam; propter pacem uestram & aliorum ædificationem, & maxime propter sanctæ Trinitatis gloriam perfruendam. Omnia enim amara dulcia fiunt, omnia grauius leuigantur: cum amor Iesu, & piæ matris eius memoria, ad cordis intima penetrant. Si quis hæc probare uoluerit, frequenter de eis cogitet, loquatur, legat, cantet, & oret.

2. Vt autè aliquantum uobis innotescat excellentissima dignitas beatissimæ Virginis Mariæ, audite pauca de pluribus donis & priuilegijs eius; quibus Deus eam benedixit & exaltauit, præ omnibus sanctis Angelis & Archangelis in cælis, & præ cunctis hominibus in terris. Hæc est Virgo sacratissima & mater Dei charissima, de qua canitur in sancta Ecclesia per totum orbem terrarum latè diffusa:

Exaltata

Christum
in lege vi-
ri, Mariam
femina fi-
gurarunt.

Exaltata est sancta Dei genitrix super choros Angelorum ad caelestia regna. Recogitate ergo diligenter antiqua sanctorum Patriarcharum gesta, de quorum stirpe orta est mater Dei Maria, tanquam rosa inter spinas sine spina. Sicut enim olim per multos sanctos viros Patriarchas & Prophetas, per iudices & reges, per sacerdotes & leuitas, per doctores & scribas, verbis, signis, & figuris prænunciatus est Christus Dei filius, ex virgine pro mundi redemptione nasciturus, & in cruce passurus: ita conuenienter satis & sapienter ordinatione diuina, præfigurata & præconizata est beatissima ac deuotissima virgo Maria, per sacras illius temporis virgines, per illustres feminas, per castas viduas, per deuotas prophetissas, & per cæteras honestas matronas in castitate viuentes: atque ob pudicitiae custodiam cum puellis suis, in domibus & cameris ab aspectibus virorum inclusas. Hæc est reuera, attestatione sanctorum Scripturarum, omnium virginum virgo prudentissima, omnium feminarum pudicissima, omnium puellarum speciosissima, omnium matronarum honestissima, omnium domicellarum venustissima, omnium reginarum regina nobilissima; in qua omnis decor virginalis, omnis virtus moralis, omnis speculatio theologalis, omnis deuotio affectualis, omnis operatio virtutis, omnis perfectio sanctitatis pariter conueniunt, inhabitant, & perfectissimè elucet; quæ nec ante se similem, nec post se æqualem habet, nec habuit, nec habebit. Et sicut olim materiale templum Salomonis præ omnibus terrarum templis decoratum fuit, & latissimè nominatum, ac copiosissimè ditatum, magnificè à regibus & populis honorabatur: ita spirituale Dei templum, quod est beata Virgo Maria, ab omni labe pura, super omnia templa sanctorum prænitet, & ideo amplius honorari debet & amari.

Maria tem-
plo Salo-
monis cõ-
fertur.

3. O verè inelyta proles, ex insigni Patriarcharum profapia nobiliter procreata, ex sacerdotali genere generosè producta, ex pontificali dignitate dignissimè deriuata, ex prophetali choro verissimè prænunciata, ex regali stirpe illustrissimè edita, ex Dauidica linea rectissimè originata, ex nobilissima tribu Iuda clarissimè prolata, ex Israelitica plebe felicissimè progenita, ex electo populo Dei singulariter præelecta, ex sanctis & religiosis ac Deo placitis parentibus, diuina præordinatione in lucè mundi serenissimè exorta. O felix & illibata virgo Maria, omni laude & honore dignissima, omni amore & reuerentia ab omnibus amplexanda. O splendida virginum gemma; tu ab initio & ante secula à Deo es prædestinata, redemptorem mundi tempore præfinito paritura, à Patriarchis desiderata, & Prophetis prænunciata; à multis regibus & iustis adoptata, à deuotissimo populo in Israel diu

diu expectata; & tandem Deo miserante aegrotanti mundo visibiliter demonstrata. O sacra & illustrissima virgo Maria, quam preclarum & laudabile est nomen tuum, in vniuersa terra! Nempe, a solis ortu vsque ad occasum, in diuersis partibus, Iudæis & Gentibus, Græcis & Latinis, Romanis & Germanis, prædicatum est nomen tuum per Euangelium Iesu Christi filij tui, & adhuc quotidie prædicatur inelytum nomen tuum in omnibus ecclesiis Dei, in capellis & claustris, in campis & syluis Deo dedicatis; à paruis & magnis, per sacerdotes & doctores, & per diuersorum ordinum prædicatores, qui omnes pariter te laudare & elucidare desiderant. Nam vsque ad cæli sidera te extollere, & super angelicam dignitatem, tuam sanctitatem & pulchritudinem commendare, vocibus altis cuncti iustorum spiritus inardescunt & congaudent; & præ amoris magnitudine, & deuotionis dulcedine, cantando, orando, meditando, & sacra solennia tua celebrando, nequeunt fatigari, iuxta illud Sapientiæ verbum: *Qui edunt me, adhuc esurient; & qui bibunt me, adhuc sitient.* Laus & gloria altissimo Deo, qui maximam gratiam tibi præstitit, ô Maria, præ filiabus hominum in mundo; & nunc sedem tuam statuit iuxta thronum filij tui in cælesti regno, in eminentiori loco, super omnes choros angelorum & sanctorum, ab æterno tibi pulcherrimè preparato, & in perpetuum felicissimè permansuro.

Eccli. 24.

4. O summè venerabilis virgo Maria, æterni Regis mater & filia, omnium ore benedicenda, omni honore veneranda; virginitate candidissima, humilitate profundissima, charitate feruentissima, patientia mitissima, misericordia plenissima, oratione deuotissima, meditatione purissima, contemplatione altissima, compassione suauissima, consilio prudentissima, auxilio potentissima. Tu aula Dei, porta cæli, paradysus deliciarum, puteus gratiarum, angelorum gloria, hominum lætitia, forma morum, virtutum splendor, lucerna vitæ, spes egenorum, salus infirmorum, mater orphanorum. O Virgo virginum tota suavis & formosa, micans sicut stella, rubens tanquam rosa, nitens vt margarita, lucens vt Sol & Luna in cælo & in terra. O Virgo mitis, innocens sicut agna, simplex vt columba, prudens sicut nobilis domina, seruiens vt humilis ancilla. O radix sancta, cedrus alta, vitis fecunda, ficus dulcissima, palma latissima: in te reperiuntur omnia bona, & per te nobis æterna donantur præmia. Omnes ergo ad te confugere debemus, sicut filij ad sinum matris, & orphani ad domum patris, quamdiu viuimus: vt tuis gloriosis meritis & precibus protegamur ab omnibus malis.

Encomiõ
Mariæ singularissimum.

5. Sed iam audite dicta cuiusdam doctoris, de duodecim stellis in corona beatæ Virginis, quibus fulget domina nostra sancta

Stellæ duodecim in diademate Mariæ.

Apo. 12.

Maria, præ omnibus sanctis in cælis. Iste duodecim stellæ sunt duodecim prærogatiuæ regnantis eius claritatis, quas habet respectu omnium aliorum ciuium supernorum. Respectu enim ecclesiæ militantis, habet quatuor specialia superlucientia dona, misericordiæ operibus plena. Quia præ cæteris omnibus exaudit benignius, condescendit humilius, agit virtuosius, succurrit frequentius, sicut experientia docet in arduis Ecclesiæ causis. Item respectu Ecclesiæ triumphantis, habet istas quatuor eminentes prærogatiuas; quia cæteris omnibus collocatur in celo altius, resplendet lucidius, amatur feruentius, honoratur amplius, sicut dignum est sentire de gloriofis eius meritis. Item respectu summæ Trinitatis beatificantis, habet similiter quatuor prærogatiuas siue stellas cunctis sideribus clariores. Quia præ cæteris omnibus, æternæ Trinitatis gloriam contemplantibus, ipsam sanctam Trinitatem intuetur lympidius, afficitur erga illam iucundius, contemplatur intimius, & fruatur illa super omnes in celo feliciter de quibus nemo dubitare debet amplius.

6. Sed adhuc audite, quid de istis stellis sanctus ait Bernardus, specialis amator beatæ Virginis, dulcis doctor & deuotus monachorum informator. *In capite* (inquit) *eius, corona stellarum duodecim.* Quis illas æstimet gemmas; quis stellas enumeret; è quibus Mariæ regium diadema compactum est? Supra hominē est, huius coronæ rationem exponere, indicare compositionem. Nos tamen pro modulo nostræ paruitatis, abstinentes à periculoso scrutiniō secretorum, non incongruē forsitan duodecim stellas istas, duodecim prærogatiuas stellarum videamur intelligere, quibus Maria singulariter adornatur. Siquidem inuenire est in Maria prærogatiua cæli, prærogatiua carnis, & prærogatiua cordis. Et si fuerit ternarius iste per quaternarium multiplicatus, habemus fortè stellas duodecim, quibus Regine nostræ diadema præfulgeat vniuersis. Mihi sanè rutilat fulgor, primò in Mariæ generatione; secundò in angelica salutatione; tertio in Spiritus sancti superuentione; quarto in filij Dei inenarrabili conceptione. Vestre quidem sedulitatis erit, singula quæque diligentius intueri; mihi verò ex multis verbis, pauca innotuisse, vobis sufficiat. Si quis plenius vult scire sensum stellarum mysticum, legat illum beati Bernardi sermonē, tali themate inchoatum: Signum apparuit in celo, &c.

7. Hęc igitur dilecti fratres, propter singularem reuerentiam & amorem beatissimæ virginis Mariæ, frequenter reuoluite, ore ruminare; & pro gratiarum actione, hymnos & cantica lætitiæ in festis, & in cōmemoratione eius per annum, libentissimè decantate. Præcipuè tamen ante altare Dei, & coram imagine beatæ Virginis,

Virginis, capita vestra nudate & inclinate, genua humiliter flectite: quasi presentem in corpore Mariam videretis cum Angelo loquentem, aut filium sinu tenentem; moxque eleuatis oculis, cum bona fiducia sperandæ salutis, opem misericordiæ à matre misericordiæ affectuosè implorate, & dicite: O clémentissima

Precatio
ad Mariã.

IN NATALI S. AGNETIS VIRGINIS
ET MARTYRIS.
SERMO XXVI.

De tribus speciosis vestibus beate Agnetis virginis & martyris.

I. *Induit me Dominus vestimento salutis, & indumento letitia ciuicidedit me.* Dilecti fratres, ista leguntur & cantantur de sancta Agnete virgine egregia sponsa Christi, & gloriosa patrona nostra. Cuius diem festum annua reuolutione solenniter celebrare debemus, & eius magnifica suffragia deuotis precibus postulare. Et vtinam dignetur pro omnibus nobis orare, quæ valdè dilecta est à Domino nostro Iesu Christo, & optimè visa coram oculis eius & sanctissima matre sua Maria, ad rogandum pro qualibet pia causa. O vtinam tam deuotas ac acceptabiles Deo preces, pro suis seruulis & amicis, in caelesti regno iam effundere non omittat; sicut quondam pro præfeti filio malè extincto fleuit & orauit, quem à mortuis, Christi gratia donante suscitauit.

2. Notate ergo verba prædicta in principio huius sermonis, quasi ea ex ore felicissimæ Agnetis iam auribus vestris audiretis. Considerate pulchritudinem vestimentorum speciosissimæ virginis, quibus eam induit & ornauit, interius magis quàm exterius, Iesus Christus sponsus eius caelestis. Digna enim fuit à Christo vestimento salutis indui, & stola iucunditatis ornari; quæ omnem ornatum seculi cōtempserit, & pro amore Sponsi immortalis sanguinem fudit, atque preciosam mortem libenter pro vita æterna accepit. Ibi nunc gaudet cū amabilissimo Spōso suo & angelis sanctis, cum gloriosissima matre Iesu & innumerabilibus virginum turmis, constituta in altioribus virginum choris, sequens

sequens

De laudibus S. Agnetis.

sequens agnum quocunque ierit, & cantans dulcia cantica dramaticis, solis virginibus decantanda: quæ omnium organorum sonos, & omnium musicorum melodiam excedunt. Insuper hanc prærogatiuam habere meruit in terris, vt felicissimi nominis sui memoria perpetuis laudibus in Ecclesia recolatur, & deuotissime celebretur, & à cunctis Christi fidelibus magnificè honoretur. Hanc profectò magni & sancti doctores frequenter commendant, excellenter laudant, patenter prædicant, & omnibus nobis ad exemplum amandæ castitatis, textum passionis eius recitant; atque ad amandum Christum, iuuenes & virgines altis præconiis exhortantur.

De vestibus eius.

3. Sed videamus nunc de speciosis vestibus sanctæ Agnetis, quibus fulget præ cunctis artificialibus stolis ab hominibus factis. Valdè enim pretiosa & pulchra sunt vestimenta, quibus animæ sanctorum ornantur ab intra: quæ Christus de cælesti thesauro attulit mundo, natus ex Maria virgine, de regia stirpe, pro salute nostra. Sunt autem præcipuè tria vestium genera, Spiritus sancti artificio cõtexta, quæ Christus dedit S. Agneti Sponsæ suæ pro munere; quatenus nullum amatorem præter ipsum solum amaret, nec aspiceret, nec ad colloquendum admitteret; Ne forte amorè eius minueret, aut offuscaret, aut extingueret, quod valdè indecens esset, & maximè deuotionem orantis impediret.

Agnetem tribus vestibus ornauit Christus.

Vestis alba, virginitas. Iesus, Maria, Agnes, Barbara, Cæcilia, Dorothea, Eugenia, Felicia, Gertrudis, Iuliana, Catharina, Lucia, Margareta, Natalia, Odilia, Petronilla, Q. R. S. Thecla, Ursula.

4. Prima itaque vestis, qua induta est beatissima Agnes, vna de sapientibus virginibus, est alba talaris tunica, vitro clarior, bysso mundior, niue candidior. Et hæc dicitur virginitas inniolabilis, Deo amabilis, Angelis acceptabilis, hominibus multum honorabilis. Hanc sanctam Deo placentè vestem, ab annis puerilibus, immò ab ipsis incunabulis, Agnes castissima induit, & inniolabiliter conseruauit; quæ inter exordia reptantis infantie, à parentibus Deo oblata, & annulo fidei Christo desponsata fuit, vt ab amore & fœdere cælestis Sponsi, nulla ratione, nulla potentia, nullo terrore, nec blandimento villo reuocari posset; sed virgo in æuum permansit, & pro fide & castitate emori non formidauit. Hæc vestis habet inferiùs fimbriam auream, digito Dei subtiliter contextam; in qua albis literis habentur melliflua nomina Iesus & Maria: nec non omnium aliarum sanctarum virginum ingenua nomina, secundum ordinem alphabeti decenter inscripta ad sequendum beata vestigia Iesu Christi, & benedictæ matris eius, perpetuæ virginis Mariæ exempla, pro cælesti gloria feliciter obtinenda.

Vestis rubea, patientia.

5. Secunda vestis est rubea siue purpurea, precioso sanguine agni immaculati Iesu Christi colorata, & multis albis floribus luculenter ornata. Et hæc vocatur patientia insuperabilis, siue constan-

constantia infatigabilis. In hac veste continentur omnia Domini-
 nicæ passionis signa & stigmata sancta; quæ etiam cum interni
 doloris stimulo, per quatuor angulos antè & retro, inveniuntur
 amanti animæ impressa. Hæc autem sunt diuini amoris signa &
 inuictæ patientiæ scuta contra diaboli tela: scilicet crux sancta,
 clauis, lancea, virga, restis, columna, alba vestis, & purpura, fel, a-
 rundo, sputa, flagella, corona spinea, & alia multa impropria
 & vulnera dura. Hæc vestis habet etiam fimbriam argenteam,
 longam & latam, hoc est fidem rectam, claram & firmam, vsque
 ad mortem: in qua omnium beatorum martyrum nomina, græ-
 cis, latinis, & hebraicis literis, secundum ordinem alphabeti cõ-
 tinentur, roseo colore inscripta. Quæ diligenter inspecta & per-
 lecta, animam tribulatam & tentatam confortant, ad toleranda
 omnia mundi istius aduersa. Hac nobili & purpurea veste indu-
 tus est Dominus noster Iesus Christus, Rex martyrum, & Spon-
 sus virginum, in sua beata ac benedicta passione, portans spineam
 coronam, & purpureum vestimentum, pro nostra salute, ad con-
 fortandum pusillorum corda in tribulatione sua, pro qualicun-
 que contumelia aut iniuria eis facta. Quatenus post leuem &
 temporalem tribulationem in mundo, recipere mereantur im-
 marcescibilem coronam in cœlo. Omnis enim tribulatio paci-
 ter tolerata pro Christo, certam spem facit æternaliter regnandi
 cum Christo. Hanc sanctam & regalem vestem dedit Christus
 dilectæ Sponsæ suæ, nobili virgini sanctæ Agneti, tempore perfe-
 cutis Christianorum in sancta vrbe Romana, ad sectanda sa-
 cræ passionis suæ vestigia, ad perferendas contumelias & minas
 impiorum pro fide & castitate, cum magna constantia, exemplo
 multorum martyrum & innumerabilium virginum, pro nomine
 Christi innocenter occisorum. De quorum laudabili triumpho
 & ineffabili gloria Christum nunc laudat, & magnificè iubilat, in
 toto orbe terrarum sancta mater Ecclesia. Felix anima, quæ for-
 titer certat contra irruentia vitia, & crebrò suspirat & orat inter
 diuersa pericula & grauamina, vt possit citius liberari ab omni
 pressura & miseria.

6. Tertia vestis sanctæ Agnetis est aureum palliũ pro velami-
 ne virginitatis, de holosericeis factum, quod totum corpus virgi-
 nis circumcingit, tegit, & ornat. Et vt intuētibus clarius fulgeat
 & placeat, multis candidis margaritis, multis pretiosis lapidibus
 ac coruscantibus gemmis intextum decoratur. Et hæc cæteris e-
 minentiore vestibus, Spiritus S. artificio textitur: quæ à doctis &
 intelligentibus dignè ac rectè vocatur charitas inextinguibilis,
 de qua per beatũ Paulum dicitur: Charitas nõquam excidit, siue
 Prophetiæ euacuabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia de-

Adrianus,
 Bonifacius,
 Cyriacus,
 Dionysius,
 Eualdus,
 Fabianus,
 Georgius,
 Hieronym.
 Ignatius,
 Kalixtus,
 Lauræcius,
 Mauritius,
 Nicasius,
 Osualdus,
 Pontianus,
 Quirinus,
 Romanus,
 Sebastia-
 nus.
 Tiburtius,
 Vincētius,
 Christo-
 forus,
 Ypolitus;

Palliũ
 aureum,
 Charitas;

1. Cor. 13.

H

strue;

structur. Hac veste induta est beatissima Agnes, quando interrogata de Sponso suo quis esset, fiducialiter respondit: Amo Christum, in cuius thalamum introiui; cuius mater virgo est, cuius pater feminam nescit. Quem cum amauero, casta sum; cum tetigero, munda sum; cum accepero, virgo sum. Ista charitas summè necessaria est, ad ornandam virginitatis indumentum: quia sine charitate virginitas Deo placere nō potest; nec etiam inter prudentes virgines virgo superba computabitur: quæ oleum charitatis & feruentis deuotionis in lampade cordis non habet. Vt ergo vestis virginalis in conspectu Dei & Angelorum clarè resplendeat, castitatis amatrix ab omni superbia mentis & dissolutione oris custodire se debet, ne fortè per negligentiam interiorum, & concupiscentiam oculorum exteriorum decepta, cælestis Sponsi oculos maximè offendat. Ideo omnes sensus suos & sermones, omni loco & tēpore strictè sub religiosa disciplina teneat, & totum bonum castitatis Deo fideliter & integrè ascribat, qui tam electū donum ad decorem animæ, ipsi conferre dignatus est. Insuper cū magna humilitate & quotidiana supplicatione, à Christo desideranter petat; vt vsque in finem casta, sobria, & pudica (sicut virginem Christi decet) constanter perseueret, & vt omnes carnis illecebras vincere & seculi curas abijcere valeat, quamdiu in fragili corpore subsistit, quia inter hostes & pericula multa versatur. Ista charitas est etiam valde necessaria ad ornatum secundæ vestis virginalis, quæ dicitur patientia in superabilis. Quia patientia sine charitate Christi non prodest ad salutem & meritum vitæ æternæ, etiam si ferarum morsus, aut ignem, aut gladium, aut crucis supplicium quis sustineat. Nō enim poena martyrem facit, sed bona causa sanctum facit martyrem, qui pro fide Christi patitur, aut pro iustitia, aut pro castitate, & præcipuè pro animarum salute. Contulit autem Christus beatissimæ Agnæ has tres preciosas vestes, in signum maximæ dilectionis & perpetuæ desponsationis: quas valde gratanter accepit, & cum magna lætitia intus se ornans, dixit: Induit me Dominus vestimēto salutis, & indumento lætitiæ circūdedit me. Et iterum: Induit me Dominus cyclade auro texta, & immensis monilibus ornauit me. His itaque vestibus sacris cælitus induta, & quasi tribus clypeis munita, processit virgo iuencula Agnes beatissima, contra tres turmas diaboli pugnatura; scilicet, cōtra carnis delicias, mundi diuitias, & contra impiorum hominum minas. Gratias omnipotēti Deo, fortissimo adiutori nostro, regi inuisibili, & immortalis Sponso, omnium rerum creatori, qui cor virginis confortauit, vt vinceret; corpus Sponsæ suæ intactum custodiuit, Agnam innocentem inter flammās illasam conseruauit. Et tam vehemē-

Absque
charitate
virginitas
& patiētia
manca &
ingrata
Deo.

ter cor eius in amorem sui sanctissimi ac mellifui nominis accedit, ut magis eligeret mori, quam caelestis Sponsi sui fidem frangere, cui se deuotum perpetuo foedere famulari.

8. O verè admirabilis constantia virginis, o quam laudabilis patientia S. Agnetis: quæ inter tantas tentationes & persecutiones, inter tot clamores, derisiones, blanditias, terrores, & armatos viros gladios vibrantes, virginitatis propositum tenuit: & Christum sponsum suum esse, palam coram aduersarijs profiteri non timuit, sed cum magna constantia de nobilitate, de pulchritudine, & potestate Christi Sponsi sui, multa magnifica laudabiliter narrando clamauit, dicens: Ipsi sum desponsata, cui Angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, Ipsi soli seruo fidem, ipsi me tota deuotione committo. Et meritò quidem. Ipse enim solus verus est Deus, potens in caelo & in terra: sedens super cherubim & seraphim, intuetur abyssos & abscondita cordis: Ipse humiles respicit & superbos à longè cognoscit. Ipse personam hominis non accipit, sed rectum iudicium in omnibus seruat, tribuens vnicuique veraciter quod debet. Ipse ab aeterno omnia cognoscit, & cum summa prouidentia cuncta gubernat. Ipse electos suos multipliciter probat, & pro multa patientia copiosè in caelo remunerat; reprobos verò, propter eorù malitiam, districtè panit & damnat, seruata in his omnibus magna misericordia cum plena iustitia: Cui aeterna laus & gloria per infinita seculorum secula. Amen.

De cōstātia
S. Agnetis.

De nobilitate
Christi.

S E R M O XXVII.

De aurea corona in capite sanctissima Agnetis virginis & martyris.

I. *ET* tanquam sponsam, decorauit me corona. Dilecti fratres, nunc de corona sanctissimæ Agnetis virginis, qua coronauit eam Christus in caelis, pauca (si placet) audiatis. Corona est ornamentum capitis, & maximæ dignitatis: quæ specialiter debetur regibus, & regum filijs & filiabus, ob nobilitatem generis; aut etiam aliquibus magnis personis, in signum victoriæ, aut doctrinæ, aut sanctitatis, seu eximiæ virtutis. Vnde de sanctis martyribus specialiter legitur & cantatur: Corona aurea super caput eius, expressa signo sanctitatis. Sed quis huius coronæ pulchritudinem dignè enarrabit? Æstimo, quòd nemo mortalium scire poterit, nisi cui Deus hoc mysterium reuelauerit, aut eius gratia post mortem ad regnum Dei peruenerit. Ista aurea corona, omnem seculi huius gloriam & decorem, tam regum quam principum, tam nobilium quam præsulum mitras excedit; quia non de terrena materia facta est, sed in caelesti officina à Deo parata, noua semper claritate resulget.

Corona
S. Agnetis.

Christus
corona &
præmium
sanctorum
omnium.

2. Et quid melius & dignius, pro nostra imaginatione, per hanc coronam intelligere possumus, quam ipsum Dominum nostrum Iesum Christum, æternæ gloriæ donatorē? Ipse enim est essentialiale præmium, & corona omnium sanctorum, principium & finis omnium bonorum. Ipse, summa felicitas, summa iucunditas, summa pulchritudo, summa suauitas. Ipse, æterna veritas, æterna sapientia, æterna bonitas, æterna maiestas. Ipse, fons vitæ amoenissimus, qui omnes cæli ciues sua præsentia lætificat & inebriat, & misericordia saluat & coronat; per gratiam iustificat & illuminat; per gloriam beatificat & satiat. Ipse, omnia ad se trahit, omnia per se implet, super omnia exaltat, & supereffluenter remunerat; tribuens singulis aureum denarium pro laboribus pauperibus; & pro breui certamine auream coronam in vita æterna, cum Angelis potissimum possidendam. Pro hac corona habenda omnes laborare debemus, & certare vt vincamus; sicut omnes sancti ante nos fecerunt, & vicerunt; qui modò cum Christo regnāt, & coronas triūphales pro duri certaminis labore in capitibus portant. Qui tamen sibi victoriā de hostibus non ascribunt, sed cū omni reuerētia & gratitudine coronas suas ante sedē Dei coram agno deponunt; & cū ingenti exultatione & consona voce psallunt, & dicunt: Benedictio, claritas, sapientia, laus, honor, gloria, salus, virtus, victoria, Deo nostro in secula, qui nos per multas tribulationes perduxit ad hanc gloriosam coronam feliciter obtinendam. Hanc aureā coronā cū aureola percipere meruit Agnes beatissima, permanēs fortis & cōstans in passione sua pro fide, & castitate, tradens semetipsam in mortem, vt acciperet coronam gloriæ nunquam amittendam. Quid hac corona pulchrius? quid iucundius? Quid sublimius? Quid felicius, quam regem Angelorum clarissimè contemplari, cum omnibus Sanctis in cælis?

Adhortatio ad demerendam coronā qui est Christus.

Virtutes
S. Agnetis.

3. O virgo Christi, contemprix mundi, quæ elegisti Christo in castitate seruire, exhilarēce in spe futuræ gloriæ. Si desideras auream coronam, ferre in cælo, fer modò Christum in corde, semper in ore, semper in opere. Averte oculos tuos à mundo, leua animam tuam ad Iesum in cælum. Sis seruens in laude eius, humilis & vilis in oculis tuis, frequens in precibus, prompta in obsequijs, prouida in verbis, patiens in doloribus, tacita in opprobrijs, hilaris in despectibus, simplex in vestibus, pudica in moribus, custodita in omnibus vijs tuis. Noli Christum negligere in aliquo opere vel momento temporis sub cælo, qui nunquam auertit oculos suos à te, in quocūque fueris loco. Attende Agnetem sanctam, quasi in corpore morantem, & castitatis exemplaribi monstrantem. Tam sancta, tam casta, tam deuota, tam pudica, tam honesta, tā custodita fuit Agnes beatissima in hac vita;

vt

vt nec oculos suos leuaret ad idola Gentium, nec ad spectacula ludorum, nec ad fulgorem auri vel argenti, nec concupisceret decorem aut amicitiam alicuius mortalis viri: sed Deum mente gerens, fide tenens, corde amans, ore laudans, toto animæ desiderio oculos suos erigebat continuè ad cælum; vbi sciebat esse Christum Sponsum suum, cordis sui thesaurum optimum, super omnia desiderabilia amandum & amplectendum.

4. Igitur adhuc pro ampliori deuotione excitanda, contemplari libet pulchritudinem coronæ beatissimæ Agnetis, quæ speciosis ornata floribus, mirandam iucunditatem castis ingerit mentibus. Habet enim tres circulos argenteos, ad honorem sanctæ Trinitatis, continentes tria ferta cõstipata floribus pulcherrimi coloris, & suauissimi odoris. Qui habet aures audiendi audiatur & intelligat, quid mysticè ista significant. Delectantur Virgines in pulchris vestibis & floribus; milites in armis aureis & loriceis; clerici in libris & studijs, monachi in hymnis & psalmis, seculares in terrenis; principes in delicijs, spirituales in diuinis. Nulla tamè delectatio maior & suauior, quàm in Deo & virtutibus veris, ad Dei honorem factis, exultare. Dimissis ergo lubricis & caducis, cum castis & sacratis virginibus, inspiciamus internis oculis, immarcescibiles flores in coronâ felicissimæ Agnetis.

De pulchritudine coronæ.

5. Primus circulus continet fertum ex albis floribus & cãdidis lilijs, in valle humilitatis conceptis & natis. Isti flores designant sanctas & deuotas meditationes de incarnatione Iesu Christi, ex Maria pura & sancta Virgine nati, mundis pannis inuoluti, in arcto præsepio locati, virgineis vberibus lactati; Angelicis laudibus commendati; à deuotis pastoribus visitati; à stella radiante reuelati; à sanctis regibus quæsit, inuenti, & adorati; ab eisdem cū tribus muneribus (auro, thure, & myrrha) oblati dignè venerati, à S. Simeone in vlnis amorosis amplexati, ab Anna vidua corde & ore summè benediçti & confessi. Quid in his omnibus bonis auditis, lectis, & percogitatis aliud reperitur, quàm hortus plenus floribus & lilijs, cum aromatibus multis? Verè omnia hæc nitent, florent & coruscant: flagrant, odorant, & delectant. Isti flores de natiuitate Christi, & perpetua virginitate beatæ Mariæ matris eius, habent tam suauem odorem, tam mirum saporem, tam magnum decorem, tam fortem ardorem; quod expellunt ab anima languente omnem tentationem & carnalem amorem; omnem iram & indignationem; omnem inuidiam & superbiam; omnem acediam & torporem; omnem duritiam & perturbationem; omnem tristitiam & diffidentiam; omnem nequitiam & fallaciam; omnem turpitudinem & diaboli cã immisionem: siue à viro, siue à muliere, siue à iuvene, siue à se-

Primus coronæ circulus.

Meditari incarnatione Christi quantum iuuet.

ne; siue à diuite, siue à paupere: quia pro omnibus natus est Christus, pro omnibus passus & crucifixus; vt omnes saluaret, omnes à peccatis mundaret, & virtutum floribus adornaret.

2. Cor. 5.

Cant. 2.
Monialis
institutio
atque adeò
cœnobita-
rũ omnium.

6. Sunt autē in isto sermo quinque lilia pro castitatis custodia, virginibus valde necessaria, scilicet, verecundia, taciturnitas, sobrietas, solitudo, & clausura. Hęc valde muniunt virginis aulam, & clariorem reddunt eius coronam. Audi virgo virginum sanctimoniam commendantem. *Virgo* (inquit) *cogitat, quæ Domini sunt vt sit sancta corpore & spiritu, in Christo Iesu Domino nostro.* Quis est iste Iesus, quem sic amant sanctæ virgines, vt relinquunt etiam parentes? Hic est Iesus Nazareus, Dei Patris vnigenitus, filius Mariæ virginis, Spõsus Agnetis, amator castitatis, custos virginittatis, Hic est cõsolator pauperum, defensor viduarum, susceptor orphanorum, qui loquitur ad virgines in Canticis canticorum: *Ego flos campi, & liliũ conuallium.* Ego sanctarum mētium visitator, & inhabitator. Quapropter virgo Christi, si vis celestis Sponso dignè placere, stude flores virgineos & munda lilia intus habere, & omnes sensus tuos foris à deceptionibus custodire.

7. Caue miluum, ò simplex colũba; fuge lupum, mitis agnella; caue serpentem tibi appropinquantem, casta puella; ne per fenestras corporis intret ad cubiculum cordis, & corrumpatur puritas conscientia tua; per incautum visum, vel turpem auditum, aut per ceteros sensus tuos, pronos semper ad malum. Idcirco summè cauenda sunt loca, personæ, tempora, colloquia, salutationes, munera, risus, iocus, aspectus, ornatus, conuiuia, cantica vana. Hęc & alia multa carnis blandimenta mūdus habet; quæ (prò dolor) offert suis amatoribus, currentibus caeca mente ad inferni tormenta! Peribunt enim omnia pulchra & delectabilia sine mora, cum mortis venerit hora. Sunt autem ista terrena & carnalia oblectamenta venenosa virginibus, horrenda pudicis, fugienda deuotis, execranda religiosis, summè cauenda iuuenibus, strictè corrigenda in adultis & incautis. Vera namque discipula Christi, & amatrix castitatis, ab aspectibus hominum se abscondit, ne offēdat Deum, ne amittat Spiritus sancti solarium, ne fortè sibi & alijs sit in periculum & scandalum, & diabolo in ludibrium fiat, quæ erat socia Angelorum. Igitur in quãto arctiori manserit custodia, & ordinis disciplina, tanto pulchriora lilia habebit in sua aureola, & aurea corona: Cumque virgo abscondita, soli Deo placere intendens & cupiens, ab omnibus mūdanicis curis & fabulis se elongauerit & mūdauerit; tunc Christi adspirante gratia, suavis ex ea odor bonæ vitæ, sicut odor myrrhæ & thuris, emanabit: Et multæ filia: Siõ, adhuc sequa-

lo deditæ, audientes sanctam conuersationem inclusæ monialis, excitabuntur etiam ad relinquendum propter Christum omnem seculi vanitatem, vt apprehendant cum virginibus aureæ coronæ pulchritudinem. O quàm sapienter agis filia Sion, quæ mundum labricum spernis, Angelorum Regi nubere & adherere semper intēdis, & ad celestes nuptias intrare festinas, Intra intra claustrū virginum, vbi discas facere voluntatem Domini Regis tui: & prapara te cum sodalibus tuis, vigilando, orando, & expectando beatum aduentum Sponsi tui de celo. Certè si perseveraueris in eo quod cœpisti; erit sine dubio quod desideranter à Domino Deo tuo sæpè petisti.

8. Secundus circulus huius aureæ coronæ, continet fertum ex
 subris floribus colligatum, visu pulchrum, odoratu dulcissimum, Circulus
secundus.
 auditu mirandum, cordi solatiofum. Iste rosa designant carnis castigatioem, mundi despectionem, cordis compunctionem, & sacram meditationem, cum intime compassionis affectu erga Dominicam passionem. Iste rosa crescunt inter spinas & tribulos, & vrticas, id est, inter varias carnis tentationes & hominum vexationes, qui nunc verbis duris, nunc pratis moribus alios inquietant, & deuotionē modesti hominis sæpè perturbāt. Væ illis, & bene his, qui patiuntur molestias ab importunis. Iste rose ideo dicuntur rubeæ siue purpureæ, quia verecundis mentibus dolorem inferunt & ruborem. Attamen fragrant suauiter, si fuerint duriter confricatæ, quia humiles mentes dulciter respondent & piè, cum fuerint ab iracundis argutæ & despectæ: Et ampliores gratias Deo reddunt, quia à spinis proximorum ledi & pungi meruerunt. Iste rosa super ignem positæ & exustæ, dulcem aquam emittunt, pro medicina vtilem: similiter mitis & humiles igne sancti Spiritus accensi, pro iniurijs & inuidijs piè intercedunt, & lachrymas cum gemitu sæpè fundunt. Reuera magna sunt patientium merita, magna virginum trophæa, magna apud Deum continentium fulgent præconia; quibus æterna merces cum aurea corona reddetur in coelis, stellis præclarior vniuersis. O virgo mitis & humilis, valde multū potes promereri in presfuris, pro Christi nomine sumptis. Etenim quoties verbum durum aut factum læsuum patienter sustines, toties rubeas rosas de spinis gignis & producis, & coronam tuam magis clarescere facis.

9. Iste rosæ inueniuntur in magna copia apud sanctos martyres & virgines Deo dedicatas; qui fide armati, charitate inflammati, & patientia accincti, roseum sanguinem suum pro Christo largiter fuderunt; & coronas triumphales, rosis ac lilijs emicantes, meruerunt habere perpetuas, summo honore gaudentes. Vn-

Tiburtius
martyr.

Dorothea
virgo &
martyr.

de de sancto Tiburtio, nobili martyre Christi legitur, quod iustus super arduos carbones nudis pedibus incedere, ipse in Domino Iesu confidens, intrepidus accessit; & facto sanctæ crucis signo, super igneos globos stetit illæsus, & gaudenti animo iudici respondit: In nomine Domini nostri Iesu Christi; videtur mihi, quod super roseos flores ingrediar, quia creatura ipsa creatoris famulatur imperio. Hinc etiam de sancta Dorothea, nobili virgine & martyre, pulcherrimè fertur, quod ante horam passionis suæ, breuiter orans, meruit impetrare, de paradiso caelestis Sponsi sui Iesu Christi, tres florentissimas rosas cū tribus odoriferis pomellis, quas Theophilo viro scholastico, sibi insultati & non credenti, per puerum Angelici decoris, eleganter transmisit. Quibus ille conspectis conuersus est, & fidelis effectus; atque fidei calore accensus; protinus per martyrij palmam Dorotheam sequens, paradysum lætus intrauit, sicut eidem egregia sponsa Christi Dorothea promiserat.

10. Nemo igitur de istis rubicundis rosas acquirendis desperet, quasi longè positas, & difficulter iam inueniendis. Nam possunt ab omnibus Christianis, & præcipuè à deuotis & religiosis personis, tam die quàm nocte, tam hyeme quàm æstate, studiosè quæriri, & fructuosè inueniri; sed debent cautè seruari. Legendo enim Christi passionem, & sanctorum martyrum passionès, rosæ rubæ in libris Ecclesiasticis quæruntur; meditando & orando inueniuntur; iustè, sobriè, castè, & piè viuendo, carpuntur & seruantur. Amplius autem istæ rubicundæ rosæ quærèdæ sunt tempore angustia, iuxta montè oliueti in horto secreto à turbis, in quem introiit Iesus, & discipuli eius, vt orarent. Qui tunc à Iudæis captus, ligatus, percussus, flagellatus, coronatus, crucifixus, vulneratus, & quasi toto corpore cruentus; apparuit omni rosæ rubicundior, preciosi sanguinis sui rubore perfusus & purpuratus. O quàm multas rubeas rosas, ex singulis plagis & vulneribus suis, mitissimus Iesus produxit, omnibus aromatis suauiores & pulchriores. Nempe, quanto sapius rosæ istæ aspiciuntur, diutius teruntur, diutius mente reuoluuntur, tanto vehementius fragrant, dulcescunt, florent, rubescunt, crescunt, & dilatantur. Excedunt enim rosæ Iesu Christi Nazarenæ, in rosæto passionis eius ortæ, & in Hierusalem quasi in mortariolo à Iudæis contritæ, omnium sanctorum martyrum ac virginum passionès, dignitate, magnitudine, suauitate, pulchritudine, & omnium gratiarum plenitudine, ab ortu solis vsque ad fines orbis terræ. Sunt autem istæ rosæ valde preciosæ, & ad ornandum cuiuslibet deuotæ animæ coronam habiles & formosæ; ita quod nullo precio mundi valent existimari, nec à mercatoribus comparari, neque

neque in apothecis medicorum inueniri.

11. Vbi ergo possunt discerni, & acquiri? Non in foro, sed in choro; non in platea, sed in Ecclesia; non in bello, sed in cella; nō in tumultu, sed in silentio; non in risu, sed in planctu; non in cō-
uiuio, sed in ieiunio. Verū specialiter à cōtemporibus seculi, crucem suam quotidie tollentibus, & in passione Christi feriosè meditantibus, citiùs inueniuntur, & vberius infrà Missam colliguntur. Valde enim recreant tristes animos, & confortant aduersitate depressos. Oportet autem deuotam animam, magnam sibi adhibere custodiam, ne dolosus raptor diabolus, in hunc hortū rosarum, cum figmentis suis pēssimis, subito veniat, & si arcam cordis apertam inuenerit, suaues Christi rosas exinde tollat, & foetidas vrticas & nigros carbones iterum silenter immittat. Vbi est tunc Iesus, vbi crux, vbi clauis, vbi lancea, ad fugandū hostem malignum de arca tua? Surge & vigila, clama & ora, Iesum inuoca, & crucifixum adora. Imprime tibi signum sanctę crucis, contra hostem omnis virtutis. Arripe lanceam Longini militis, cōtra terrorem saui leonis. Claude cor tuum, contra virus serpentis. Confirma illud tribus Domini clauis, quasi tribus fortibus feris, ne callido & rabido hosti pateat tam facilis intrandi locus ad abdita cordis.

12. Tertius circulus continet fertum, ex blaucis & glaucis floribus optimè compositum, super omnia agri gramina odoriferum, caelestibus mysterijs plenum. Rectè enim ad decorem virginialis coronę huiuscemodi flores pertinet, qui puritatem cum virginibus seruant. Et si bene intelliguntur, non parum religiosorum mores ædificant, qui terrena funditus reliquerunt. Igitur blauci flores, qui speciem tenent ætherei coloris, designant cōtemplationem glorię caelestis, & magnum desiderium perfectorum & inclusorum; qui oblitis omnibus infimis & presentibus bonis perituris, meditantur aeterna, inhiantque incessanter ad presentiam Dei & Angelorum confortia; vbi omnia sunt tranquilla, iucunda, atque perfecta. Hi in oratione frequenter accē-
si, cupiunt cum beato Paulo à vinculo corporis dissolui, & cum
Heliā in igneo curru ad cælum transferri, & Christo in regno eius feliciter presentari. Vbi semper gaudeant & epulentur in cōspectu Dei, laudando & canendo cum Angelis sanctis, sine omni impedimento & labore, altissimas laudes summę Trinitati, in perpetuas aternitates. Hi flores, scilicet meditationes de caelestibus gaudijs, valde ornant coronam cuiuslibet sacrę Virginis, & animę fidelis, Christum cordialiter amantis, & ad Deū fontem viuum auidè sitientis.

13. Hi sacri flores, maximè inueniuntur & leguntur in Euāgelicis

Tertius
circulus.

Phil. 1.
4. Reg. 2.

cis pratis & hortulis Saluatoris, meditando de gaudijs dominicae resurrectionis, ascensionis, & Spiritus sancti donis; & de miraculis per Apostolos Christi in primitiua Ecclesia, in nomine Iesu gloriose perpetratis. Simili modo, ex speciali deuotione capiuntur flores caelestis laetitiae, in singulis festiuitatibus beatissime virginis Mariae, & aliorum sanctorum natalitijs, quando de ipsis deuotè in Ecclesia cantatur, legitur, & celebratur, & de aeterna sanctorum gloria desideranter cogitatur. Toties namque flores aetherei splendoris, in anima contemplatiua ad Deum suspensa oriuntur, crescunt, & dulcescunt; quoties ex memoria caelestis gloriae mens compingitur & accenditur, & ad praesentiam Christi & sanctorum suspirat & anhelat. Vnde saepe per feruida desideria sursum respicit, & ex intimis praecordijs cum Elia clamat & orat: *Sufficit mihi Domine, tolle animam meam*; quia melior est dies vna in atrijs tuis, super millia huius vitae gaudia.

3. Reg. 19.

14. Sed rursus considerandum, quod tunc nobiles istae rosae, de corona deuotae animae cadunt, sordescunt, & arescunt, cum in infimis, vanis, & curiosis rebus, mens incipit delectari, aut frivole foris occupatur; & ex quodam torpore pressa, negligit caelestia meditari, omnibus visibilibus praeferenda, & omnibus thesauris mundi meliora. Vnde & beatus Paulus discipulos suos ad florigeram patriam exhortans, ait: *Quae sursum sunt quaerite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quae sursum sunt sapite, non quae super terram. Quare? Quia cito praeterit figura huius mundi; & nihil permanet sub sole, quod potest cor hominis satiare.*

Col. 3.

1. Cor. 7.

Miserationis affectus induendus exemplo Christi.

15. Sunt etiam in hoc virgineo ferto multi pulcherrimi flores, crocei & caerulei coloris, igneam habentes splendorem, aspectu delectabiles, odoratu suaues, tactu lenes & flexibiles. Isti pertinent ad vitam actiuam, & designant copiosius affectus cordis; ad subueniendum debilibus & infirmis, & dulces sermones ex ore prudentis, ad consolandum tristes & grauatos, ne deficient in tentationibus & laboribus quotidianis. Sic enim lex Dei praecipit, & charitas fraterna exigit, ut fortis debilem portet, prudens instruat ignarum, mitis compescat iratum, feruidus excitet torpentem, letus consoletur tristem, maturus corripiat dissolutum, discretus refrenet nimium, humilis reprimat superbum, simplex cohibeat curiosum, stabilis retineat vagum, taciturnus increpet verbosum: ut silentio suo aedificet potius audientes, quam verbis effusis. Ex istis croceis floribus, odor suauissimus saepe manat, qui animos debiles spiritalibus fomentis confortat, ut in virtutibus magis proficiant. Hinc est, quod diuus Paulus, multis virtutum floribus ornatus, ad colligendum charitatis flores discipulos hortatur, dicens: *Per charitatem seruite inuicem, quia sumus inuicem*

Ephes. 4.

ezm membra. Et iterum: *Alter alterius onera portate, & sic adim-* Gal. 6.
plebitis legem Christi. Isti flores fraternæ compafsionis & erudi-
 tionis, inueniuntur plenius in agro dominicæ prædicationis; sci-
 licet in dulcibus Christi sermonibus & octo beatitudinibus: in
 myfticis parabolis, & iucundis reuelationibus regni cælestis; in
 signis varijs, super infirmos & obfefsos: in misericordia, super e-
 genos & pauperes; in benignitate, super peccatores & pœniten-
 tes; in mansuetis verbis ad duos & peruersos; in honestis mori-
 bus, & humilibus obsequijs, & penurijs rerum coram discipulis
 fuis; in fatigatione teneri corporis fui, & longa pernoctatione
 in orationibus deuotis, in altis môtibus & locis secretis, ad medi-
 tandum de cœlestibus gaudijs aptis. Ecce, quot sacri sermones,
 tot pulchri flores: quot mysticæ parabolæ, tot nobiles rosæ. Et
 quando de regno Dei & Angelis Iesus loquebatur Apostolis, tunc
 flores æthereos amicis fuis ostendit, in cæli secretis. Et quando
 mandatum nouum eis dedit, vt inuicem se diligere, atque pe-
 des eorum lauit, tam verbo quàm exemplo eos instruendo; tunc
 optimi odoris fragrantiam ex croceis floribus, inter eos disperfit.

16. O quàm stupendam signum fecit Iesus, cum seipsum præ-
 buit omnibus verè humilitatis exemplum? O mirum super om-
 ne mirum, quòd omnium sanctorum sanctissimus, & omnium
 dominorum altissimus, fit omnium seruorum suorum seruus in-
 firmus; quòd summa maieftas inclinauit se sponte, infra homi-
 nes simplices & pauperes suos commensales: dicens: *Ego in medio* Luca 22.
uestri sicut qui ministrat: non enim veni ministrari, sed ministrare. &
ego Dominus & magister vester vestros laui pedes, & vos debetis alter Ioan. 13.
alterius lauare pedes. Quid plus Domine? Alius pro alio orare de-
 bet, exemplo instruere, neminem lædere, omnibus benefacere
 velle. Isti flores fraternæ compafsionis & piæ subuentionis, val-
 de ornant coronâ virginæ puritatis, & vitam religiosæ cõuerfa-
 tionis: tam in contemplatione cælestium secretorum, quàm in
 visitatione languentium proximorum. Tunc enim flores virtu-
 tum inter fratres suauius redolent & vberius crescunt, cum deuo-
 tus contemplator Angelicos ordines ad horam deserit; & ad ser-
 uendum infirmis & egenis lætus accedit, quasi Christum in præ-
 senti videret. Cum etiam studiosus lector scripturarum, aut dili-
 gens scriptor librorum, vocatus codicem claudit, & pennam de
 manu ponit, & ad sonum pulsantis statim surgit, & ad chorum
 vadit, aut ad communem laborem conuentus incunctanter pro-
 perat. Tunc noui flores in horto cordis eius, per gratiam sancti
 Spiritus cum fructibus obedientiæ incipiunt oriri, dilatari, & ma-
 gnificari, & ipsi ad maximum meritum, & pulchriorem coronæ
 ornatum computabuntur. Præcauendum tamen amatori solitu-
 dinis,

Humilitas
Christi
miraculū
omnium
maximum.

dinis, & deuotæ meditationis speculatori, à leuitatibus & rumoribus; ne per longas occupationes & superfluas locutiones, perdat suauitatem vnguenti mystici, & saporem mellis extinguat leuis infectio fellis & aceti. Quis enim est tã deuotus in oratione, tam studiosus in sacra lectione, tam strenuus in operatione; qui tam citò se recolligit ab intra, quàm facilè labitur ad extra? Quis tam citò consolidat fracta, quàm facilè frangit aliqua? Quis tam citò immunda lauat, quàm facilè in lutum cadit? Igitur, ô Virgines Christi, ô Religiosi serui Dei, state super custodia cordis & oris vestri: ne corrumpantur sensus vestri, per varia desideria mundi, quæ nihil profunt ambulatibus in eis cum magnis periculis & angustijs. Ecce innumeris fallacijs & laqueis mundus est plenus. Ideoque secundum verbum Christi, oportet vigilare & orare, contra tentationes & tribulationes ab omni parte surgentes; & ad bene agendum non deficere, quamdiu vires assunt, & tempora gratiæ promerenda florent. Non enim est corrigiam calceamenti perdere, gratiam Dei amittere, tempus poenitiæ negligere, dies vanè consumere, & vitam æternam pro modico delectamento despiciere.

Luca II.

17. Recogitate immensam bonitatem Christi, super omne genus humanum, quanta bona fecit, quanta mala pertulit, & quam magna præmia electis suis post huius vitæ certamina promisit. Habete bonam fiduciam in Domino semper, & ad auxilium diuinum in omni necessitate recurrite; & in tempore tribulationis nolite desperare, nec ab oratione cessare. Capiatis notabile exemplum patientiæ & perseueratiæ, de sancta Agnete, virgine Christi & martyre: corpore quidem iuuenula, animo cana: statura paruula, meritis magna: sexu infirma, fide fortissima: vestibus spoliata, virtutibus ornata, quæ vt diabolum & comites eius vinceret, ad Christum deuotis & sedulis precibus conuolabat. Cumque humana rabies non cessaret, sed diabolo instigante igne copiosum pararet, ipsa intrepida manens in medio flammarum, expansis manibus orabat, Christum corde & ore laudabat: atque per martyrij palmam, ad Sponsum suum peruenire optabat, quæ super omnia sincerissimo amore diligebat. Plus enim valuit ingens amor Christi in sola fragili virgine, quàm tyranicus furor armatus gladio & igne. Idcirco speciosissimam hanc auream coronam, cum tribus floridis fertis ornatam, habere meruit. Quia mundum spreuit, carnem domuit, diabolum vicit, tyrannum derisit, præmia calcavit, poenas superauit, & ad Christi gloriam pro Christo moriendo felicissimo fine peruenit. Nunc omnes pariter oremus, & clamemus ad Dominum nostrum Iesum Christum, amatorem castitatis, innocentiar, & omnis puritatis; vt doceat nos

nos Angelicā vitam in fragili carne imitari: & cum sanctis virginibus, castitatem mentis & corporis, præcipuè amare, venerari, & conseruare. Amen.

Oratio.

18. **O** Dulcissime Domine Iesu Christe, flos omnium virtutū, castissimè amator virginum, fortissime debellator demonum, strictissime extirpator vitiorum, fragilitatem meā propitiū respice: & per intercessionem beatissimę matris tuę virginis Marię, & dilectę spōsę tuę sanctę Agnetis, virginis ac martyris venerandę, auxilium mihi supernę virtutis impende; vt discam terrena cuncta despiciere, & amare cęlestia: vitijs resistere, & tentationibus non consentire; virtutibus firmiter adhærere, honores fugere, delicias vitare, peccata commissa plangere, occasiones malorum cauere, à praua consuetudine abstinere, cum bonis conuersari, & in bonitate perseuerare, quatenus dono gratię tuę merear coronam æternę vitę, cum sancta Agnete & cum omnibus sanctis, æternaliter in regno tuo possidere. Amen.

*Oratio in
memoriam
D. Agnetis.*

Exemplum.

19. **F**RATER quidam domus nostrę, capitis dolorem frequēter patiebatur, & ideo nonnunquam exire chorum cogebatur. Habebat autem specialem deuotionem ad sanctam Agnetem, venerabilem virginem, patronam nostram, multę pietatis dulcedine affluentem. Desiderauit ergo ingenti cordis affectu sacras reliquias eius visitare in Traiecto; quę ibidem in arca argentea, auro tecta, in ecclesia cathedrali sancti Martini honorificè conseruantur. Contigit ergo vt cum Priore suo pergeret, ad præfatum summę reuerentię locum visitandum: & veniens ad præfatę cathedralis Ecclesię aulam, multis sanctorum reliquijs decenter ornatam, petijt à custode sibi ostendi beatissimę Agnetis arcam, ob deuotionis suę instantiam diu desideratam. Tunc sanctarum reliquiarum custos ait: Non facilè licet mihi reserare preciosam sanctę Agnetis arcam: sed libenter vobis antiquam almę virginis capsulam ostendam, in qua sacrę reliquię eius diu requieverunt, ad Dei laudem & gloriam. Quod frater audiens lætatus est & consolatus, expectans honorabilem sibi loculum præsentandum. Quo viso & aperto inclinauit se reuerenter: & osculans sanctum scrinium, intromisit caput suum confidenter, sperans sibi auxilium meritis sanctę Agnetis affuturum inhesitanter. His igitur actis, maximas gratias egit Deo, & sanctę Agneti virgini, quod patentibus oculis suis hæc meruisset intueri. Qui ex hoc tempore & deinceps à pristinis doloribus releuatus est, non solum in corpore, sed etiam ampliori deuotione profecit in mente; atque reliquum vitę suę tempus iucundo

aiucundo & felici agone in feruore spiritus bene terminauit.

2. *Aliud exemplum.*

20. **A**LIVS quidam frater, cum in profesto sanctę Agnetis ad refectorium legisset, accidit ei improuisę, quod postea solus comedens, os piscis in ore eius frangeretur; & palato tam fixo inhareret, vt acumen eius nec extrahere nec expuere tunc valeret. Quapropter contristatus valde, & timens periculum vocis ex hac læsione sibi imminere, expectauit patienter horam vespertinam, de sancta Agnete solemniter in choro decantandam. Cumque cantor responsorium, Pulchra facie, altius incepisset, & conuentus chori latis vocibus, ad honorem sanctę Agnetis, residuum prosequeretur, deuotę cantando & laudando; cępit frater læsus pariter concinere, & sanctam Agnetem dilectam & benignam patronam suam suppliciter inuocare; vt in ea hora sibi subueniret, & de ista læsione liberaret. Et, o mira Dei clementia, & quam ineffabilis virtus eius & potentia, qui non deserit sperantes in se, de quacumque tribulatione clamauerint ad eum. Statim namque, cum hæc verba cum conuentu caneret; (Intercede pro omnibus nobis,) sensit quendam pruritus in palato gutturis, cępitque parum tulsire, & in instanti cum salina oris exspuit aculeum piscis, sine dolore sui gutturis. Tunc alacer effectus, gratias egit Deo, & sanctę Agneti virgini, quod tã citò meruisset exaudiri & curari. Finitis autem vespers, mansit silenter in choro, prosternens se humiliter super scabellum pedum suorum, osculando pauimentum asserum ex intimo cordis affectu: congratulans in secreto, de tãto beneficio meritis sanctę Agnetis sibi collato. Deinde magis volens certificari de presenti facto, quęsiuit aculeum piscis ex ore proiectum, & inuenit eum in arena prolapsum: Quem secum tollens ad cellam, posuit iuxta sanctę Agnetis imaginem; ob eius specialem dilectionem perpetuę recolendam. Cuius sacro patrociniõ pius Dominus ab omni periculo nos semper & vbique dignetur custodire, & in bona conuersatione cum omnibus nobis in oratione commendatis conseruare. Amen.

3. *Exemplum aliud.*

21. **F**VIT in ciuitate Svvollesi ciuis quidam, Hermannus de Oeuer nominatus, diues & honestus, pius & misericors super pauperes, atque in hospitali sancti Spiritus, fidelis infirmorum & egenorum procurator. Hic, quadam turbatione orta in ciuitate contra eum & quosdam conciuēs eius, confugit ad monasterium nostrum, in monte sanctę Agnetis virginis, hospitandi gratia. Qui pro sua probitate & mansuetudine susceptus est, & benignę tractatus cum multa charitate & fraterna beneuolentia.

Modico

Modico autem tempore transacto, didicit Confiteor legere, & sacerdoti ad Missam ministrare, licet iam senex esset, & literas penitus ignoraret. Quod cum tanta diligentia & deuotione fecit, ut alijs aliunde occupatis, sæpè bis vel ter vno die sacerdotibus ad Missam libenter & alacriter ministraret. Siquidem venerabili patri nostro VVilhelmo Vormken, tunc temporis Priori domus nostræ, speciali amatori sanctæ Agnetis, frequenter infra summam Missam choro canente, ipse retro in Ecclesia superpellicio indutus, magno cum affectu ministravit.

Accidit autem quadam vice, ut ipse quasdam pecunias ex cella, in qua morabatur, perderet: de quibus vehementer doluit, mirans quis hoc fecisset: (nondum enim sua resignauerat, sed sicut hospes & amicus fidelis inter fratres in ambitu claustrum habitabat.) Nam infra meridianum prædium, quidam alienus & ignotus, latenter per fenestram apertam, cameram eius intrauit, & quantum sibi placuit, furatus est, & citò recessit. Prandio itaque facto, cum Hermannus post gratias dictas cellam suam intraret, pecunias suas querens non reperit: & satis contristatus, vni conuerforum fratri Ioanni de Eme, sibi familiari, cõquerendo dixit; O bone dilecte frater Ioannes, sunt hîc fures in domo? Qui ait: Non utique, bone Hermanne. Tunc ille furtum sibi iam factum reuelauit, dicens: Perdidi pecunias, quas habui in cella, & modò infra prandium sunt secretè furatæ. Cui frater Ioannes, consolando tristem respondit: Non cogites bone amice, quòd aliquis fratrum nostrorum, aut ex familiaribus domus huius, hoc fecerit. Sed fortè aliquis extraneus hospes, qui hortum pomarij intravit, tentatus hoc egit; sicut quandoque præteritis temporibus experti sumus, vestibus occultè furatis. Audiens autem hæc venerabilis Pater & Prior noster VVilhelmus cõtristatus est valde; & omnes fratres de damno boni viri ex confusione furti doluerunt. Tunc quidam fratrum nostrorum, ipsi magis familiares, consolando & ad patientiam hortando dixerunt ei: O Hermanne charissime, sitis modò patientes in isto: quia fortè Dominus Deus noster non vult, quòd occupetis amplius cor vestrum cum pensuistis istis. Faciatis ergo nunc de necessitate virtutem: & offeratis eas Deo & sanctæ Agneti, pro salute animæ vestræ: Et si postea contingeret vos iterum eas acquirere, quòd non velitis inde aliquid retinere: sed ad cultum Dei & ministerium sanctæ Agnetis, omnia prouenire debeant. Fecit bono animo & pia intentione, quod consultum est; vouens sponte omnia Deo plenè, & beatæ Mariæ Virgini, & sanctæ Agneti patronæ Ecclesiæ nostræ, breui tempore consecratæ. Igitur oblatione ista votiua consummata, venit post triduum nuncius bonus de Syvollis, missus

à do-

à Domino Ioanne Haerlem, tunc rectore deuotarum sororum Beguinarum, dicens: Fratres non sitis solliciti & tristes de pecunijs perditis, citò eas recipietis, Deo fauente. His auditis gauisus est Hermannus, & cum eo Prior noster, & totus conuentus. Quis autem fuerit iste fur & raptor, clericus an laicus, hucusque nescitur. Nam speratur, quòd pœnituit, & domino Ioanni secretò, vt ad monasterium omnia remitteret, supplicauit, quòd etiam tacito nomine fideliter fecit. Empta sunt autem & parata de pecunijs illis receptis, ad sancta Agnetis honorem, duo ornamenta sacerdotalia, & calix vnus argenteus deauratus, titulo Hermanni de Oeuer sub pede calicis inscripto.

4. *Aliud exemplum.*

22. **Q**UIDAM frater domus nostræ, celebrans in domo capituli in altari sanctæ Agnetis virginis, diabolo insidiantè subito tentatus est in Missa de fide & sacramèto corporis Christi, in quo sapius habuit cõsolationem & deuotionem magnam. Sentiens ergo grauem influere quæstionem, conuertit se citò ad piùm Dominum Iesum, cum gemitu & recta fidei intentione orando. Moxquæ audiuit diuinum responsum intus sibi dictũ: Crede sicut sancta Agnes, Cæcilia, Barbara, & aliæ sacrę virgines crediderunt: quæ pro Christo passæ sunt, & de nullo verbo in fide dubitauerunt. His auditis cessauit tentatio, & quæstionis dubitatio. Et sapius postea contra diabolicam immisionem hæc verba reuoluit: Crede sicut Agnes, Cæcilia, & Barbara, & nunquam errabis in fide Catholica. Nam tot sunt testimonia vera, quot sunt sancta verba in Biblia.

5. *Exemplum aliud.*

23. **A**LIVS etiam quidam de fratribus nostris infirmus, in eodem loco & altari ex deuotione cõmunicauit: qui diu baculis se sustentãs, curuus incedere solebat. Sed post celebrationem Missæ, virtute Christi & meritis sanctæ Agnetis, sic cõualuit, vt baculos suos post Missam ibidem relinqueret, & postea ad chorũ & conuentum lætus & rectus transfret. Mirante autem quodam fratre de isto facto, sciscitari piè cœpit, quid ægrotus egerit, & infra Missam cogitauerit. Respondit sanatus: Cogitauit & reuoluit verba sancti Euangelij, Luca referente de Domino nostro Iesu Christo: Et omnis turba querebat eum tangere, & virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Bona ergo fides & virtus Sacramenti, cum precibus sanctorum, sanare adhuc possunt mente & corpore debiles, vt fiant feruentes in amore Dei, & ad omne opus bonum promptiores, & suis Prælatis sine mora obedientes. Hęc sunt æternæ salutis miracula, quæ adhuc frequenter operatur Christus cum deuotis mira clementia.

6. *Aliud*

24. **A**ccidit quodam tempore in quadragesima, quòd quidam frater rogatus fuit celebrare Missam manè circa horam quintam, pro hospitibus & tota domus nostræ familia: sicut confectum est fieri pro bona custodia laborantium in officiis, & pro itinerantibus in via propinqua vel remota. Frater autem ille piè annuit, & ex charitate libenter fecit, pro quo rogatus fuit. Erat tunc festum sancti Gregorij Papæ, quem frater speciali affectu diligebat; quia in eius festo, scholas ad discendum alphabetum, cum aliis pueris primitus intrauit. Cum ergo accessisset ad altare, cœpit cogitare qualem Missam vellet legere, de ieiunio vel de S. Gregorio. Statim venit ei ad mētem: Tu nondum legisti Missam in hac hebdomada de sancta Agnete, pro speciali causa tibi commissa. Lege ergo modò de sancta Agnete, cum collecta de sancto Gregorio, & postea cantabis Missam de eo in choro, cum toto conuentu, corde iucundo. Fecit sic in nomine Domini cum bona fiducia, soluendo vota sua de sancta Agnete patrona nostra, Christo summè dilecta. Omnibus igitur in ecclesia ferè congregatis & Missam audientibus, contingit periculum incendiij in domo agriculturæ nostræ, nemine adhuc sciente. Sed pius & misericors Deus optimè providit, quòd incendium citò extinctum fuit. Nam laicus quidam donatus noster Matthias nomine, post eleuationem de ecclesia exiens superuenit, & fomitem ignis extinxit. Quod meritis sanctæ Agnetis confidimus ascribendum, de qua tunc specialiter legebatur Missa, ad rogandum pro pia causa Dominum. Deus enim, qui beatam Agnetem in medio flammaram, expansis manibus orantem, illasam conseruauit: ipse illo die domum nostram cum omnibus suis utensilibus incombustam, precibus & meritis eius, clementi bonitate custodit. Vnus enim laicorum ad audiendam Missam, cum aliis intrauit ecclesiam, & neglexerat sub tecto domus lucernam extinguere; quæ combusto ligamine, cecidit super segetes ibi iacentes, & accendit. Sed pius Dominus omnia videns, & inopum preces misericorditer attendens, huic periculo per alium (vt prædictum est) tempestiuè subuenire concessit. Audiens autem deuotus & prædilectus Pater noster, frater Theodericus Cliuis, tertius domus nostræ Prior venerabilis, periculum incendiij accidisse, & Dei gratia citò cessasse, primò satis expanit, nec mirum. Deinde consolatus est, & gratias egit Deo, quod tam graue periculum non processit, sed repente dissipatum fuit. Cum ergo tumor incendiij ad aures aliorum peruenisset, frater, qui de sancta Agnete missam eodem die celebrauit, secretè ad Priorem patrem suum accessit, & humiliter ei indicauit: Dilecte Pater, gratias

agamus Deo & sanctæ Agneti patronæ nostræ; quia Missa de ea hodie lecta fuit pro speciali causa: & spero, quod fideliter pro nobis oravit, & ab incendio isto nos Dominus liberauit. Tunc bonus pater & pius pastor, congaudens magnificè, utpote castus amator sanctæ Agnetis, iniunxit speciales orationes fratribus; atque largiores eleemosynas distribui iussit pauperibus, pro tam euidenti protectione ab incendio præfenti, & ab omni malo futuro, Amen.

Aliud Exemplum.

25. **V** Ir quidam furatus est equum, ex pascuis monasterij nostri montis S. Agnetis, quem secum duxit ultra milliare à monasterio nostro situm: putans se esse securum, & ad propriam domum cum præda prosperè rediturum. Veniens ergo ad villam quandam, ligauit equum cum resticulo ad stipitem cuiusdam sepi in biuio, & intrans hospitium sedit ibi ad bibendum, & modicè quiescendum. Interim verò equus solus foris stans, & nullum adesse videns; quodammodo impatienter motus, quòd in loco alieno esset, & à domo suæ habitationis violenter abductus, cœpit caput suum frequenter hinc inde agitare & pedibus calcitrare. Et tandem lorum, quo ligatus erat, hac illacque distraxit, donec penitus solueret ligaminis nodum. Cumque se liberum & enodatum iam sentiret, & sessorem suum diu expectando non perciperet: & quia naturale est animali ligato diligere libertatè, & ad suum tendere stabulum consuetum, statim vertit caput suum ad viam rectam, qua venerat; & solus (Deo ducente) fortiter currens, ad portam monasterij saluus peruenit. Ibi que morosè stans & expectans in loco sibi noto, à portario & colono nostro bene cognitus est & latanter introducitur, de quo Deus æternaliter sit benedictus. O beatissima Agnes semper honoranda, cuius hoc meritis deputamus; quia in multis necessitatibus nostris tua patrocinia experti sumus. Ideoque Christum in te prædicamus, & deuotè inuocamus & laudamus: gratias agentes Deo semper, pro omnibus bonis suis misericorditer nobis sæpè collatis, Amen.

IN DEDICATIONE ECCLESIAE.

SERMO XXVIII.

De quinque luminaribus Templi.

Matth. 21.
In festo
dedicationis
Ecclesie
sermo.

1. **D** Omus mea, domus orationis vocabitur, dicit Dominus. Dilecti fratres, hodie est solennis festiuitas dedicationis ecclesie nostræ, quæ ab omnibus in hoc loco habitantibus debet deuotè & iucundè celebrari: & mentes celebrantium, ad superna Angelorum gaudia incitare. Ad hoc enim omnis ecclesia construitur & dedicatur; ut in ea diuinæ laudis obsequia agantur: & orationes fidelium in loco sancto citius & plenius à Deo exaudiri mereantur.

tur. Valde autem ecclesia Dei ornatur & illuminatur, si hæc quinque seruitia in ea seruantur; & tãquam cæli luminaria, vt in templo Dei luceant, sollicitè custodiuntur. Primò, inter cætera diuini cultus obsequia emicat, & domum orationis illustrat, atque ingredientes ecclesiam ad orandum excitat, & in diuino amore corda fidelium accendit; cum sacerdotes sacris vestibus induti, ad altare reuerenter accedunt, Missas deuotè celebrant; & pro se & communi populo sacrificium Deo summè placitum offerunt, & piè intercedunt.

Templo
Dei quin-
que sunt
ornamen-
to.

2. Secundò, domum Dei præcipuè ornat & illuminat chorus clericorum, cum quotidie horæ canonicæ ab ecclesia institutæ, à clericis & religiosis personis; temporibus suis debite persoluuntur: & omnia cantanda & legenda ad honorem Dei, modestè & honestè sunt & complentur, & omnis leuitas, strepitus, & confusio, pro posse strictè vitantur.

3. Tertio, domum Dei maximè ornat & illuminat, cum verbum Dei, frequenter à sacerdotibus, pastoribus, & doctoribus; populo Christiano, regibus & principibus, senibus & iuuenibus, paruulis & magnis, strenuè prædicatur; & quasi tuba cælesti, ne peccent, supplicis terrentur: & ne desperent, æternis præmiis consolantur. Magna enim præmia habebunt sancti sacerdotes & prædicatores, qui vita & doctrina multos erudiunt, & ad virtutes frequenter admonendo trahunt & accendunt. Vnde de sancto patre nostro Augustino glorioso sanctæ Ecclesiæ doctore legitur & cantatur, quod verbum Dei vsque ad ipsam suam ægritudinem, imprætermisè, alacriter & fortiter, sana mente sanoque consilio, in sancta Ecclesia prædicabat. Qui Deo auxiliante diu vixit in virtute, pro multorum salute scribens libros, & docens inscios, sanctam Ecclesiam multitudine librorum suorum magnificè ditauit, ornauit, & illuminauit. Quem, ob meritum suorum dignitatem, laudare oportet, & filiali amore semper honorare & suppliciter exorare: vt recto itinere eum sequi valeamus ad Christum regnantem in cælis; quem tam ardentè amauit & laudauit in hymnis & psalmis, dum esset in terris.

4. Quarto, domum Dei profectò ornat & illuminat frequens visitatio Ecclesiæ ad audiendum verbum Dei, & ad custodiendam legem vitæ & disciplinæ, perducentem ad patriam claritatis & pacis æternæ. Qui enim ad cælestis regni gaudia post mortem peruenire feliciter desiderant, modò dum sani sunt & viuunt, debent domum Dei frequenter visitare, & prædicationem libenter audire, cõfessiones sapè facere, indulgentias quærere & impetrare. Tempus breue est, & incerta mortis hora. Qui ergo modò non poenitet, nec se emendat, post clausum ianuam foris stabit, & misericordiam

ricordiam non impetrabit: clamabit dolens, nec exaudietur plorans. Beatus populus & laudabilis nimis, qui relictis vanis spectaculis, properat tempestivè ad domum orationis & prædicationem diuini sermonis; gratias agens Deo de beneficiis acceptis, atque pro futuris ampliùs orans. Pulchrum spectaculum, videre templum Dei fidelibus vbique repletum, & forum à negotiis seculi esse quietum.

5. Quintò, Ecclesiam Dei ornat & illuminat, frequens & communis oratio multorum, tam cleri quàm totius populi Christiani ad Deum instanter supplicantis, pro diuersis causis & necessitatibus omnium indigentium, sanorum & infirmorum, viuorum & defunctorum. Ista quinque luminaria sunt valde necessaria & vtilia, in omni ecclesia, quæ domum orationis optimè ornant: & tanquam quinque ardentes lampades templum Dei illuminant, & rectam viam ad supernam Hierusalem & cælestem mansionem demonstrant. Vbicunque ergo in ecclesia ista, deuota & sancta officia debitis temporibus reuerenter & diligenter fiunt; ibi Deus habitat, ibi præsidet, docet & gubernat, sicut in Apocalypsi beatus Ioannes ait: *Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum illis.* Omnibus igitur tumultibus & fabulis cum iocis exclusis, nil aliud in domo orationis & loco sancto fieri decet & debet, nisi quod Deo maximè placet & proximos ædificat, & ad diuinum officium specialiter pertinet.

Apoc. 21.

6. Quæ ergo ad deuotionis gratiam, & ad canticorum dulcedinem, & verborum intelligentiam iuuant, hæc corde pensare debent, & læto ore ad laudem Dei proferri. Omnia vitiosa & otiosa colloquia vbique vitanda sunt: sed præcipuè tamen in templo Dei, in aula summi Regis, in sanctuario Spiritus sancti, in conspectu angelorum & cælestium ciuium supernorumq; spirituum præsentia Summè igitur venerabilis est locus iste, à Deo ab æterno præuisus, & ad seruiendum ipsi cum eius ministris & sacris vasis, electus & deputatus; & in tempore præfinito per manus Pontificis, cum multis sanctorum reliquiis, consecratus & ornatus. In quo quidem loco humana iunguntur diuinis, ima summis, terrena cælestibus per sacramenta Christi, quæ ibidem tractantur & celebrantur à sacerdotibus in Missis.

7. Quod agunt sancti Angeli in cælis, hoc etiam agere debent fideles in terris: scilicet laudare & benedicere Deum totis viribus, & magnificare cum præ omnibus Sanctis & creaturis, pro donis & beneficiis suis. Et si non tanta dignitate & alacritate sicut Angeli, tamen pro posse suæ infirmitatis quilibet debet niti facere & aptare se, vt Deum perfectè cum angelis semper laudet, super omnia amet, & in omnibus benedicat. Si non potes labijs
oris

In templo
Dei faciat
quisque
quod pos-
sit.

oris resonare, debes suspiriis cordis ad Deum clamare. Si fueris raucus vel dissonus, noli cessare à laudibus, nec te subtrahere à diuinis officiis: sed ausculta, quid cantatur & legitur ab aliis, & congaude bene cantantibus. Si non vales tam pulchrè cantare sicut alaudæ & philomelæ, canta & lauda lugubre sicut corui & ranæ in palude: qui cantant sicut Deus dedit, & natura concessit. Noli extolli monedula de clamore vocis, quia nescis quamdiu durabis, & altè cantabis. Vox quippe humilis & contriti cordis, bene sonat in auribus Dei omnipotentis, omnia audientis. Canta & lauda Deum, in voce exultationis, memor tamen propriæ vilitatis, cum timore futuræ tribulationis. Canta humiliter cum sancto Dauid in Psalmo: *Latetur cor meum, vt timeat nomen tuum Domine.* Quis sicut Dauid fidelis, in omnibus pergens ad imperium regis: qui miles fuit in die fortiter bellando, monachus in nocte alacriter surgendo, & deuotè orando?

8. Si non potes cum sancto Ioâne Euangelista, sublimia & diuina contemplari, procide cum Maria Magdalena ad pedes Iesu humiliter veniam petendo, & pro peccatis lachrymando, vt dimittantur tibi etiam peccata multa, quibus Deum sæpè offendi-
sti. Si non vales cum sancto Paulo ad tertium cælum euolare, maneat cum eo apud Iesum Christum crucifixum; non in carne gloriando, sed carnem cum vitiis & concupiscentiis suis crucifigendo. Si non habes alas Aquilæ volantis ad cæli sidera, habeas pennas simplicis columbæ nidificantis in petra, meditando quotidie sacrosancta Iesu vulnera. Plus enim sanctitatis & dulcedinis inuenit humilis Franciscus in passione Christi, quàm subtilis Astronomus in speculando sidera cæli. Relictis ergo curiosis & infructuosis rebus, stude in vita & in passione Christi, & proficiet tibi magis, quàm omnes artes mundi. Si vis consolari cælitus, fuge homines & sæculi rumores. Esto libenter cum Domino solus, & quære solatium intus in deuotis precibus & meditationibus sanctis. Nihil salubrius, nihil iucundius & dulcius, quàm Deum laudare in hymnis & psalmis, & habere cor sursum cum Angelis in cælis, infirmis neglectis. Talis dicere potest in raptu spiritus: Memor fui Dei solius, in iubilo cordis. Verè Dominus est in loco isto: non est hic aliud, nisi domus Dei, & porta cæli. Aperite mihi portas Angeli sancti, & laudabo vobiscum nomen Domini Dei mei, in seculum seculi.

9. Vt autem illi, qui scienter cogitat vana inter diuina, & iniuriosa reuoluit mente peruersa. Vt, qui idola imaginatur immunda, & negligit preciosa Christi vulnera, nec inferni timet pati tormenta. Vt, qui ibi tacet & dormit, vbi vigilare & orare deberet. Vt pigris & dissolutis, & tardè venientibus; qui vagis oculis

*Psal. 85.
1. Reg. 18.
Dauid rex,
miles &
monachus*

Luca 7.

1. Cor. 12.

Galat. 5.

In oratorio nihil aliud quàm oretur.

parietes aspiciunt, & dulces psalmos non aduertunt. Væ, qui de cibo & potu frequenter cogitant, & de pœnis animarum in purgatorio parum pensant, & raro plorant. Si quis ibi fuisset per horam, nunquam sentiret in choro tœdium, nec in ieiunio tristitiã, nec in labore grauedinem. Benedicti omnes religiosi & deuoti serui Dei, alacres in diuinis, studiosi in libris legendis & scribendis: qui se & alios compefcunt à verbis leuibus, & fideliter orant pro benefactoribus suis, & omnibus tribulatis & tentatis; quorũ magnus est numerus, Deo melius quàm hominibus notus. Quicumq; ergo gratus & fidelis fuerit in modicis & præsentibus donis, dignus erit ampliora recipere à Deo in cœlis. In diuino officio negligenter aliquid agere, impunè non ibit. Caueat & timeat, ne eleemosynæ clament contra vos; quia malè sunt expensæ, & horæ negligenter sæpius lectæ & perfolutæ. A quibus malis Iesus Christus nos liberet, omnes offensas nobis dimittat, & ad cœlestia regna, post huius vite pericula, feliciter perducatur, Amen.

S E R M O X X I X.

De ornamentis & moribus ministrorum, in templo Dei.

1. Mach. 4.

1. **O** Rasauerunt faciem templi coronis aureis, & dedicauerunt altare Domino; & facta est letitia magna in populo. Dilecti fratres ista leguntur Machabæorum libro primo, de templo Dei renouato, & cantantur etiam à nobis in Ecclesia, tempore consueto. Sicut ergo illi antiqui sancti fuerunt alacres & deuoti in templo materiali, laudando Deum in hymnis & organis, pro victoria data eis de cœlo contra aduersarios, ita & nos multo deuotiores esse debemus regratiando Christo, qui nos eripuit de tumultibus seculi, & laqueis diaboli; & dedit spem perueniendi ad festiuitatem cœlestis Hierusalem, & ad dedicationem templi immaterialis, in quo habitat Deus cum omnibus sanctis suis. Quaratis in litera spiritualem sensum, & in cera mel absconditum; & delectetur anima vestra in Deo viuo, & in omni verbo quod procedit de ore Dei, sicut angeli & omnes sancti in calo. Tunc enim poterit anima vestra per scalam sanctorum verborum, ad alta cœlorum ascendere: quando negligit exteriorem ornatum attendere; & ex intimis præcordiis recordatur Domini Dei sui solius, quantum datur ipsi sapere ex gratia supernæ visitationis, in statu humane fragilitatis.

Mysticè
quæ ad tē-
plum Dei
spectant,
describit.

2. Fratres, ibi est magna festiuitas dedicationis Ecclesiæ, vbi est puritas innocentis vitæ, libertas bonæ conscientiæ, iucunditas spiritualis lætitiæ, prædicatio S. doctrinæ, observatio regularis disciplinæ, recordatio regni cœlestis, obliuio omnis gaudij secularis. Ibi est vera pulchritudo templi, & ornatus ecclesiæ, cum ramis & floribus bene redolentibus; vbi est vera contritio cordis,
humi-

humilis confessio oris, & digna satisfactio pro peccatis commul-
 sis. Ibi est lata dedicatio noui altaris, vbi est nouus feruor deuo-
 tionis, cum gratiarum actione in iubilo cordis pro beneficiis ac-
 ceptis. Nemo vacuus apparere debet in conspectu Domini, sed
 semper aliquid offerre in altari ad honorem Dei. Ille vitulum
 offert & hircum, qui carnis petulantiā frangit per ieiunium. Ille
 bouem mactat & taurum, qui superbiam mentis & duritiam pro-
 prii sensus, redigit ad nihilum per humilitatem & sapientis con-
 siliū. Ille agnum immaculatum Deo dignum offert, qui passio-
 nem Christi quotidie deuotē commemorat, & se ei per patientiā
 & mansuetudinem conformat. Ille arietem immolat, qui totam
 virtutem & fortitudinem suam Deo ascribit, & nil boni sibi at-
 tribuit. Ille renes, cor & pectus in altari cremat, qui omnes car-
 nales affectus, sancti Spiritus feruore refrenat. Ille columbam of-
 fert, qui simpliciter ambulat, & de alienis rebus tacet; qui cum
 dolentibus gemit, & pro sibi contrariantibus orat. Ille turturem
 Deo offert, qui castitatem diligit & solitudinem quærit: & cum
 solatium terrenum perdit, ad cœleste palatium liberius volat.

3. Ille passerem immolat, qui à garritu verborum inutilium
 abstinere, & in secreto cellæ solus residet; vt maiorem pacem ha-
 beat, & nulli onerosus loquendo existat. Ille verò faciem templi
 coronis aureis ornat, qui præclara gesta sanctorum libenter legit,
 scribit, & prædicat; & ad incitamenta virtutum, eorum præmia
 aliis denunciat, ne in tentationibus deficient. Ille aureos clypeos
 in Ecclesia pro ornatu suspendit, qui veteris & noui Testamenti
 Patres, quantis virtutibus fulgeant, proximis suis ad ædificatio-
 nem narrat: Qui Martyrum certamina, ad tolerandum aduersa
 recitat; labores Confessorum ad abstinendum cōmemorat; tro-
 phæa virginum ac viduarum continentiam, ad castigandum cor-
 pus beatificat; libros doctorum & sermones prædicatorum, ad
 studendum, legendum, scribendum, dignè commendat, & alio-
 rum bona opera, ad laudem Dei & decorem sanctæ Ecclesiæ re-
 plicat & expandit. Ille pulchras imagines pingit & ornat, qui vi-
 ta & moribus proximum ædificat. Ecce tot aurea scuta fulgent in
 Ecclesia, quot sunt sanctorum nomina, quot festa, quot sacra
 verba, quot bona videmus exempla.

4. O quàm magna festiuitas celebratur, in dedicatione ecclesie
 triumphantis; vbi omnibus deuictis hostibus, cuncti simul gau-
 dent sancti cum Angelis, amicti stolis albis, & coronati coronis
 aureis nunquam perituris. Ibi quippe æterna laus & gloria, sine
 cessatione mansura. Ibi vox dulcis sine rancore, cantus altus sine
 labore, pax ingens sine timore, lætitia sine mœrore, amor sine
 hiuore, scientiā sine errore. Ibi abundantia sine defectu, dignitas

Felicitas
 in cœlesti
 Hierusalē
 quanta.

sine despectu, sanitas sine interitu, iucunditas sine fletu, securitas sine metu, voluptas sine vitio, satietas sine tædio, claritas sine nubilo, veritas sine ambiguo, puritas sine piaculo, libertas sine obstaculo, conscientia sine scrupulo, summa felicitas sine termino, omnia bona in Deo. O quàm festiuè gaudent ibi sanctorum animæ, à vinculo corporis absolute, ab omni labe peccati purgatæ, Deo intimè coniunctæ, sine medio vnitæ, per ambitum cæli volantes liberè, canentes & gratias agentes Deo lætissimæ: *Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.*

Psal. 123.

5. Quoties ergo adest aliqua festiuitas sanctorum in ecclesia, recordari debemus qualis & quanta sit in cælesti patria, & despiciere omne, quod delectat in hac vita. Beati religiosi, qui à secularibus turbis remoti, à tēporalibus curis liberi, à passionibus tranquillissimi, ad cælestia oculum mentis dirigunt: & præ dulcedine amoris intimi, quem sentiunt, dissolui & esse cum Christo concupiscunt. Beati, qui ad cælestem dedicationem & ad cœnam agni vocati sunt: & ita se student præparare, vt cum electis digni sint intrare. Vox vera: Nemo potest hîc gaudere cum seculo, & postea regnare cum Christo. Amœna prata, stultos ducunt ad hospitia praua. Et qui modò delicias & honores semper quærunt, post breue gaudium inuenient æternum ignem & luctum.

Phil. 1.

Apoc. 19.

In profanantes festa.

6. Heu miseri & insensati amatores seculi, qui festa Christi & Sanctorum honores in conuiuia ciborum & ludos cōuertitis, vbi manebitis? Vt vobis, qui Iesum deseritis, & mundum requiritis: Sanctos negligitis, & vagos ac lubricos vobis associatis: Angelos offenditis, & demones lætificatis. Væ, qui simplices deridetis, & fallaces commendatis: rosas virtutum conculcatis, & spinas peccatorum colligitis: præsentia bona aspicitis, & futura mala non præuidetis, nec timetis. Cur stulti vosipsos decipitis, & ad rectam viam non reditis? Timete Deum, nequando irascatur Dominus, & pereatis citò de terra cum impiis: & recipiatis infernum pro deliciis, quas amastis. Dignus est enim operarius mercede sua, siue bonum, siue malum fecerit in hac vita.

7. Habet etiam felix & sancta mater ecclesia, pro magno solatio & decore domus Dei, multa sanctorum corpora in bona custodia, omni honore digna. Ad quorum aspectum, multi fideles excitantur sæpe ad amorem Dei & fletum, desideranter petentes quotidiana suffragia: vt per eorum sancta merita mereantur peruenire ad gaudia æterna. Quæ est enim Ecclesia vel capella tam pauper & modica, quæ non habet vel procurat habere aliquas sacras reliquias, pro ornatu oratorij sui, ex deuotione erga animas Sanctorum regnantium cum Christo in gloria? Nam sacra ossa sanctorum humiliter venerari, Christum est honorare; in quibus habita-

habitavit Spiritus sanctus: à quibus victus est mundus, & diabolus per fidem Christi confusus. Sperandum igitur indubitanter, quòd libenter orabunt pro nobis amicis suis in terra degentibus, quos viderint in oratione ferventes, & oculos crebrò ad cœlos cum gemitu levantes, & omnia propter Christum ex animo relinquentes.

8. Iuvat etiam non modicum infirmos animos ad lætitiã cordis, si in festis, melioribus vestibus & cappis, sacerdotes & ministri induantur, pro diuino officio decentius celebrando. Si floribus & frondibus altaria & loca sacra adornentur; quatenus per externa signa, torpentium corda ad meditandum cœlestia bonacitiùs accendantur. Nihil tamen in his cæremoniis, cultibus, & ornatibus, inaniter pro humana laude & propria complacentia fieri debet; ne Deus, qui corda humilium respicit, vanis clamoribus & vagis moribus offendatur: ne festum temporale in vitium animæ ex aliqua leuitate aut curiositate conuertatur. Non enim est speciosa laus in ore superbientis, nec placent Deo labia sonora, vana gloria fœdata, vel discordi voce prolata. Dicat ergo grates Deo omnis deuotus orator, iubilet Domino laudes omnis ardens amator, cantent & laudent Deum omnes animæ sanctorum cum Angelis in cælo, cantent & laudent Deum omnes Ecclesiæ terrarũ cum fidelibus in hoc mundo, dicētes: Te decet laus & honor Domine, pro tua maxima dignitate, in secula seculorũ, Amē.

SERMO XXX.

De quatuor conditionibus, ad ædificationem & decorem domus Dei pertinentibus.

1. **D**omum tuam Domine, decet sanctitudo, in longitudine dierum. *Psal. 92.*
Dilecti fratres, sitis circumspecti & custoditi in omni loco & tempore, maximè autem in Ecclesia, in choro, & in diuino officio, vbi à multis potestis considerari. Vos estis templum Dei, *2. Cor. 6.* vos estis domus Dei, vos elegit Deus in hæreditatem sibi, quibus promisit dare regnum Dei. Notate ergo conditiones quatuor, ad decorem domus Dei pertinentes, & ad sanctitatem veræ religionis perducentes. Omnis bona domus debet habere fundamentum firmum, parietes rectos, fenestras claras, & tectum integrum.

2. Primò, debet domus animæ nostræ habere fundamentum profundæ humilitatis, ne totum ædificium cadat ab alto clatioris, in barathrum æternæ damnationis. Idcirco multi ceciderunt de statu religionis, in varias tentationes diaboli & vitia carnis; quia non habuerunt nec steterunt super firmum fundamentum veræ humilitatis, quæ hominem custodit ab innumeris diaboli insidiis & casibus. Felix anima, quæ honorem temporalem non

Quatuor ad sanctitatem veræ religionis perducent. Humilitas, ædificij spiritalis fundamentum.

appetit, sed omne commodum pro posse vitat, & despectum pro maximo lucro reputat. Dixit quidam deuotus: Qui me laudant, sapè decipiunt; & qui me vituperant, bonum mihi sapè faciunt. Vnde Dauid sanctus orat: *Non veniat mihi pes superbia.* Quare? Ibi enim ceciderunt qui operantur iniquitatem; expulsi sunt, nec potuerunt stare. Et quare non potuerunt stare? Quia superbi fuerunt, & Deo gratias non egerunt. *Deus enim superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.* Nemo quippe secure & iuste laudatur, nisi verus humilis: cui sordescit mundus, & omnis gloria eius. Qui ergo vult bene & firmiter stare, fundamentum humilitatis teneat, ab humilitate non recedat, quantumcunque laudatus fuerit & honoratus. Caueatis fratres, ne totum præmium laboris vestri perdati per superbiam & vanam hominum laudem; ne cum diabolo cadatis in damnationem & ignem æternum. Transiit citò, tanquam fumus omnis delectatio carnis, omnis honor & gloria temporalis, sed non citò transiit poena infernalis, immo in æternum durabit ignis ille sulphureus, impiis præparatus.

Quatuor
Euāgelia.
quatuor
sunt pa-
rietes do-
mus Dei.

3. Secundò, debet domus animæ nostræ habere quatuor parietes rectos & firmos, sursum erectos & coniugatos, non de curuis lignis & asseribus ruptis, sed de lapidibus preciosis, artificiosè quadratis & bene politis. Hi sunt quatuor sancta Euangelia, de incarnatione Christi veraciter conscripta, toti mundo ad rectè credendum, & iustè ac piè viuendum, salubriter destinata. Isti parietes sunt sicut muri fortissimi, & sicut turres Hierusalè cum propugnaculis suis; qui cadere non possunt, nec in æternum perire, quia veritas Domini ab æterno, & vsque in æternum permanebit. Quantumlibet ergo sæuiat mundus contra fideles, humiles, & deuotos, aut tentet diabolus, aut persequatur tyrannus, aut rapiat auarus: non tamen conturbabitur iustus, in Domino confidens. Etsi maledicat malignus, irideat paganus, deludat Iudæus, arguat astutus, reprobet philosophus, dubitet incredulus, erret hereticus, latret blasphemus, clamet obsessus, terreat gladius iratus, mordeat dentibus infans, semper tamen præualebit contra mendaces homines veridicus Christus, & vincet cum eo fidelis Christianus, veris verbis eius confortatus: *Nolite timere pusillus grex. Ego dabo vobis os & sapientiam, cui non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarii vestri.* Nam facilius est cælum & terram præterire, quàm de lege vnum apicem cadere. Qui ergo sequitur Christum, & rectè credit, ac bene viuit, sicut Euangelia docent, & sancti doctores planè exponunt, habet quatuor parietes rectos & firmos diuina charitate connectos, qui templum animæ suæ valde muniunt, & omnes dubitationes

Psal. 99.

Christus
veritas
vincet.
Luca 12.
Luca 21.
Luca 16.

tiones ex animo repellunt. Sic enim sunt in homine fidei & deuota anima, sancti Euangelij verba diuinitus inspirata: sicut aurea scuta, contra ignita diaboli tentamenta, & carnis blandimenta: sicut preciosi lapides in pectore Aaron sacerdotis, contra mundi errores: sicut candidę margaritę in corona virginis, contra cogitationes iniquas: sicut lampades ardentes in medio Ecclesię, ante Dominum cęli & terrę clarissimę lucentes; & sicut columnę ærę argento decoratę, totum ædificium templi sustentantes.

Exod. 28.

4. Felix anima, cui placet & sapit omne verbum, quod de ore Dei procedit, & quicquid in Euangelio Christi audit & legit. Quanto enim sapius quis euangelica verba audierit & legerit, atque attentius cogitauerit & ruminauerit; tanto in virtutibus plus proficiet, & domus anime eius firmitus stabit, pulchriusque fulgebit. Multum quoque in fine gaudebit, qui Iesum intimę diligit, & specialem gratiam ab eo, ob eius memoriam, obtinebit. Ipse enim ait ad dilectos discipulos suos, in mundo exulantes; *Manete in dilectione mea. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Si vultis ferre fructum multum, & augere meritum laborum vestrorum, tunc eatis per arctam viam, relinquendo propriam voluntatem vestram propter obedientiam, quę ducit recto itinere in vitam æternam. Si vultis etiam scire summam omnium librorum, tunc studeatis sequi Christum per crucem & contemptum omnium mundanorum, & inuenietis requiem animabus vestris, & aperietur vobis regnum cęlorum. Purgetis proinde agrum cordis vestri à tribulis & spinis vitiorum; & recipietis gratiam Christi, & amicitiam omnium sanctorum Angelorum. Orientur enim profectõ vobis laborantibus in vinea Domini, multę in anima virtutum species: scilicet, pro lappa superbię, nardus humilitatis; pro vrtica libidinis, lilium castitatis; pro absinthio iracundię, ficus mansuetudinis; pro spina inuidię, rosa charitatis; pro tribulo tristię, botrus spiritualis lætitię; pro zizania discordię, balsamum suavis concordię; pro iunipero læsionis, oliua fraternę compafsionis; pro fabula dissolutionis, myrrha deuotę meditationis.

Ioan. 15.

5. Tertiõ, debet domus animę nostrę habere septem fenestras claras, ad recipiendum lumen cęli, Deo semper apertas, sed contra diaboli tonitrua & fulmina clausas. Istę fenestrate sunt septem dona Spiritus sancti, quę illuminant animam per veritatis cognitionem, & accendunt intus per amoris feruorem. His donis acceptis & accensis fugantur tenebrę peccatorum, & deliciae sensuum exteriorum; quę excæcant oculos stultorum, respicientium vanitates mundanorum; qui negligunt (heu) gloriam beatorum

beatorum in regno cęlorum. Cauendum ergo valde, ne fenestra animę nostrę obscurentur fumo iracundię, aut nebula tristitię, aut puluere vanę glorię, aut turpi imaginatione, aut longa confabulatione. Vitandum præcipuę, ne fenestrę nostrę, illuminatę spiritu sapientię & intellectus in scriptoris, rumpatur duris verbis: aut luto malę suspiciõis inquinentur, aut temporalibus curis nimis implicentur, & sic à superni luminis claritate distrahantur; & cęlesti consolatione sæpè priuentur. Cautè igitur omnino custodiendę sunt fenestrę domus nostrę, in omni loco & tempore, ob fragilitatem humanę vitę; quę de facili declinat à deuotionis feruore ad terrenas occupationes, pro recreatione, aut sub specie vtilitatis alienę. Sed fallit sæpè Deo vacantem angelus fatanę, sub specie recreationis externę. Ideoque deuotis precibus amplius est insistendum, & sacris meditationibus fenestrę domus nostrę fortius sunt muniendę, ne diabolus locum intrandi habeat per euagationem mentis, & hoc maximè in tempore orationis & studio sacre lectiõis. Venit enim Satanus occultè per ostium visus vel auditus, cum phantasiis externis, quærens rapere psalmũ vel verbum ex ore legentis, aut suadens exire chorum ex tadio mentis. Quapropter magnopere satagendum, & ad interiora tempestiuè reuertendum; quatenus Christo veniente & ostium pulsante, statim ipsi aperiatur, & lux gratię eius dulciter influat, & totam domum mentis illuminet, purificet, & sanctificet; & ab omnibus irruentibus vitiis, cautiùs custodiat & defendat.

6. O benignissime Domine Iesu Christe, misericordia mea & refugium meum in omni tribulatione & angustia mea. O vtinam digneris quandoque cum cęlesti numine, comitantibus Angelis, in domum animę meę intrare; & cum aureo thuribulo aromatibus pleno, omnia interiora mea thurificare; & cor meum in templum sancti Spiritus consecrare; cruce sancta signare, oleo gratię inungere; auream vrnã cum manna ibi reponere; & librum legis tuę, lateri meo fixè applicare, vt in eo studeam ac discam cęlestia ac diuina mandata tua die ac nocte, quamdiu dego exul in terra. Debet etiam domus animę nostrę habere quatuor fortes trabes, ne elationis vento parietes moueantur, aut maledictiõis iaculo aliquis percussus, à veritate Euangeliij, & sanctitate humilis vitę recedat. Omnia enim sine humilitate & firma custodia, periculis patent & ruinis. Teneat ergo anima fidelis trabẽ iustitię, nulli inferendo iniuriam. Teneat trabem fortitudinis, piè sustinendo aliorum malitiam, teneat trabem temperantię, refrenando carnis petulantiam, teneat trabem prudentię, cauendo erroris fallaciam. Fili à iuuentute accipe doctrinam, discẽ à sapiente sapiẽtiam, vt sis prudens; est enim ignorantia mater erroris.

roris. Noli etiam esse negligens, quia negligentia est perditio multi boni operis & temporis. Quis facile recuperabit tempus amissum? Vna hora silentij cum Deo expensa, plus latificabit conscientiam, quam tres horæ vanis fabulis consumptæ. Sitis ergo charissimi diligentes in opere, custoditi in ore, simplices in malo, prudentes in bono; deuoti Deo, benigni proximo; alieni mundo, propinqui cœlo.

7. Quarto, debet domus animæ nostræ habere tectum solidum & integrum, contra pluuiam & ventum; ne opus bene inceptum pereat, ante finem completum; & incurrat scandalum, qui reliquit ex incuria tegere domum bene fundatam. Dicit Sponsus in Canticis, *Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia cypressina.* Ex duobus lignis sunt tigna, quæ in vertice domus sunt iuncta, & inferius diuisa, sed clauis parietibus affixa. Habeat ergo anima constantiam in principio conuersionis suæ, ad proficiendum in virtutibus. Teneat etiam perseuerantiam boni operis, vsque ad exitum vitæ de ergastulo corporis; vt consequatur pro breui labore certaminis, præmium æternæ beatitudinis. Cum istis duobus lignis constantiæ & perseuerantiæ, construitur & perficitur tectum animæ fidelis, quæ facta est ad imaginem sanctæ Trinitatis. Multi feruenter incipiunt, sed paulatim tepescunt; ad exteriora se vertunt, & negligunt perficere, quod inceperunt. Horum domus, sanum tectum non habet: ideo cogitationes malæ sæpè intrant, quæ conscientiam maculant, & deuotionis gratiam perdunt. Tandem vento tentationis duriter flante, aut cadunt à bono proposito, aut cogitant recedere à loco suo instigante diabolo. Isti ergo, nisi consilio Prælatorum acquiescant, diu cum bonis perseuerare non possunt. Noli homo fragilis, à statu religionis & à sancta congregatione recedere: sed sustine per modicum tempus, propter spem æternæ retributionis in cælestibus gaudiis. Sta in bono proposito firmiter, acquiesce consilio humiliter: certa quotidie viriliter, labora diligenter, ora frequenter, sustine patienter, indulge libenter, expecta longanimiter, spera confidenter, perseuera constanter, & coronaberis à Deo corona gloriæ indubitanter. *Qui enim perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit.*

Constantia
& perseuerantia
tectum domus Dei.
Cant. 1.

Matth. 24.

8. Vtile est etiam domum nostram tegere lapidibus petrinis, ne ventus elationis inflet, aut imber carnalis delectationis conscientiam maculet. Tegula petrinæ sunt exempla & verba Christi, quæ nos docent diabolo resistere: & contra prauas suggestiones, bonas meditationes assumere; & die ac nocte, in oratione vigilare. Felix anima, quæ vitam suam, ad bonum perseuerantiæ finem perducere meretur; vt post multos labores corporis & dolores cordis, possit dicere in fine, quod Christus dixit in cruce:

Cor-

Ioan. 19.

Consummatum est. His paucis ad laudem Dei de domo & templo animæ dictis, multa gratiarum actiones Deo referendæ sunt, etiã pro minimo verbo & cogitatu bono desuper inspirato.

Beneficia
multa in
domo Dei
Christia-
nis confe-
runtur.

9. Debet ergo omnis sacer locus, à nobis in reverentia semper haberi, propter multa beneficia, quæ ibidem orantibus solent deuotis præstari. Ibi namque peccator pœnitens & orans, accipit veniam; iustus gratias agens, meretur gratiam. Ibi pauper gemens & orans accipit eleemosynam; diues compatiens & tribuens, meretur Dei misericordiam. Ibi sacerdos celebrans offert Deo sacrificium, omni sacrificio dignius, pro se & aliis multis orans, & genua flectens. Ibi Missam audiens sæpè compungitur, vsque ad lachrymas intimè dolens. Ibi deuotus orator, infra Missam cogitat sacrâ Christi passionem. Ibi peregrinus viator, ambulaturus per terram & aquam accipit benedictionem, & boni itineris ducem Iesum Christum amicum fidelem. Ibi minister Sacerdotis supplet Angelorum locum, per obsequium maximè Deo gratum. Ibi communicans recipit sanctissimum corpus Domini, Angelorum cibum, præ omni dono dignissimum. Ibi iturus ad laborem per diem, accipit à Deo confortationem, tristis consolationem, timidus fiduciam, compunctus deuotionem. Ibi tentatus inuenit remedium, anxius consilium, defectuosus auxiliium. Ibi sanus accipit lætitiã, infirmus medicinam, moriturus ab hoste in via tutelam, defunctus à pœnis liberationem per Missarum celebrationem. Bonum est ergo domum Dei intrare, ecclesiam visitare, Missam audire, cœmeterium circuire, pro mortuis orare, sacra loca & altaria adornare, reliquias conservare, imagines sanctorum honorare, super omnes sanctos & sanctas sacramentum Christi suppliciter adorare, alta non discutere, difficilia nolle penetrare, secreta humiliter venerari, profunda Deo cõmittere. Nam veritas neminem fallit, omnipotens Deus omnia potest. Qui vult bene stare, & Deo placere, debet de omnibus malis præteritis multum dolere, etiam de bonis neglectis, & peccatis confessis. Salus animæ sæpè gemere, sæpè orare, sæpè confiteri, sæpè communicare. Deuotionis signa sunt, sæpè bona proponere, sæpè bona cogitare, scribere, legere, hymnos & psalmos ruminare: nunquam otiosi, friuola vitare, fructuosa operari, corde Deum amare, & ore deuotè laudare.

10. Fratres, modò est tempus gratiæ, modò debemus quærere, petere, & pulsare, & omni conatu ad recipiendam Dei gratiam nos aptare. Modò possumus omni die & in omni loco æternum regnum promereri, & æternas euadere pœnas, si per Dei gratiam veram agimus pœnitentiam. Nondum clausa est porta cœli, iasua patet; qui parati sunt, intrent: qui non sunt parati adhuc,
melius

melius se studeant præparare, & vitam perfectius emendare: ut Christo veniente & vocante, digni sint cum iustis lætanter intrare. O fidelis & humilis anima, considera, quàm magna est misericordia Dei super te, in omni vita tua? quia non statim se vindicat: sed diu expectat, & ad se piè reuocat. O felix mater ecclesia, verè apud te est Deus absconditus, thesaurus infinitus, copiosa redemptio, & salus æterna. Oculus humanus non vidit, nec videre potest: nec intellectus aliquis capit, nec ratio fragilis penetrat, qualiter Deus in sacramento verè totus sit; manducatur, & tamen integer semper manet. O quàm magna mirabilia agit Deus in Sacramento, cui nihil impossibile est facere, quodcumque voluerit in cælo & in terra, pro sancti nominis sui gloria, & æterna memoria. O salutaris hostia, quæ cæli pandis ostium? Quàm mirabilia dicuntur de te. Quàm ineffabilia sunt omnia quæ latent in te. Quàm piè & veraciter creduntur de te, & inuisibiliter operantur per te. Hæc nobis proponuntur fideliter credenda, reuerenter celebranda, desideranter sumenda, suaviter gustanda, incessanter recolenda, ardentè amplectenda, & quotidie pro omnium salute gratissimè Deo patri offerenda. Nam quoties Missa celebratur, & hostia verbo Dei consecratur: toties Deus noster ad homines venit, pro hominibus de cælo descendit, cum hominibus manere desiderat: quos creauit & redemit, ac in æternum beatificare intendit, sicut promisit, dicens: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.* *Matth. 28.*
 O solatiofum verbum. O pium & fidele testimonium. O magnum & indubitabile diuinumque promissum; Deum habere secum in sacramento præsentem, quem Angeli habent & adorant in cælo regnantem.

II. Quando ergo sacra hostia in altari, sacerdotis manibus leuatur, & hominibus adoranda ostenditur; tunc Christus pro nobis passus & crucifixus, sub mystico velamine præsentatur, verè adoratur, deuotè inuocatur, dignè honoratur. Quicumque igitur voluerit templum Dei intrare & orare, aut legere, aut cantare, aut Missam audire, vel celebrare; debet prius se præparare, & cum pia intentione ita se disponere ac cogitare, quasi ad summum Pontificem & Imperatorem esset iturus, in necessaria causa aliquid petiturus pro se & amicis. Iuuat enim orantem & psallentem, in omni loco & tempore cogitare Deum quasi præsentem, & se cum sanctis Angelis feriosè claris oculis respicientem. Qualem autem quisque ante orationem se disposuerit, talem se postmodum in oratione frequenter inueniet. Vagus vagè orat, leuis leuiter cantat. Attende homo fragilis reuerentiam Dei, & cum sancto Dauid ingredi in locum tabernaculi admirabilis, in timore *Psal. 47.*
 sancto.

Luce 18.

sancto. Non præsumas de teipso, sed cum publicano pete misericordiam & veniam in præsentis exilio, vt in futuro merearis cum Lazaro habere æternam requiem & gloriam in cælo. Quam nobis omnibus præstare dignetur Iesus Christus Dei filius, ex Maria Virgine natus, pro nobis crucifixus & immolatus, qui cum Patre & Spiritu S. viuit & regnat Deus per omnia secula seculorum, Amen.

Luce 16.

SEQVNTVR QVÆDAM EXEMPLA,
ÆDIFICATIONIS GRATIA.

1. *Exemplum.*

12. **Q**uidam religiosus frater domus nostræ, intēdens celebrare Missam, prius ex charitate visitauit alium fratrem grauius ægotantem. Rogauit ergo infirmus, vt pro eo Dominum in Missa fideliter oraret; vt si Domino placeret, iterum conualesceret. Tunc sacerdos misericordia motus, satis affectuosè & instanter opus charitatis implere cupiens, pium Dominum pro salute fratris orabat. Missa verò finita, statim ad infirmum iteratè accessit, & qualiter secum esset, interrogauit. Respondit infirmus: Deo gratias, scio me melius habere ex virtute Missæ, quàm pro me hodie legistis ex charitate. Post paucos dies frater ille infirmus recoualuit: & in sancta religione multum in deuotione proficiens, & deuotos libros & orationes sanctorum libenter legens, Deo disponente tandem post paucos annos ad prioratum electus est.

2. *Aliud Exemplum.*

13. **F**rater quidam senior in conuentu nostro, quodam tempore graui dolore viscerum torquebatur; vt nec sedere, nec quietè dormire posset præ dolore, quem intus patiebatur. Cumque per totam noctem, & ferè vsque ad meridiem sic grauaretur, nunc iacens, nunc se erigens, leuamen quæreret, nec remedium inueniret; venit ad eum quidam laicus deuotus visitandi gratia, & compatiens ei dixit consolando: Surgatis & veniatis mecum ad ignem, spero quòd vobis proderit, sicut etiam expertus sum in meipso & in aliis, hac passione grauatis. Acquieuit ilico frater monitis, & descendit de dormitorio doloribus nondum mitigatis. Veniens ergo ad ianuam chori, aperuit ianuam, cupiens inuocare auxilium Domini. Intrauit itaque chorum, & prostrauit se flexis genibus ante summum altare super scabellum, in præsentia Sacramenti. Cumque cœpisset orare in conspectu Domini, & ante sacras reliquias in altari conclusas; paulatim dolor quieuit, & accepta fiducia, prolixius orabat, donec omnis dolor cessaret. Tunc surgens, gratias egit Deo, & Sanctis eius, & S. Pantaleoni martyri Christi, cuius tunc festum erat, & quem sincero corde diligebat. Postea cum lætitiâ mentis altare circuiens, & ostium Sacramenti deuotè osculans, descendit ad reliqua altaria in Ecclesia posita,

posita, orans, & gratias agens : in tantumque conualuit, vt cum fratribus ad laborem & ad chorum eodem die transire posset.

3. *Aliud Exemplum.*

14. **L**aicus quidam familiaris in quadam domo ordinis nostri, venit ad Ecclesiam causa deuotionis, vt oraret : sed diabolo tentante & pigritia præualente, cœpit ibidem dormire. Cumque ad quiescendum deorsum se collocasset, vidit in somno reuerendam Dominam sibi assistentem, & hæc verba dicentem : Si vis dormire, surge hinc, & vade ad lectum tuum. Non enim locus iste factus est ad dormiendum, sed ad vigilandum & orandum in eo. Qui ex visione pauefactus, statim surrexit ; & culpabilem se cognoscens, aliis ad cautelam emendationis, ne in domo orationis dormitarent, ista narrauit.

4. *Aliud Exemplum.*

15. **P**auper quædam muliercula, diligens quæ Dei sunt, frequenter Ecclesiam visitabat, & verbum Dei libenter prædicare audiebat. Quædam ergo vice de Ecclesia veniens, interrogata est, quid boni de sermone retinisset ? Quæ breuiter respondens ait : Nescio vobis multa dicere, sed hoc bene audiui & retinui, quod de cætero nolo peccare. Bene & prudenter respondit, quæ fructum boni sermonis secum portauit, ne amplius peccaret. Vnde Saluator noster in Euangelio deuotæ mulieri ait: *Beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* Lucæ ii.

SERMONES IX.

AD FRATRES.

Sermonum ad Fratres argumenta.

D e abnegatione sui ipsius, & contemptu consolationum terrenarum.	Sermo 1.
De mœrore & consolatione animæ in Deo.	2
De duplici compunctione animæ, pro cœlesti patria.	3
De laudibus preciosa margarita castitatis.	4
De custodia castitatis.	5
Contra carnalia tentamenta.	6
De bono solitudinis, exemplo Christi & Sanctorum Patrum.	7
De bono silentij, & fructu eius.	8
De solitudine cordis, in qua supra se leuatur anima.	9

S E R M O I.

De abnegatione sui ipsius, & contemptu consolationum terrenarum.

Luca 14.

I.

VI non renuntiauerit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus. Istis verbis Dominus Iesus videtur illos arguere, qui perfectionem quam inchoant, vsque ad consummationem, non sequuntur. Initium enim dum quidam arripiunt, relinquendo exteriora quæ possident, ad hoc quod perfectius est, (scilicet seipsos relinquendo, voluntates proprias frangendo) non assurgunt. Et ideo multoties ad priorem statum reuertuntur. Quia ex quo partim aliquibus renuntiant, neque iuxta sententiam Domini cuncta terrena perfectè deserunt; adhuc laqueos, quibus capiuntur & relabantur, in se retinent. Sed omnis verus Christi discipulus, tã se quàm sua, propter eius amorem contemnat, nihil de terrenis tenere velit; ne impediatur in itinere, quò tendit. Discat seipsum, per ardorem virtutum & gratiam S. Spiritus vincere; qui antea potuit eius inspiratione mundana contemnere. Beata mens, quæ omnibus renuntiare nititur, quæ in umbra huius vitæ florere videntur.

2. Hæc perfecta est renuntiatio, seipsum ex corde relinquere, nulliusque creaturæ solatium querere: quia dum temporale aliquid inordinatè appetitur, vera abdicatio non habetur. Et quando ad contemptum præsentium Christi seruus non nititur, parum de diuina consolatione percipere meretur. Qui enim foris sequitur, quod appetit; in Dei amore & in sancto proposito refrigerat. Sed pensare sapius & meditari talis debet, quàm citò perit, quicquid charum & magnum æstimatur, tam de hominibus quàm etiam de vniuersis mundi creaturis. Hoc corde pertractet, quia in vno statu non manent; sed mutantur omnia & deficiunt. Ergo ibi solatium quærat, vbi solius veritatis & eternitatis plenitudo est. Et ex indeficiente fonte, ad refrigerandum seu consolandum animam suæ, haustum aquæ viuæ petat: quia nobilior est guttula vna diuinæ dulcedinis, quàm puteus plenus voluptatibus terrenis. Fallitur omnino, quicumque in hoc tempore solatiari amat. Perit ab eo veri gaudij solamen, quisquis mundi huius sequitur fallacem amorem.

3. Quàm felix & sancta anima, quæ solius Dei pascitur amore, & sanctarum virtutum trahitur odore; cuius tantum propositum est, vt visibilia contemnendo, inuisibilibus & diuinis saginetur. Talis multū sapiens esse liquidò demonstratur, quia pro modicis immensa, pro transitorijs perpetua, pro vilibus preciosa, pro deformibus

formibus pulchra, pro miseris iucunda, pro amaris suauia, & (quod sublimius est & verius) pro nihilo vniuersa mercatur. Ista enim iam in terris caelestem Sponsum quærit, cuius amore præsentia fastidit, futura diligit, & aduentum eius præstolatur, vt audire ab eo mortis tempore possit: *Ecce Sponsus venit, exite obviam ei.* Hæc calibem agit vitam, & angelorū sequitur formam, atque Christo soli exhibere se curat illibatā. Vult ergo interim cunctis carere solatijs, vt ab eo mereatur cōsolari plenius. Et deflet omne quod mentem de terrenis afficit desiderijs, alioquin illius non posset munda præsentari aspectibus. Vnde etiam tanto rigore se constringit intus, vt quicquid de cætero extrinsecus se applicauerit, indignando potius quàm probando expellat. Nec mirum. Timet enim, ne angustia illi fieret vnus amor, quem diligit. Optat soli adherere, quem cum multis perfectè castèq; nequit diligere. Hinc est, quòd vna ex his loquitur: Illi soli seruo fidem, ipsi me tota deuotione committo.

4. Habet tamen in exilio præsentis vitæ solatium, sed nõ gaudium plenū. Suscepit Sponsi arrham, sed nõ ipsum. Legit epistolam de nuptijs scriptā, sed nondū venit hora eius. Et cum venerit, tunc introducetur, nec mora erit. Vestes & ornāmēta per legatos accepit, sed tunc duplicibus vestietur. Solatium namque eius, memoria Christi est, & amplius illi solatiū fit, quia diu hic non erit; quia statim ipse veniet, ostiumq; pulsabit, & dicet: Surge, & veni. Sed quid ipsa? Nõne ad hanc vocem euigilabit? Surgat itaque, prospiciat per fenestram, si ipse est, quem diligit: & cum iterum atq; iterū pulsauerit, sine mora arripiat, & illi dicat: *Ecce ego, quia vocasti me.* Si me quæris, præsto sum Domine. Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo. Non me permittas Domine diutius separari à te, sed in bonitate tua suscipe me. Et quantū lætabitur, si tale aliquid à Domino audire mereatur: Sequere me, tempus est, vt pariter epulemur? Eamus iam, non ad vineam excolendam, sed ad vinū optimum bibendū. Eamus, non iterum in Iudæam, sed in patriam meam. Ascendamus ad diem festū hunc, quia magnus iste dies festus angelorum & hominum.

5. Sed quid de te, o anima mea in corpore peregrinante, & iam diu expectante, & quotidie in oratione tua dicente. Adueniat regnum tuum? Quando videbo? Putas, de me recogitet? Putas, obliuiscetur misereri Deus? Quando apparebit, & quando veniet? Sed fortè in cubiculo est, & dormit. Nunquid tu dormies, & cor tuum non euigilabit? Clamabis igitur, si dignetur audire, & pulsabis cordis voce, dicens: *Exurge, quare obdormis Domine, exurge, & ne repellas in finem.*

6. Sed fortassis secretiori adhuc consilio & saniori iudicio

Psal. 33.
2. Cor. 5.

Dominus differt, quòd tu (ò anima) magis impetu quàm discretionem facis. Pausabis igitur parum, sed sub umbra eius, nec in æstibus mundi quiesces. Melius tibi mori est, quàm mundo vivere. Felicius tibi lugere, quàm de iis, quæ non sunt & videntur, gaudere. *In Domino consolabitur anima mea, audiant mansueti & latentur.* Quamdiu enim sancta anima viuit in corpore, peregrinari se à Domino dolet: sed quia voluntas eius est, peregrinationem patienter sustinet. Ut interim tamen alium dilectum non quærat vel eligat, illius amore certare fortiter necesse habet: quia multi aduersarij, multi ad decipiendum parati. Et ideo districtè castigare debet, quicquid foris se finxerit amabile. Nec alicui quantumlibet blandienti credat, ne delicti amicitiam fraude capta perdat: *Qui dum Sponsus abest, lugere magis eius absentiam debet, & viduitatis tempus cognoscere: donec veniat, & eam ad se in æterna tabernacula perducatur.* Ibi enim requiescunt sanctorum animæ, non in umbra, sed in præsentia; & serenissimam iugiter specularunt faciem Dei Patris, quem cum filio eius vnigenito dilexerunt in terris, & secuti sunt relictis omnibus.

SERMO II.

De mœrore & consolatione animæ in Deo.

1. **S**olet anima deuota, quæ Christum diligit, de eius absentia dolere, & de ipsius spiritali visitatione plurimum consolari. Hoc tamen magnæ dilectionis Christi signum est, non ipsius meritum, quotiescunque ab illo consolatur. Bonum ergo ei est, si se dignam non putet; sed exiguam & insufficientem, ad donum gratiæ eius percipiendum. Quæ est enim anima, quæ tantis beneficiis respondere valeat, etiam si iugiter gratias rependat? Certum est, quòd nulla inuenietur, dato quòd omnium esset repleta sanctorum meritis. Soli namque Deo conuenit præ omnibus sanctis, honor, virtus, & gloria. Animæ autem diligenti Deum magnum est, si pro suo modulo laudare vel exiguum possit, & in sanctis eius mirabilem eum prædicare: Aut si id agere non sufficit, satis imparem laudibus Dei se sentiens, saltem non omittat propriam de flere miseriam. Et istud fortassis multo vtilius proderit, quòd non tam altiora sapere, quàm minora quæque beneficia amare videatur.

2. Congruus ordo ascendendi ad Deum est, ab inferioribus studiis, ad potiora tendere; & rursus ad pristinam infirmitatem, humiliter se reflectere. Ibi igitur maneat diutius, vbi tutior probatur esse locus. Quòd si ascendere ipsam delectat, cum omni humilitate & timore perficiat. In descensu tamen suo, non penitus deiicia-

deiciatur : quoniam humilibus sedes regni cælestis promittitur, sed libentissimè ibidem commoretur. Et si natura horret, & inferior videri non vult carnalis homo, pondere futuri iudicij terreatur, vbi omnes elati confundentur. Beata nimium anima, quæ locum in hoc tempore eligit nouissimum, & sese deflet per momenta singula, quoniam magna eius miseria existit.

3. Multam dolendi materiam habet, quam nec perfectè valet cognoscere, nisi se à terrenis consolationibus exuat, & ad externa bona, fide non ficta transferat. Etenim ex propria fragilitate, quantum ad hæc ima premitur, fidelis anima deprehendit; quod si sine Christi gratia, nequaquam stare, sed neque se eleuare ad cælestia potest. Ideoque indiget, vt à Christo Iesu, per visitationem spiritualem & consolationem internam, sustentetur frequentius; ne absorbeat aliquo delectatione temporalium, aut fallaci suggestionem diaboli auertatur à sancto proposito. Multiplices sunt enim insidiæ & immisiones diabolicæ, quæ caueri absque speciali etiam gratiæ luce non possunt. Diuersæ tentationes, & inopinabiles tribulationes occurrunt plerumque hominibus sanctis, sed benignus Dominus cuncta facit prodesse bonis, super quo benedictum sit nomen sanctum eius. Debet autem Deo deuota anima inter labores, quibus in hoc peregrinationis loco affligitur, de futura sanctorum meditari requie, ne sub onere deficiat: quamuis sæpe tristanti, luctus solet esse solamen. Videns namque ineuitabilem miseriam, quid mirum, si doleat? Considerans quoque grande exilium, quomodo lata erit? Sentiens abesse sæpius, quem intimè diligit, notum est amantibus, quale incommodum patiatur. Verum, qui non amant, ista nesciunt, nec quo dolore anima sancta concutitur: quæ venditis omnibus terrenis, ad quærendum inuisibilem Sponsum se contulit. Talis enim Christum præ omnibus consolationibus, qui Sponsus est & amicus dulcissimus, sui pectoris desiderat habere solatium.

4. Complures terrenam & vanam dilectionem habentes, grauius ferunt dilationem aut ablationem alicuius rei corruptibilis, quam sibi vtilem existimant; gaudentque de prouentu illius, & quotidiano aspectu consolantur. Si sic agitur in insipientium cordibus, fortius flagrare debet anima deuota in amore summi conditoris. Cum ergo per gratiam Christi visitatur, mox noua letitia in ea nascitur, ac æternorum spe erigitur: exultat quoque in desiderio cordis sui, omni que affectu virium internarum, ad hanc gustandam vertitur dulcedinem. Et vt crassius per verbum internum reficiatur, in quo tanta dulcedo exuberat, aperit os suum, & attrahit spiritum, dicens: *Quàm bonus Israel Deus, his qui recto sunt corde.* Deus meus, Deus meus, dulcedo non fallax, dulcedo

cedo sola reficiens, virtus & decor animæ meæ, quàm bene mihi in hoc visitationis tempore. Non meis meritis, non meis votis, sed tuæ bonitati ascribo hanc horam, Domine, qui es verus & vnicus omnium mœrentium & te diligentium consolator animarum. Amen.

SERMO III.

De duplici compunctione animæ, pro cælesti patria.

Iob 6.

1. **Q**uis det, ut veniat petitio mea; & quod expecto, tribuat mihi Deus? Magnum desiderium fidelis animæ, præsentis verficulo innuitur; quæ non terrenas res, sed contemptis illis cum concupiscentijs suis, æterna bona sibi largiri deposcit. Illa enim sunt, quæ fidelis anima expectat, pro quibus laborat quotidie tolerando certamina. Verumtamen finiri laboriosam vitam citius optat, & venire beatam requiem, quam expectat, cordialissimo affectu comprecatur. Antequam ad Deum conuersa esset, & cum huius mundi delectationes eam adhuc tenerent, non illa quæ in cælis promittebantur, querere curabat; sed aut ignorans, aut parvipendens inuisibilia bona, satiari visibilibus, & diu illis frui summopere intendebat. Nunc verò ad Christum conuersa, & præsentia nihili pendit, & futura ardentius concupiscit. Simili quoque desiderio ardebat illa prophetalis anima, quæ dicebat:

Psal. 26.

Vnam petij à Domino, hanc requiram; ut inhabitem in domo Domini, omnibus diebus vitæ meæ.

2. Duplici autem stimulo compungitur anima, vt tam instanter & ardentè querat transire ad patriam. Interdum quippe præsentium malorum vrgetur incommodis. Videns namque tam in se quàm in alijs, multiplices tentationes, graues labores, diuersasque occupationes, in quibus multi periclitantur; & pauci illæsi euadunt, prudenter sibi consulens, & alijs compatiens, quamdiu proposito sancto feruet, à miseris istis liberari suppliciter desiderat. Timet enim, ne fortè iterum ad secularia aut carnalia trahatur, aut in alios errores morum, vel leuitates animi iuducatur; quia etsi modò plenam voluntatem Deo placendi habet, non tamen securitatem sic perseverandi accepit. Vnde non immeritò timida, & infirmitatis suæ conscia, patriam supernam petit, & omnibus votis tolli ex hac miserabili vita sanius sibi fore sentit, priusquam (quod absit) nouissima sua, peiora prioribus fierent. Ibi enim omni timore sublato, cum voluntate perfecta, securitas etiam perfectè stabit. Ex hoc ergo stimulo quasi sinistro calcari, equus sancti desiderij valenter instigatur, quo anima cursu incepto, ad patriam pergat cælestem, quia in præsentibus non habet manentem ciuitatem, sed nec requiem quidem.

3. Quan

3. Quandoque verò Deo deuota anima, non tribulatione maiorum & dolore afficitur, ad exeundum de carcere suo, sed nobiliori modo, videlicet desiderio visionis diuinæ accensa, trahitur vehementer ad superna. Fitq; ei nimis angusta præsens vita: quia adhuc copia sibi plenitudinis negatur, quæ de fonte magis satiari appetit, quàm sobrijs haustibus refocillari. Valdè autè distat iste stimulus à priore. Nam dextro iam calcari impulsus equus desiderij, tantò expeditiùs fertur ad anteriora, quanto amor plus valet quàm dolor efficere. Huic animæ pulchrè & digniùs aptatur, quod de patriarcha Iacob Scriptura commemorat: *Quia* (inquit) *Gen. 29. seruiebat Iacob pro Rachel septem annis, & videbantur ei dies pauci præ amoris magnitudine.* Sic etiam omnis labor paruus videtur amanti Deum, & desideranti claritatem vultus eius inspicere, nec ieiunia horret, nec labores diurnos ponderat, neque elongari ab amicis & proximis triste ducit: sed neque aliquid estimari aut promoueri in hoc mundo, huiusmodi anima curat. Ideo omnia parui pendens præsentia, & vnum super omnia desiderans, eius amore frequentissimè vulneratur, quia quod summè desiderat, adhuc in dies & dies differtur. Quocumque tamen istorum modorum, anima compungitur, tamen in excessu mentis posita, præsentis versiculo desiderium cælestis beatitudinis complectitur, ac sapiùs eundem reuoluendo enutrit deuotionem, quam de supernis cõcepit, dicens: *Qui det, ut veniat petitio mea; & quod expecto, tribuat mihi Iob 6. Deus?* Væ ergo omnibus ambulanti bus in desiderijs carnis, qui nec consideratione miserix temporalis oculos ad cælestia leuant: nec magnitudine æternæ felicitatis, ad ea percipienda vitam suam disponunt.

4. Sed nihil tibi & illis, anima fidelis; sine eis agere quod volunt, & implere omne quod delectat; absque dubio constat, quia non diu, neque in perpetuum durabit. Tu verò, sicut nunc audisti, & gauisa es in pollicitatione patriæ cælestis; ita in eius quæso amore, spes tua magis ac magis roboretur, donec brauium laboris tui merearis accipere. Insta diligenter pro virtutibus, passionibus fortiter vince; charitatis & castitatis dona, in custodia humilitatis, sub clausura diuini timoris collige & reconde; ac contra spirituales nequitias arma orationis induc, & semper diuinæ bonitati plusquam propriæ industriæ, in cunctis confide.

SERMO IV.

De laudibus pretiosa margarita castitatis.

1. **L**Oquamur aliquid de laudibus castitatis, & ad decorem eius primò habitorem illius consideremus. Spiritus namque sanctus auctor est principalis innocentis vitæ, & consecrator

Sap. 1.

Castitas
peculiare
donum
Dei.

totius castimonia. Quoniam in maleuolam animam non intro-
ibit sapientia, & in corpore subdito peccatis Spiritus sancti non
permanebit gratia. Absque eius speciali munere, castus nullus
fuit: & nisi illo misericorditer protegente in hac gloria, virgo
nemo permansit. Gloriosa siquidem continentia virtus, victo-
riosa castitatis palma, insignis & laudabilis flos virginum inuio-
labilis. Quanta sit virginum continentiumque gloria, indicant
ipforum magna certamina; & vincantium perseverantiumque
paucitas, facit eminentiam huius virtutis lucere magis. Deposita
omni spe propria, nihil de nostra industria, sed totum de immen-
sa Dei confidamus misericordia, quæ numquam aberit dilectis
suis in hac mortali vita. Nam supra nos est hæc virtus, & confer-
tur tantum diuinitus, neque tamen ingratum aut elatum, sed humi-
libus & contritis corde, clamantibus quotidie in oratione, & di-
centibus: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua
in visceribus meis.* Speremus igitur eius pietate hanc nobis virtu-
tem ab ipso tribui, quem constat sanctorum lachrymis posse pla-
cari; cuius etiam inspiratione cupimus de tam admirabili mar-
garita pauillum loqui.

Psal. 50.

Matth. 13.

2. *Simile est enim regnum calorum homini negotiatori quaerenti
bonas margaritas: inuenta autem una preciosa margarita, dedit om-
nia sua, & comparauit eam.* His verbis Christus Iesus Ecclesie
Sponsus, præmonet & hortatur nos ad amorem castitatis, ada-
quans illam rebus optimis per figuram preciosi lapidis. Quia ergo
nemo nobilium inuenitur, qui non velit preciosorum lapidum
gloria fulciri, dummodo illi facultas assit, ac vestibus valde bo-
nis non affectet indui, ne vilescat hominibus: multo magis nos
versa vice, Deo placere studeamus. Sed quæ est ista temporalis
gloria, & qualis vestium corruptibilium decor esse poterit; cum
homo exigui temporis sit, tanquam fumus & vapor pertransiens?
Proinde sit nobis indignum & confusum valde, quod nobis Deo
consecratis, non est sollicitudo tanta pro immortalis ornatu ani-
mæ, sicut inesse plerumque cernitur stultis mundi amatoribus,
pro vili corporis indumento. Nunc ergo, hortatu Saluatoris no-
stri, demus omnem curam ad comparisonem huius nobilissi-
mæ margaritæ, si volumus in sanctorum forte splendidi appare-
re. Minus enim in conspectu summi regis gloriosi erunt, qui cæ-
teris licet honestantur virtutibus, hanc in se gemmam non ha-
buerint.

3. Antequam Saluator de caelestibus descenderet, latebat hæc
virtus; & quantæ esset dignitatis & gloriæ, perpauca innotuit.
Sed nouus Rex, nouam produxit de caelesti thesauro gemmam,
& quoniam Sponsus hic erat; contulit hanc ecclesie, & accepit
eam

eam in suam. Et sic affinitate coniunctus est ei, & ipsa eius sponsa dicitur, propter castitatis fidem & charitatis indissolutionem. Erat satis inaudita prioribus seculis, vox turturis in terra nostra; quando non benedicebantur beatæ steriles, sed recensebantur per Moysen filiorum generationes. Nec tamen omnino videbatur abscondita Prophetis, quamvis non predicabatur popularibus. Quod satis liquet in hoc, cum quidam ex Prophetis more castissimæ turturis, ita insonuit: *Latere sterilis, qua non paris; decanta laudem, qua non pariebas; quoniam multi filij deserte magis quam eius, qua habet virum.* Et in altero quodam loco contemplatus vitam continentium beatissimam, & eam seruantibus à Domino donari specialem gloriam, prophetauit dicens: *Hac dicit Dominus Deus Eunuchis; Qui custodierint Sabbata mea, & elegerint qua volui, & tenuerint fadus meum: dabo eis in domo mea & in muris meis, locum & nomen melius, à filiis & filiabus.* Ecce non tantum Domini voce commendatur castitas, sed etiam precedentium patrum oraculis est magnificè declarata. Quàm bene decuit, ut vtriusque Testamenti auctoritas, hanc nostris commendaret pectoribus; qua possumus Deo fieri viciniore, & supernis spiritibus semper chariores. *Incorruptio enim, ut scribitur in libro Sapientia, proximum facit esse Deo.*

Virginitas
& castitas
neque o-
lim sub le-
ge ignota.
Exod. 3.
Num. 1.
Esai. 54.

Esai. 56.

Sap. 6.

4. Quàm splendida & speciosa facta es, ô beata castitas, ut digna videaris ad Agni intromitti nuptias. Hæc est formosa columba, ac singularis amica Creatoris omnium; quæ contemnit confortia mortalium, detestatur omnem carnis saniam, & ad cælestem properat amatoré. Ipsa lilio assimilatur cædidissimo, byssino figuratur mundo, & species eius semper placuit Altissimo. Huius candore reficiuntur sanctorum oculi, & odore famæ eius, trahuntur ad Christum innumerabiles virginum chori. Odor enim nimius est in vestimentis eius, quia castitas spargit vbique fragrantiam sui intacti corporis. Cuncti namq; reuerentiam castis deferunt; & inuenitur etiam inter eos laudabilis, qui nunc munditiam seruant incorruptionis. Contulit hanc gratiam castitati Christus, per inhabitationem sui spiritus; ut sit benedicta ab omnibus, quæ transcendit limites humanæ fragilitatis. Nil sic hominem super propriam fragilitatem eleuat, sicut virtus castitatis, quæ cælis etiam vim infert. Dum enim quis seruat per gratiam in terris, quod per naturam Angelici spiritus in cælis, nonne vim infert cælestibus? Talis enim in Domino gloriatur, & dicit: *Domine, exaltasti super terrâ habitationem meam; & pro morte defluentis depresso sum, & liberaasti corpus meum à perditione.* Cui meritò debetur diuina responsio; *Hac est, qua nesciuit torum in delicto, habebit fructum in respectione animarum sanctarum.* Et rursus in generali,

Castitas
cunctis a-
mabilis.

Ecli. 51.

Sap. 31.

Matth. 22.

nerali, Sponsus congratulatur cælestis: *Ha sunt, qua non nubent, neque nubentur; sed sunt sicut Angeli Dei in cælis.* Iam patet clarior, quia castitas de cælis sumpsit originem, & à confortibus nobilissimis traxit progeniem, cum sit filia cælestis Hierusalem, & cognata supernorum ciuium.

5. In germine & fecunditate eius exultat Spiritus sanctus; nam non præterit tempus, quo deficiat fructificare castas generationes Deo multum acceptabiles, quæ sunt deuotæ orationes, sanctæ meditationes, & mundi cordis affectiones. O quàm pulchra est ergo casta generatio cum charitate, quæ cælum replet incorruptionis suauitate, & fecundat terram conuersationis sanctitate. Tam suavis denique odor inerat castitati, vt æterni regis filius de sola nasci dignatus sit Virgine; consecrans hanc in matre, quam detulit postmodum in dotem sanctæ ecclesiæ.

Virtutum
plenitudo
in Maria
ex gratia
processit.

6. Non tamen propter solam fatemur virginitatem, quoniam virginitas sola non est, nec sola placuit Christo. Nec angelus inquit, Aue castitate plena, sed aue gratia plena: vt virtutum plenitudo potius referatur gratiæ, quam castitati vel innocentia. Per solam quippe gratiam possidentur, castitatis, humilitatis, charitatis, ceterarumque virtutum charismata. Refulsit namque in Maria præ cunctis excellentius decus virginitatis, cum eius vita (vt ita dicamus) sola castitas & immaculata virginitas extiterit. Sed habuit etiam gratiam perfectissimæ humilitatis, per quã de summo cælo filium Dei ad se traxit. Vnde & de ea scribitur in

Cant. 1.

Canticis: *Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suauitatis.* Est itaque Deo munus valdè gratissimum, habere perpetuæ incorruptionis gaudium, & acceptabile sacrificium cunctis temporibus vitæ suæ, seruire continentia propositum. Stupet natura, mirantur Angeli, lætantur Archangeli, exultat quoque omnis Sanctorum cuneus, in obtutu & pulchritudine huius virtutis. Occurrit etiam Iesus Christus, amator castitatis, conseruator pudicitia, salutans animam quam sibi adoptauit in sponsam, iubilans & modulans in ipsius aduentu carmina quædam ex Canticorum Canticis: *Ecce tu pulchra es, amica mea, ecce tu pulchra, oculi tui columbarum.*

Ibidem.

7. Quid ad hæc dicetis homines corpore & mente corrupti? An non demulcent aures vestras hæ voces gratulabundæ, hæ delicia mundis & castis reseruata? Et si vultis recipere & verè intelligere, seruite munditiæ, studete sobrietati, & mundas manus vestras conseruate. Et veniet à Deo vobis lætitia, & inenarrabilis exultatio; quam soli percipiunt, qui mundi luxus despiciunt, & mentem ab omnibus delicijs eius suspendunt. Eia charissimi, nunc omnes erigamus aures nostras intentius, quoniam venit nobis

nobis Sponsus de caelestibus. Et vos Christi Virgines, ferte lampades iam ardentes, oleum simul deferentes. Ecce ianua patet, quæ parata sunt, intrent. Intremus, intremus per portas, quas aperuit Dominus, ut cum omnibus Sanctis mereamur illum benedicere & laudare in secula seculorum. Amen. Matth. 25.

SERMO V.

De custodia castitatis.

I. Sermone præcedenti, in laudem castitatis quædam diximus, sperantes quod hæc virtus multorum erit grata cordibus, quæ iure nil in se habet offensionis. Et si sunt, qui offenduntur: suæ potius hoc obscenitati, non eius sanctitati imputent: nam castitas velut quidam carbunculus, in sanctorum vita semper emicuit. Confidimus igitur, quod tanto charius amplexabitur ab omnibus, quanto splendidior effecta videtur sacrarum laudum præconijs. Alta profectò laus eius, quæ non ex hominibus sed à Deo procedit, & Sanctorum abundantius declaratur exemplis. Præcesserunt nos multi continentia armis amicti, & fuso sanguine proprio reliquerunt, quid sit agendum nobis de corpore nostro; quia sanctitati, non corruptioni nos optant famulari. Concurrunt etiam hodie sacratissima vtriusque sexus multitudo, ad regales nuptias filij Dei, optans pro illecebris carnis adimpleri Spiritus sancti fructibus, qui sunt, pax, patientia, modestia, continentia, castitas. Et quia tam excellentis est dignitatis, non est mirum, si tepidi in eius deprehendamus laudibus; cum ipsa locum habeat celsiorem, & materiam loquendi ministret copiosam magis peritis. Silere tamen de illa non oportet omni modo, quam tam necessariam nobis agnoscimus: sine qua, nec sanctitatis perfectionem valemus assequi; pro qua in Sanctorum omnium remuneratione, translato laboris onere, in perpetuum beari non dubitamus. Perscrutemur ergo diligentissimè qualiter servari possit castitas, quibus etiam iuvari remedijs debeat incontinens animus. Ad virtutem quippe castitatis absque labore & certamine non pervenitur; sine timore Dei & sui custodia, nulli in ea perseverare donatur.

2. Grandis quædam custodia, ad conservationem perseverantiamque castitatis, est utique instituenda devotis; ne videlicet loqui, audire, legere, aut talia intueri velit affectio carnis, unde postea generari queat aliqua occasio tentationis. Verum hi, qui Spiritu sancto irrorante, ab æstibus carnis aliquantulum temperati sunt, & magno iam castitatis munere præcincti videntur, si foris adhuc per sensuum custodiam se non muniunt, periculo rursus & casui appropinquant. Foris enim per

sensus

sensus hauritur, unde mens casta deturpari, & delectationum fordidarum veneno, ad mortem nonnumquam solet infici.

3. Dehinc valdè est necessarium, cordis cubile sollicitibus obstrui; ne visa aut audita prius phantasmata irruant; ne illa, quæ videbantur obliuioni tradita, propter hominis incuriam reuertantur, & pacem cum tranquillitate conscientia de corde tollant, sicque de castitatis beatitudine cogitare prohibeant. Cæcatur protinus mens pura, si sollicitudinè intimam cum disciplina corporalium sensuum amiserit, & quæ gaudio perfundi poterat, indubitanter amaritudini & dolori admiscetur. Quid mirandum, si tradatur ludibrio diaboli, quæ pratermisit fidelissimum pactum immortalis Sponsi? Auertat benignissimus Saluator Christus, talem iudicij sententiam à cordibus nostris; sed dignetur potius conferre vberiore spiritus sui gratiam, qua intus sanctificari & confirmari, aduersus carnis bella mereamur. Flagitemus ab ipso remedia salutaria, quibus concupiscentiæ fomes sopiatur, & castitatis augeatur refrigerium, vt simus sanctificationis templum, & sicut decet Sanctos, immaculati perseueremus cum Christo, quemadmodum Propheta in Psalmo loquitur: *Domum tuam decet sanctitudo in longitudine dierum.*

Psal. 92.

4. Valet maximè ad castimoniam decus promerendum sobrietatis virtus, quæ deliciores respuit cibos, & potum effluentem resecat: vigilijs sacris atque ieiunijs comprimere carnis lasciuam suadet, laborare prædicat, occupari semper in Dei opere adhortatur, quia otium & deliciae, prædones sunt castitatis. Beatissima verò castitas, totius gratiæ & sanctitatis amatrix, sapienter quidem admonet renuntiare terrenis affectibus: ne cælestibus fraudemur muneribus, & ne sanctorum consortijs simus indigni, ita inquit: *Ego mater pulchra dilectionis, & timoris, & magnitudinis, & sancta spei. Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini. Qualis ipsa est, tales fieri & alios desiderat.* Nam ipsa liberrima existit, & nulla peccatorum contagione violata, manet in innocentia vitæ. Nullis carnalibus resoluitur æstibus, refugit brutorum subdi actibus, & sulphureis consumi flammis contremiscit, propter creatoris sui reuerentiam. Ingenua (inquit) sum, & speciosissima in genere meo, vt omnis actio, vox, & sermo, index pudicitia protestatur. Ideo obscœnis nimium dedignor circumueniri negocijs, solis delector sinceris & probis sodalibus interesse. Vox etenim mea in Canticis est: *Fulcite me floribus, stipate me malis; quia solias conditoris amore languo.* Talibus incitamentis, ex Spiritus sancti vnctione fluentibus, confortatur castitatis amator, ac contra immisionem satanae & concupiscentiæ motum fit constans bellator.

Otium & deliciae prædones castitatis.

Eccli. 24.

Cant. 2.

5. Hic

5. Hic non pugnatur armis aut ferro, sed patientia, oratione, & humilitate: nam ita subiugatur facilius omnis motus libidinis. Donum enim Dei est, & misericordia in electis illius, posse corruptibilis carnis concupiscentiam compescere; ignem quoque in sinu proprio ferre, nec tamen prævalere aduersus mentem. Verissimæ gratiæ Dei est hoc priuilegium, & nullius hominis meritum. Merito ergo Moyses famulus Domini miratus est, quare rubus ardebat, & non comburebatur, atque ait: *Vadam, & videbo* *visionem hanc grandem.* Quis ex nobis est, quem stupor non apprehendat, quomodo in carne fragili, in vase fictili fieri possit, ut homo carnali grauatus pruritu, frequenti vexatus tentationum impulsu, nunquam præstet voluptuose cogitationi consensum? O quàm mirabilis Deus in Sanctis suis, qui talem virtutem & fortitudinem contulit seruis suis, benedictus in æternum Deus. Opus namque magnæ fortitudinis est, talem in seipso experiri rebellionem, & continuò per gratiam Dei de se conari habere victoriam.

Exod. 3.

6. Ut verò certior sit hæc victoria, fuga est assumenda; his tanto magis, qui infirmiores se cognoscunt. Nec imputandum inertiam hominis & pusillanimitati talis occultatio, cum utique magnanimus dicendus sit, qui festinus effugerit, & cautiùs ignes lubricos declinando deuicerit. Hoc in Ioseph patriarcha castissimo adolescente factum legimus, cum impudens femina oculos in lucidissimum pudicitiam speculum iniecisset: quia fugit Ioseph, & exiit foras. Multum itaque circumspectus, & pauidus esse debet, qui in carne fragili beatiùs castiusque viuere disposuit. Paueat, & se custodiat omnis iuuenilis animus; quoniam magnæ insidiæ & multa pericula consurgere aduersus eum consueverunt. Incerta victoria, & molestiora probantur certamina.

Fuga con-
ducit ad
custodiam
castitatis.

Gen. 39.

7. Nulla ætas, nullus quoque sexus libertatem sibi castitatis audeat polliceri. Cogitandus est frequenter Sansonis sanctificati hominis lamentabilis laqueus; qui cum funibus & catenis vinciri non posset, vnius mulieris blandimento superatus est, & hostibus traditus. Qui statim eruerunt oculos eius, & vinctum perduxerunt in ciuitatem suam; quia mens carnis dissoluta blanditiis, potestati traditur diabolicæ ad illudendum; ac illi per suggestionem cupiditatum & voluptatum sæcularium, eius spiritua-lem euertunt intentionem; cordis scilicet oculum, & vinctum ad sæculum pertrahunt, aut (quod desperatius est) Tartari tandem claustris mancipant. Dolcamus, & timore solliciti de nostra infirmitate nunquam erigamur; quando sanctus Dauid rex & propheta Dei deiectus est voluptate carnis: & qui terrena mente pura sæpissimè calcabat, flebiliter (ut dicimus) ad illicita opera quando-

Judic. 16.

Samson
captiuus,
vinctus &
excepatus
quid si-
gnificet.

2. Reg. 11.

2. Reg. 15.

1. Reg. 12.

3. Reg. 11.

6. 16.

Matth. 20.

quandoque cecidit. Pro qua enormitate criminis, aduersa illi multiplicia suscitauit omnipotens Deus, iuste puniens hoc grande facinus, ad terrorem cuiuslibet prauaricatoris. Sapientissimi quoque Salomonis lapsus profundius intueamur, ampliusque diuinum metuamus iudicium, quod talis ac tantus vir (de quo legitur, quod Dominus dilexit eum, & appellatus sit amabilis Domini, & quia fecit illum excelsum præ omnibus regibus Israel) ad hanc corruit mentis insaniam, ut idola adoraret, quia mulieres euerterunt sensum eius. Quis igitur non pertimescat de se, etiam si fuerit iam castus & sanctus in operibus suis, audiens viros tam fortes & illustres cecidisse? Idcirco nemo se fiducia non bona erigat, quamdiu eum grauat corruptibilis huius vitæ incertitudo; sed tanto magis se humiliet & deprimat, quia qualis illum tentatio apprehendere possit, ignorat; & quis eius finis sit, præscire non valet. *Multi enim sunt vocati: pauci uero electi.* Adhibenda est ergo cautio magna, pro perseverantia & custodia castitatis; ne unquam calido tentatori, foris aut intus, pateat vel minimus accessus.

8. Nullus tamen quamuis imbecillis frangatur laboribus aliquibus, aut tentationibus perturbetur; sed meminerit, quod tanto illi erit corona preciosior, quanto fuerit in resistendo conflictus maior. Neque videri posset, cur castitatis victoria haberetur meritis maior, & laude sanctorum insignior, si non grauioribus ac tantis probaretur tentationum incursum. Lætificare ergo nos debet, illa beatissima felicitatis æternæ repromissio: & erigere ad laborem certaminis, spes coronæ immarcescibilis; qua laureatæ letantur sanctorum animæ cum Christo sine fine, pro leuissimis laboribus. Ad quam nos exules perducere dignetur Iesus Christus, spes & corona sanctorum omnium, qui cum Patre & Spiritu sancto regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

S E R M O VI.

Contra carnalia tentamenta.

1. **D**E re quidem necessaria & utili sapius tractare, nec superfluum putari debet, nec infructuosum. Quid ita necessariū, quid tam utile saluti omnium, sicut mortiferis mederi passionibus animarum? Nil itaque sic morbidum, sic contagiosum inuenitur in homine; sicuti concupiscentia carnalis & indomita libido, quæ totam corrumpit animæ pulchritudinem. Supra namque pauca de laudibus castitatis egimus; deinde subsequenti sermone de eius obseruatione nonnulla remedia protulimus: restat ergo nunc adhibere aliquod salutiferum cauterium: ut qui neque decore

decore neque amore trahuntur castitatis, vel terribili metu gehennæ terreantur ab æstu libidinis. Diuersis diuersa conueniunt, & non omnes vno ordine imbuendi sunt.

2. Aduerte igitur detestabilis assensor libidinis: Proferam contra bestialem vitam tuam, cælum & terram; inducam iudices damnationis tuæ, Angelos & Archangelos; dabo testes verissimos concremationis tuæ, vniuersum cœtum sanctorum. Nouissimè ipse creator & rector omnium seculorum, sententiam inferet incommutabilem: & armabitur vniuersitas creaturæ, in vltionem pessimæ turpitudinis tuæ. Sed & ipsi maligni & teterrimi spiritus, incentores & fautores tui, rugient super te, & cruciabunt carnes tuas ignitis fuscinulis suis; & parabunt focum sulphure & pice plenum animæ tuæ, qui in æternum non extinguetur. Reuelabunt cæli iniquitatem tuam, quia cum illi legem naturæ, qui sine sensu sunt, numquam amiserint; te, qui legem Dei transgressus es, & preciosam imaginem eius maculasti, iudicabunt, & suis coniungi habitaculis nequaquam patientur. Itaque cælo indignus eris, immundissime peccator. Clamabit etiam aduersus te terra, inter alia elementa humillima, quia cum illa fructum suum reddere mortalibus consueuerit, tu carni obediendo factus es indignior terra, vt pote, qui fœtorem libidinis festatus es, pro sanctitate. Non ergo te terra suscipiet, nisi ad operiendum miserabile corpus tuum; eritque cibus vermium, donec in nouissima tuba tremefacta illud eiciat, vt in inferno submergatur cum anima tua. Ibi erit habitatio tua, & clauderis velut in puteo bullienti, à quo nulla erit redemptio. Ibi cruciaberis die ac nocte pro delectationibus tuis; & nemo tibi propitiabitur, quia corrupisti corpus tuum, & confudisti animam tuam. Gloriosos amicos Dei & luminaria cælorum, angelos videlicet & archangelos, erubescere fecisti. Quia cum illi præcipuo puritatis candore fulgescant, tu omni tæbe fœculentior, turpissima facie denigrata, longè ab eorum aspectibus detraheris: & flammigeris dæmonum fornaculis sociaberis, quorum facies super nigredinem carbonum & fauces infatigabiles, & oculi proterui & horribiles nimis. Propter indomabilem libidinem tuam & abominabilem concupiscentiam, quam voluisti ad tempus exercere, cogeris sine tempore infernalibus tormenta pati. Nam ignis infernalis ardebit in amatores libidinis; ita vt neque mare, neque omnis aquarum abundantia illam flammam sufficiant extinguere. Quapropter exhorresce peccata carnalia, si vis æterna euadere incendia. Noli perdere preciosam animam tuam, quam Christus redemit sanguine suo. Noli contristare Angelos sanctos, & Deum inhonorare. Metus Domini, & carnem tuam ne ita dilex-

Impudicum omnia damnant.

Rom. 8.

dilexeris, vt pro illa perpetuam damnationem incurras. Si enim secundum carnem vixeris, moriemini: Si autem spiritu facta carnis mortificaueris, viuetis. O quàm citò transit delectatio, & quàm longa instabit cruciatio! O quàm citò pœnitebit stultè egisse, quàm grauis remorsus erit pro scelere.

Matth. 25.

3. Eia, quantum latabuntur, qui non consenserunt operibus nequam? Quanta etiam fiducia expectabunt iudicij diem, qui non inquinauerunt vestimenta sua! Tunc stabunt iusti, qui piè, sobriè, casteque vixerunt, in magna constantia aduersus demones: qui tunc eos tentabant, & ad opera nefaria instigabant; & aduersus omnes, qui eis occasiones criminum præstruebant. Tunc item stabunt ad sinistram iniusti, adulteri, incestuosi, incontinentes, qui deliciis & comestationibus vacabant: atque præ nimia confusione contremiscent à facie iudicis cœli & terræ, ab auditione illa seuerissima: *Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius.* Tunc eiulabunt, & clamabunt: *Vr, quid vnquam egimus? Vt quid nosipfos in tam breui momento perdidimus? Ah ah, damnati sumus. Heu, quòd vnquam nati fuimus. Tardè, tardè iam pœnitemus, frustra est clamor & dolor noster: quia sine mutatione manebit sententia, quam accepimus. Nulla suffragia Sanctorum, nulla nos valebunt adiuuare beneficia amicorum. Ecce æternæ nocti & perpetuæ obliuioni traditi sumus.*

Rom. 6.
Iacobi 1.

Isaia 33.

4. Speculamini igitur vos, ó filij hominum, in damnatorum pœnis & opprobriis, ne fortè veniat repentina mors, & calamitas inferni vos opprimat, & non sit qui liberet. Convertimini & agite pœnitentiam, qui cum morte fœdus inistis. State innocentes, & pugnate iuuenes contra libidines; ne dederitis membra vestra arma iniquitatis peccato, quia peccatum cum consummatum fuerit, generat mortè. Æternum ignem cogitate, & de cordibus vestris concupiscentiæ ignem exufflate. *Quis ex vobis habitare poterit cum igne deuorante? Præmia sanctorum considerate, & æternam gloriam perdere pro immunda delectatione dispicite. Sensus & oculos vestros ab impudico visu claudite, & Deum gemitibus exorate; vt vos intactos custodiat, & perseuerare vsque in finem laudabiliter concedat, Amen.*

SERMO VII.

De dono solitudinis, exemplo Christi & sanctorum Patrum.

1. **F**ons & origo profectus spiritualis, est libenter in cella reside-
dere, & in solitudine sub silentio se tegere, vt possit Dei ser-
uus seculo mori, & Christo tantum viuere; & cum Apostolo
dicere:

dicere: *Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.* Et iterum ab eodem audire: *Mortui enim vos estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Solitudo corporis & cordis pariter quaerenda est & custodienda. Nam corporis bona est & tuta, sed cordis melior & tutior. Qui tamen primam abijcit, alteram non inueniet; quia vna est alterius custodia, & hec duo confouentur mutuo. Hec solitudo est verè deuotis singulare confugium. Hec docet (vt iam dictum est) mori sæculo, & exterioris curæ non inquinari forde, atque sanctis inhærere meditationibus, etiam cælestibus nonnunquam appropinquare spiritibus.

2. Hanc Christus verbo & exemplo docuit, quando in nocte solus in oratione pernoctauit, & orantibus cubiculum intrare iussit. Est enim nocturnum tempus aptum sæpe pro deuotione, & pro sacra meditatione non paruum subsidium. Maximè autem formam vitæ solitariae exhibuit, quando quadraginta diebus & quadraginta noctibus ieiunauit, & in deserto eremita fuit, ibique (vt Euangelista refert) cum bestijs erat. Quod propter nos agere dignatus est, vt etiam nos ipsi libenter soli simus, & quâ tum in nobis est, illi semper vacare velimus. Hanc amauit Propheta, qui dicebat: *Elongaui fugiens, & mansi in solitudine.* Et alius quidam sedebat solus & tacebat, & leuabat se supra se. Verè in solitudine aliquid magni latere videtur, quæ à plerisque sanctis tam ardentè est amplexata. Nam ipsa solet incipiētibus, à multis esse protectio periculis, & diuersis vmbra tentationibus. Perfectis verò & spiritualibus, quorum conuersatio est in cælis, qui etsi corpore in terris sunt, in bonis æternis tamen mentem ardentè figere cupiunt; solitudo quasi locus & paradysus voluptatis est, & tanquam hortus deliciarum amœnissimus. Quodammodo enim serui Dei seipsos inueniunt, cum in cubiculo solitarios se conspiciunt.

3. Cunctis igitur proficere cupientibus, amor solitudinis videtur utilis, & satis necessarius. In illa sæpe dolore cordi tacti præterita mala plangimus, præsentia discernimus, & futura cautiùs prouidemus. Itaque apparet, quia in solitudine salubrè animæ fructum afferimus; modò mala nostra deplorando, modò cõtra tentationes & vitia nos exercendo; modò remedia passionum exquirendo; modò in profectu virtutum nos consolando.

4. Ibi etiam deuotionem cordis faciliùs accendimus, & ne tepescat vel extingatur, meliùs custodimus. Verumtamen, ne grauis vel magna videatur nobis nostra solitudo, ad sanctorum patrum pergamus interioris solitudinis loca. Queramus Paulum primum eremitam: queramus Antonium vel Macharium, si fortè occurrat aliquis, qui hominem infra annos viginti vel

triginta vel amplius non viderit; & tunc, quàm exiguum sit tempus, quo latere solemus, apparebit. Et si adhuc plures cernere delectamur, videbimus non modò viros, sed & feminas atque virgines huius solitudinis consortes, & tam ardua vite & verè spiritualis militia seruasse semitas. Horum igitur omnium exèplis edocti, amplius nostræ solitudinis latibula adamemus; & apparere foris, qua possumus diligentia, deuitemus. Et erit nobis tanto Christus familiarior, cordibus que nostris ipsius amor suauior, quanto huius seculi aspectus atque affectus fuerit rarior. In qua solitudine nos dignetur custodire, qui solus in corpore potuit sine culpa viuere, Iesus Christus Dominus noster. Amen.

S E R M O V I I I .

De bono silentij, & fructu eius.

Thron. 3.

*Psal. 38.
Solitudo
silentij pa-
rens &
alumna.
Ibid.
Marth. 5.*

Silencium, amica solitudinis est, sicut quidam custos eius sapiebat, & dicebat, *sedebit solitarius, & tacebit*. Nam rarò bene, nisi in solitudine custoditur, sed & faciliùs ibidè tenetur, quia absentia occasionis multoties est victoria tentationis. Istud silentium obseruare cupiebat sanctus, qui dicebat: *Dixi custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea*. Et rursus orabat: *Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantia labijs meis*. Sed & Dominus noster Iesus Christus, silentium nos amare docuit, dicens: *Sit sermo vester, est est, non non; quod amplius est, à malo est*. Quibus verbis disertè nos instruit, vt necessaria tantum & vtilia loqui curemus, superflua verò & inutilia declinemus. Non enim seruus Dei silentium ita reputare debet, quasi loquendum nunquam sit, sed suo tempore & loco verba sua, sicut dispensator bonus, distribuere sciat. Vnusquisque perpendat, quid sibi salubrius existat, quia quibusdam magis expedit silentio intendere, alijs econtra, non nimium taciturnitati se dare.

*Maria tan-
tū quater
in Euāge-
lio locuta.
Luca 1.
Ioan. 2.*

2. Qui autem silentio vult studere, inspiciat Christum, quomodo ab iniquis accusatus, nihil respondit: ita vt Pilatus miraretur vehementer. Vnde & iterum scriptum est: *Iesus autem tacebat*. Sed & beatissima mater eius virgo Maria, paucis utebatur verbis. Et sicut dicit beatus Bernardus, quater eam (vt ex Euāgelio colligitur) locutam fuisse legimus. Propter hoc nobis valdè expedit, quatenus tam exemplo eius quàm filij eius, obseruemus omnia verba hæc, conferentes ea in cordibus nostris. Igitur sit omnis seruus Dei velox ad audiendum, tardus ad loquendum, & feruidus ad proficiendum. Attende, si non silentium totius boni interioris custos est & incrementum. Vide etiam, si non thesaurus

thesaurus caelestium bonorum in his cordibus requiescit.

3. Beatus, qui silentium diligit & custodit: nam in custodia illius, magnæ deuotionis fructum sibi accrescere sentiet, dummodo in alijs sollicitus & ipse fuerit. Parum enim valet custodia oris absque custodia cordis, & diligentia cuiuslibet boni operis. Propter hoc, qui silentio & luctu salutari gaudent, hi præcipuè sciunt precium eius, quia virtus & sanitas eorum versatur in linguis eorum. Et profectum quem inde sentiunt, sæpiùs experiuntur, quia leuitatibus subdi noluerunt. De his aptari potest, quod in Psalmo legitur: *Non est ruina maceria, (scilicet spiritualis ædificationis,) neque transitus, neque clamor in plateis eorum:* hoc est, in latitudine cordis eorum, non est vllus sæcularium actuum concursus, nec inutilium etiam cogitationum strepitus. Et quia Deo intus coniuncti sunt, ideo à mundanis desiderijs sapè flescunt. Beatum ergo dixerunt populum, cui hæc sunt, quia Dominus Deus protector eius est.

Psal. 143.

4. O si daretur famulo Dei, interdum experiri silentij ac solitudinis suæ spirituales delicias, quàm meritò ex abundantia suauitatis earum in hæc verba prorumpèret! Ecce quàm bonum & quàm iucundum est, sedere solum, & tacere, & leuare se supra se, & aduentum præstolari dilecti amici Iesu Christi? Quis talem dubitet fore felicem, & optimã cum Maria partem elegisse? Qui potest accipere, capiat, sed non omnes ad hoc tendunt, neque per sanctum desiderium ad interna bona se accendunt. Qui sunt de mundo, (ait sanctus Ioannes) de mundo loquuntur, & mundus eos audit: & qui est ex Deo, verba Dei audit. Verè preciosum, verbum nunquam proferre ociosum: & valdè iucundum, in cunctis verbis suis fore sollicitum. Vnde beatus Iacobus hunc asserit perfectum, qui verbo non offendit, quia linguam nemo hominum domare potest. Sed quia apud Deum omnia possibilia sunt, id quod proprijs viribus non valemus, eius munere fieri potest; quia non est impossibile apud Deum omne verbum. Sed nos miserè nosipfos decipimus, quia remediã contra consuetudines malas non quærimus.

Lucæ 10.

Iacobi 5.

Marci 10.

Lucæ 1.

5. Quis non est expertus, quàm graue sit silentij claustrum intrare, post inutiles aut prolixas fabulationes? Beatus, qui malæ conscientia flagellis, pro incontinentia silentij edoctus, de cætero cautior inuenitur, ne in idipsum, aut in deterius rursus corruat. Amator verò silentij & custos castæ conscientia, bonum quod intus sentit, non ignorat, quia in pace factus est locus eius. Et si est interdum conflictus ei, vt se comprimatur, succedit tamen postea pax magna, quia hostibus restitit, & sibi ipsi vim intulit. Timet etiam frequenter iste, ne inuentum thesaurum per incu-

riam aut leuitatem amittat, quem magis abscōdere quā effundere Domini cōsilio debet. Videte (inquit Christus) ne quis sciat. Vnde sicut auarus nūmos, ita religiosus verba sua trutinare debet; ne inutiliter aut sine lucro, verbū aliquod dicat. Religiosorum etenim & deuotorū est, vacare, silere, orare, & præter Deum nil velle scire. Locus enim in quo religiosus stat, sanctus est. Vt quid etiam terram hanc optimam occupat, si fructus bonos non germinat? bonus homo, ait Dominus Iesus, de bono thesauro (hoc est, de puro corde) profert bona, & malus similiter mala. Loquamur ergo de Deo, si tempus fuerit, aut differamus propter Deum: de mundanis omnino rebus taceamus.

Apoc. 8.
Lucifer
quia silen-
tium non
tenuit, cor-
ruit.
Isaia 41.

6. Nec sit tibi graue (homo Dei) paruo tempore in hoc saeculo silere; quia si feceris, cum Angelis poteris in eternū gaudere. Hoc igitur modò age in terris, quod sancti Angeli seruauerunt in caelis. *Factum est* (ait Euangelista Ioannes) *silentium in caelo.* Hoc Lucifer quia non tenuit, propterea cū omni comitatu suo, de celo cecidit. Dixit enim: *In caelum conscendam, ponam sedem meam ad aquilonem: ascendam super altitudinem nubium, similis ero Altissimo.* O miser, quid loqueris? Vt quid cogitationes istæ ascēdunt in cor tuum? In illo summo monasterio, vbi perpetuum silentium ab omni malo, statutum est ab illo supremo abbate: tu quomodo loqui nō timuisti? An nesciebas, quia in his, quæ præcepit tibi Deus, oportet te esse? Quomodo cecidisti Lucifer, qui manè oriebaris? Turbasti caelum superbia tua, non seruasti disciplinam Dei Patris, sed transgressus es statuta summi abbatis. Meritò proinde expulsus es, nec potuisti stare, quia silentium in caelesti monasterio confregisti. Cauendum omnino à tali presumptione & locutione: & ad illud properandū silentium, quod à tantis casibus potest præseruare animum. De quo scriptum est: *Prohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum.*

Psal. 33.
Nunquam
silendum à
laude Dei.
Isaia 62.

7. Est tamē quoddam silentium, quod tam Angelis quā hominibus non conceditur, immo & nusquam admittendum videtur, hoc est, silere à laude Dei, à deuotione, & gratiarum actione. De quo Propheta ita meminit: *Vos, qui reminiscimini Domini, ne taceatis, & ne detis silentium ei.* Et ne viderentur inobedientes, clamabant voce magna dicentes: *Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus sabaoth, plena est omnis terra, maiestate eius.* Et nos similiter clamemus in caelum, & miserebitur nostri. Laudemus etiam eum in terris, quem laudant omnes Angeli in caelis. Sed quia longè sumus ab illo loco, vbi nemo verbo offendit, reuertatur vnusquisque ad cor suum, fileat à malo, fileat etiam cum Propheta quandoque à bonis propter melius.

Psal. 38.

8. Ad exemplum silētij, propone tibi (serue Dei) saepe facta antiquo-

antiquorum patrum. Perge si vis, perge mente ad tabernacula illorum, si forte inuenire possis abbatem Agathonem, qui iam tribus annis lapidem in ore, pro rigore silentij portauit. Et magnū illum Arsenium si inueneris, illo tacente loqui forsitan non audebis. Et alios per quā multos si quaeris, in cubiculis & in speculis terræ, solitarios & silentio deditos, potius reperies, quam foris vagantes. Propterea non illud segniter debes tenere, unde tam preciosa religionis studia possunt tibi oriri. Quia per solitudinem & silentium, multi sanctorū ad quietem cordis perducti sunt; & inibi multoties didicerunt, quicquid alijs salubriter tandem prædicauerunt. Sic Antonius primò latuit, post verò gloriosus & magnus monachorum pater apparuit. Sic Benedictus abbas; sic fecit in monasterio suo sanctus Gregorius; ita & consequenter deuotissimus Bernardus, cum multis alijs uiris perfectis. Et horum vitam si inspicias, inuenies, quid imitari debeas. Nam uiuendi speculum, opere & uerbo facti sunt.

Patres Ere-
mi prodigi-
ose taci-
turnitatis.

Sancti in
solitudine
didicerunt,
quod alios
post do-
cuerunt.

S E R M O IX.

De solitudine cordis, in qua supra se leuatur anima.

I. DE interiori solitudine, iā pauca uideamus. Hanc quærere & amare debet, quisquis uiri Deo cupit. Hæc mētis solitudo dicitur, & longè dignior & utilior corporis solitudine esse creditur. Hæc enim nisi menti in sederit, corporis etiam solitudo multitudo fit. Hæc est, quæ totū interiorem hominem, ab omni seruat uitio purum; & contra suggestiones Satanæ, reddit cor valde securum. Nam quamuis diuersis cogitationibus mens ista concutitur, introire tamen hostis aut præualere ultra cōsensum, propter hanc solitudinem, non permittitur.

2. Laudabilis & prædicanda ista solitudo, quia magna mentis est fortitudo, qua cuncta superantur in hoc seculo. Hæc est, quæ in multitudine multa nescit: quia alibi occupari se potius debere dicit, cū citò pertranseat, quicquid hîc stare aut florere uidetur. Et ubi cuncta moribus suis inseruiunt, hæc uiri immobiliter quod tantum necessarium est, inhærere summopere querit. Qui hanc intrat solitudinem, quamuis foris laboret, eius tamen mens intus orare non cessat. Et si horam inde uidetur distrahi, mox in idipsum redire festinat: quia intus habet, qui quotidie clamat: Redi ad cor: ecce adsum: ecce uenio citò. En sto ante ostium, & pulso; aperi mihi soror mea, quia concupiui speciem tuam. Beata anima, quæ ad hanc uocem semper uigilat, quia super omnia bona præsentia constituitur.

3. Idcirco enim vox dilecti hanc inuitat ascendere, ne in finis rebus possit in debito amore retineri. Qui istis caducis tenetur, valde intus distrahitur; & ad solitudinem cordis, in qua Deus hominibus loquitur, tardius venit: ideoque visitatione eius multoties carebit.

4. Hanc discipuli illi in monte Thabor intrauerant, qui neminem nisi Iesum tantum, post mentis excessum videbant. In hanc quoque Moyses ascendit, quando solus in monte cum Deo, quasi vir cum amico suo loquebatur: vbi quadraginta diebus & quadraginta noctibus, sine humano solatio fuit. De qua, plura dicere quis poterit, nisi vberius expertus, & ab omni seculari strepitu alienus? Nam dulcius est, longeque nobilius, interiora bona experiri, quam inde quicquam definire, vel à quocunque iusto tantum labiorum vocibus percipere.

5. Qui tamen hæc experiri desiderat, cor à face secularium desideriorum emundet, concupiscentias proprias mortificet, de terrenis consolari rebus metuat; sed in Domino Deo consolari & gaudere semper querat. Et tunc cognoscere potest, quoniam suavis est Dominus; Beatus vir, qui sperat in eo. Tunc etiam in solitudine interiori libens commorabitur, & de bonis sempiternis frequenter meditabitur.

TOMI